

בבית המשפט העליון בירושלים
בשבתו כבית משפט הגבוה לצדק

התאחדות האדריכלים ובוני הערים בישראל

ע"י ב"כ עוה"ד ליאור דץ ואו יוסי אור-הכהן

משדי המגנים 35 ת.ד. 33691 חיפה

טל' : 04-8534545, פקס' : 04-8535656

העותרת

- נגד -

1. משרד הפנים- מינהל התכנון

2. רשם המהנדסים והאדריכלים

שניהם ע"י פרקליטות המדינה- מחלקת הבג"צים

רחוב צלאח א-דין 31 ירושלים 9711054

טל' : 02-6466590 פקס' : 02-6467011

המשיבים

עתירה למתן צו על תנאי ובקשה למתן צו בגיןים
ובקשה לקביעת מועד דין דחוף בעתירה

הגיוון הפשט קובל:

בכדי לעורך תוכנית (תשريع ותקנון) קודם קודם כל צורך בתכנון.

בכדי לתכנן צורך קודם לדעת בתכנון.

בכדי לדעת לתכנן צורך לימודי לתכנון.

מדובר בהגיוון פשוט וברור שבית משפט נכבד זה קבע עוד בbag'ץ 939/05 נעמי ברבי, אדריכלית נ' שר התמ"ת, משרד התמ"ת – מר אהוד אולמרט (פורסם באתר הרשות השופטת, 18.6.07) (להלן: "הLEC ברביה").

רק מי שלמד והוכשר לתכנון וקיבל רישיון יכול לעורך תוכנית (תשريع ותקנון) !!!

לכן, תמורה שגורמים במינהל התכנון מבקשים כיום לשנות את המובן מאליו, והדבר מעלה תהילה שמא כוונתם לדאוג לחבריהם למקרה שלא הוכשרו ולא קיבלו רישיון מרשם המהנדסים והאדריכלים לתכנן ערים.

בית משפט נכבד זה מבקש ולהזכיר לאוטם גורמים במינהל התכנון כי מדינת ישראל היא מדינה מותוקנת ותפקיד מינהל התכנון לדאוג לאיכות התכנון ולאזרחי ישראל ולא לעמיטיים למקרה.

העותרת, התאחדות האדריכלים ובוני הערים בישראל (להלן: "התאחדות") מתכבדת להגיש בזאת עתירה למתן צו על תנאי נגד משרד הפנים-מיןלה התכנון (להלן: "מיןלה התכנון") ורשות המהנדסים והאדריכלים (להלן גם: "הרשות"), במסגרת מتابוקים המשיבים להתייצב בפני בית המשפט הנכבד וליתן טעם כדלהלן:

א. מדוע ובאיוז סמכות הוצאה מינהל התכנון הנוכחית המבטלת את ייחוד פועלות המקצוע של אדריכל רישיוני להיות עורך תוכנית בניין עיר (להלן גם: "תוכנית"), זאת בניגוד לחוק המהנדסים והאדריכלים, תש"ח – 1958 (להלן: "חוק העיסוק") לתקנות המהנדסים והאדריכלים (רישיוני ייחוד פועלות), תשכ"ז – 1967 (להלן: "תקנות העיסוק") ולקביעת בית המשפט העליון בהלכת רבבי, ובניגוד לעקרון ייחוד פועלות המקצועי לאדריכלים רשויים, ואף בניגוד לעמדתו של הרשות אשר הוסמך לכך בחוק. במסגרת זאת, מדוע ובאיוז סמכות הוצאה מינהל התכנון את הנחייתו האמורה אף שרק אדריכל רשוי מורשה להיות עורך תוכנית כאמור בפרק (3) לתוספת הראשונה לתקנות העיסוק (להלן: "התוספת").

ב. מדוע לא יבטל מינהל התכנון את הנחייתו המאפשרת לכל אדם לעורך תוכניות בניין ערים, אשר ניתנה בניגוד לחוק העיסוק, לתקנות העיסוק ולהלכת רבבי.

ג. לחילופין בלבד, ומבליל פגוע כאמור לעיל, אם לא נדרש כל הסמכה ולא קיים ייחוד פועלות לצורך עריכת תוכנית בניין עיר, וכל אחד ללא הכשרה יכול לעסוק בתחום ולהיות עורך תוכנית בניין עיר, מדוע הרשות דורש כתנאי למתן רישיון לאדריכל, לעבור הכשרה ארכוה הכוללת עריכת תוכניות בניין ערים, לרבות ניסיון מקצועי ובחינה מעשית ועינונית בתחום זה?

ד. מדוע לא ניתן כל סعد אחר שבית המשפט הנכבד סבור שמן הרואיו לתיתו בהתחשב בכל האמור לעיל וכמפורט בעטירה זו.

בבית המשפט הנכבד מتابוק לשאר מטען הטעמים דלעיל על ידי המשיבים, להפוך את הצו למוחלט ולהציגם בהוצאות עטירה זו.

כמו כן, בית המשפט הנכבד מتابוק ליתן צו ביןימים עד להכרעה בעטירה זו, הדוחה או מקפיא את כניסה לתוקף של הנחיית מינהל התכנון החדשה שניתנה שלא לדין בהיותה מנוגדת במצב בפועל הנוהג במשך שנים. (הטייעונים באשר לבקשת זו יטענו בנפרד בהמשך)

התאחדות מתחייבת להמציא עותק מהעתירה על נספחיה לכל אחד מהמשיבים מיד עם הגשת העטירה.

פתח דבר

כבר בראשית הדברים, ועוד לפני שההתאחדות תטען בכלל את טיעוניה המשפטיים, מבקשת ההתאחדות לשאול שאלה פשוטה שאינה מצריכה כל הבנה בחוק ובדין, אלא רק הבנה בסיסית של שכל ישר. האם עולה על הדעת שמדינת ישראל, אשר הכירה בחובתה לשמור על אזרחיה, ומטעם זה קבעה פעולות ייחוד של מקצועות חurf עיקרונות חופש העיסוק, תאפשר לכל אדם ללא הכשרה כלל, כגון: ספר, פקיד מזכירות, מנצה, זמר, עוזייד, רופא, בוגר בית ספר תיכון, ואף מי שנוטל כל

השכלה, להיות עורך תוכנית של שכונות מגורים הכוללת 5,000 יח"ד, המשלבת מסחר, תעסוקה מבני ציבור וכיו? ברגע שההתשובה לכך שלילית !!! אין זה ייתכן שמדינה מתוקנת לא תקבע מי מורשת להיות עורך של תוכנית כזו. ברגע גם שמדינה מתוקנת אף תקבע מהי ההכשרה שצורך עבור אותו עורך תוכנית, ותקבע גם את החובה לעורך מבחנים לצורך קבלת הרישיון להיות עורך תוכנית.

ואכן זה בדיק מה שעשתה המדינה, הנחשבת למدينة מתקנת, בקביעתה כי רק אדריכל ראש מושפה להיות עורך תוכנית בניין עיר, מכיוון שרק הוא עבר הכשרה מתאימה לכך, ורק הוא נדרש להוכיח לגורם המוסמך מטעם המדינה (רשם המהנדסים והאדריכלים) את כישוריו לעסוק בכך, ובמסגרת זאת רק הוא נדרש לעבור בחינה ותקופת התמחות, בפרט בעריכת תוכניות בניין ערים.

עתה, מבקשים גורמים מסוימים במינהל התכנון להפוך את מדינת ישראל ממדינה מותקנת למדינה שבא כל אדם יכול להיות עורך של תוכנית בנין עיר, לרבות תוכנית הכוללת 100,000 יח'יד לא כל הגבלה ולא הכשרה מתאימה, ובבלתי הצורך לקבל רישיון לעסוק במקרה, תוך שהם פוגעים באלו אדריכלים אשר נדרשו ונדרשים לעבור הכשרה מפרקת הנשכחת שנים, והיכולת הכשרה מעשית ובחינה עיונית ומעשית, כך סתם (!!!), כי כל אחד יכול.

עתירה זו מוגשת בלית ברירה, לאחר שמיינהל התכוננו החליט לנצל את כוחו המנהלי לרעה וקבע הנחיה מינימלית אף שהוא אינו הגורם העיקרי לקביעת הנחיה זו. הגורם המינימלי היחיד שמוסמך לכך הוא **ראש המהנדסים והאדמיניסטרטיבים בלבד**, האמון על תחום הרישוי על פי חוק העיסוק, בין השאר, בענף האדריכלות ותוכנון הערים. חוק העיסוק, כמו גם תקנות העיסוק, נוגעים לתחום פעולתו של הראש **בבבז'**. משכך, דינה של הנחיה מינהל התכוננו להתבטל **מדעיקר**.

לא זו בלבד ש邇HAL התכוון פועל בחוסר סמכות כאמור, אלא הוא שינה על דעת עצמו קביעה משפטית של בית המשפט העליון בהלכת ברבי, הקובעת במפורש שرك אדריכל ראשי מוסמך לעוסוק בהכנת תוכניות בניין ערים, כולל תשייטים, כתיבת הוואות תכנון (תקנון)

והכנת נספחים בינוי ועיצוב אדריכלי» (ההדגשה שלנו, ל.ד. ו- י.א.) (סעיף 6 לפסק דין של השופט ד' חסין, שניתו בהסתמכת כב' השופטות (דאז) מ' נאור וע' אורבל). פסיקה זו היא שמהווה את הדין וכל סטייה ממנה היא הפרת הדין.

חרף קביעה שיפוטית זו בהלכת ברבי, פעל מינהל התכנון בחוסר סמכות והנחה את כל המחווזות לאפשר לכל אדם לעירוך תוכניות בניין ערים למוסדות התכנון, זאת בגין חוק העיסוק ותקנות העיסוק.

הנחיה זו מעבר להיוותה מנוגדת לדין היא גם פוגעת באינטרס הציבורי ומהוות נזק לכלל הציבור, שכן היא חותרת תחת התכליות העומדות ביסוד חוק העיסוק ותקנות העיסוק, שעניינה בהגנה על שלום הציבור ועל בטיחותו, ועל השמירה על האתיקה המקצועית של העוסקים בתכנון, באופן שבו רק מי שעבר הכשרה מתאימה ומפוקח על ידי הרגולטור (רשות המהנדסים והאדריכלים) יוכל לעסוק בכך.

יתרה מכך, הנחיה זו משנה הלבנה למעשה גם את ה**פרקטיקה הנוכחית** בנושא **משמעותם** ומזכה לכך ליטוי למשל בנהל הוועדה המחויזת לתכנון ולבניה ירושלים.

חומרת הדברים בעצם ההנחיה דלעיל נובעת מכך שבלהלן שמתנהל בבית המשפט העליון בע"מ 20/1645 (להלן: "**הליך הערעור**") העוסק בסוגיה דלעיל, טען מינהל התכנון כי טענות ההתאחדות באשר לגורם המוסמך לעורך תוכניות אין כביבול חלק מההליך, העוסק לשיטתו בדרישה לחתימה של נספח בינוי בלבד על ידי אדריכל רשמי. כך שבעוד שבד אחת, טען מינהל התכנון שאין הליך הערעור עוסק בגורם שמוסמך לעורך תוכנית, בידו האחרת הוא "חידד הנחיות" באשר לԶוחות הגורם המוסמך לעורך תוכניות, ובכך **שינה מצב קיים** ונוהג והפר את דין **שנקבע במפורש** בהלכת רבבי, וגם פגע בהליך הערעור. התנהלות מינהל התכנון אפוא מקוממת ופסולה ומהווה חוסר **תום לב**. לא יכול להיות שminaל התכנון יבקש למנוע טיעונים מצד ההתאחדות בהליך הערעור בטענה שהם לא רלוונטיים להליך (כביבול), ומן העבר השני יפעל באופן אקטיבי ביחס לאותם טיעונים שאוטם ביקש למנוע מההתאחדות בתיקון של הנחיות בנושא.

בהתנהלותו **חסרת תום הלב** של מינהל התכנון הוא חסם, מחד גיסא, את ההתאחדות בכוונה מלברר את העניין במסגרת הליך הערעור, ומайдץ גיסא, ניצל את כוחו המינחלי שניתן לו לשנות קביעה שיפוטית ברורה מפני בית המשפט העליון.

כל וסביר מינהל התכנון כי הלכת רבבי איננה מחייבת או שהוא מפרש אותה אחרת (למרות שהדברים שנקבעו בה בהקשר זה ברורים ומובחקים), אין מינהל התכנון יכול לקחת על עצמו סמכות שלא ניתנה לו ולפעול בעשיית דין עצמי בשינוי הנחיות, ולהתנגד לבירור הדברים בהליך הערעור. גם לשיטת מינהל התכנון נדרש היה "רענון הנחיות", ככלומר לכל הטענות המצב המשפטי לא ברור (אף שעיל פי הלכת רבבי הדברים ברורים), והוא מצופה מminaל התכנון – כגוף מדינתי – לתמוך בעמדת ההתאחדות כאמור בבקשתה להצטרפות בהליך הערעור, ולבחון את הדברים במסגרת ההליך הקיים לטובת כל הנוגעים בדבר, ובדרך זו גם להביא ליעול ההליך המשפטי ולמניעת בזבוז זמן שיפוטי בבירור הנושא בהליך חדש בעתרה זו. במקום זאת, ניסה מינהל התכנון לחסום את טענות העותרת בהליך הערעור, תוך קביעת עבודות בשטח המשנות את המצב הקיים. **התנהגות כזו מצד המדינה אינה ראויה, בלשון המעטה, וחוטאת לתפקידה כמי שאמורה להיות נאמנו לציבור בפועלותיה.**

זה המקום לומר, כי ההתאחדות עשתה כל שאל ידה על מנת שלא להגיש את עתירה זו, ופנתה למינהל התכנון לביטול הנחיתה. אולם פניויתה נפלו על אזנים ערולים, ומינהל התכנון המשיך לדבוק בעמדתו במתן הנחיה האמוראה, חרף העובדה חסרת סמכות ומוגנדת לקבע המפורשת של בית משפט זה בהלכת רבבי. בתוך כך, התשובות שקיבלה העותרת מminaל התכנון התייחסו להנחיותיו משנת 2019 לעניין הדרישה לעירכה וחתימה של אדריכל רשאי על תוכניות הכלולות נספח בינוי בלבד, ולא להנחייתו החדש המזוכרת בסיכוןו בהליך הערעור, והמתיחסת לחידוד הנחיה לגבי ערכית כל התכניות ומשמעותם (תקנון, תשריט וכוי) על ידי אדריכל رسمي.

הتعلמות מינהל התכנון מקביעת ג"ץ בהלכת רבבי חוותת תחת כל יסודות המשפט, במיוחד בעיקרו הפרדת הרשות, ופוגעת במעמדו של בית המשפט.

כמו כן, הנחיתת מינהל התכנון סותרת את עמדת רשם המהנדסים והאדריכלים, כפי שבאה לידי ביטוי בנהול שערך בעניין רישום ורישוי של אדריכלים (מסמך הדרישות לרישוי ולרישוי באתר רשם המהנדסים והאדריכלים: "MRIOSHOM LERISHOI KALI UZER LEMATMACHA VELMAAMON MASHLB HIRISHOM VEUD SHLB HIRISHOI, MASHRD HAUBODA HAREUCHA, MARZ 2015" (להלן: "נווהל התנאים לעיסוק").

לנוכח חשיבות הסוגייה העולה בעתירה מחיפה הרבה, לנוכח ההגנה על שלום הציבור ועל בטיחותו, מתבקש בית המשפט הנכבד לומר גם צו בניינים ולבכו מועד דין דחו בעתירה.

mobher, כי לעומת העותרת טיעוניה בבקשת החטרפות להליך הערעור לעניין הגורם המוסמך לעורך תוכניות בניין ערים רלוונטיים והכרחיים להכרעה בהליך הערעור, ועתירה זו מוגשת אך למען זההירות, בשל עמדת משיבי המדינה בהליך הערעור כי אין סוגיה זו עומדת בחזיות המחלוקת, ולאור העובדה שמנהל התכנון החליט להוציא הנחיתה חסרת סמכות הנוגדת את חוק העיסוק, תקנות העיסוק ואת קביעתו הבורורה של בית משפט נכבד זה בהלכת רבבי.

ההתאחדות תפרוש את טיעוניה בעתירה במספר שלבים:

תחילה תעמוד על הוראות החוק והתקנות בדבר מתן הרישון לאדריכל וייחוד המڪצוע לאדריכל רשאי, ועל התכליות שעומדת מאחוריו חוק העיסוק ותקנות העיסוק המცבעה על כך כי רק אדריכל רשאי מורשה לעורך תוכנית לשם ההגנה על שלום הציבור ובטיחותו ועל שמירה על רמת אטיקה מקצועית הולמת של העובדים במקצוע.

בالمישך, תעמוד על הטיעונים כלפי הנחיתת מינהל התכנון ותציג את חוסר סמכותו במתן הנחיתה הוואיל ומינהל התכנון איינו הגורם שאמון על ייחוד העיסוק לאדריכלים, ואת חוסר ההיגיון בה בהיותה מסוכנת לשלם הציבור ובטיחותו. כמו כן, תרחיב ותציג ההתאחדות גם את העובדה כי הנחיתת מינהל התכנון דלעיל ניתנה בגין הצהרתית ברורה של בית משפט נכבד זה בהלכת רבבי כי רק אדריכל מורשה לעורך תוכנית.

בנוספ', תתאר ההתאחדות את הלוגיקה בכך שתכנית הכוללת תשריט ותקנון יוחד לאדריכל רשאי על פי הדין, וכי המונח "תכנית ביוני ועיצוב ארכיטקטוני" היא תוכנית לפי פרק ג' לחוק התכנון והבנייה, תשכ"ה – 1965 (להלן "חוק התכנון"). לאחר מכן, תעמוד ההתאחדות על היבט המקצוע של אדריכל רשאי כגורם האמון על "התכנון" בחוק התכנון והבנייה, ועל כך שהוא הגורם היחיד העובר הכשרה ארכאה ומספרת לשם קבלת רישיון לעסוק בעריכת תוכנית. בתגובה זאת, תעמוד ההתאחדות גם על האבחנה בין ההכשרה באדריכלות לצורך עריכת תוכניות לבין הבלבול ביחס למי שמכנה עצמו "מתכון ערים" אך בעל תואר שני ב"תכון ערים" בלבד, שלא מזכה בהסכמה לעריכת תוכניות.

לאחר כל אלה, תעמוד ההתאחדות על פוטנציאל הנזק לציבור בפתיחת השוק לכל מי שייחוץ לעורך תוכנית ללא הכשרה מותאמת המזכה ברישון מהרשם לעסוק בכך. לבסוף, תציג ההתאחדות כי ייחוד העיסוק לאדריכל רשאי לעורך תוכניות איינו פוגע מעבר לדריש בחופש העיסוק על רקע מטרת ותכלית החוק בדבר ההגנה על שלום הציבור ובטיחותו ושמירת אטיקה נאותה של העובדים במקצוע, ומפתח העובדה שעיסוק בכך נדרש תקופת הכשרה מותאמת מהרשם וקבלת רישיון.

בעניין זה תציין ההתאחדות כי דוקא חופש העיסוק של האדריכלים עתיד להיפגע בשל העובדה שהם נדרשים לעבור הכשרה ארוכה ופרטת לעיסוק בנושא, בעוד שהדבר מתאפשר (מצד מינהל התכנון) לכל אדם ולא הגבלה.

הטייעונים המפורטים להלן מוכיחים למעלה מכל ספק כי רק אדריכל רשאי מוסמך לעורך תוכניות.

הצדדים לעתירה

1. העותרת הינה הגוף המקצועי היחיד של האדריכלים בישראל, ובכלל זה האדריכלים הרשוים.

• העתק דף המידע אודות העותרת ופעילותה כגוף יציג של האדריכלים בישראל, מצורף ומסומן – נספח 1

2. המשיב 1 - מינהל התכנון – הינו גוף ממשלתי מדינתי המשויך למשרד הפנים והמשמש כגורם אחראי במדינת ישראל על גיבוש מדיניות תכנון ארצית בנושאים שונים. יודגש, כי "מינהל התכנון אינו מוסד תכנון אלא גוף מטה פנימי ממשלתי הפועל תחת השור האמון על תחום התכנון והבנייה, ומשייע לו למש את אחוריותו המיניסטריאלית בתחום זה. מינהל התכנון אחראי, בין היתר, בגיבוש מדיניות התכנון הממשלהית, בטיפול בתכנית מתאזר ארציות ומחוזיות, בלויו מקצועי של מוסדות תכנון ועוד ... בצד אלה, מינהל התכנון אחראי גם על תפעולם של מוסדות התכנון בדמיה הארצית והמחוזית, על היבטי תקציב וכוח אדם וצדקה". (עמ' 3405/19 הועודה הארץית לתכנון ולבניה של מתחמים מועדפים לדיר ני קיבוץ אושה (פורסם באתר הרשות השופטת, 20.2.20) (פסקה 24)).

3. מינהל התכנון אףוא אין אחראי על זהות הגורם המורשה לעורך תוכניות בניין ערים והוא אינו מוסמך לעסוק בכך, וממילא גם לא מוסמך לקבוע הנחיות בנושא. די בכך כדי לבטל את הנחייתו אשר ניתנה בחוסר סמכות.

4. רשם המהנדסים האדריכלים הוא מהנדס/ אדריכל רשאי, הממונה על ידי השר ואחראי על פנקס המהנדסים והאדריכלים, ובמסגרת תפקידו אחראי על כשירותם המקצועיית של מהנדסים ואדריכלים ועל רמת המקצוע והעסקים בו, קידום ההכשרה האקדמית והמקצועית, וקייעת תכנים לצורך רישום בפנקס, פיקוח על התמחותם והగברת מיומנותם, ייחוד הפעולות של מהנדסים ואדריכלים, הגדרת תחומי ותיקן הידע הנדרש מהם והתאמתו לדרישות המקצוע.

5. בתוך כך, מופקד הרשם על כשירות האדריכלים ומהנדסים בכל שלבי רכישת הכלים המקצועיים, החל מתוכניות ההכשרה באקדמיה ועד להתמחותם המקצועיית, על רישומים בפנקס המהנדסים והאדריכלים - תוך סיוגם בפנקס למדורים מתאימים ונפרדים בהתאם להכשרה, ועל מתן הרישיונות לאדריכלים ולמהנדסים לאחר ערכית בחינות הסמכה ניהול ופיקוח של הרשם. בנוסף, אחראי הרשם על ניהול פנקס המהנדסים והאדריכלים (ראה: סעיף 8 לחוק העיסוק, וכן סעיף 9 לחוק העיסוק (באשר לסמכוויות השר שהואכלו בו לרשם) וסעיף 11 לחוק העיסוק (شمכוויותיו של השר, למעט התקנת תקנות, הואכלו לרשם), בשילוב עם סמכותו של הרשם על פי סעיף 2 לתקנות המהנדסים והאדריכלים (תנאים לרישוי), תשס"ח

– 2007 (להלן: "תקנות ההכשרה"). ראה גם את סמכותו של הרשם בבג"ץ 2621/04 זולטן ני שר התעשייה המשר והתעסוקה (פורסם באתר הרשות השופטת, 30.1.06) (להלן: "ענין זולטן (פסקה 6)).

6. רשם המהנדסים והאדריכלים אפוא הוא הגורם המוסמך **היחיד** מטעם המדינה בשאלת מי מושרה לעורך תוכניות בניין ערים, ומתוקף זה הוא הגורם **היחיד** המוסמך לקבוע הנחיות **ליישום הדין, ולא מינהל התכנון.**

7. לענין זה, יובהר, כי עמדת מינהל התכנון והרשם באשר לסוגיה העומדת בעתירה דנן צריכה להינתן **בפרט**, והיא איננה ולא יכולה להיות עמדה משותפת מצדדים, גם שהם מיוצגים על ידי מחלוקת הרג'צים בפרקיות המדינה. כמו שעוסקת בתחום ובעורבת בנושא, ההתחדשות יודעת, כי קיימים חילוקי דעת בסוגיה דנן בין מינהל התכנון לבין הרשם, אשר באים לידי ביטוי באופן מובהק בנסיבות התנאים לעיסוק שכבע הרשם, **ועמדתו המקצועית של הרשם توامة את עמדת ההתחדשות.**

8. יובהר, כי מאחר **ווק'** אדריכל עבר הכשרה בתכנון ערים המזכה ברישיון לעסוק בתחום, הרי שאין כל מקום לצרף לעתירה את מי שמכנים עצמם "מתכנני ערים", אשר למדו רק לימודי העשרה כלילים ומועטים על "תכנון ערים" במסגרת תואר שני, ואין להם כל מעמד חוקי, וממילא הם אינם יכולים להיפגע מההליך, היות והחוק מראה לא מתיר להם לעסוק בתחום.

תמצית טיעוני העתירה

9. ההתחדשות תדגיש כבר בראשית דבריה, כי למינהל התכנון אין כל **סמכות** לקבוע הנחיה הנוגעת **לגורם המוסמך לעורך תוכניות בניין ערים**, שכן **אין** הנושא מצוי בתחום אחריותו וסמכוותו, אלא הסמכות בענין זה **מוגנת לרשות בלבד**, כגוף מקצועUi האמון על מתן הרישיון לאדריכלים. בהקשר לכך, יזמין, כי חוק העיסוק ותקנות העיסוק נוגעים בתחום פועלתו של הרשם בלבד, וכי שופקד על מתן רישיון לאדריכל או למהנדס, ואחראי על ניהול פנקס המהנדסים והאדריכלים. ייחוד הפעולות בתוספת הראשונה לתקנות העיסוק (להלן: "התוספת") לאדריכל רשאי הוא **"לפי המודע שבו הוא דשים בפנקס המהנדסים והأدרכלים"** (תקנה 3 לתקנות העיסוק). מכאן, שהנחיות מינהל התכנון באשר לגורם המוסמך לעורך תוכניות בניין ערים היא הנחיה שניתנה **בחומר סמכות, ועדינה להתבטל רק מטעם זה.**

10. מכל מקום, ובלי לפגוע בכך, הנחיות מינהל התכנון **נוגdat את חוק העיסוק ואת תקנות העיסוק שתכליתם להגן על שלום הציבור ועל בטיחותו ולשמור על רמת אтика הולמת של העוסקים במקצוע.**

11. מבלי לפגוע בכך, ההתחדשות תבהיר, כי **"תכנית ביוני ועיצוב ארכיטקטוני"** כמשמעותה בתקנות העיסוק היא תוכנית לפי פרק ג' לחוק התכנון והבנייה, תשכ"ה – 1965 (להלן: "חוק התכנון"). לא מדובר ב"ספרה ביוני" הנלווה לתכנית שבחוק התכנון, ומכאן בלבד המושגים. המחויק ומתקין התקנות התכוונו ב**"תכנית ביוני ועיצוב ארכיטקטוני"** לתקנית לפי פרק ג' לחוק התכנון. לאור השיקולים שעומדים מאחוריו חוק העיסוק ותקנות העיסוק, וככלית חוק

העסק, והעובד שرك אדריכל רשאי עבר הכשרה בתכנון ערים המזכה בקבלת רישיון – אין לאפשר כל פרשנות אחרת לכך.

כונת החוקק ומתקין התקנות דלעיל קיבלה תוקף משפט מחייב עוד בהלכת ברבי מלפני כ- 14 שנים, שבה נקבע כאמור במפורש שرك אדריכל רשאי מוסמך לעורץ תוכניות בניין ערים כולל תשייטים ותקנוניים. קביעה זו של בית המשפט העליון בהלכת ברבי היא קביעה נורמטטיבית הצחורתית באשר לדין הקיים, ומהו את הדין המחייב בנושא.

12. משום מה קביעה המפורשת של בית משפט נכבד זה בהלכת ברבי נעדרת לחולטין מהפסיקות של הערכאות הנומכות שעלייהן מסתמך (גמ) מינהל התכנון. גם בכך יש גם יסודי ושורשי בהנחיית מינהל התכנון, אשר ניתנה בנסיבות קביעה מפורשת של בית המשפט העליון.

13. "נספח ביןויי" (או בשם השגור הנוסף "תכנית ביןויי") לא קיים בחוק או בתקנות, ולכן הפסיקה התייחסה אליו כאל דבר שמצויר לשימוש התכננות וכאל מסמך נלווה לתשייט ולתקנון, המהווים מסמכים יסודיים מחייבים על פי חוק התכנון והדין. לעומת זאת, "תכנית ביןויי" ועיצוב ארכיטקטוני זוכה להתייחסות מפורשת בתקנות העסק. הוайл והגדרת "תכנית" בחוק התכנון היא רק תכנית לפי פרק ג' לחוק התכנון, ואין כל תכנית אחרת שקבועה בחוק, הרי ש"תכנית ביןויי ועיצוב ארכיטקטוני" כמשמעותה בתקנות העסק היא "תכנית" כהגדרתה בסעיף 1 לחוק התכנון, כפי שקבע בית המשפט העליון בהלכת ברבי. אין כל אפשרות אחרת, שכן ברור שתקנות העסק לא מתכוונות לתכנית שאינה מוגדרת בחוק (כמו "נספח ביןויי"). מכיוון שככל תוכנית כוללת הוראות ביןויי ברמת פירוט שונה, שמתבטאת בתקנון (או אפשרות גם בנספח ביןויי), הרי שכל תכנית היא "תכנית ביןויי". כפי שיורח במשפט, כל תוכנית כאמור כוללת גם הוראות עיצוב על פני המרחב. מטעמים אלה, רק אדריכל רשאי מורשה לעורץ את התכנית. לעניין זה, בודאי שלא אמורה להיות כל מחלוקת לגבי הכנת תוכנית מפורטת החייבת לכלול בתחום הוראות ביןוי. תוכנית מתארא מקומית יכולה להיחשב גם כן כתכנית מפורטת אם היא כוללת הוראות מפורטות.

14. גם בהלכת ברבי, עורך בית המשפט הבחנה בין תוכניות בניין ערים, הכוללות תשייטים ותקנוניים, לבין נספחין ביןוי. אבחןזו וועלה בבירור מסעיף 3(1) לתוספת, שכן רק תכניות בניין ערים כולל תשייטים ותקנון, אשר מהווים מסמכי יסוד על פי חוק התכנון והפסיקה. "נספח ביןויי" אינו כולל תשייט ותקנון, והוא אך מסמך נלווה אליו ואינו עומד בפני עצמו בלבד. במקרה לא מחייב כי תשייט ותקנון יהיו כלולים בו. על כן, עצם העובדה שבסעיף 3(1) מפורט בראשית הפעולות הקשורות ל"תכנית ביןויי ועיצוב ארכיטקטוני" גם הכנת תקנוניים ותשייטים לתוכנית, הרי שהדבר מהו אינדיקטיבי לכך, ש"תכנית ביןויי ועיצוב ארכיטקטוני" כמשמעותה בתקנות העסק, היא רק תכנית לפי פרק ג' לחוק התכנון.

15. הוайл ואין נמצא כל חוק אחר הקובע מי מורשה להכין תוכניות ותשייטים לתוכניות, והוAIL והכנת תוכניות ותשייטים מהויה הכשרה יסודית בענף האדריכלות, שהינה תנאי לרישום ורישוי בתחום, מכאן ברור שהחוק קבע שהגורם היחיד המורשה להכין תוכנית הוא אך ורק אדריכל רשאי. כל פרשנות אחרת תביא למצב אב索ורי, שבו כל אדם מן היישוב כדוגמת מורה,

גננת,ILD בן 16.5, הובנית בסופר מarket השכונתי (ambil לפוגע בכבודם של אלה) וכו', יכולים להכין תכנית למוסדות התכנון.

16. תקנות העיסוק מחלקות את ייחוד הפעולות לשני סוגים : 1. פעולות הקשורות לרישיון מבנים (לרובות בקשרות להיתר – גרמושות) לפי פרק ה' לחוק התכנון, הקבועות בסעיף 2 לתוספת בכל הנוגע לפעולות הייחודיות מהנדס רשיי באספקט ההנדסי, ובסעיף 3(2) לתוספת בכל הנוגע לפעולות הייחודיות לאדריכל רשיי – תכנון והגשת בקשה להיתר לרשות מוסמכת. 2. פעולות הקשורות לתכנון אזור (ארצى, מחויז, מקומי, או מפורט על פי רשימת התכניות שבספרק ג' לחוק התכנון (סעיף 3(1) לתוספת), הייחודיות לאדריכל רשיי.

17. יש שוב ולומר, כי אם הכוונה בסוג הפעולות השני לאדריכל – תחת ההגדירה "תכנית ביוני ועיצוב ארכיטקוני" בתקנות העיסוק – היא ל"נספח ביוני", הרי שהמשמעות היא שככל אדם נעדר כל הכשרה ועובד בתחוםים אחרים לגמרי כגון מורה, רוי"ח או אפילו מאבטחה וטבח (ambil לפוגע חלילה במקצועות אלה), יכול לעורוך תוכניות בניין ערים כולל תשתיות ותקנים. ברור שימוש שלא כך הם פמי הדברים, ומהווקק לא התכוון להוותיר את התכנון המרחבי בכואס שבו כל המעניין אשר נטול כל הכשרה מקצועית בכך, יכול לעורך תוכניות, ובכך לעצב את התכנון בישראל. אם תינתן לכל מי שמעוניין לעורך תוכניות בניגוד לתקנות העיסוק, הרי שלא תושג ההגנה לשлом הציבור והסבירה והשמירה על רמה נאותה ואתיקה מקצועית לעוסקים בתחום, שחוק העיסוק ותקנות עיסוק באים להבטיח. ראוי לומר כבר כאן, כי "נספח ביוני" בשם כן הוא – נספח לתקנית, ולא "תקנית". תקנה 3(1) לתקנות העיסוק מדברת במפורש על "תקנית" ולא על נספח לתקנית, שאין לו בכלל מעמד נורמטיבי והוא מצוי מחוץ לרשימת התכניות.

18. חשוב עוד לומר, כי כל תכנית פוגעת בזכות קניין. לא ייתכן שפגיעה בזכות קניין תיעשה על ידי אדם שלא הוכשר ולא מבין את המשמעות לכך, ולא יודע לאין בין האינטרס הציבורי לבין הפגיעה בזכות על פי חוק התכנון. זכויות הבניה והזכות לבנות הין משאב ציבורי ולא קניינו הפרטני של האדם, ומכאן שמי שמורשה לעמוד על האינטרס הציבורי והמשמעות הפיסית, חברתית, כלכלית, סביבתית וציבורית לכך, **חייב להיות בעל הסמכה מטעם המדינה** לחלק את **המשאב הציבורי**. זה חלק מכללי המינהל התקין.

19. בית המשפט כבר דחה טענות לפגיעה בחופש העיסוק במקרים שעסקו בייחוד העיסוק באדריכלות (ענין זולטק ; בג"ץ 7510 נ' שר התעשייה המסחר והתעשייה (פורסם באתר הרשות השופטת, 23.5.06) (להלן: "ענין לוטן"), קבוע שאין עילה משפטית המצדיקה הטעינות בהחלטת הרשות שמנע מהוותרים לעסוק בתחום (פסקה 7 לענין זולטק ופסקאות 18 ו-21 לענין לוטן).

20. גם בהליך שנדון ע"א 4223/12 **המרכז למימון זכויות רפואיות בע"מ נ' לשכת עורכי הדין בישראל** (פורסם באתר הרשות השופטת, 25.6.14) (להלן: "ענין לבנת פורן"), נקבע כי כאשר מדובר בהוראת ייחוד מקצוע שתכלייתה להגן על הציבור, אין זה מקום לפתח את השוק לכל מי שמעוניין לעסוק במקצוע, ונitin להגביל את חופש העיסוק כדי למנוע נזק לציבור. באותו ענין דובר על ייחוד המקצוע של עורכי דין, ועל כך שמתן אפשרות לכל אדם שאינו עורך דין

לעוסק במקצוע, עלול לגרום נזק של ייצוג בלתי נאות ובלתי מפוקח. בענייןמושאת ההליך דן פוטנציאלי הנזק לציבור במתן אפשרות למי שלא הוכיח לעורך תכניות בנין ערים גדול אף יותר מהנזק של ייצוג עורך דין, ואפילו נזק של רופא בטיפול רפואי ל쿄, שכן יש לדבר השפעה רחבה על כמות אנשים הרבה, והשלכות ציבוריות רבות ולדורות מבחינה יייעוד שטחים, שמירה על הסביבה, הנוף ומשאבי הקרקע ועוד, הוואיל ותכניות נעשות לתקופות של عشرות ומאות שנים, ומשמעות גם על הדורות הבאים. יתרה מכך, וכפי שצוין עוד קודם, בעוד הקרקע היא קניין פרטי,משאבי הטבע וזכויות הבניה הם משאב ציבורי, ורק מי שהוכיח לכך יכול להגן עליהם. מיותר לציין, כי בישראל משאב הקרקע הוא משאב במחסור.

די בטעות קטנה בתוכנית בכך לגרור השלכות ציבוריות קשות ביותר, ולכן מתבקש שמי שהוכיח לכך יעסוק בתחום. לא בכך בחר המחוקק להתוות דרך הכרה ארוכה למקצוע האדריכלות, לרבות הכרה בתכנון ערים, ולהקנות שימוש מקצועי במקצוע רק לאדריכל רשי שהוכיח והתמקע בתחום, שכן רק אדריכל מבין את המשמעות המרחכיות התלת-מידיות של שרטוטים קו על גבי תרשים ומשמעותו התכנונית העתידית, עוד לפני שהתוכנית הופכת למציאות בפועל.

21. רק אדריכל רשי הוכיח בעריכת תוכניות המזכה בקבלת רישיון עסק, ולפיכך מורשה לעסוק בכך. רק אדריכל רשי יודע לארגן את המרחב הפיסי עוד לפני שהוא יקבע בפועל. רק אדריכל רשאי יכול לבטא במילים (באמצעות תקנון לתכנית) את המרחב הפיסי העתידי הרצוי, ולהבין תשריט לתכנית שישקף את הצרכים וכל האינטרסים וכי מצטצם קונפליקטיים. רק לאדריכל רשי יש את הידע המקצועי לתאר מרחב פיסי בעתיד במילים או באילוסטרציה. מדובר בשפה שיש למדוד אותה, לעבור הכרה מקצועית ולצבור ניסיון, כמו כל שפה. הרי שברור למשל שאין שלא יודע את השפה ההונגרית, לא יוכל לכתוב את החוק ההונגרי, ואפילו לא לתרגםו.

22. עיריכת תוכניות לא יכולה להישנות על ידי כל אדם, וגם לא על ידי אלו שלמדו רק תואר שני כלל על "תכנון ערים", ומכנים עצם "תוכנני ערים", אשר לא עברו הכרה מספקת בתכנון ערים המזכה ברישיון עסק כמו האדריכלים הרשיים (וההתאחדות תרחיב על כך בהמשך).

השלשות העניינים שהובילו להגשת העתירה דן

23. במהלך חודש ינואר 2021 נודע להתאחדות כי מתקיים הлик ערעור שהוגש על ידי הוועדה המחויזת לתכנון ולבניה ירושלים, שענינו בגורם המקצועי המוסמך לעורך תוכנית "בנייה ועיצוב ארכיטקטוני" המוגשת למוסד תכנון.

24. ההתאחדות הגישה בקשה ה策יפות להליך הערעור בפברואר 2021, שבמהלכה הביעה את עמדתה בסוגייה האמורה לעיל, כי "תוכנית בנייה ועיצוב ארכיטקטוני" היא תוכנית לפי פרק ג' לחוק התכנון, וכי הגורם המוסמך לעורך תוכניות בנין ערים הוא אדריכל רשי בלבד, זאת בהסתמכותה, בין השאר, על הקביעה המפורשת של בית משפט נכבד זה בהלכת רבבי.

- העתק בקשה ה策יפות של ההתאחדות להליך הערעור (בלא הנسفחים) מצורף ומסומן –

25. מושבי המדינה (הוועדה המחויזת לתו"ב ירושלים ווועמ"ש הוועדה) הגיעו לבקשת ה策טרופות של ההתקאות, וטענו שם כי חזית המחלוקת בערעור נסובה על הדרישה לחתימת נספח בינוי בלבד על ידי אדריכל רשמי, וההתקאות אינה יכולה להעלות טענות אשר לא נכללות במסגרת אותה חזית מחלוקת לשיטתה.

• העתק תגوبת מושבי המדינה דלעיל לבקשת ה策טרופות מטעם ההתקאות מצורף ומסומן –

נספח 3

26. לעומת זאת, בסיכוןי מושבי המדינה בהליך הערעור דלעיל טענו מושבי המדינה כי מבירור שנערך על ידם במסגרת הכנות הערעור, התברר להם כי הוועדה המחויזת לתו"ב ירושלים דורשת "צידוף אישוי של אדריכל רישי לככל התכניות ולא רק لتכניות הכלולות היבטיהם של בינוי עיצוב ארכיטקטוני לגבייהם נדרש צירופם של נספח בינוי ... בעניין זה, יובהר מי ההנחיות בינויו חודדו בהתאם לעמדת המדינה כפי שהוצאה לעיל". (סעיף 22 לsicomi מושבי המדינה). ככלומר, מושבי המדינה החליטו "ילחץ הנחיות" אף בסוגיה שציינו שאינה עומדת בחזיות המחלוקת לשיטתם.

27. בתוך כך, בסיכוןי מושבי המדינה ציינו מושבי המדינה כי "במהלך הטיפול בערעור עלו סוגיות משפטיות ומחלוקת בין גורמי מדינה שונים שדרשו ליבורו וכן את הידישותם של גורמים משפטיים בכיוונים, והsicomi מונחים לאחר חידזהן של סוגיות מסוימות כאמור, והכרעת הייעץ המשפטי לממשלה". (סעיף 2 לsicomi מושבי המדינה). מושבי המדינה לא פירטו מי הם אוטם גורמי מדינה שהיו עems מחלוקת, אולם, סביר להניח, כי מי שנמנה עליהם הוא ראש המהנדסים והאדריכלים, שעמדו מונגות לuemת מינהל התכנון ותוכמת בעמדת המוצגת של התקאות כאמור, דבר אשר מצביע על כך שעלה רשם המהנדסים והאדריכלים להביע את עמדתו בעתרה זו בנפרד מעמדת מינהל התכנון.

• העתק סיכוןי מושבי המדינה בהליך הערעור מצורף ומסומן – נספח 4

28. במהלך חודש ספטמבר 2021 נודע להתקאות כי חרף uemת המדינה בהליך הערעור כי הסוגיה בדבר הגורם המוסמך לעורך תוכניות בניין ערims לא עומדת בחזיות המחלוקת כאמור, הנחה מינהל התכנון את כל המחויזות לאפשר לכל אדם לעורך תוכניות בניין ערims למוסדות התכנון בניגוד לחוק העיסוק, תקנות העיסוק והלבת רבבי, הקובעים כי הגורם המורשה והמוסכם לכך הוא אדריכל רשמי בלבד.

29. הנחיתת מינהל התכנון האמורה לעיל באה לידי ביטוי ברור uemת יועמ"ש הוועדה המחויזת לתו"ב מחויז הדרכים, שבה צוין כי "uemת המשפטית העדכנית היא שאת תכנית/נספח הבינוי, ושאי להגשים/לערוך מי שמוסמך לכך בתקנות המהנדסים והאדריכלים. אין מניעה שמי שאינו אדריכל או מהנדס יגשים תוכניות מתאר ותוכניות מפורטות, כל עוד נספח הבינוי נערך ונחתם על ידי מי שמוסמך לכך בתקנות... זו גםuemת המדינה בערעור שהגישה לבית המשפט העליון בסוגיה זו". (ההדגשה שלנו – ל.ד. ו- י.א.).

• העתק עמדת יועמ"ש הוועדה המחויזת לתו"ב מוחז הדروس מצורף ומסומן – נספח 5

30. לאור זאת, פנתה ההתאזרות אל מינהל התכנון בדרישה לבטל את הנחיהתו בהיותה מנוגדת לחוק העיסוק, לתקנות העיסוק ולהלכת רבבי.

• העתק פנית ב"כ ההתאזרות אל מינהל התכנון מיום 14.9.21 מצורף ומסומן – נספח 6

31. היועצת המשפטית של מינהל התכנון השיבה לפניה זו במכtabה מיום 30.9.21 ודחתה את דרישת ההתאזרות. בתשובתה התייחסה בכלל היועצת המשפטית למינהל התכנון להנחיית הלשכה המשפטית של מינהל התכנון החדש יוני 2019, שנעשתה "לקראת הגשת עמדת המדינה לבית המשפט המחויזי" בעתרת מר קימורי בעת"ם 19-03-20997 (שקדמה להגשת הליך הערעור), ולא בתיקו ההנחייה המאפשרת לכל אדם לעורך תוכניות בניין ערים, לאחר שהתברר אגב הבנת הערעור שבפועל לשכת התכנון המחויזת בירושלים דורשת צירוף אישורו של אדריכל רשאי לכל תוכניות בניין ערים, כמוון בסיכון המשיבה מטעם המדינה.

32. הנחיה חדשה זו מוצאת ביטוי גם בעמדת היועץ המשפטי של הוועדה המחויזת לתו"ב מוחז הדروس, המדובר על כך שמדובר בעמדה משפטית "עדכנית".

33. חמור לכך, שהיועצת המשפטית של מינהל התכנון זוללה בקביעתו המופרשת והברורה של בית המשפט העליון בהלכת רבבי, וניסתה להימלט לכך בטענה כי הלכת רבבי עסקה בשאלת משפטית שונה, והקבעה בה הועלתה "רक" במסגרת הנורמטיבית ולא מהוות חלק מה"רציו" של פסק הדין (לשיטתה).

• העתק תשובת היועצת המשפטית של מינהל התכנון מיום 30.9.21 מצורף ומסומן – נספח 7

34. למוטר לציוון, כי היועצת המשפטית של מינהל התכנון לא ניסתה כלל להתמודד עם תוכן הדברים הברורים בהלכת רבבי, אלא רק להימלט מהם בטענה טכנית כי הדברים הללו לא נדונו במוקד ההליך שם, בהתעלם מההקשר של הדברים להימנעות של הגבי רבבי (העורתה שם) לעסוק בתפקידים הייחודיים לאדריכל רשאי בסירוב הרשם ליתן לה רישון.

35. בעקבות זאת, פנו ב"כ ההתאזרות בתשובה ליועצת המשפטית למינהל התכנון במכtabם מיום 13.10.21 וביקשו לדעת מהו מקור הסמכות של היועץ המשפטי לממשלה ושל יועמ"ש מינהל התכנון ליתן פרשנות המנוגדת לפרשנות של בית המשפט העליון. בתשובה זו הדגישו ב"כ ההתאזרות כי קביעת בית המשפט בהלכת רבבי היא קביעה נורמטיבית הצהרתית אשר לדין הקיים הנוגע לייחוד העיסוק של האדריכל הרשי, והוא הייתה חיונית להכרעה וחלק מה"רציו" של פסק הדין. מבלי לפגוע בכך, צוין במכtab ב"כ ההתאזרות האמור, כי גם אם היה מדובר אך בגדיר אמרת אגב (ואין הקביעה האמורה בגדר אמרת אגב כאמור), הרי שהיא מחייבת על פי השיטה בישראל, ולא ניתן להתעלם ממנה. ב"כ העורתה חזו בתשובה זו על הדרישה לביטול ההנחייה. כמו כן, ביקשו ב"כ ההתאזרות בתשובה זו לקבל את הנחיה הלשכה

המשפטית במינהל התכנון ממועד יוני 2019 ולදעת מהן נסיבות ההנחיות, ומדוע ניתנו דוקא ביוני 2019.

• העתק תשובה ב"כ ההתאחדות מיום 13.10.21 מצורף ומסומן – נספח 8

36. היועצת המשפטית למינהל התכנון השיבה לפניהTEM הנוספת של ב"כ ההתאחדות במכتب לكونי וקצר מיום 14.11.21 (שהתקבל ביום 21.11.21), שבו היא מצינת שאין לה מה להוציא על האמור במכtabה מיום 30.9.21, וזאת מבלי שניסתה להתמודד עם טענות ב"כ ההתאחדות, ובבלי שהתייחסה לבקשותיהם, וכיינה רק כי מענה לטענות ההתאחדות, יינתן, ככל שiorה על כך בית המשפט, במסגרת בקשה ה策טרופת של ההתאחדות להליך הערעור.

• העתק תשובה היועצת המשפטית של מינהל התכנון מיום 14.11.21 מצורף ומסומן – נספח 9

37. יש להציג כי היועצת המשפטית של מינהל התכנון, האמונה על האינטראס הציבורי, לא פעלת כנדרש ממנה במתן תשובה עניינית לטענות העותרת במכtabה מיום 13.10.21, ולא ניסתה להתמודד כיואת עם הקביעה המפורשת בהלכת רביה, ועם העובדה שהנחיות מינהל התכנון נוגdet את פסיקה זו שלא כדין, אף סותרת את תכלית חוק העיסוק ותקנות העיסוק בדבר ההגנה על שלום הציבור ובתיוחותו ושמירה על אתיקה מקצועית של העובדים בתחום.

38. חשוב לומר, כי גם נתעלם מכך שהנחיות מינהל התכנון נעשו בחוסר סמכות, עצם העובדה שMINHALE התכנון נמנעה מהציג את הנחייתו החדשה, כמו גם את הנחייתו משנה 2019, מגלה ש"תיקון" הנחיות נעשה באופן בלתי פורמלי ולא באמצעות הנחיות מסודרות ש郿ורסות לכל גורמי המקצוע. בעניין זה, תציגו ההתאחדות למי שמעורבת ומעוררת בנושא מול מוסדות התכנון, כי לא הופצה כל הנחיה רשמית בנושא מצד מינהל התכנון, דבר שמציע על כך שנציגי מינהל התכנון לא דברואמת, וכי על אף טענתם, אין כל הנחיה מסודרת ופורמלית בנושא, אפילו אם זו הייתה נעשית בסמכות (וכאמור, וכך שיפורט גם בהמשך, הנחיית מינהל התכנון ניתנה בחוסר סמכות).

39. לאור האמור, לא יותר להתאחדות אלא להגיש העטירה דין.

הוראות החוק והתקנות בדבר מתן רישיון לאדריכל וייחוד המקצוע

לאדריכל רשוי

40. העיסוק במקצועות ההנדסה והאדריכלות מוסדר בחוק העיסוק ותקנות שהוצאו מכוחו.

41. סעיף 11 לחוק העיסוק קובע את ההוראות למתן רישיון לمهندס או לאדריכל. משקיבו המהנדס או האדריכל רישיון כאמור הם מכונים "مهندס רשוי" או "אדריכל רשוי", ואף גורם זולתם לא רשאי לשאת את תוארכם.

וכך קובע סעיף 11 לחוק העיסוק:

11. (א) מי שהיה רשום בפנקס המהנדסים והאדריכלים במשך תקופה שהשר, לאחר התייעצות במועצה, קבע בתקנות לענף פלוני או למדור פלוני של הנדסה או אדריכלות והתמחה באותו ענף או באותו מדור במשך תקופה כאמור לאחר שנרשם, יתן לו השר רישיון מהנדס או אדריכל בצדיו ענף או מדור ההנדסה או האדריכלות שבו הוא נרשם; ואולם מי שהוא בעל תעודה כאמור בסעיף 9 ניתנת רק לאחר תקופת התמחות מסוימת בענף או במדור הנדסה או אדריכלות, רשאי השר, לאחר התייעצות במועצה, להביא אותה תקופה, כולה או מಕצתה, בחשבון, אף שבבעל התעודה נרשם בפנקס המהנדסים והאדריכלים רק לאחר שניתנה לו התעודה האמורה.

(ב) תקופת הרישום וההתמחות הנדרשת לפי סעיף קטן (א) לא תפחית משנה אחת ולא תעלה על שלוש שנים.

(ב') על אף האמור בסעיף קטן (א), במנין תקופת התמחות הנדרשת בענפי האדריכלות או אדריכלות הנוף של מי שולמד במוסד מוכר, טובא בחשבון תקופת התמחות של עד שנה שהתקיימה החל במחצית השנייה של השנה הקודמת לשנה הא�רונה לימודיו, אף שנרשם בפנקס המהנדסים והאדריכלים רק לאחר תחילת ההתמחות האמורה.

(ג) (1) השר, באישור ועדת העבודה והרשותה של הכנסת, רשאי לקבוע בתקנות תנאים למtanן הרישיון כאמור בסעיף קטן (א) ובכלל זה הוכחת כשירותו וניסינו בהתמחות של מבקש הרישיון; הוכחה כאמור יכול שתיעשה בדרך של בחינות או עבודות שביצע או השתלמיות בעבר, בין בתקופת הרישום כאמור בסעיף קטן (ב) ובין אחרתיה, או בדרך של שילוב שליהם או בכל דרך אחרת, הכל כפי שיקבע;

(2) תקנות לפי פסקה (1) יכול שיחלו על כלל המהנדסים והאדריכלים, על סוגים מהם או על ענף מענפי ההנדסה או האדריכלות;

(3) נקבעו בתקנות לפי פסקה (1) תנאים למtanן רישיון, הם לא יחולו לגבי מבקש רישיון שהחל את ההתמחותו במועד שקדם למועד כניסה לתוקף, ויחולו לגבי התנאים שהיו בתוקף במועד תחילת ההתמחותו;

(4) נקבעה בתקנות לפי פסקה (1) תקופת התמחות ארוכה מתקופת ההתמחות שהיתה בתוקף במועד תחילת לימודיו של מבקש רישיון, לא תחול ההארכה כאמור לגבי מבקש רישיון שהחל את לימודיו במועד שקדם למועד תחילת תוקפה של ההארכה, ותחול לגבי תקופת ההתמחות שהיתה בתוקף במועד תחילת לימודיו, וב惟ד שהשלים את לימודיו בתוך שנתיים;

(5) על אף האמור בפסקאות (3) ו-(4), מבקש רישיון רשאי לבקש כי יחולו לגבי התנאים שמועד כניסה לתוקף חל לאחר שהחל את ההתמחותו או לימודיו, לפי העניין.

(ד) לא ישא אדם תואר "מהנדס רשמי" או "אדראיכל רשמי" או תואר דומה לפחות עד כדי להטעות ולא יתחזה אדם כמהנדס رسمي או כאדרaicל رسمي, אלא אם ניתנו לו רישיון כאמור.

42. השר האziel את סמכותו למתן הרישיון למהנדס או לאדרaicל לרשות המהנדסים והאדראיכלים (ראה: הערת שולדים מי 4 לחוק העיסוק).

43. בצד חוק העיסוק כאמור, קובעות תקנות ההוראה תנאים נוספים למתן הרישיון למהנדס או לאדרaicל. סעיף 2 לתקנות ההוראה שכותרתו "זכאות לרישיון" קובע כך:

2. (א) מי שרשום בפנקס המהנדסים והאדראיכלים (להלן – הפנקס), יהיה זכאי לקבל רישיון כאמור בסעיף 11(א) לחוק, בתיקיim כל אלה:

(1) הוא הגיע בקשה בכתב לשר לפי הנחיות הרשם;

(2) הרשם אישר, כאמור בתקנת משנה (ב), כי –

(א) מלאה לגביו תקופת הרישום האמורה בתקנה 2 לתקנות המהנדסים והאדראיכלים (רישוי וייחוד פעולות), התשכ"ז-1967 (להלן – תקנות הרישיון), בענף ובמדור נושא הרישיון;

(ב) בתקופת הרישום כאמור או לאחריה הוא כבר ניסיין מקצועית מותאים לביצוע פעולות של מהנדס או אדרaicל رسمي בענף ובמדור נושא הרישיון; הניסיון האמור כלל מעורבות או טיפול מסייע, בפיקוחו ובהדרכתו של מהנדס או אדרaicל رسمي, לפי העניין, בפעולות שהייתה מורשה לעשותן בעצמו רק לאחר קבלת הרישיון, והכל לפי אמות מידת מקצועיות שקבעה מועצת ההנדסה והאדראיכלות לפי תקנת משנה (ב);

(3) מי שחלה עליו חובת בוחנה לרישיון לפי תקנה 4 – הוא עבר בהצלחה את הבדיקה.

(ב) אישור לעניין תקנת משנה (א)(2)(ב), ייתן הרשם, לפי אמות מידת מקצועיות שתקבע מועצת ההנדסה והאדראיכלות (להלן – המועצה), לעניין –

(1) תחומי עבודה מעשית, סוג התרנסות מקצועית והיקף, הכל בהתאם בפעולות שהרישיון המבוקש מתיחס אליו;

(2) מידת המעורבות או הטיפול המסיע של מבקש הרישיון בעבודה, וטיב ההשגחה או הפיקוח עליו בידי מהנדס או אדרaicל رسمي, לפי העניין, לרבות רציפות בהשגחה או בפיקוח האמורים;

(3) סוגים מקוריים שתידרש בהם בדיקה של ועדת מקצועית מייעצת מטעם המועצה, אופן בדיקתה ומידת מעורבותה של ועדת כאמור;

(4) אופן בדיקת התעודות והכישורים המקצועיים של מי שלמדו בחו"ל ושקילותן לאמות מידת המקצועיות;

(5) ניסיון נדרש וסוגי אישורים הנדרשים ממהנדס או אדריכל רשי הממשש
מאמן של מבקש הרישון, ודרכים לאיומות;

(6) חובתו של מבקש הרישון להגיש לרשות טופס אישור התמורות, שיכלול את
פרטי המאמן וכן את תחום החתמות;

(7) חובתם של מבקש הרישון ושל המהנדס או האדריכל הרשי המשמש
מאמן של מבקש הרישון, בענפים מסוימים, להגיש דיווח תקופתי שיכלול
פרטים בדבר תחומי העבודה המעשית שביצע מבקש הרישון והיקפה, וכן
בדבר חובתם להגיש דוח מסכם, בסיום תקופת העבודה המעשית.

(ג) הרשם יפרסם באתר האינטרנט של משרד התעשייה המ██ר והט██וקה
(להלן – האתר), את אמות המידה שנקבעו לפי תקנת משנה (ב), לרבות מועד
תחילתן וכן הוראות מעבר לכל הנדרש; במקרה של שינוי אמות המידה כאמור,
תורה מועצת ההנדסה והאדריכלות על מועד תחילתה והוראות מעבר לאמות
המידה החדש, ובבלבד שהשינוי לא יכול עלמי שהחל עבודה מעשית לשם
קבלת רישיון ערב השינוי.

44. סעיף 12 לחוק העיסוק, אשר כותרתו "ייחוד פעולות" קובע כדלהלן:

12. השר רשאי, לאחר התייעצות עם הוועדה המשותפת כמשמעותו בסעיף 21
לחוק ההנדסאים והטכנאים המוסמכים, התשע"ג – 2012, ובאישור ועדת
העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, לייחד בתקנות פועלות למהנדס רשי
או לאדריכל רשי; משוחחה פעולה כך, לא יבצעה אדם אלא אם הוא בעל
רישיון לפי סעיף 11.

45. בהתאם לכך, הותקנו תקנות העיסוק.

46. תקנה 3 לתקנות העיסוק קובעת כי"**הפעולות האמורות בתוספת הראשונה הן פעולות שייחדו
למנהל רשי או לאדריכל רשי לעניין סעיף 12 לחוק, לפי המדריך שבו הוא רשום בנקס
הمهندסים והאדריכלים, כל אימת שהוא נעשות בשיל מי שאינו מהנדס או אדריכל רשי
ובתמורה, ולגביה הגשת תכנית לשם רישיון על פי כל דין – אף אם נעשתה בלי תשלום.**"

47. פרט 3 לתוספת קובע את הפעולות שייחדו לאדריכל רשי הרשם במדור לארכיטקטורה.

48. פרק (1) לתוספת מיוחד לאדריכל רשי האמור לעיל, פעולות עיקריות בקשר לתוכניות בניין עיר,
המודגרות לצורך כך בפרט זה כ"תוכניות בניין ועיצוב ארכיטקטוני". לעניין זה, יודגש, כי
תקנות העיסוק קובעות מונח רחב וככל התייחס לתוכנית בניין עיר, הלא הוא – "תכנית בניין
�עיצוב ארכיטקטוני" הכולל את כל סוג תוכניות המפורטות בחוק התכנון והבנייה. בהתאם
לכך, התקנות מפרטות את הפעולות הרלוונטיות לתוכנית בסעיף 3 לתוספת.

ולכך נקבע בפרט (1) לתוספת:

3. הפעולות המפורטות להלן יוחדו לאדריכל רשי, הרשות במדור לארכיטקטורה ולענין מבנים המשולבים בתכנון שטחים ציבוריים פתוחים, המפורטים בתוספת השניה, גם לאדריכל נוף רשי הרשות במדור לאדריכלות נוף:

(1) בתכנית בגיןו ועיצוב ארכיטקטוני:

- (א) תכנון מוקדם ותכנון סופי;
- (ב) **הכנת תקנות ותשريعים לתקנות**;
- (ג) הגשת תקנות לרשות מוסמכת;
- (ד) הכוונה עליהה בביוץ התקנות.

(ההדגשה שלנו – ל.ד. ו. י.א.).

49. מהסתכלות על סעיף קטן (ב) לעיל, ניתן לקבוע בצורה חד משמעות כי סעיף 3 מתייחס אך ורק לתכנית בגין עיר, מאחר והמושגים "תקנות" ו-"תשريعים" אינם רלוונטיים לנשפחי בגין או להיתרי בגין. כך גם הצמדת המונחים הניל' למילה "תקנות" מחזקת את כוונת מותקין התקנות.

50. תקנות העיסוק בפרט (1) לעיל אינן מפרטו את סוג התקנות אלא מדברות על התקנות במובן הרחב, וזאת מאחר ופעולת הפירות של סוג התקנות היא הכרח שנוצר מתהליכי העבודה מול מוסדות התקנון, ואלה נקבעים בחוק התקנון, מטבעם. אולם לעניין השאלה מי מושרحة לעסוק בהן, אין כל ספק שתקנות העיסוק הן אלה שקובעות זאת. המושג "תקנית" מתייחס בתקנות העיסוק לתחום הרלוונטי שבו עוסקת התקנה. למשל תקנית קונסטרוקציה רלוונטית בהקשר לתחום ההנדסה היהודי למהנדס בתקנה 2 לתקנות העיסוק. לעומת זאת, העבודה שרשום בתקנה (1) "תקנות ותשريعים לתקנות" מצביה על כך שהמושג "תקנית" בתקנה זו היא תקנית בגין עיר, שהרי זו התקנית היחידה הכלולה והמחייבת לכלול בתוכה תשريع ותקנון. לכן המושג הכלול "תקנות בגין ועיצוב אדריכלי" מתייחס רק לתקנות בגין ערים.

51. הוצאת המונח "תקנות" מהקשרו בפרט (1) לעיל, והטענה כי המונח מתייחס לנשפחי בגין בלבד ולא לתקנות בגין ערים, אינה מתיישבת עם סעיף קטן ב' המדבר על תקנות ותשريعים לתקנות, מונח הרלוונטי אך ורק לתקנות בגין עיר (אורבניות), כפי שהסביר לעיל.

תכלית חוק העיסוק ותקנות העיסוק – הגנה על שלום הציבור ובתיוחות ושמירה על רמת אתיקה מקצועית ראוייה של העובדים בתחום

52. הוראות חוק העיסוק ותקנות העיסוק המייחדות את העיסוק לאדריכל הרשי נועדו ב כדי להלום את התכלית העומדת ביסודן – הגנה על שלום הציבור ובתיוחות לצד שמירה על אתיקה מקצועית הולמת של העובדים במקצוע.

53. וכך צוין בדברי ההסבר להצעת החוק המהנדסים והאדריכלים, תשט"ז – 1956:

"החוק המוצע בא להסדיר את התעסוקות במקצועות ההנדסה והאדריכלות,
להבטיח שرك בעלי הכשרה מתאימה יוציאו לפועל פעולות הנדסה ואדריכלות
ושתישמר רמה נאותה של אтика מקצועית.

.....

למהנדסים ולאדריכלים הרשומים בפנקס שלוש שנים ולהם ניסיון של שלוש שנים שנות עבורה מעשית יינתן רישיון מיוחד והם ישאו את התארים 'מהנדס רשמי' או 'אדריכל رسمي' (סעיפים 11 ו- 12).

לאחר התייעצות במועצה (מועצה ההנדסה והאדריכלות – ל.ד. ו- י.א.) יקבעו פעולות בשטח ההנדסה והאדריכלות שק מהנדס רשמי או אדריכל رسمي יהיה רשאי לבצען (סעיף 13).

החוק המוצע בא להבטיח שהמהנדס והאדריכל ינהגו באופן הולם את מקצועם. לשם כך יקבעו כללי אтика מקצועית ולמועצה תינן סמכות לחקור בעבירות על כלים אלה ולנקוט פעולה משמעית נגד העבריינים (סעיפים 16 עד 20)."(ההדגשה שלנו – ל.ד. ו- י.א.)

(הצעות חוק 257, 2.2.1956, 66, בעמ' 68).

54. כן ראה דברים שנאמרו ביחס לתכליות זו בעניין זולטך, כאמור:

"הנה כי כן, הסדרות העיסוק בהנדסה ובאדריכלות, בכלל הסדרות עיסוק סטטוטורית, נועדה לשמר על רמה מקצועית הולמת של העוסקים בתחוםים אלה ויסודה לצורך להגנן על שלום הציבור ועל בטיחותו." (פסקה 6)

55. גם בהלכה ברבי עמד בית המשפט אחר תכילת החוק בדבריו כאמור:

"תכליתו של חוק המהנדסים והאדריכלים היא להסדיר את התעסוקות במקצועות ההנדסה והאדריכלות, להבטיח שرك בעלי הכשרה מתאימה יוציאו לפועל פעולות הנדסה ואדריכלות ושתישמר רמה נאותה של אтика מקצועית ... הסדרות העיסוק בהנדסה ובאדריכלות, בכלל הסדרות עיסוק סטטוטורית, נועדה לשמר על רמה מקצועית הולמת של העוסקים בתחוםים אלה ויסודה לצורך להגנן על שלום הציבור ועל בטיחותו (בג"ץ 2621/04 זולטך נ' שר התעשייה והמסחר והתעסוקה, ניתן ביום 30.1.06, מפי השופת חיית, פסקה 6 לפסק הדין; וכן גם בג"ץ 510/05 לוטן נ' שר התעשייה, המסחר והתעסוקה, ניתן ביום 23.5.06, פסקה 18 לפסק הדין)." (ההדגשות שלנו – ל.ד. ו- י.א.) (פסקה 16)

56. המחוקק הראשי ומהложен המשנה היו אפוא ערים להשפעה הרבה בשיש בעיסוק במקצוע האדריכלות על שלום הציבור ובטיחותו ועל הצורך בפיקוח ציבורי לשימירה על אтика מקצועית. מסיבות אלה, קבעו את חוק העיסוק, תקנות ההכשרה ותקנות העיסוק לייחוד מקצוע האדריכלות, תוך שנקבע בסעיף 11 לחוק העיסוק, את הצורך ברישיון לאדריכל, ובסעיף

12 לחוק העיסוק נקבע שפウולה שיוועה בתקנות העיסוק "לא יבענה אדם אלא אם הוא בעל רשיון לפי סעיף 22". ייחוד עיסוק זה, נקבע על ידי המחוקק בדומה לייחוד עיסוק לגבי מקצועות אחרים כגון רופא (פקודת הרופאים (נוסח חדש), תשל"ז – 1976, סעיף 3), עורך דין (חוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א – 1961, סעיף 20), פסיכולוג (חוק הפסיכולוגים, תשל"ז – 1977, סעיף 9), רוקח (פקודת הרוקחים (נוסח חדש), תשמ"א – 1981, סעיף 2), סייעוד או ילוד (תקנות בריאות העם (עסקים בסיעוד בבתי חולים), התשמ"ט – 1988, סעיף 3), שמאית מקרעין (חוק שמאית מקרעין, תשס"א 2001, סעיף 13), רופח (חוק רואה חשבון, תשט"ו – 1955, סעיף 6), מתוח מקרעין (חוק המתוחים במקרעין, תשנ"ו – 1996) וכו'.

57. דברים דומים בדבר תכלית ההגנה על שלום הציבור ובטיחותו ושמירה על אתיקה מקצועית לעיסוק, נקבעו גם בעניין לבנת פורן (סעיפים 38 ו- 42 לפסק דיןה של כב' השופטת (בדימוי) ע' ארבל), ובפסק דין נוספים שעסקו בייחוד העיסוק לגבי מקצועות אחרים (ראאה למשל: בג"ץ 734/80 חכם ני מנכ"ל משרד הבריאות, לה(4) 690 (1981) (לענין ייחוד המקצוע לרוקחים) (להלן: "ענין חכם", בעמ' 695).

58. מכאן, שעל פי תכלית חוק העיסוק ותקנות העיסוק והלכת רבבי, מקצוע האדריכלות, כולל עריכת תוכניות, שומר לאדריכל רשאי בלבד בלבד.

הטייעונים המשפטיים כנגד הנחיהית מינהל התכנון

הנחיהית מינהל התכנון ניתנה בחוסר סמכות

59. הנחיהית מינהל התכנון באשר לגורם המוסמך לעורוך תוכניות בניין ערים ניתנה בחוסר סמכות. דיןנה להבטל מעיקרה.

60. כפי שצוין כבר קודם, תחום סמכותו של מינהל התכנון נוגע אך בגיבוש מדיניות תכנון ארצית בנושאים שונים תחת הרשות האמון על תחום התכנון והבנייה, וסיווע לשאר בגיבוש אחוריותו המיניסטריאלית בתחום זה. סוגיות ייחוד הפעולות לאדריכל בתקנות העיסוק אינה בתחום סמכותו של מינהל התכנון, אלא מונפקת לרשם בלבד, כגון מקצוע האמון על מתן הרישיון לאדריכלים, ואחראי על ניהול פנקס המהנדסים והאדריכלים (ראאה כאמור: סעיפים 8, 9 ו- 11 לחוק העיסוק, וכן תקנה 2 לתקנות ההכשרה, וכן עניין זולטק (פסקה 6)..).

61. ייחוד הפעולות לאדריכל רשאי לפי התוספת הראשונה לתקנות העיסוק (להלן: "התוספת"), ובכלל זה פרט (1) לתקנות העיסוק, הנוגע לעניין דן, הוא "לפי המדווד שבו הוא רשאי בפנקס המהנדסים והאדריכלים" (תקנה 3 לתקנות העיסוק). מכאן, שרשם המהנדסים והאדריכלים גורם המופקד על ניהול הפנקס ועל מתן הרישיון לצורך הרישום בפנקס הוא הגורם המוסמך היחידי מטעם המדינה בשאלת מי מושenschaft לעורוך תוכניות בניין ערים, ומtopic זה הוא הגורם היחידי המוסמך לקבוע הנחיהית ליישום הדין, ולא מינהל התכנון.

62. מינהל התכנון אינו אחראי על זהות הגורם המורשת לעורך תוכניות בנין ערים והוא אינו מוסמך לעסוק בכך, וממילא גם לא מוסמך לקבוע הנחיות בנושא. **די בכך בצד לבטל את הנחיתות אשר ניתנה בחוסר סמכות.**

63. בית המשפט כבר קבע גם בהקשר של יהוד העיסוק לאדריכלים כי "שאלת הבשירות לעסוק במקצועות עיוניים הינה שאלת מובהקת לשיקול-דעתה המקצועית ולモמחיותה המקצועית של הרשות המקצועית המוסמכת לכך". (ענין לוטן, בפסקה 23). הדברים הללו נאמרו ספציפית לגבי סמכותו של הרשם ושיקול דעתו, ולכןם גם רלוונטיים גם בהקשר הנוכחי מקלט וחומר, שכן רק הרשם, כגון המקצוע המוסמך, רשאי לקבוע הנחיות ליישום הדיון של יהוד פעולות המקצוע לאדריכל ולא גורם אחר כמו מינהל התכנון.

64. רשם המהנדסים והאדריכלים אף הוא הגורם המוסמך היחיד מטעם המדינה בשאלת מי מורשת לעורך תוכניות בנין ערים, ומתוקף זה הוא הגורם היחיד המוסמך לקבוע הנחיות ליישום הדיון, ולא מינהל התכנון.

65. משכך, הנחיתת מינהל התכנון ניתנה **בחוסר סמכות ולכון היא בטלת מעיקרה.**

66. ראוי לציין, כי הנחיתת מינהל התכנון סותרת את עמדת רשם המהנדסים והאדריכלים, כפי שבאה לידי ביטוי ב**בנהול התנאים לעיסוק**, במסגרתו עולה בבירור כי אדריכל הוא הגורם **היחידי** שהוכשר לעירicit תוכניות (ראה בהמשך).

67. יש לחושין, כי הנחיתת מינהל התכנון משנה הלבנה למעשה גם את הפרקטיקה הנוהגה בנושא שכבר הימים ומצאה לכך ביטוי למשל בנוהל הוועדה המחויזת לתכנון ולבניה ירושלים, אשר דרצה חתימה של אדריכל רשמי כעורך התכנית לכל התכניות (כמו צור בסעיף 22 לsicomi מшибבי המדינה בהליך הערעור), וכן גם בעמדת היועץ המשפטי של הוועדה המחויזת מחוץ דרום שצין כי מדובר בעמדה משפטית "עדכנית" (ראה: נספח 5 לעתירה זו). מינהל התכנון ניסה בתשובתו להטעת ולהסתמך על הנחיתות משנת 2019, אף שהנחיתה זו היא הנחיה אחרת שניתנה בכלל במסגרת ההליך בבית המשפט המחויז ולא במסגרת הליך הערעור (השוואה דברי היועצת המשפטית של מינהל התכנון בمقتبשה מיום 30.9.21, אל מול הדברים המצוינים בסעיף 22 לsicomi מшибبة המדינה בהליך הערעור).

chosser haigyon lafshar l'khol adam leurok tencnit v'hescena l'shalom hatzivor v'lebtichotnu hanluva l'ken

68. מבלי לפגוע באמור לעיל, אפילו אם הנחיתת מינהל התכנון הייתה ניתנת בסמכות (ולא היא כאמור), אין ההנחה יכולה לעמוד בהיותה מנוגדת להיגיון, לתכלית חוק העיסוק ותקנות העיסוק, וכן גם לשיקולים שעומדים מאחוריהם.

69. יש להזכיר את המובן מאליו, כי כבר לפני שנים גילו כי העולם איןנו שטוח דו-מימי, אלא עגול ותלת-מימי, ועל כן, כל קו המופיע בתשריט בתכנית יש לו ביטוי תלת-מימי המהווהBINNIYI ועיצוב של המרחב. מכאן שכל תוכנית עוסקת בחלוקת המרחב. לכן, רק אדריכל

הוכשר מקצועית לעסוק בארגון המרחב התלת-מימי והדו-מימי. **מكان שrok לאדריכל יש את הידע המקצועי לעורך תוכנית.**

70. מקצוע האדריכלות נועד לקבוע את אופיו, תכליתו ותפקודו של המרחב הציבורי והמרחב הבני, וב的日子里 אחרות, תכנית תכנון ובניה של המרחב, בכל קנה מידה. ארכיטקט = ארכי (רב) + טקט (בונה), והוא משמש כאבי הפרויקט - אחראי על כל תוכן ותהליך התכנון מתחילה ועד תומו. עבודתו של האדריכל מקבלת את ביטויו בהוראות התכנית, בתשיית, לתשתיות ולנספח בניוני שנועד להמחיש את התכנית והוראותיה בצורה גרפית. בנוסף לתכנית, לתשיית ולנספח הבניין, מצורפים לתכנית שקבוע האדריכל נספחים אחרים שאינם עוסקים בתכנון אלא בתחום הנדסה נלוים, כגון: חשמל, מים וביוב, ניקוז, תחבורה, תשתיות, מיזוג, גישות, בטיחות ועוד. בספחים אלה מעורבים יועצים הפעילים **תחתיו ובהנחייתו**, בהתאם לתכנון המוצע על ידי האדריכל. הדבר גם הולם את מעמדו של האדריכל, הנtaş בענייני הרשם **ראש צוות התכנון** שמתחתיו מסיעים לו צוותי יועצים מומחים שונים (ראיה בהמשך: בפרק ההכרשה). תכנון עירוני הוא מערכת אחת שלמה והיררכית של רמות תכנון שונות המתכבות אחת עם השנייה ונגורות אחת מן השנייה: תכנון ברמה הארצית/ המחווזית/ המקומית/ הנקודתית וכן הלאה.
רק אדריכל כשיר ומושך לעסוק בעריכתן של התוכניות.

71. תחום האדריכלות והתוכנו העירוני קובע את פניה של המדינה ושל המרחב, בין אם מדובר בשכונה/ עיר/ אזור/ מדינה, והוא מתייחס לתכנון ייעודי קרקע ואופי השימושים, מספר ייח"ד וצפיפות, בטיחות הציבור, איכות וארוח חיים של הציבור ורווחתו, כלכלה ומסחר, חברות, תרבות, תעשייה ופיתוח, חינוך, קהילה, מרים עירוני, גישות המרחב הבני, תחבורה ומטרופולין, התאחדות עירונית, שימירה על מבנים היסטוריים, תשתיות, נפח ומוסות בניה, צפיפות, זכויות בניה, שטחי ציבור, מוסדות ציבור, שירותים ציבוריים ועוד. **רק אדריכל שעבר הכשרה מתאימה וمسפקת יכול להבין כיצד לתכנן את המרחב הציבורי.**

72. אם יתאפשר לכל האדם בשם חוק יסוד חופש העיסוק לתקוף את החוק והדין הבהיר הקיים, ולערוך תוכנית לפי פרק ג' לחוק התכנון, מבלתי שি�ינו חוק או דין המגביל אותו, הרי שיש להחיל עמדה זו גם כלפי אחרים, וגם מי שלמד הוראה, טבחות, ואף תלמיד בבית ספר יסודי שחייב אדריכלות, וכל אדם אחר בישראל שמעוניין לערוך תוכניות בניין ערים, יוכל לעשות זאת ללא כל הגבלה או קритiron. מדו"ע לא?!

"תכנון עיר הוא מעסם טיבו נושא מודרך שהשלכותיו ובוט ו מגונות, ויש לו משקל מכריע בקביעת איקות החיים של הפרט והציבור. הוא כורץ עמו ומשמעותו על כל היבט בחיים אדם – על איקות המגודים, הכללה, הבריאות, חינוך ותרבות, איקות הסביבה, טבע ונוף, תיירות, בטיחות ובתחון, ועד להנה וכחנה..."

(בג"ץ 5848/99 **ח"כ יוסף י' פריצקי נ' הוועדה המחווזת לתכנון ובניה ירושלים**, פורסם באתר הרשות השופטת, 12.7.00 (פסקה 2 לפסק דין של כב' השופטת (דאז) א' פרוקצ'ה).

"באופן בסיסי ניתן לומר כי המוגבלות המוטלת על תחום התכנון והביצוע נובעת בעיקר משום שהבנייה הינה המוצר הנדרש והמשפיע במיוחד על כל תחומי החיים שלנו, ומשכך הוא מהוות את מקור הביטחון והסכנות הגדול ביותר כאחד. בדיווק משומן לכך מוגבלות אלה מעוגנות בהנחיות החוק, תקנות והתקנים". (ההדגשה שלנו – ל.ד. ו. י.א.).

(מתוך נוהל תנאים לעיסוק (פרק ב', א.4. לתנאים לעיסוק).

73. בעיון בחוק התכנון ובהסדרים שנקבעו בו מתקבלת מסקנה ברורה כי תכליתו של חוק התכנון נועדה להגשים את המטרות הציבוריות (ראה: ע"א 6291/95 בן גת חברה להנדסה ובניין בע"מ נ' הוועדה המורכדת לתכנון ولבניה מודיעין, 1997 (להלן "ענין בן גת"); ש' דנה ושי זינגר דין תכנון ובנייה (2015) (להלן: "'דנה זינגר") , פרק א', פרק א').

74. המסקנה המתבקשת היא כי תכליתו של חוק התכנון נועדה לאפשר לרשויות לפעול במטרה לספק את צורכי הציבור בדרך של הגבלת זכות הקניין ואך על חשבונה. מטרתם של דין החקוק התכנון והבנייה נקבעה כבר מן ימי הראשונים של המדינה, הרבה לפני קייקטו של חוק התכנון, בבג"ץ 16/50 איגרא רמה בע"מ נ' ועדת בניין עיר תל אביב, פ"ד ו 92 (1951) (להלן: "ענין איגרא רמה"). בפסק דין זה, פותח כב' השופט (דא) ש' אגרנט בתיור מטרת פקודת בנייה ערים (שקדמה לחוק התכנון), ומציין כי היא נועדה:

"להגשים מטרות מסוימות הנועצות בטובת הכלל, כגון שיפור בריאות הציבור ושמירה על ניקיון הציבור, פיתוח דרכי התחרות באזורי ידוים, השבתת תנאי המוגדים של התושבים, ייפוי השכונות וכו'. את המגמה הזאת שאף המחוקק לבצע על חשבון הפרט לפתח את אדמותו הוא כפי רצונו הינו, על חשבון הזכויות הנובעות מהבעל הפרטי בנכסים דלא נגיד... השיטה המשתקפת מהן ואשר פירושה: הענקת זכויות מסוימות לציבור מצד אחד, והגבלה זכויות הפרט לפיתוח נכסים דלא נגיד שלו - מהצד השני." (בעמ' 98).

75. את הבסיס התיאורטי לתפיסה (היעדר) קניין זו עיגן בית המשפט בmobekotovi ו'יחודיותו של האינטראס הציבורי בכל הנוגע למקרקעין, בעובדה כי משאבי הקרקע מוגבלים וכמות המקרקעין אינה ניתנת להגדלה. דיני התכנון והבנייה הם אחד המכשירים החשובים שדריכם מוגשתת האחריות החברתית בשמירה על משאב הקרקע וזכויות הקניין (ראה: דנה זינגר פרק א', פרק א', ענין איגרא רמה, ענין בן גת, ע"א 3901/96 הוועדה המקומית לתכנון ولבניה, רעננה נ' יהודית הורוויץ, פ"ד נ(4) 938, 913 (פורסם בנבו, 28.1.02); דנ"א 1333/02 הוועדה המקומית לתכנון ולבניה, רעננה נ' יהודית הורוויץ (פורסם בנבו, 12.5.04), ע"מ 2775/01 שרגא ויטנר נ' הוועדה המקומית לתכנון ולבניה, "שרונים", פ"ד ס(2) 230 (2005) ; בג"ץ 9402/03 (2005) ; בג"ץ 18.3.07 (2018)) ואחרים.

76. שיקולים אלה ואחרים מחיבים מותן כוח למדינה לפגוע בקניין הפרטי כדי לקיים את אינטראס הציבורי, כוח שהמדינה חייבת להפעיל באחריות רק על ידי גורמים מקצועיים שהוכשרו לכך.

וקיבלו ממנה רישיון. כל אלה הופכים את הכנת התוכנית המגשימה את האינטראס הציבורי והקנייני לכך שבה מימד האחוריות המקצועית חשוב ביותר לשמרה.

77. שיקולים אלו היו נור לרגלי המחוקק ומחוקק המשנה, וגם הם היו ערים להשפעה הרבה שיש בעיסוק במקצוע האדריכלות על שלום הציבור ובתיותו, ולסכנה האורבת מכח שאנשים יעסקו במקצוע ללא הכשרה מספקה ולא פיקוח מקצועי, ומסיבות אלה חוקקו חוקים ותקנות ליעיוץ מקצוע האדריכלות בחוק העיסוק, תקנות ההכשרה ותקנות העיסוק, כפי שפועל כך המחוקק גם לגבי מקצועות אחרים כגון רופא, פסיכולוג, רוקח, אח או אחות, שמאו מקרעין, רואה חשבון, מתודז מקרעין, וכו'.

78. בנוסף, בית המשפט העליון נתן תוקף משפטי לטעין ייחוד פעולות העיסוק במקצוע האדריכלות ביחס לעקרון חופש העיסוק, והיה ערך גם כן לתכילת ההגנה על שלום הציבור והאתיקה המקצועית הנדרשת לצורך עיסוק במקצוע האדריכלות, לרבות בתכנון ערים (המהווה חלק מההכשרה של האדריכל כתנאי לעיסוק בתחום), ודזה עתירות של אנשים שביקשו לעסוק באדריכלות, הוואיל ולא עברו הכשרה מספקה בהתאם לדרישות הרשם (ראה: עניין זולטק; עניין לוטן, וכן לגביו מניעת עיסוק כמהנדסים מי שלא עבר ההכשרה מתאימה: בג"ץ 8751/00 יוסף ני רשם המהנדסים והאדריכלים (פורסם באתר הרשות השופטת, 14.7.02); בג"ץ 16/77 הורן ני שר העבודה, פ"ד לא(3) 533 (1977)). באשר לעניין זולטק, יצוין כבר כתעת, כי הרשם סיירב לאפשר לעוטרת לעסוק בתחום, בין השאר, הוואיל והיא נדרשה להשלים קורסים בתכנון עירוני (פסקה 3 לעניין זולטק).

79. הוואיל ובית המשפט עשה כן גם לגבי מקצועות חופשיים אחרים (כפי שצוין לעיל ויפורט בהמשך), הרי שמדובר בעמדת עקבית של בית המשפט העליון, אשר נותן עדיפות וחסיבות גבוהה לייחוד מקצוע פני חופש העיסוק (ראה למשל: בג"ץ 7882/18 דולה ני שר הבריאות (פורסם בנובו, 28.5.19) (לענין ייחוד המקצוע לע"סוק ברפואה); עניין חכם (לענין ייחוד המקצוע לרוקחים); ע"א 438/88 ברק ני ועדת הרישום לפנקס הפסיכולוגים, מד(1) 661 (1990) (לענין ייחוד המקצוע לפסיכולוגים); עניין לבנת פורן (לענין ייחוד המקצוע לעורכי דין) ועוד.

80. כל העיסוקים שיוחדו על ידי המחוקק נשענו על אותה תכילת של הגנה על שלום הציבור ובתיותתו ועל הצורך בפיקוח ציבורי לשם שמירה על רמה נאותה ואתיקה מקצועית. ולכן המחוקק מגביל את העיסוק במקצועות אלו וקבע תנאים לקבלת רישיון לעסוק במקצוע, ובכך מונע מכל אדם אחר לעסוק במקצועות אלו בשם חופש העיסוק.

81. הוואיל והמחוקק קבע לגבי מקצוע האדריכלות ייחוד עיסוק, והואיל וחלק מההכשרה שמהווה תנאי לרישום ועסוק בתחום כולל עירית תוכניות בניין עיר, הרי شرط לאדריכל רשאי מותר להכין תוכניות כאמור.

82. מותן אפשרות אחרים שאינם אדריכלים רשויים להכין תוכניות, תביא גם להפליה פסולה של ציבור האדריכלים הנדרשים לעבור הכשרה ארוכה של כ- 8 שנים כולל בתכנון ערים עד אשר

יוטר להם לעסוק בתחום, ולעורך תוכניות. אם מותר לכל אחד, **מדוע המחוקק דרש רק מהאדריכלים לעbor הכשרה ממושכת בתכנון עיר ולהיבחן על כך כתנאי לקבלת רישיון??**

83. כל מי שלם ועובד באדריכלות מכיר את האמרה, שכשרופא ועורך דין טועים הנזק הוא לאדם אחד, לעומת זאת, כאשר אדריכל טועה הנזק הוא לציבור ולסביבה בכלל. לכן, כמו שלא יעלה על הדעת ליתן לכל אדם לעסוק ברפואה או בעריכת דין, אין זה מתאפשר על הדעת ליתן לכל אדם לעסוק באדריכלות ולעורך תוכניות בניין ערים ובכך להוות השלכות על כלל הציבור והסביבה.

הничיות מינהל התכנון ניתנה בניגוד לקייעה הצהרתית ברורה של בית המשפט העליון לפיה רק אדריכל מוסמך לעורך תוכניות

84. בהתאם להלכה המשפטית עוד לפני כ- 14 שנים שניתנה בהלכה ברבי, נקבעו במפורש הדברים הבאים (מפני כב' השופט ד' חשיין, בהסכמה השופטות (דא) מ' נאור וע' ארבל):

"סעיף 22 לחוק, שכותרו ייחודה פעולות, מסמיך את השו, לאחר התייעצות במועצה, לייחד בתקנות פעולות לאדריכל רשאי. וכן, השル הפעיל את סמכותו והתקין את תקנות המהנדסים והאדריכלים (רישוי ייחודה פעולות), תשכ"ז-1967 (להלן – **תקנות ייחודה הפעולות**). בסעיף 3 לתחספת הראשונה לתקנות אלה, נקבעו הפעולות שיוחדו לאדריכל רשאי, הרשות במדור לארכיטקטורה: ורק אדריכל רשאי מוסמך לעסוק בתכנון **מגורים** החורגים מסגנוןם של מבנה המוגדר בתקנות **כימבנה פשוט**, **זהיינו** תכנון בנייה דוויה, בנייני מגורים בגובה של ארבע קומות ומעלה, ומকבצי בניינים; **לך** היא מוסמך לעסוק בתכנון **מבנה ציבורי**, **בחכנת תוכניות בניין ערים**, **בOLLOW תשייטים**, **כתיבת הוראות תכנון (תקנות)** והכנת נספח**יינוי** ועיצוב אדריכלי, וכיוצא אליו פעולות שפורטו בתוספת. באחת, הפעולות שביבו יוחד לאדריכל הרשי וחייבת הרבה יותר מאשר שהותרו לאדריכל הרושים, **הן בהיקפן והן במורכבותן**".

(ההדגשות שלנו – ל.ד. ו- י.א.) (פסקה 6)

85. הינה אפוא נקבע במפורש ובאופן שאינו משתמע לשתי פנים מפי כבוד בית משפט זה בהלכה המשפטית, כי הגורם היחיד המוסמך לעסוק בחכנת תוכניות בניין ערים, לרבות **תשريعים וכתייבת תקנות**, והכנת נספח**יינוי** ועיצוב אדריכלי הוא **אדראיכל רשוי בלבד**.

86. קיימה זו של בית המשפט בעניין ברבי, היא אך קיימת הצהרתית באשר לדין הקיימים הנוגע **לייחודה העיסוק של האדריכל הרשי**. היא רק חוזרת על נורמה שכבר נקבעה.

87. באשר למatters הקיימת הנורמטטיבית ההצהרתית האמורה לעיל מפי בית המשפט העליון, ראוי לציין את דבריו של אחד מגדולי השופטים בישראל, השופט (דא) מנחים אילון ז"ל, בספרו **לזכרו של נשיא בית המשפט העליון לשעבר, השופט יצחק כהן ז"ל**, כאמור:

"**קביעה נורמטיבית כללית זו יכולה להיות שניים סוגים: האחת, קביעה נורמטיבית כללית בעלת אופי החלטתי; השניה, קביעה נורמטיבית כללית בעלת אופי יוצר.** בקביעה הנורמטיבית הכללית הראשונה, חוזר בית המשפט העליון על הוראות הדין. החוק אומר, **שהמהירות המורבית בכבישים בין-עירוניים היא 90 קמ"ש** ובית המשפט חוזר על כך. נקבעה נורמה כללית על-ידי בית המשפט העליון. אך תפקידו של בית המשפט העליון בקביעת נורמה כללית זו הוא החלטתי גרידא. בית המשפט חוזר על לשון החוק. בית המשפט שימוש, כלשונו של מונטסקיה, 'פה' למחוקק. הוא לא תומך לו ולא כלום. הוא הדין, אם בית המשפט העליון מצין ביום, כי על רשיונות התביעה מוטלת חובת זהירות מושגית שלא להתרשל בהגשותם של כתבי אישום. פקחת הנזקין קובעת את העיקנון של חובת זהירות, ופסיקה קודמת פירושה קביעה זו תוך שקבעה, כי בمسئול עיקנון זה מוטלת חובת זהירות מושגית על רשיונות התביעה. כאשר בית המשפט העליון חוזר ביום על הלהצה זו, אין הוא יוצר נורמה כללית חדשה. הוא מזהיר על נורמה כללית שכבר נקבעה".

(מי אילון "ספר יצחק כהן: לזכרו של יצחק כהן, נשיא בית המשפט העליון (תשמ"ט), בעמ' 914).

88. גם בעניין ברבי חזר בית המשפט העליון בקביעתו דלעיל על נורמה שבבר נקבעה על ידי המחוקק ומתקין התקנות בחוק העיסוק ובתקנות העיסוק לגבי עיסוקו הייחודי של האדריכל הרשו. העובדה שהדברים נאמרו עוד במסגרת הנורמטיבית, המהווה את התשתית המשפטית באשר לדין הקיים, מחזקת זאת ביתר שאת.

89. קביעה בית המשפט, יש לומר, לא נאמרה בעניין של מה בכך, שכן היא נועדה לתאר את העיסוק הייחודי לאדריכל הרשו, ומה מנע מהעותרת שם, האדר' ברבי, לעסוק כ"אדריכל רשו" בסירובו של רשם המהנדסים והאדריכלים ליתן לה רישוון. מכאן שהקביעה דלעיל בעניין ברבי היא חלק מהרציו של פסק הדין אשר תיאר את התשתית המשפטית של הדין הקיים עליו נשען לצורך ההכרעה.

90. ואולם, ומלבד לפגוע בכך, אפילו אם היה מדובר בקביעה שנאמורת רק כאמור אגב (ולא היה כאמור), קביעה זו מחייבת ומהווה את הדין בהתאם לשיטת המשפט בישראל, כי הרי ידוע כי גם "המהפכה החוקתית" שאפשרה לבית המשפט להתערב ולפסול חוקים של הכנסת, כפי שנקבעה על ידי בית המשפט העליון בע"א 6821/93 בנק המזרחי המאוחד בע"מ, נ' מגדל כפר שיטופי, פ"ד מט(4) 221 (1995), נשענה כל כולה על אמרות אגב של השופטים (והדברים ציינו גם בפסק הדין עצמו – ראה למשל: דבריו של השופט (דאז) מ' חשין ז"ל בפסקה 4 לחווות דעתו). בכל מקרה, ואפילו אם נאמרו הדברים אך בדרך אגב, אין להתעלם מדברים אלו, שכן "לאוי ליחס למוצא פיהם של שופטים בדרכות הגבותות חשיבות ומשקל, בין שדבריהם נאמרים

ברציו ובין שהם נאמרים כאובייטר (מתוך מאמרו של שופט בית המשפט העליון לשעבר, ח' כהן זיל: "אובייטר זיל והгинוט לאייט" משפטים לא(2) תשס"א 415, עמ' 423).

91. חשוב לציין, כי קביעות בית המשפט בהלכת רביה לא נאמרו בחלל ריק, כי אם על רקע מטרתו ותכליתו של חוק העיסוק כאמור לעיל.

עריכת תכנית (=תקנון ותשريع) יוחדו רק לאדריכל רשאי על פי דין

92. על פי סעיף 3(ב) לtosפט נקבע, כי רק אדריכל רשאי מורשה להכין תקנוני ותשريعים לתוכניות. לא נמצא בחוק העיסוק, בתקנות העיסוק או בכל חוק ו/או תקנות אחרים הסמכת לכל גורם אחר להכין תקנוני ותשיערים לתוכניות. מכאן שרק אדריכל רשאי מורשה להכין תקנוני ותשיערים לתוכניות ואין בלטו.

93. סעיף 83 לחוק התכנון קובע כי תכנית חייבת לכלול תשريع, וסעיף 83א לחוק התכנון מאפשר למוסד התכנון לכלול מסמכים נוספים לתוכנית על פי שיקול דעתו המڪוציאי כגון נספח בגין, נספח חברתי, סביבתי, כלכלי וכו'. כל אחד מסמכים הללו יכול להכין רק גורם מקצועUi בהתאם להכשרתו המקצועית לכך.

94. מכאן שלא יכולה להיות תוכנית ללא תשريع. היות ורק אדריכל מורשה להכין התשريع, הרי שרק אדריכל מורשה להכין תוכנית.

95. מכיוון שתכנית מהויה חיקוק, עולה צורך לכתבה גם במילים, וכן מתחייב כי לצד כל תשريع יהיה גם תקנון לתוכנית. הדברים הללוulos מתוך פסק הדין בע"א 3213/97 נkr נ' הוועדה המומומית לתקנון ולבנייה הרצליה, פ"ד נג(4) 625 (להלן: "ענין נkr"), הן על פי דעת הרוב (שנכתבה על ידי כב' השופט (דאז) מ' חשין, והן על פי דעת המיעוט של כב' השופט (דאז) ע' ר' זועבי).

וכדברי דעת הרוב של כב' השופט (דאז) מ' חשין, כאמור:

"שני חלקיה של תוכנית מיתאר – החלק המילולי, ה"תקנון", ובצדו התשريع – שני חלקים אלה אמורים להשלים זה-את-זה, ומשעה שבאה תוכנית לאויר העולם, על דורך-הכלל אין לאחד חיים אלא רעהו. החלק המילולי סומך עצמו אל התשريع – שכן بلا תשريع יאביד מערכו, ככלו או מקטמו, ואילו התשريع מצדנו נסמך אל החלק המילולי – שכן בהיעדר עקרונות והגדירות לצבעים שבתשريع יידמה התשريع לציוו צבעוני (או לציוו בשחו-לבן) חסר-משמעות. כדי ללמידה אפוא על הסטטוס שתכנית מיתאר מקנה לשטח קרקע זה או אחר בה, שומה עליינו לדאות את התוכנית מכלול: לעיין בתקנון המגדיר הגדרות והמתווה עקרוניות, ובה-בעת לעיין בתשريع הפושט באודח חזותי את פועלתה של התוכנית. המושג "תוכנית" שתי אוניות לו: האונה המילולית ואונת התשريع, ושתי האוניות יהיו בתאומות –

סיאם. שלבבן לב אחד הוא. ראו עוד ר' אלתרמן "חוק התכנו
והבנייה ותכנית המתאר: הנחיות קשיות או מסגרת גמישה?"
[18], בעמ' 216-217. "(עמ' 649-650 לעניין נkr)."

וכדברי דעת המיעוט של כבי השופט (דאז) ע' ר' זועבי, כאמור:

"כל מורת פרשנות בין במשפט ובין מהוצאה לו חייבת להניח נס
לרגליה תורה לשון, והבסיס לפירושו במשפט הוא טקסט, המבוטא
בצורות שונות (ראה פרופ' א' ברק פרשנות במשפט, ברך א', תורה
הפרשנות הכללית [16], בעמ' 225). הלשון נועדה לקיום קומוניקציה
בין בני-אדם והtekst החקי בא לקבוע נורמה שתהייה נהייה
לציבור כדי שיבינה וכיית לה ואו יפעל לפיה ... בני-אדם אינם
מדוברים בין עצם לבין עצם בתשייטים אלא בלשון. את התכליות
בדרך-כלל קל לנבור מתוך טקסט ופחות מתוך תשליט ... התשייט,
שהוא חלק בלתי נפרד מהתכנית ויסוד מיסודותיה, הוא כלי ויוזאי
אשר בא לשפוך אור על התכנית, ולבאר את מה שנקבע בתכנון; הוא
משמש ככלי אילוסטרטיבי לתכנון, שכן התכנון הוא בחלקו יבש;
התשייט משלים אותו ומשתלב בתוכו ויוצר את התמונה
בשלםותה..." (עמ' 635 לעניין נkr).

96. מעתה ואילך כאשר נאמר 'תכנית' הכוונה היא לתשريع ותקנון לכל הפלחות על פי סעיף 83 לחוק
התקנון והדין.

97. לסיום פרק זה מובא תרשימים זרימה המתאר ומסביר מדוע רק אדריכל רשאי מורשה להכין
תכנית:

"תכנית בינוי ועיצוב ארכיטקטוני" במשמעות התקנות העיסוק היא תוכנית לפי פרק ג' לחוק התקנון

98. ההתחedorות דוחה כל טענה כי סעיף 3(1) לנוספת מתייחס כביכול רק ל"תכנית בינוי ועיצוב
ארכיטקטוני" כנספח בינוי, ותטען, כי "תכנית בינוי ועיצוב ארכיטקטוני" כמשמעות התקנות
העיסוק היא **תכנית לפי פרק ג' לחוק התקנון**. אין מדובר ב"נספח בינוי" הנלווה לתוכנית שבחוק
התקנון.

99. "נספח בינוי" (או בשם השגור הנוסף "תכנית בינוי") לא מופיע בחוק או בתקנות, ולכן הפסיקה התייחסה אליו כאל דבר שמצוין לרישימת התכניות – סוג של מסמך נלווה לתכניות הסטטוטוריות ומשמש באופן מעשי ככלי עזר לבר-חוקי לתקנון (ראה: ע"פ 586/94 מרכזי הספורט אзор בע"מ נ' מדינת ישראל, פ"ד נה(2) 112, בעמ' 130-128).

100. כפי שכבר צוין קודם, "נספח בינוי" הוא "נספח" ולא "תכנית". תקנה 3(1) מדברת בפירוש על "תכנית" ולא על נספח לתכנית, שאין לו בכלל מעמד נורמטיבי בחוק, והוא לא חלק מרישימת התוכניות הסטטוטוריות, כאמור לעיל.

101. עצם הטענה כאילו שהמדובר בתקנה 3(1) לנספח בינוי (ככיו) מוכיחה שהטעון לכך אינו מבין או מכיר הילכית תקנון. אדריכל אינו כותב הוראות תכנית ולאחר מכן עורך תכנית, אלא להיפך. קודם נערכות סכמות וחלופות בינוי בהתאם למסקנות, ורק לאחר מכן נערך התשריט ונכתב התקנון. הבינוי הוא אפוא חלק אינטגרלי מהתכנית.

102. התכנית המוזכרת בתקנות העיסוק ומוגדרת כ"תכנית בינוי ועיצוב ארכיטקטוני" אינה "נספח בינוי". עצם השימוש בתיבת מילים דומה, אינו הופך את התכנית ל"נספח בינוי", אלא יש להבין את המשמעות והקשר של המושג בתקנון העיסוק, כשמעל הכל חוסה צילו של חוק העיסוק ותכליתו להבטיח הכרה מתאימה לעוסקים בתחום לשם הגנה על שלום הציבור ובטיחותו, ושמירה על רמה נאותה של האתיקה המקצועית.

103. גם השופט מי' חшин זיל קבע בבג"ץ 5145/00 הועדה המקומית לתקנון ובנייה חוף השרון נ' שב הפנים, פ"ד נז(2) 179 (2003) (להלן: "ענין חוף השרון"), כי "לא נמצא לנו אפוא כי דאיו לצמצם את צירוף התכניות "בינוי או עיצוב אדריכליים" לאותן הוראות שעל-פי הנוהג היו בעבר נושא ל"תכניות בינוי" לבוד-חוק ולבוד-תכניות התקנון הרשומות." (בעמ' 201). ועל רקע זה ביסס פרשנות למילים דומות הקבועות בסעיף 62א(א) לחוק התקנון.

104. לעומת "נספח הבינוי" שלא מוגדר בחוק או בתקנות, המושג "תכנית בינוי ועיצוב ארכיטקטוני" זוכה להתייחסות מפורשת בתקנות העיסוק (בסעיף 3(1) לתוספת). הויאל והגדרת "תכנית" בחוק התקנון היא רק תכנית לפי פרק ג' (סעיף 1 לחוק התקנון), ואין כל תכנית תכנית אחרת שקבועה בחוק אחר, הרי "תכנית בינוי ועיצוב ארכיטקטוני" כמשמעותה בתקנות העיסוק יכולה להיות רק תכנית לפי פרק ג' לחוק התקנון. אין כל אפשרות אחרת, שכן ברור שתקנות העיסוק לא מתכוונות לתקנית שאינה מוגדרת בחוק (כמו "נספח בינוי").

105. גם בהלכת ברבי, עומד בית המשפט על ההבחנה בין תוכניות בניין ערים, הכוללות תשייטים ותקנונים, לבין נספחים בינוי (כמתואר בפסקה 6 להלכת ברבי). אבחנה זו עולה בבירור מסעיף 3(1) לתוספת, שכן תוכניות לפי פרק ג' לחוק התקנון מחייבות לכלול תשייטים ותקנונים, המהווים מסמכי יסוד לתקנית (על פי סעיף 83 לחוק התקנון וההלכה משפטית- ראה עניין נקר. וכן ראה: דנה זיגנרג, בעמ' 460; ד' בנימין הימן "תכניות מיתאר מקומיות: היבטים משפטיים", המכון לחקר מדיניות קרקעית ו שימושי קרקע, קק"ל (1999)).

106. "נספח ביןויי" אינו כולל תשריט ותקנון, אלא אך נלווה אליהם ואיננו עומד בפני עצמו בלבד.

בכל מקרה, ככל, נספח ביןוי לא כולל תשריט ותקנון. על כן, עצם העובדה שבסעיף 3(1) לתוספת מפורט בראשית הפעולות הקשורות ל"תכנית ביןוי ועיצוב ארכיטקטוני" גם הכתנת תקנוניים ותשريعים לתוכניות, הרי שהדבר מהו אידיאציה לכך, ש"תכנית ביןוי ועיצוב ארכיטקטוני" כמשמעותה בתקנות העיסוק, היא רק תכנית לפי פרק ג' לחוק התקנון.

107. אם הכוונה הייתה לייחד את פעולות אדריכל הרשי בהקשר לסעיף 3(1) לתוספת רק "נספח ביןוי", תישאל השאלה – מי הגורם המוסמך לעורך תשריט ותקנון לתוכניות שלא כוללות "נספח ביןוי" נלוויים? ברור שהמחוקק לא התכוון ליצור אפשרות לפיו כל דיחfine יוכל להכין תוכניות הכוללות תקנוניים ותשريعים, זאת וביחוד על רקע התכנית שבוחק העיסוק להבטיח הכשרה מתאימה לשם הגנה על שלום הציבור ובתיחוותו ושמריה על רמה נאותה של האתיקה המקצועית. מכאן שהויאל וסעיף 3(1) לתוספת לא מתיחס ל"נספח ביןוי", הרי שסעיף 3(1) לתוספת מדבר רק על תכנית לפי חוק התקנון (שהיא היחידה הכוללת תשריט ותקנון).

108. ברור לכל הדעות שלכל הפחות לגבי תוכנית מפורטת חייבת היא לכלול הוראות ביןוי על פי חוק התקנון (ראה: סעיף 145(ז) לחוק התקנון, הקובלן שלא ניתן היתר בנייה, אלא אם כן אושרה תוכנית (לאחר שנת 1996) הכוללת פירות של ייעודי קרקע, חלוקה למגרשים, או חלקות, קוווי בניין, מספר קומות או גובה בניינים ושטחי הבניה המותרים. וכן ראה: ע"א 7654/00/7654-904-906, שעדיין מחייבת ני' חברה לבניין הירדן בע"מ, פ"ד נז(2) 895 (2003) (להלן: "הלכת הירדן"), בעמ' 904-906, שהכיל חובה זו אף לתוכניות שאושרו לפני 1996). בהקשר זה, יש להזכיר, שסעיף 145(ז) לחוק התקנון קובלן כי כל תוכנית שמכורחה ניתנת לחתם היתר בנייה חייבת לכלול הוראות ביןוי, ויאינו מסוגו אותה לתכנית מפורטת או תוכנית מתואם מקומית. זו או האחרת עשויה לענות על הדרישת בשםים לב לדמת הפירות הכלכלי הכלולה בהן. (הלכת הירדן, בעמ' 906).

109. מכאן שלכל הפחות לגבי תוכנית מפורטת לא הייתה אמורה להיות כל מחלוקת, גם אם היא לא כוללת נספח ביןוי, ורק אדריכל רשאי מוסמך להכינה, מכיוון שתוכנית כזו מחייבת הוראות ביןוי.

110. מעבר לכך, ההתחדות טוען, כי בהתאם להלכת ברבי וכל האמור לעיל, רק אדריכל רשאי מוסמך לעורך את כל התוכניות לפי פרק ג' לחוק התקנון כי יכול עוסקות ב"בינוי" ברמת פירות כזו או אחרת, כפי שכבר הוכח כי העולם הוא עגול ותלת-מימדי ובעל משמעות מרוחבית, וכי הגדרה של "בנייה" בחוק התקנון אינה הגדרה רחבה הכוללת את כל המצווי על פני הקרקע. במיללים אחרות, המחוקק ביקש לשולב מכל אדם שלא מוגדר בתקנות העיסוק מלהכין כל תוכנית שהיא.

111. כאן המקום לציין, כי סעיף 3(1) לתוספת אינו מבחין בין "תוכנית ביןוי ועיצוב ארכיטקטוני" לבין תוכנית אחרת, ולכן מדובר בכל התוכניות. עמדת מינהל התקנון הראה בצרור "נספח ביןוי" הדבר הופך את התוכנית ל"תוכנית ביןוי ועיצוב ארכיטקטוני" מרוקנת מכל תוכן את

מהות התכנית המפורטת, שכן כל תכנית מפורטתחייבת לכלול הוראות ביןוי (אם בתכנית עצמה ואם באפשרות של "נספח ביןוי" נלווה) כאמור לעיל. בנוסף, וכפי שיפורט בהמשך, כל תכנית כוללת הוראות "ביןוי" ברמת פירוט שונה, لكن גם מטעם זה יש לדוחות את עמדת מינהל התכנון.

112. תקנות העיסוק מחלקות את ייחוד הפעולות לשני סוגים: 1. פעולות הקשורות לרישוי מבנים (לרבות תכניות בנייה – גמישותם לפי פרק ה' לחוק התכנון) הקבועות בסעיף 2 לתוספת בכל הנוגע לפעולות הייחודיות מהנדס רשמי, ובסעיף 3(2) לתוספת בכל הנוגע לפעולות הייחודיות לאדריכל רשמי. 2. פעולות הקשורות לתכנון אזור (ארצى, מחווי, מקומי, או מפורט על פי רשימת התכניות הקבועות בפרק ג' לחוק התכנון), הייחודיות לאדריכל רשמי.

113. ניתן גם לראות שבעוד האדריכל הרשמי מוחרג מהאספקט ההנדסי של המבנה כדוגמת תכנון קונסטרוקציה של מבנה, המהנדס הרשמי (הרשום במדד להנדסת מבנים) מוחרג מכל האספקטים התכנוניים המורכבים כגון תכנון "מבנה פשוט", יכול להכין ולהגיש תוכניות הנדסיות וחישובים לרשות מוסמכת לגבי "מבנים" (כמפורט בסעיף 2 לתוספת) לפי פרק ה' לחוק התכנון ותו לא. האדריכל הרשמי לעומת זאת מוסמך להכין ולהגיש בקשנות להיתר לרשות מוסמכת לפי פרק ה' לחו התכנון, ובצד זה הוא אמון גם על הנושא של תכנון הבינוי והעיצוב הארכיטקטוני, הבא לידי ביטוי בתכניות לפי פרק ג' לחוק התכנון.

114. במלils אחרות, תקנות העיסוק נועדו לשקף את גורמי המकצוע האמונה על תחומי התכנון והבנייה המתוארים בחוק בתכנון שהם "אדריכל רשמי" ו"מהנדס רשמי" (וירחב על כך בהמשך).

115. אם הכוונה בסוג הפעולות השני בתקנות העיסוק – תחת ההגדלה "תכנית ביןוי ועיצוב ארכיטקטוני" – היא ל"נספח ביןוי", הרי שהמשמעות היא של אדם NEEDER כל הכשרה ועסק בתחום אחרים לגמרי כגון מורה, רו"ח או אפילו מאבטחה וטבה (ambil פגוע חלילה במקצועות אלה), יכול לעורוך תוכניות כולל תשריטים ותקנוניים. ברור שימוש שלא לכך הס פני הדברים, ומהחוקק לא התכוון להותיר את התכנון המרחבי בכאוס שבו כל המעניין אשר נטול כל הכשרה ממקצועית בכך, יכול לעורוך תוכניות ובכך לעצב את התכנון בישראל. אם תינתן לכל מי שמעוניין לפעול בגיןוד לתקנות העיסוק, הרי שלא תושג ההגנה לציבור שחוק העיסוק ותקנות עיסוק באים להבטיח. וכך צוין לעיל בהרבה על התכנית שבחוק העיסוק שנועדה להבטיח שrok מי שהוכשרו וקיבלו רישיון מתאים יעסקו בתכנון ובבנייה.

116. בתוך כך, יש לציין, כי תוכנית פוגעת בזכות קניין. לא ייתכן שפגיעה בזכות קניין תיעשה על ידי אדם שלא הוכשר ולא מבין את המשמעות של הפגיעה בזכות הקניין, ולא יודע לאין בין האינטרס הציבורי לבין הפגיעה בזכות.

117. די בקריאה של מסמך ההנחיות לתכנית מתאר מקומית כולנית ("邏輯性" להבנת תוכנית מתאר כולנית ליישוב) של מינהל התכנון, המהווה מסמך מדיניות אחד לתוכניות מקומיות כולניות, כדי להיווכח כי רק גורם מקצועי אדריכל רשמי יכול לעורך מסמך שכזה.

(ראה מראה המוקם של המתווה הנ"ל באתר מינהל התכנון :

https://www.gov.il/he/departments/general/preparation_plan

118. לחיזוד הדברים באשר למושג בתקנות העיסוק "תכנית ביןוי ועיצוב ארכיטקטוני", יש להבין, כי כל תוכנית מתאר עוסקת בחלוקת של המרחב באופן תלת-ממדי, ומכאן **שכל תוכנית עוסקת ביןוי**. המונח "בנייה" בחוק התכנון הוא מושג רחב הכלול גם קרקע (סעיף 1 לחוק התכנון), ומוצי כבר במושג השגור "תכנית בניין עיר" (שתילו בפקודת בניין ערים). הויאל וקרקע גם מוגדרת "בנייה" הרי שהמונח "בנייה" ב"תכנית ביןוי ועיצוב ארכיטקטוני" כולל את תוכנו כל שטחי הקרקע. גם תוכניות המתאר הארציות עוסקות ב"בנייה". למשל תמ"א 35 קובעת כי צפיפות הבניה תהיה מושפעת מגודל המגרש נטו. מכאן ש כדי לקבוע מהי הצפיפות, יש צורך בהבנה של המשמעות המרחכית שלה. גם תוכנית מתאר ארצית הקובעת יוזדי קרקע ושימושים (על פי סעיף 49(1) לחוק התכנון), יש בה קביעה של אופי הבנייה האפשרי. אותו הדבר לגבי קביעת הבנייה לנמלים, תחנות כוח, שדות תעופה, ועוד, המוזכרים אף הם ברשימה ההוראות המיעדות לתוכנית מתאר ארצית לפי סעיף 49 לחוק התכנון. לנ"ל לגבי שטחים לפיתוח עירוני וכפרי המוזכרים ברשימה ההוראות המיעדות לתוכניות מתאר מחוזיות (לפי סעיף 57 לחוק התכנון), או באשר להגדלת שטחים לצרכי ציבור, קביעת קו בניין, קביעת גובהם של בניינים או מספר הקומות בבניין, קביעת גודל שטח מגרש שמותר להקים עליו בניין, הגדלת מספר יחידות דיור, התוויותם של דרכים חדשים או שינוי של דרכים קיימות, צפיפות בניה, מרוחבי בניינים, ועוד כהנה וכנהנה הוראות הכלולות ברשימה ההוראות שבתוכנית מתאר מקומי (לפי סעיף 63 לחוק התכנון – כולן עוסקות בבניה ובהוראות בניה, וכן כל תוכנית לפי פרק ג' לחוק התכנון עוסקת בהסדרת הבנייה במרחב (הארצى, המחויז או המקומי). הרי לא ניתן לעיד קרקע ושימושים באופן שריורתי, לאור הפגיעה בזכותו הכספי, אלא על פי שיקולים תכנוניים בלבד.

119. על פי סעיף 61 לחוק התכנון, נקבע מהן מטרות תוכנית מתאר מקומיות :

- (1) פיקוח על פיתוח הקרקע במרחב התכנון המקומי, תוך שמירה על ייעוד חקלאי של קרקעות המתאימות לכך;
- (2) הבטחת תנאים נאותים מבחינת הבריאות, התברואה, הנקיון, הבטיחות, הבטחון, התהבורה והנוחות ומניעת מפגעים על ידי תכנון הקרקע ושימוש בה, ובכלל זה ייחודה אזוריים למגורים, לתעשייה, למסחר ולבני ציבור לרבות מבני דת; לעניין סעיף זה, "מבנה דת" – לרבות מקומות טהרה;
- (3) שמירה על כל בניין ודבר שיש להם חשיבות אדריכלית, היסטורית, ארכיאולוגית, וכיוצא באלה;
- (4) שמירה ופיתוח של מקומות חשובים מבחינת הטבע או היופי תוך הימנעות, ככל האפשר, מפגיעה בצמחייה, בערכי טבע, בנוף ובמורשת;

(5) ייחוך שטחים ציבוריים פתוחים, לרבות לפארקים, לגנים ולגנים, הנותנים מענה לצורכי האוכלוסייה החזiosa במרחב התכנון המקומי באופן הולם.

120. על מנת לתת מענה מڪצועי למטרות אלה, הדבר יכול להיעשות רק על ידי איש מקצועי שהוכשר, עבר התמחות מעשית וקיבל רישיון מהמדינה.

121. مكان שלא עולה על הדעת, כי המחוקק לא קבע חובת הסמכה להכנות תכנית. על כן, יש לפרש החוק לאור המטרות דלעיל ותכלית החקיקה מתוך נקודות מבט וחברה.

122. כאן המקום לציין את העובדה כי גם תכנית פשוטה לכארה, אשר רק קובעת חלוקה למגרשים וגודלם, אף היא עוסקת בבינוי ועיצוב עירוני, הרי ברור לכל כי קביעת גודל המגרש קובעת את מה שניתן לבנות עליו, גם אם לא נאמר במדויק (מספר המבנים, היקף זכויות הבניה, תכסיית וכו'), שכן מדובר בפועל יוצא למגרשים ויעודם. על זה נאמר "סוף מעשה במחשבה תחיליה", ועל כך נבוא ונאמר, כי לפני מעשה, יש להבין ולדעת את תוכנות המעשה מראש, ובשל כך דרוש ללמידה, לצבור ניסיון במסגרת התמחות, לעبور בחינה ולקבל רישיון.

123. בנוסף לאמור, כל תכנית לפי פרק ג' לחוק התכנון כוללת גם "הוראות עיצוב". ובהיבט זהה מדובר אפוא בפן הייצרתי של האדריכל. לצד "הוראות הבינוי" היבשות בתכנית, "הוראות העיצוב" מגבשות את הצד הייצרתי של האדריכל על סמך הידע, הכוישורים והניסיון שצבר.

124. "היצירתיות היא מרכיב מركזי לימודי האדריכלות. התוצאה של מעשה התכנון אמורה להיות שימושית וגם מקורית ובעל ערך מוסכם... נוסף על ידע ומויומנות, פתרון בעיות התכנון מחייב חשיבה יצירתיות, אשר תניב פתרונות יוצאי דופן ובלתי ניתנים לחיזוי מראש". (אי' כסakin, נ' דודוביץ ור' מילגרם "חשיבה יצירתיות כמנבאת של הסטודנט המיטבי ללימודים ארכיטקטורה" (2020)).

125. רק אדריכל יכול לקבוע מסגרת של שימושים ותכליות הכללים שטחים שונים כגון גגות, תעשייה חקלאות ועוד, לצד שירה על משאבי הטבע והורתה "ריאות ירוקות" במרחב, הגנה על בעלי החיים, ואיזו בין התכנון לזכויות הקניין וזכויות אחרות של כלל התושבים בחברה. אלה גם אלה כלולים בהיבט "העיצובי" הייצרתי של האדריכל, לצד ההיבט "העיצובי" של בניינים ושטחים על פי הלחץ רוחו והשרותו של האדריכל בהתאם לידע, לכיוישורים ולניסיון שצבר.

126. לעניין זה, יש לציין, שmobנו של המושג "עיצוב" בהקשר של "תכנית בנוי ועיצוב אדריכלי" בתקנות העיסוק, הוא אכן מובן כר המתיחס רק לעיצוב צורת בניינים וחללים, אלא מדובר במובן מהותי של עיצוב פנוי המרחב הציבורי. רוצה לומר, "עיצוב" יותר במובן של "תיאור" ולא במובן של "צורה" גרידא. לדבר יש שימושות רבה, הוואיל ותוכניות לפי פרק ג' לחוק התכנון הן תוכניות שמתארות ומעצבות את האופן שבו יראה המרחב הציבורי על כל גוניו, הוא המרחב הבוני (מיקומים וצורותם של בניינים, הרחוב, וכו'), הוא המרחב התעשייתי, הוא

המרחב החקלאי, הן המרחב הטבעי הبراשתי (למשל בדרך של השארת "ריאות י록ות" במרחב, שמורות טבע וכו'), הן המרחב הטבעי המלאכותי (כגון קביעת פארקים לאומיים ומסלולי טiol וכו'), והכל תוך שמירה על הסביבה ועל משאבי הטבע.

127. ניתן להגדיר את מקצוע האדריכלות בהקשר זה כמקצוע היחיד שהקח חzon, מטרות, יעדים, צרכים ולתת להם ביטוי בעולם המعاش באמצעות מיללים, רישומים וشرطוטים ועוד-before the terms have been met. רק לאדריכל יש את הכלים וההכרה לקבוע את העתיד במרחב הציבורי על בסיס מסקנות ההווה ולהגשים חzon, יעדים, צרכים, אינטראקטים ולישב קונפליקטים באמצעות תקנות ותשויות. רק אדריכל הוכשר לתרגם רעיונות מרחביים פיסיים לשפה מעשה ולכתיבת הוראות חוק שמחייבות אדריכלים, בעלי מקצוע אחרים ואנשי ציבור לפועל על פיהם. רק לאדריכל קיימת השפה זו.

128. לא בכדי עבר החוק בהגדרת התוכניות ממושג ההיסטורי ומנדטורי של "תוכניות בניין ערים" למושג רחב ומוספט של תוכניות "מתאר", המשקף באופן הולם יותר את פני המרחב הציבורי ואת האופן שבו הוא יראה.

129. גם בתוכנות התכנון והבניה (סתייה ניכרת מתכנית), תשס"ב – 2002, נחשבת סטייה ניכרת מתכנית אם מדובר בשימוש של בניין או בקרע שיש בו שינוי של השימוש שנקבע בתכנית והוא משנה את אופיה של הסביבה הקלובת" (תקנה 2(1) לתקנות סטייה ניכרת) או "בנייה שלא בהתאם לדרישות בניין או עיצוב המפורטות בתכנית, שנעודו לקבוע את אופיה של הבניה בתחום התכנית או לשמור על אופי וחוות הסביבה" (תקנה 2(10) לתקנות סטייה ניכרת). (ההדגשות שלנו – ל.ד. ו. י.א.).

130. מרכז הכוח בסטייה ניכרת מתכנית הוא ב"שינוי של אופיה של הסביבה", וכפי שכבר עולה מהדברים המפורשימים, אופיה של הסביבה נקבע על פי "דרישות בניין ועיצוב המפורטות בתכנית". דהיינו, לא סטייה מתכנית סתם, אלא סטייה "ニיכרת" מתכנית, אשר באה לידי ביטוי בשינוי של אופי הסביבה שנקבע על פי דרישות הבניין ועיצוב שקבע האדריכל בתכנית.

131. על רקע הדברים אלה, הגדרת התכנית בתקנות העיסוק כ"תכנית בניין ועיצוב אדריכלי" نوعה לתאר את התכנית במסגרת עיסוקו של האדריכל כ"בונה" ו"המעצב" של המרחב. ו Mageesh הוראות "בנייה" ו"עיצוב" לאזרם המיועד לתכנית.

132. ברור שהחוק על פי תכלית חוק העיסוק, והעובדת שאדריכלים הם היחידים העוברים הכשרה בתכנון ערים המזכה ברישון, לא התכוון לקבוע הסדר שלילי כי ייחוד העיסוק של האדריכל הרשמי בסעיף 3(1) לתוספת הוא רק ל"נפשchi בניין" (חסרי המעם החוקי ומהווים אך כןלוים), באופן שכל המעוניין יוכל לעורך תוכניות בעלות השכלה על הציבור והסביבה. הדין המפורט לעיל, ובឱוחד הלכת ברבי, קובע שפעולה זו שמורה רק לאדריכל רשי.

אדריכל הרשי ומהנדס הרשי כגורם המקצוע האמוני על תחום התכנון והבנייה בחוק התכנון

133. שני גורמי המקצוע המוזכרים בתקנות העיסוק לא נמצאים שם במקרה. מדובר בשני גורמי המקצוע העוברים הכשרה מתאימה בתקנות ה�建ה, כל אחד בתחוםו – מהנדס בתכנון מבנים והאדריכל בתכנון מרחב ציבורי ובתכנון והקנויות צורה וגבולות לבניינים וחללים, והכל תוך שמירה והגנה על הציבור ועל בטיחותו. מכאן שככל מי שלא מצוי בחוק העיסוק ובתקנות העיסוק לא מושעה לעסוק במקצועות האמוניים על תחום ההנדסה, האדריכלות ותכנון הערים, לרבות אלו שלמדו תואר שני כללי על "תכנון ערים" ומוכנים עצם "מתכנני ערים".

134. מכאן שגדיר המחלוקת מctrמצמת רק לשאלת מי מושעה על פי חוק העיסוק ותקנות העיסוק להכין תוכניות – אדריכל או מהנדס? זאת ותו לא.

135. ההכשרה המקצועית של כל אחד בתחוםו, מהנדס והאדריכל, מknim להם את המעדם להם הם זוכים בחוק התכנון, שבו הם אמורים על תחום התכנון והבנייה. האדריכל אדון "התכנון" המתאריו והתכנון המבני, ומהנדס אדון "הנדסת הבניה" וחזוקם של המבנים. מכאן שרק אדריכל מושעה להכין תוכנית בהתאם לסעיף 3(1) לתוספת.

136. לא בצדיה המהנדס והאדריכל הם גורמי המקצוע היחידים המוזכרים בחוק התכנון כגורם האחראים על מסגרת התכנון והבנייה (כל אחד בתחוםו). לא מוזכרים כל גורמי מקצוע אחרים אחרים כגון מי שמוכנים עצם "מתכנני ערים".

137. כבר למן תחילתו של חוק התכנון מוזכרים גורמי המקצוע: האדריכל הרשי ומהנדס הרשי. חוק התכנון מפנה לגורמי מקצוע אלה מעמד רב. למשל בסעיף 107(2) לחוק התכנון יכול מהנדס רשי או אדריכל רשי בעל ניסיון בתחום התכנון והבנייה להתמנות ל"חוקר". מהנדס רשי או אדריכל רשי הוא הגורם שיכל משמש כמורשה לנגישות מבנים ונותן חוות דעת בנושא (לפי סעיף 158 ו-159 לחוק התכנון). מהנדס רשי או אדריכל רשי הם הגורמים שיכולים להתמנות למנהל בקרה תכנון וביצוע (על פי סעיף 158atto לחוק התכנון).

138. מהנדס הרשי ואדריכל הרשי, כגורם האמוני על תחום התכנון והבנייה לפי תחומים, צועדים זה לצד זה בהתאם לתחומו של כל אחד מהם גם בחוק העיסוק המשמש מסגרת לביצוע ה�建ה גורמי המקצוע של תחום התכנון והבנייה, וממשיכים וצועדים זה לצד זה בהתאם לתחום בתקנות ה�建ה ותקנות העיסוק.

139. חוק העיסוק, תקנות ה�建ה ותקנות העיסוק נועד להבטיח כי רק המומחים בתכנון והבנייה יעסקו בנושא לפי תחומים, ולא כל גורמי מקצוע אחרים, וזאת לשם ההגנה על שלום הציבור ועל בטיחותו ועל שמירה על אתיקה מקצועית של העוסקים בתחום.

140. בתקנות העיסוק רשום במפורש מי הם בין המומחים בעולם התכנון והבנייה, מהנדס רשי ואדריכל רשי, מושעה לעסוק בנושא ובמה הוא מושעה לעסוק.

141. בסעיף 2 לתקנות העיסוק רשום במפורש במה מורשה לעסוק מהנדס רשי, וזה כאמור בהנדסת מבנים ובתכנון והגשת תוכניות הנדסיות לבניינים אל הרשות המוסמכת.

142. מהנדס רשי, חurf מעמדו הרם, אינו מורשה לעסוק בהכנות תוכניות בניין ערים.

143. בסעיף 3 לתקנות העיסוק רשום במפורש במה מורשה לעסוק אדריכל רשי, וזה כאמור בתכנון המרחב הציבורי המתاري (לפי פרק ג' לחוק התקנון), בתכנון "מבנה פשוט" ובתכנון מבנים לרבות בהגשת תוכניות לבניינים לגבייהם, למעט התקנון ההנדסי שלהם (הكونסטרוקטיבי השמור מהנדס הרשי כאמור).

144. האדריכל הרשי, חurf מעמדו הרם גם כן, אינו מורשה לעסוק בכל אספקט הנדסי.

145. כל גורמי המקצוע האחרים או האנשים האחרים אינם מורשים לעסוק במה שיוחד למומחי התקנון והבניה האמורים לעיל ובמפורט בתקנות העיסוק.

146. בחוקים ובתקנות דלעיל המחוקק וمتakin התקנון, על רקע השמירה וההגנה על הציבור ובתיחותו, ושמירה על רמה נאותה ואתיקה מקצועית של גורמי המקצוע, התו אפוא מסגרת נוקשה שרק מי שעבר הכשרה מתאימה ומספקת יוכל לעסוק בעולם התקנון והבניה בהתאם לתחום שהוכשר אליו.

147. יש צורך להוסיף, כי מי שמכונים "מתכנני ערים" לא זכו לכל מעמד בחוק ובתקנות, ונעדירים מחוק התקנון, מחוק העיסוק, תקנות ההכשרה ותקנות העיסוק. ככל ובקשו המחוקק וمتakin התקנות לאפשר גם ל"מתכנני ערים" לעסוק בתחום ולערוך תוכניות, הרי שהיו קובעים זאת במפורש. מאחר והדבר לאעשה אין למכונים "מתכנני הערים" כל אפשרות לעסוק בתחום, שאם יתאפשר, נשוב ונישאל את השאלה לעיל גם ביחס אליהם.

148. לכן, למי שמכונה "מתכנן ערים", אין כל אפשרות חוקית לעקו את מסנתת ההכשרה והעסוק, בשם העיקרונו של חופש העיסוק, ובכך להפרק את האינטרס הציבורי בהגנה על שלומו ובתיחו של הציבור במתן אפשרות ל"מתכננים הערים" לעסוק בתחום מבלי שמתגבשת סביב עיסוקם כללית אתיקה מקצועית, ולהתיר בידיהם את הכלים להשפיע על זכויות יסוד אחרות של תושבים רבים, כדוגמת ההשפעה על זכויות הקניין.

סיכום בינויים

149. ההתאחדות הרואה כי קיימת פסיקה התומכת בעמדתה כי רק אדריכל רשי מורשה לערו' תכנית נוכח המורכבות הכרוכה בהכנות תוכנית והשלכותיה, המחייבת שרק אדם אשר קיבל את ההכשרה המתאימה ועמד בתנאים לקבלת רישיון יוכל לעסוק במקצוע, והוא בלבד.

150. לעומת מזוזה מן הצורך, העותרת תעמוד על ההכשרה המפרכת שעוברים האדריכלים לרבות בתכנון ערים, אשר מזכה אותם ברישיון עיסוק, ובין היתר גם אל מול ההכשרה המצוומצמת

של בעלי תואר שני שלמדו לימודים כלליים וሙטטים על "תכנון ערים". ההכשרה המפרכת לאדריכלים מוכיחה אף היא שركם מוסמכים לעורוך תוכניות.

אדריכל רשאי עבר הכשרה לעסוק בעריכת תוכניות ולא כל אחד

151. עיסוק באדריכלות ובתכנון ערים, מחייב הכשרה אקדמית מקיפה המסקנת לאדריכל כלים תוכנוניים והנדסיים חיוניים, וידע נרחב בתחום התכנון והבנייה, לצורך התמודדות עם כל האспектים הניל', תוך הבאתם לידי פתרון פיזי, מרחבי ובני, הטמעתם בתוצרת תוכוני שלם וייצירתי, והפיקתם למרחב ציבורי בניו ומוסדר.

152. תוכנית הלימודים לתואר באדריכלות ותכנון ערים היא תוכנית ארוכה ומוקיפה המתעדכנת באופן שוטף בהתאם לדרישות המוצע. כך למשל נוסף לאחרונה לביקשת הרשות העשרה מڪצועות נוספת לתכנית הלימודים בכל המוסדות המלמדים את המוצע. התכנים הנלמדים במסגרת תוכנית הלימודים, נועדו להכשיר את האדריכל לעסוק בתכנון כולל של המרחב הציבורי והמרחב הבני, ולהקנות לו כל חשיבה לוגית ואנליטית הניתנים לאורך זמו, תוך התנסות בתכנון כולל ומקיין.

153. האדריכל נדרש ללמידה תוכנים רבים במסגרת לימודי הנולדים במסגרת תוכנית הלימודים לתואר באדריכלות ובינוי ערים, ולא **nlmdim b'shos masgeret achrot** ובהם: תכנון כולל/תכנון עירוני/עיצוב עירוני/רכמות אורבניות ועירוניות/תהליכי תכנון/תהליכי ביצוע/גאומטריה/מורפולוגיה עירונית/סביבה/אקלים/פרטי בניין/תורת המבנה/תאוריות תכנון ותכנון עירוני/היבטים חברתיים, פסיקולוגיים, תרבותיים וההיסטוריים/מקצועות ההנדסה התומכים בתכנון (בטיחות, נגישות, מיזוג, אינסטלציה, חשמל, אקוסטיקה ועוד/ טכנולוגיות בנייה/ חומרי בנייה/ תיאום תכנון/ הליכים סטוטוריים/תיאום מערכות/ תולדות האמנויות וההיסטוריה של האדריכלות והتكنון העירוני/ כללה עירונית, סוציאולוגיה עירונית, עיצוב בסיסי, תהליכי תכנון ועוד. כל אלה הם קורסים הנושרים יחד בשני במקלimes שונים בהתאם לסוג והיקף התכנון **אשר התכנון והעיצוב העירוני הוא המרכיב שבהם ומחייב**
שליטה מלאה בכל התחומיים הללו.

154. התכנים הניל' משקפים את רובה המוחץ של תוכנית הלימודים החמש והשש שנתית, לצד מקצועות בחירה פקולטיטים נוספים שנועדו להעשיר את הידע וסת הכלים הנדרש לסטודנט בתחומי, ולפיתוח כישורי ומיומנותו. לא ניתן ליזור הוראות לבינוי (תקנון ותשritis) ללא הבנה כיצד מתכנים מרחב ומבנה ולא הבנת היחס בין המבנים ואופיים למרחב בכלל רמה החל מהרמה הבסיסית בתחום הרחוב הפרטוי ועד למרחב העירוני הכלול תוך קביעת היחס למוגבלות ולפרמטרים שצינו לעיל, לתשתיות הנדרשות, לרקע החברתי והתרבותי במקום, להיסטוריה המקומית ולמרקם השכן ועוד. לכל השיקולים הללו משקל מכריע על התוצר הסופי.

155. נוסף לאמור, פרק נכבד בהכשרה האדריכל מתקיים בתחוםים שונים כדוגמת: ניקוז, אינסטלציה, תרבות, חומרים, קונסטרוקציה, תחבורה וכיו"ב. אלה הם כלים הנדרשים לצירוף דיאלוג ומאפשרים **הנחה והכוונה של היועצים השונים**. האדריכל חייב להכיר

ולהבין תחומיים אלה להבטחת יכולת דיאלוג עם היועצים השונים שתחומייהם מוטמעים בתכנון שהוא קבוע. כבר בשלב התכנון הראשוני מכין האדריכל את התוכנית בהתאם לצורכי כל התשתיות והשיקולים הנדרשים, שכן בשלב כניסה היועצים חייבים להיות התאמה בסיסית בין התוכנית שערך האדריכל לבין הפתרונות שמציע היועץ. לא בצד רווח הרשות באדריכל את ראש צוות התכנון, שמתחתיו יועצים שונים שבהם הוא מסתיע. לכן, תפיסת מינהל התכנון באדריכל כיווץ שرك חותם על נספחי ביןוי, בדומה ליווץ החותם על נספח תנואה וכי **חווטאת לתקידי המרוצי של האדריכל בתכנון עירוני**.

156.שוב נזכיר, כי לאחר המסלול הארוך של לימודים אינטנסיביים וקשימים, ופרוייקטים בתכנון עירוני, ביןוי ומרחוב, הבוגר נדרש לעبور התמחות קפדנית, הכוללת התמחות ייעודית בתכנון ערים שכלל שתואשר על ידי הרשם תוקנה לו הזכות לגשת לבחינות הרישוי הממשלתית, הכוללת מבחן ארוך בתכנון עירוני, ורק הצלחה בהתחמות ובבחינה מאפשרת לאדריכל לעסוק בתכנון עירוני.

157.הכשרה האדריכל אפוא מפרקת וארכוה ביוטר. כל מי שמעוניין לעסוק באדריכלות נדרש לעبور שני שלבי הכשרה: בשלב הראשון – לאחר לימודי תואר מוכר באדריכלות, הוא מוגדר כ"אדריכל רשות", ובשלב השני – לאחר שעבר הכשרה נוספת וცבר ניסיון במשך תקופה מסוימת, הוא מוגדר כ"אדריכל רשמי" (ראה: סעיף 11 לחוק העיסוק וכן תקנות ההכשרה). רק בעודו כ"אדריכל רשמי" הוא מוסמך לבצע את הפעולות שייחדו לו בתקנות העיסוק, ולהcin, בין השאר, תוכניות, תשריטים ותקנונם. **ויחגש, רק אדריכל עבר הכשרה להכין תשריט ותקנון לתכנית ולא אף אחד אחר.**

158.בקנות ההכשרה נקבע כי אדריכל המועוני להיות מוגדר "אדריכל رسمي", יידרש לעبور התמחות באמצעות מעורבות או טיפול מסוים בפיקוותו ובהדרכתו של אדריכל رسمي אחר, לפי **ammoת מידת מקצועיות מפורטות** שקבעה מועצת ההנדסה והאדריכלות בתקנות ההכשרה (תקנה 2(א)2(ב) לתקנות ההכשרה).

159.בנהל התנאים לעיסוק, המהווה בסיס לרישום ולרישוי אדריכל, צוין כי לאחר שלב האימון של האדריכל הרשם במשך תקופה של 3 שנים, תחת השגחותו ואחריותו של מאמן מורה בתחוםים שונים של התכנון האדריכלי, זכאי האדריכל לגשת לבחינות הרישוי, אשר הצלחה בו מעניקה **"הושאת תכנון בלתי מוגבלת בתחום האדריכלות - מבנים ותוכניות בניין עיר".** (מתוך נוהל התנאים לעיסוק, פרק המבואה) (ההדגשה במקור).

(ראה מראה המקום של נוהל התנאים לעיסוק באתר משרד העבודה והרווחה:

<https://employment.molsa.gov.il/employment/professionallicensure/engineersandarchitects/documents/architects/fromregistrationtolicensing.pdf>

- העתק המידע בעניין באתר האינטרנט של רשם המהנדסים האדריכלים, והדפים הרלוונטיים מנווהל התנאים לעיסוק, מצורפים ומסומנים – **דף 10**

160. די מלקרא את תנאי הסף שנקבעו אך לרישום אדריכל בפנקס המהנדסים והאדריכלים במדור ארכיטקטורה כדי להבין שהרשם רואה רק באדריכלים כגורם המקצועני היחיד שמוסמך לעורך תכניות, וכן דרש לימודי תואר לפחות תקופה ארוכה של 5 שנים לפחות (בעוד שרוב התארירים האחרים בישראל נשכים על פני 3 שנים, ותקופה של 5 שנים נחשבת לרוב כתקופה המזוכה קבלת תואר שני) ובחר לפרט את החובה ללמידה לימודיים הקשורים לתכנון ועיצוב עירוני (פרק א', סעיף ד.3. לתנאים לעיסוק) וחובת הכשרה של 100 שעות לפחות של הנחיה בפרויקט הכלול בתכנון ערים (פרק א', סעיף ד.8. לתנאים לעיסוק), וכן תקופת התמחות ארוכה של 3 שנים שرك לאחראית יוכל לעסוק בתחום ולהיקרא "אדריכל רשוי":

.3. במסגרת לימודי השלים המועמד פרויקט גמר או פרויקט סוף שנה ד בrama
גבוהה. הפרויקט יסכם וירכ את המשאים הבאים:

- .א. פיתוח - סביבה, הקשרים עירוניים מקומיים, שימושים והטמה למרקם עירוני
- .ב. עקרונות פרגרמה מוצעת ומוטמעת בתכנון.
- .ג. חלופות תכנון פיסי כולל השלכות חברתיות ותשתיתיות שנבחנות בתהילן.
- .ד. הצגת הפרויקט המוצע בקנה מידה ראיי הכלל תנוחות, חתכים, חזיתות, פרטמים סטנדרטיים או ייחודיים לפרויקט המוצע, התיחסות למערכות, אקלים, מזג אוויר, חשמל, קונסטרוקציה, גישות וביצועים, החבורה וחייה, התיחסות מוקנית ועירונית ועוד. כולל המתחשות גրויות תלת ממדיות.

.8. מסלול ההכשרה שיוצג יכול: תכנון ערים, תכנון מבנה מוגוים, תכנון מבני ציבור ו/או אחר. דרכ' וושא שחקר בהחלכו של סמסטר מלא ובמסגרת של לא פחות מ-100 שעות הנחיה ייחשב כפרויקט. פרויקט מבנה שבמסגרתו לא נערכה רקירה עירונית הימ פרויקט מבוי ואין יכול להימدد כפרויקט לתכנון ו/או עיצוב עירוני.

(מתוך התנאים לעיסוק, פרק א', סעיף ד.3. לתנאים לעיסוק)

161. לא זו אף זו, נדרש האדריכל לעבור מבחן מעשי במסגרת בחינת הרישוי, שבה יידרש להיבחן בתכנון ועיצוב עירוני (כולל הכמה וניתוח של תשיית ותקנון), ואך אחד אחר לא נדרש להיבחן בינוי זה לצורך קבלת רישיון עיסוק.

חלק מעשי
ב חלק זה ימסור לבוחן מידע ותשתיי רקע לאחד בו הוא ידרש לתפקיד באחת מסגרות התכנון הבאות: תכנון ועיצוב עירוני או תכנון מבנה, תכנון באחד מהתחומיים הבאים: מארים, ציבור, משולב. מסגרות תכנון אלה מפורטות בסעיף ט' להלן.

(מתוך התנאים לעיסוק, פרק ג', סעיף ח.2. לתנאים לעיסוק)

162. הרשם לא קבע קבועות דומות לגבי מהנדסים או אחרים בחוק העיסוק ותקנות העיסוק, וגם לא נקבעו קבועות כלשהןקשר לתכנון ערים והכנות תכניות לגבי מי שלמד לימודי העשרה כללים ומועדים במסגרת תואר שני על "תכנון הערים" או לכל גורם אחר. בהקשר זה, ראוי

לצין, כי לא קיים כל חוק ו/או תקנות המגדירים את העיסוק וייחודה של מי שלם תואר שני בתכנון הערים (המכנים עצם בעגה העממית: "מתכנני ערים"), כפי שנקבע למשל למקצועות ההנדסה, האדריכלות, ערכית הדין, הרפואה, הפסיכולוגיה, הרוקחות, הסיעוד, תיירות המקראית, ראיית חשבון, שmai המקראית וכו'.

163. בנהל התנאים לעיסוק, הדגיש הרשות (כפי שכבר צוין כבר קודם) כי האדריכל עומד בראש צוות התכנון ומתחתיו יסייעו צוותי יועצים מומחים כגון מהנדסי בניין, מהנדסי כבישים, וכן גיאוגרפים, פסיכולוגים, כלכלנים, ו עורכי דין ואחרים שלמדו תואר שני על "תכנון ערים":

גישת התכנון הקימת היום מציעה את האדריכל כמתכנן מתאימים ומנהל התכנון כאשר לעזרתו ימונה צוות יועצים מומחים מתחומים שונים בהתאם לסוג ואופי הפרויקט. מכאן, שלכמאות ואימת הדעת של האדריכל במקצועות המעורבים בשלבים השונים של התכנון והביצוע, השפעה מכרעת על איכות התכנון.

(מתוך התנאים לעיסוק, פרק ב', סעיף ד')

164. **תפיסת הרשות את תפקיד האדריכל כאמור שוללת לחלוtin את הגישה המעוותת של מינהל התכנון הרואה באדריכל רק כאחד ממניין היועצים בתכנון העירוני.**

165. רק לאחר שלב האימון ומעבר בהצלחה של בחינת הרישוי, יהיה בידי האדריכל "להוביל לרגולטור יכולת ושליטה מלאה בתחום האדריכלות, וכן את יכולתו לפעול באופן מקצועי ועפ"י כל כללי האתיקה". לצורך קבלת הרישוי, "המועמד יידרש להציג את המישדים שיאפשרו לו לעמוד בمتطلבות תכנוניות, ארגוניות וניהוליות, ולהציג את עבדתו בדרכ המאפשרת תקשורת מקצועית – גראפית ומילולית כאחת – עם מזמינים, רשותות ויעצמים. המועמד יידרש גם להוכיח הבנה בדברו אחוריותו המקצועית לחברה, ולאדריכלות בכללותה". (המשךים בסעיף זה מתוך התנאים לעיסוק, פרק המבוא).

166. במלחמות אחרות, המחוקק, מתקין התקנות והרגולטור ביקשו להבטיח בשם ההגנה על שלום הציבור ובטיחותו ושמירה על רמה נאותה של אתיקה מקצועית, כי רק מי שעובר הכשרה מתאימה יוכל לעסוק בתחום העיסוק שיווחדו לאדריכלים, לרבות בהכנות תוכניות, ולא רק זאת, אלא שלא כל אדריכל יוכל לעסוק בכך, אלא רק אדריכל רשאי שצבר הכשרה וניסיון מספקים.

167. משום מה, קביעותיו המפורשות של בית משפט נכבד זה בהלכת ברבי, הנשענות על תכליות חוק העיסוק להבטיח הכשרה מתאימה של העובדים בהכנות תוכניות, נעדרות כל התייחסות בפסק הדין של בית המשפט קמא, וגם באسمכתאות שעלייהן הוא נסמך (עת"מ 8762-09.12.09; ערד 08.09 מ.ע. בדין מהנדסים בע"מ ני מועצה מקומית כאבל (פורסם בנבו, 28.12.09; פורסם בנבו, 08.08.2009)abo ג'אמע ני הוועדה מקומית לתכנון ולבנייה, שמעוניים ב' (פורסם בנבו, 15.1.09)), כמו כן, נעדרות כל התייחסות לפ███ות העוסקות ביחסותם למול הזכות לחופש העיסוק כגון הפסיכות שמפורטות לעיל.

168. אם כל מי שיחפש בכך יוכל לעסוק בתכנון ועיצוב עירוני וערוך תוכניות (וain זה כך כאמור),
הרי שמדובר בהפליה פסולה של ציבור האדריכלים הנדרשים לעבור מסכת יסורים (Via
Dolorosa) ופגיעה בזכות יסוד שלהם לשווון. משכך, מדובר בפגם יסודי ושורשי בהנחתית
מין היל התכנון שמעבר להיות חסרת סמכות כאמור, היא גם ניתנה בינוי להלכה משפטית
ברורה ומפורשת.

169. מעבר לכך, מתן אפשרות לכל אדם לעורך תוכנית יש בו בכדי לעקוף את דרישת הרשם לקבלת
רישיון לכך, ובכך להתערב בשיקול דעתו המקצועני לאפשר רק למי שקיבלו הכשרה מספקת
לקבל רישיון ולעסוק בנושא (השוואה: עניין זולטק, פסקאות 8-7; עניין לוטן, פסקה 23).

האבחנה בין הכשרה באדריכלות לבין לימודי תואר שני על "תכנון ערים"

170. יש הבדל תחומי בין הכשרה באדריכלות לבין לימודי תואר שני על "תכנון ערים". אלו
שלומדים תואר שני כאמור מכנים עצם "מתכני ערים", אף שאין להם מעמד חוקי. כינוי
זה מטענה ויוצר הבלבול בין הכשרה באדריכלות, הכוללת הכשרה בתכנון ערים והמצוха בקבלת
רישיון לעסוק בכך ולהcin תוכניות, לבין תואר העוסק בהעשרה כללית ומועטה רק בחלק
מנושאי התוכן העירוניים (20-26 נ"ז במאוצע) שלא מזכה בכלל עיסוק בנושא, ולא מעניקה
כלים בסיסיים לעיסוק בתכנון עיר.

171. הכשרה באדריכלות כוללת לימודי אקדמי המוכר על ידי הרשם במשך 5 שנים
לפחות. לימודיים אלו כוללים לימודי תכנון ערים (כמפורט בפרק א', ד.8. לתנאי העיסוק).
ההכשרה מוקדת ומוסדרת בהתאם לפעולות, ובכל בתיה הספר קיימת תוכנית אחדה,
הכוללת עירית פרויקטים בתכנון ערים, ניתוח סביבה, הסקת מסקנות ויצירת בינוי
ותשתיות.

172. כאן מקום בעיר, כי במוסדות שונים בעולם, לרבות בטכניון באחרוניות, ניתן ללמוד
لتואר ראשון באדריכלות (תואר תלת שנתי), אשר אינו מזכה את הלומדים בו לעסוק
במקצוע האדריכלות בארץ ובעולם. רק סטודנט שלם 5 שנים לפחות (תקופה השוקלה
لتואר שני) במסלול מיוחד באדריכלות זכאי להשלים את ההכשרה ולבזר התמחות ובחינה
המצויה אותו בתואר המקצועני באדריכל (ואגב, בטכניון ההכשרה מתפרשת על תקופה של 6
שנתיים). לדוג'י ראש ממשלה ישראל לשעבר, מר בנימין נתניהו, למד לתואר ראשון לימודי
אדרכילות ב-MIT בבוסטון מצ'וסטס ארה"ב, אך לא נחשב באדריכל וכמי שמורשה לעסוק
במקצוע.

(ראה מראה המקום באתר האינטרנט של הטכניון (لتואר באדריכלות שאינה מזכה בעיסוק
במקצוע):

[https://admissions.technion.ac.il/academic-programs/students-
\(experience/architecture](https://admissions.technion.ac.il/academic-programs/students-/experience/architecture)

173. לאחר סיום הלימודים, זכאי המועמד להגish בקשה להירשם כדראיכל בפנקס המהנדסים והأدראיכלים, ולאחר שבקשתו נבחנת על ידי ועדת מטעם הרשות, זו מזאה כי הוא ראוי לרישום בפנקס, נרשם האדריכל בפנקס כ"אדראיכל רשום". אם הוועדה קבעה שהוא אינו ראוי להירשם בפנקס, על המועמד לבצע את ההשלמה הנדרשת לצורך רישומו (כמפורט בפרק א', ד. 10. **لتנאי העיסוק**). ולמשל בעניין זולטק, כפי שצוין לעיל, אותה עותרת שביקשה להירשם בפנקס, **נדרשה להשלים קורסים בתכנון עירוני**.

174. כל עוד לא נרשם אדם כ"אדראיכל רשום", אסור לו לשאת בתואר זה או בכל תואר דומה עד כדי להטעות (סעיף 2(א) ו-(ב) לחוק העיסוק, וכן כמפורט בפרק א', ה.2. **لتנאי העיסוק**).

175. אך גם כאשר נרשם האדריכל כ"אדראיכל רשום", זכאי הוא לשאת את התואר ולצינו בתואר מקצוע (כמפורט בפרק א', ה.1. **لتנאי העיסוק**), אך הוא עודנו אינו מורשה לעסוק במקצוע האדריכלות, למעט לגבי תכנון "מבנה פשוט" (כמפורט בסעיף 1 לתוספת) ופעולות לביתנים **יבילים** (כאמור בסעיף 3(2)(א) לתוספת).

176. לאחר הרישום בפנקס, נדרש האדריכל הרשום לעבור התמחות במשך 3 שנים נוספות (פרק ב', סעיפים א.1. ו-ג.1. **لتנאי העיסוק**) בהשגת ופיקוח של מאמן בעל **nisyon הכלול הכתנת תוכניות** (פרק ב', סעיף ז').

177. עם סיום תקופה הלימודים וההתמחות הנמשכת על פני 8 שנים לפחות, נדרש האדריכל הרשום לעבור בחינה מעשית + תיאורטיבית בהתאם לסעיף 4 לתקנות ההכשרה, **הכללת תכנון ועיצוב עירוני**, שבו יידרש האדריכל להפגין ידע ושליטה בניתו מענה תכונני למגוון **היבטים פיסיים, חברתיים, כלכליים, היסטוריים ועכשוויים** הקשורים במתחם אורבני (כמפורט בפרק ג', סעיף יא. **لتנאי העיסוק**. וכן ראה: פרק ג', סעיפים ח.2. ו- ט. לתקנות העיסוק).

178. רק לאחר שעבר האדריכל הרשום בהצלחה את בחינת הרישוי, זכאי הוא לקבל רישיון (סעיף 10 לתקנות ההכשרה) ובכך לקבל **"הרשות לתכנון בתתי מוגבלת בתחום האדריכלות - מבנים וטכניות בניין עיר"** (ההדגשה במקור) (מתוך **תנאי העיסוק**, פרק המבוא).

179. לעומת זאת, מעתה ההכשרה במקצוע האדריכלות, לימודי תואר שני על "תכנון ערים" נלמדים במספר מוסדות לימוד, כאשר תכני ההכשרה משתנים בין מסלולי הלימוד במוסדות השוניים, וכיוהם להתקבל אליהם בוגרים בתואר ראשון (תלת שנתי), אף כאשר שלא מגיעים מתחוםם, אלא בתחוםים אחרים כגון ביולוגיה, פסיכולוגיה, מדיניות ציבורית, מדע המדינה, משפטים ועוד.

180. תקופה הלימודים של התואר השני בתכנון ערים קצרה יחסית ונמשכת בדרך כלל שנתיים או 4 סמסטרים בלבד.

181. ראה המידע על הלימודים בתואר שני כאמור באתר :

<https://www.universities-colleges.org.il>

כן ראה פירוט תכנית הלימודים בטכניון :

<https://architecture.technion.ac.il/wp-content/uploads/sites/29/2019/07/planning-program-marketing-booklet.pdf>

וכן באוניברסיטה העברית (שם כוללים הלימודים 23 נקודות זכות בלבד) :

<https://info.huji.ac.il/master/Specialization-In-Urban-and-Regional-Planning>

182. לאחר הלימודים, מכנים עצם הבוגרים "מתכני ערים" ללא כל פיקוח של רגולטור ומבליל שנדשו להירשם בפקס שמיועד לכך ולעbor התמחות ובחינה מטעם המדינה, כמו האדריכלים.

183. מכאן ברור,שמי שלמד תואר שני, שכלל נושאים כלליים ומוסעים בלבד, אין את ההכשרה העיונית והמעשית בתחום. אין לו כל בחינת הסמכה והוא גם לא למד את מקצוע "התכנון" בכלל, ובוודאי שלא באופן עמוק ובמיוחד לא את מקצוע "התכנון והעיצוב העירוני", ולא עבר הכשרה ממש תקופה ארוכה של 8 שנים לפחות. כל שלמד הוא תואר בהעשרה בתכנון ללא כל הכשרה מעשית המהווה תנאי לעיסוק בתחום.

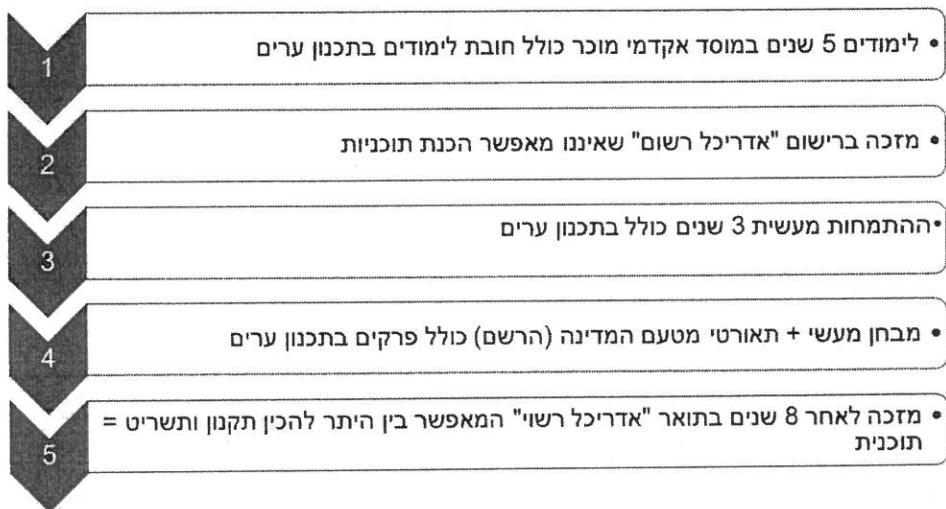
184. להתאחדות ידוע כי הגורמים המקצועים במשרד העבודה והרווחה בموافצת ההנדסה והאדריכלות, וכן הרשות, ערכו בעבר בדיקה לעניין מתן האפשרות ליתן רישיון, בנוסף לאדריכל רישיון, גם למי שלמד תואר שני על "תכנון ערים" במסוד מוכר בישראל, ונמצא כי הם אינם עומדים בקריטריונים המקצועים המאפשרים לתת להם רישיון עסק מבלתי שהדבר יגרום לפגיעה באינטראס הציבורי. החלטה זאת נתמכה, בין השאר, בשל ההכשרה המצוומצמת שעוברים הלומדים לתואר שני על "תכנון ערים", והבדלים הדרמטיים בתוכניות הלימוד בין מוסדות הלימוד בישראל.

185. חשוב להבהיר הבהר הטוב, כי אין בישראל הכשרה ספציפית רק בתכנון ערים. לימודי האדריכלות כוללים הכשרה של תכנון ערים המזוכה ברישוי, ואילו לימודי התואר השני כאמור הם לימודי העשרה בלבד ולא לימודי המכשרים "מתכני ערים". لكن השימוש בתואר "מתכנן ערים" מצד מי שלמד אך תואר שני כאמור הוא שימוש מטעה העולה אף כדי **התוצאות אסורה על פי חוק העיסוק ותקנותיו**.

186. על כך תישאל השאלה : מתוך מה מבקשים אלו שלמדו תואר שני על "תכנון ערים" לעזרך תוכניות? מתוך חופש העיסוק? עם כל הקבוד, אם תתקבל הטענה שאין חוק ש מגביל את העיסוק, הרי מותר לכל אחד לעסוק בתחום ולערוך תוכניות ללא צורך בכל הכשרה כפי שנדרש האדריכל המבקש לעסוק בתכנון ערים, הכוללת כאמור לימודי וחתימות ממושכים ובחינת הסמכה בעניין. לפיכך, רק אדריכל רשאי הופך לעסוק בתכנון ערים ולערוך תוכניות **ולא כל גורם אחר**.

187. ב כדי לעורוך תוכנית נדרש ידע והתקמצעות ב"תכנון", ולא די ללמידה כלליים "על תכנון". דרוש לעבור הכשרה ולהיבחן בבחינה עיונית ומעשית כדי לעסוק במקצוע האדריכלות, בדומה לעובדה כי לא מספיק ללמידה תואר ראשון או תואר שני במשפטים ב כדי לקבל רישיון לעסוק במקצוע עירית דין. לצורך כך, נדרש בנוסף ללמידה האקדמיים להüber התמחות מעשית ובחינה לקבלת הרישיון לשם עיסוק במקצוע עירית דין. ברור שימוש כמו שלמד תואר במשפטים, לרבות תואר שלישי, גם אם הוא מכנה עצמו "משפטן", הוא אינו יכול לעסוק בעירית דין. אותו הדבר למי שלמד רק תואר שני על "תכנון ערים" שככל כמה מקצועות המסבירים לו מה זאת תוכנית, אינו יכול להיות "מתכנן" לעורוך תוכניות.

לסיכום פרק זה מובא תרשימים זרימה המתאר את שלבי ההכשרה של האדריכל, הכוללים הכשרה בתכנון ערים, החל מלימודי התואר, דרך ההתמחות ועד בחינת הרישיון וקבלת הרישיון, הממחיש מדוע רק אדריכל מושה לעורוך תוכניות:

פוטנציאל הנזק לציבור בפיתוח השוק לכל הציבור לעורוך תוכניות

188. הקביעה הגורפת בהנחיית מינהל התכנון שאין למנוע ממה שאינו אדריכל רשאי לעורך תוכניות טומנת בחובה השלכות רחבות מבחן פוטנציאלי הנזק לציבור.

189. לתכנית יש השפעה ניכרת על הציבור, הסביבה ובעלי החיים, והשלכות ציבוריות רבות ולזרות מבחן ייעוד שטחים, בריאות ובתיות הציבור, שמירה על הסביבה, הנוף ומשאבי הקרקע ועוד, הובילו לתוצאות נאות לתקופות של עשרות ומאות שנים. תוכנית גם עשויה להשפיע על שווי השוק של הקרקע והנכסים שעליה היא חלה, ואף לייצר חוסר ודאות בנוגע לאפשרויות ניצולו של הקרקע עליה היא צפואה לחול. יש בכוחה של התכנית גם לשנות את הרגולציה התכנונית החלה על הקרקע (ראה: דנה וזינגר, עמ' 411).

190. על רקע דברים אלה, הוצרו צעדי של היוזם הפרטי לייזום הליכי תכנון, שכן זה פועל אך בקידום רוחתו וענינו, ולא מוטלת עליו החובה לשcool ולאZN, כנגד הטובה שעשויה לצמוח

לו מקידום התכנית שהcin והגיש, את האינטראס הציבורי, ואף את טובתם של בעלי זכויות אחרים. בשל כך, יכול היום הפרטי לפעול רק "בדרכו של ייוזם רגולציה תכנונית-שלטונית בכל הנגע לנכסו שלו, אך אין בה בכך לאפשר לו לפעול באופן דומה ביחס לקרקע שאין לו זכויות בה". (דנה ווינגר, עמ' 413).

191. ומדוע נאמרים הדברים הללו? משום שהם ממחישים את האופן שבו מכר המחוקק את צעדיו של כל אדם להשתתף בהליך התכנוני, וכוכנים מקל וחומר וביתר שאת לגבי מי שלא רק יוזם תכנית, אלא מכין אותה בעצמו או באמצעות מי שלא הוכשר לכך.

192. התכנית היא חיקוק ומרגע שאושרה, אין ולא ניתן לתקן, אלא בדרך של מסלול תכנוני נוסף. די אפלו בטיעות קטנה בתכנית בכך להוות נזק ממשי וקשה ביותר. ואין מדובר רק בנזק ציבורי, כי אם בפגיעה בזכותו הכספי של תושבים המתגוררים למרחב הטיעות. כאמור לעיל, משאב הקרקע הוא משאב מוגבל וייש לתוכנו בקפידה ובידי מי שהוכשר והוסמך לכך.

193. לא בכך ביקשו המחוקק ומתקין התקנות להתוות כללי הכשרה נוקשים שרק מי שעבר הכשרה מתאימה וצבר ידע וניסיון מספקים יעסקו בכך. התכליות של חוק העיסוק, כפי שגים צוין במפורש בהלכת רבבי, היא לדאוג להגנה ולבטיחות הציבור ולשמירה על רמה נאותה ואתיקה מקצועית של העובדים בתחום.

194. היכן נוכל להבטיח את אותה התכליות בחוק העיסוק אם נאפשר לכל דוחפני לעורך תוכניות של המרחב הציבורי המתאים???

195. היכן נוכל לדאוג לכך שלא תיפגע זכויות הקניין של כלל האזרחים אם יוכל כל מי שייחפש בכך לתוכן את פני המרחב הציבורי המתאים??

196. ובכלל, היכן מי שאינו מכיר את המטריה ואת השפה התכנונית יוכל להcin מסמכי יסוד כמו תשריט ותקנון לתוכנית??

197. כבר צוין עוד קודם, כי די בקריאה של המסמך להנחיות תכנית מתארא מקומית כוללאנית ("מותווה להכנת תוכנית מתארא כוללאנית ליישוב" של מינהל התכנון), המהווה מסמך מדיניות אחיד לתוכניות מקומיות כוללאניות, בכך להיווכח כי רק גורם מקצועי שעבר הכשרה מתאימה כדרכיל רשי יכול לעורך מסמך שכזה.

198. רק אדריכל רשי יודע לארגן את המרחב הפיסי עוד לפני שהוא יקבע בפועל. רק אדריכל רשי יכול לנשח תקנון ולהcin תשריט שישקף את השטח שבתוכנית. רק לאדריכל רשי יש את הידע המקצועי לתארא מרחב פיסי בעtid במלים או באילוסטרציה. מדובר בשפה שיש ללמידה אותה, לעבור הכשרה מקצועית ולצבור ניסיון כנדרש בתוכנות ההכשרה.

199. תוכליות ההגנה על שלום הציבור ובטיחותו ושמירה על רמה נאותה ואתיקה מקצועית של העובדים בכך אינה מאפשרת לתת יד לכל אדם לעורך תוכניות. מתן אפשרות כזו, תביא במצב שבו יכרת הענף שבו הוא יושב. אין מדובר בחיזיון אפוקליפטי. די לראות את האסון

שקרה בענף הבניה בתחילת שנות האלפיים (אסון ורסאי) בכספי להיווכח שאסון כזה יכול להתרחש גם בענף התכנון, שבו פוטנציאל הנזק גדול אף יותר, שכן הוא מתרחש על שטח גדול יותר ומשפיע על יותר גורמים: אנשים, סביבה, בעלי חיים ועוד.

200. ובכלל, אם יוכל כל אדם לעורך תוכניות, תישאל השאלה מדוע נדרשת הכשרה כה ארוכה לגורמי המAUTHORIZED העוסקים בכך? מדוע האדריכלים צריכים להשקיע מזומנים וללמוד קורסים במוסד אקדמי הכספי לתכנן את המרחב, וגם לאחר שימושם את לימודייהם אין הם יכולים לעסוק בכך, אלא לאחר שעברו הכשרה נוספת וצברו ניסיון ממושך? מדוע? מדובר כאמור גם בהפליה של האדריכלים הנדרשים לעبور הכשרה ממושכת ומפרכת לעיסוק בנושא.

201. ניתן פשוטו כמשמעותו לסגור את כל המוסדות האקדמיים שלמדו תכנון, לבטל את החוקים והתקנות שמנגנים את העיסוק ולאפשר בשם חופש העיסוק לכל אדם לעורך תוכניות.

202. האם כך נקבעו החוקים?

203. אכן, החוק ונתקון התקנות לא היו יסודיים באופן שבו הם ניסחו את החוקים והתקנות, וכבר מתחילה על כך בィוורט רבה בספרות המAUTHORIZED ומיותר להרחיב על כך. אך האם לאור מחדל החוק ונתקון התקנות באופן הניסוח נאפשר בשם חופש העיסוק לכל מי שמעוניין לעורך תוכניות, ובכך "נעניש" את הציבור והסבירה? הכספי הדברים מתישבים עם האינטראצייבו? הכספי הדברים מתישבים עם הפגיעה בזכויות אחרות של כלל התושבים כגון הזכות לקניין? הכספי הדברים מתישבים עם הפגיעה בזכות לשווון של האדריכלים הנאלצים לעبور הכשרה ממושכת בתכנון ערים עד אשר יקבלו רישיון ויורשו לעסוק בתחום?

204. בהליך שנדון בעניין זולטק ובעניין לוטן, וגם בעניינים שנגעו לבני מAUTHORIZED אחרים (כדוגמת עניין חכם ועניין לבנת פורן), נקבע כי כאשר מדובר במקרה מיוחד שתכליתה להגן על הציבור ולשמור על פיקוח ואתיקה מקצועית, אין זה מקום לפתח את השוק לכל מי שמעוניין לעסוק במקצוע, ונינתן להגביל את חופש העיסוק כדי למנוע נזק לציבור.

205. בהליך דנו טמון פוטנציאל נזק אף גדול יותר לעומת הנזק לציבור בפתיחת השוק של יחיד מקצוע של עירית הדין או אף בפתיחת העיסוק ברפואה, שכן לא מדובר אך בנזק של ייצוג בלתי נאות ובבלתי מפוקח כדוגמת הנזק בפתיחת השוק של מקצוע עירית הדין או בנזק לגוף של האדם שקיבל טיפול רפואי לKOI. כאן מדובר בהשפעה רחבה על כמות אנשים רבה, והשלכות ציבוריות רבות ולזרות מבחינות ייעוד שטחים, שמירה על הסביבה, הנוף ומשאבי הקרקע ועוד, הויאל ותוכניות כאמור נעשות לתקופות של עשרות ומאות שנים. יתרה מכך, וכי שכבר צוין לעיל, בעוד הקרקע היא קניין פרטני, משאבי הטבע וזכויות הבניה הם משאב ציבורי, ורק מי שהוכיח לכך יכול להגן עליהם. כבר צוין עוד קודם, כי טעות קטנה בהכנות תוכניות יכולה לגרום השלכות ציבוריות קשות ביותר ביותר, ולכן מתבקששמי שהוכיח לכך יעסוק בתחום. לא בכספי בחירת החוק להתוות דרך הכשרה ארוכה למקצוע האדריכלות, ולהקנות עיסוק במקצוע רק לאדריכל רשוי שהוכיח רשותה בתחום.

206. יש להוסיף, כי גם אם תוכנית עוברת שלבי בקרה של מוסדות התכנון לאחר שМОגשת, עדין טמון נזק גדול בכךשמי שהcin התכנונית והגיעו אותה יהיה מי שלא עוסק ולא מבין את השפה התכנונית, שכן מעבר לבזבוז הזמן התכנוני יכול להיגרם במס תוכנית תוכן ותוגש ויתבקשו תיקונים ושינויים בתכנית חדשות לבקרים, מי שלא בקיא ברזי השפה התכנונית לא יוכל מראש להיכנס לטרקלין התכנון ולהבין את עולם התכנון ואת האופן שבו מדברים ומנהלים שיחת תכנוני, שלא לומר שאנו יכול להבין את ההשפעות המרחבות ואת האופן שבו יש לארגן ולעצב את המרחב התכנוני. רק אדריכל שלמד את התחום יכול לעשות זאת, ולא כל אדריכל, אלא רק אדריכל רשי, אשר עבר הכשרה מספקת וצבר ניסיון ממושך.

ייחוד העיסוק לאדריכל רשי איינו פוגע מעבר לדריש בחופש העיסוק

207. בעניין זולטק ובעניין לוטן, שעסקו כאמור ספציפית בייחוד העיסוק לאדריכל רשי, דחה בית המשפט את הטעונים לפגיעה בחופש העיסוק.

וכך צוין מפי כב' השופט (דאז) ס' גיבראן בעניין לוטן, כאמור:

”אין חולק, כי לעותרות, כל אדם אחר, קיימת הזכות לחופש העיסוק.
יחד עם זאת, אין זה משתמע, כי בשל חופש העיסוק, רשאית העותרת לעסוק בכל מקצוע שנדראה לה מבלי לעמוד בתנאי סף
הכניתה למקצוע, וברי, אפוא, כי התנiente רישומה במידור לאדריכלות
ב להשלה השכלתה הינה הגבלה שנועדה לתכילתית ראויה ובמידה
שאיתנה עולה על הנדרש. נראה לי, כי במקרה הזכות העקרונית של
העותרת לעסוק במקצוע מסוים, ניצבת הזכות העיבור, שאיש לא
יורשה למש את זכותו העקרונית באופן הפוגע בערכיהם
ובאינטנסיביים אחלים של העיבור.” (ההדגשה שלנו – ל.ד. ו. י.א.).
(פסקה 21).

(ראה גם: פסקה 18 לעניין לוטן, וכן פסקאות 8-7 לעניין זולטק)

208. באשר לעניין זולטק, יש מקום להזכיר שוב, כי הרשות סיירב לאפשר לעותרת לעסוק בתחום בין השאר, הויאל והיא נדרשה להשלים קורסים בתכנון עירוני (פסקה 3 לעניין זולטק).

209. כדיין היבט שהזכות לחופש העיסוק, ככל זכות יסוד אחרת, היא אינה זכות מוחלטת, אלא זכות יחסית שיש לאזנה למול האינטרס הציבורי וזכויות היסוד האחרות, ואין צורך להרחיב בנושא, مثل הדברים ברורים וידועים.

210. כל הסדר הפוגע בזכות יסוד נבחן על פי פסקה ההגבלה החוקתית (לגביו חוק יסוד חופש העיסוק, קבועה פסקת ההגבלה בסעיף 4 לחוק היסוד): האם ההסדר נעשה מכוח חוק? האם ההסדר הולם את ערכי המדינה? האם ההסדר נועד לתכילתית ראויה? והאם ההסדר פוגע בזכות באופן מידתי?

211. תקנות העיסוק הותקנו מכוח חוק העיסוק, והם הולמים את ערכי המדינה ונועדו לתכלית ראויה של הגנה על שלום הציבור ועל בטיחותו ולצורך שמירה על רמה נאותה ואטיקה מקצועית של העובדים במקצוע.
212. ההסדר המגביל בתקנות העיסוק גם עבר את משוכת המידתיות על פי שלוש המבחןים שנקבעו בפסקה: קשר רצינלי, מבחן האמצעי שפגיעתו פחותה, ומבחן מידת התועלת ביחס לנזק הפוטנציאלי.
213. הקשר הרצינלי, בין תכלית ההסדר שבתקנות העיסוק לבין האמצעי שנבחר לשם כך, הוא בכך שהגבלת העובדים בתחום נועדה לשם הגנה על שלום הציבור ועל בטיחותו ובכדי ליצור מנגנון של פיקוח באמצעות האטיקה המקצועית לעובדים בנושא.
214. באשר לבחן האמצעי שפגיעתו פחותה- הוайл ומתחייב העובך בתחום לעבור הכשרה מתאימה, לציבור ידוע וניסיון בהתרומות מעשית, לעبور בחינה ולקבל רישיון, הרי שאין כל אמצעי אחר שייהי בידו בכדי לפגוע פחות מי שבקשים לעסוק בכך, שכן כל מтан אפשרות כזו עשויה לפגוע בתכלית שחוק העיסוק ביחס להגשים.
215. בוגוד למשל בעניין לבנת פורן, לא יכול מי שלא הוכשר למלא תפקידים טכניים ולהגישם לרשות המוסמכת. תכנית היא אינה עניין טכני, אלא בעלת משמעות מרחיקת לכת, והוא גם דרוש ידוע וניסיון והבנת השפה התכנונית. לא כל אדם יודע להכין תשייט ותקנון המהווים כאמור מסמכי יסוד לתכנית, ולהבין את השפעות התכנית והשלכותיה.
216. באשר לבחן השלישי – תועלת מול נזק (הנקרא לעיתים: "מידתיות במובן הצר'", ברור שמתן אפשרות לכל אדם לעורוך תכנית מהוות פוטנציאל נזק ממשמעותי אשר עליה על התועלת במתן חופש עיסוק לכל הציבור לעסוק בתחום. ודברים עולים בהרבה לעיל. ובעניין זה, יש להזכיר, כי מtan אפשרות כזו, מהוות פוטנציאל לפגיעה בזכויות יסוד אחרות ובראשן זכות הקניין של מי שתחול לגביו אותה תכנית שהcin האדם חסר ההכשרה והניסיון, וכאמור אפשרות זו גם פוגעת בזכות שוויון של האדריכלים הנאלצים לעבור הכשרה בנושא תכנון עיר והכנות תוכניות כתנאי לקבלת רישיון עיסוק. בכך נאלץ לשוב ולעבור את משוכת פסקת ההגבלה גם לגבי הפגיעה בזכויות האחרות, כך שבודאי יש להימנע מכך.
217. כדי, יש לבדוק הוראות יסוד מתיק נקודת מבט רחבה. יחד עם זאת, נקודת מבט רחבה אין משמעות בהכרח פרשנות מרחיבת. יש שנקודות המבט הרחבה תוביל דווקא לפרשנות מצמצמת (השוואה: בג"ץ 7510/19 עוזי יוסי אור-הכהן נ' ראש הממשלה, פורסם באתר הרשות השופטת, 9.1.20 (פסקה 11); א' ברק, פרשנות במשפט –פרשנות חוקתית 83 (1994), בעמ' 86), הכל בהתאם לנסיבות העניין.
218. על אותו המשקל יש לראות את הזכות לחופש עיסוק בהקשר הנוכחי באופן שבו ראה אותה החוק, מתקן התקנות והרשים ואיזן את הזכות למול הצורך לעמוד על המשמר להגנת הציבור והסבירה, ולפיקוח ציבורי על העובדים בתחום, לרבות בעריכת תוכניות.

219. הזכות לחופש עיסוק יפה היא וההתאחדות אינה מזולגת בה בשום פנים ואופן, אלא מבקשת להזכיר את השמירה על האינטרס הציבורי ביחיד המוצע ופוטנציאל הפגיעה בזכויות האחרות. החלופה בפתרונות השוק לתחרות גורפת שבה כל אדם יוכל לעורך תוכניות היא חלופה גרוועה הרבה יותר מהפגיעה בזכות לחופש העיסוק לגבי אלה המבקשים לעסוק בתחום ולא עברו הכשרה מתאימה לכך.

220. חשוב לציין, כי גם הפרקטיקהaktiva הקיימת מלמדת כי רוב רובם של עורכי התכניות הם אדריכלים, וככל שקיים אנשים העוסקים בכך ואינם אדריכלים, מדובר באחיזים קטנים. מכאן, שהפגיעה הנטענת כלפי אותם עוסקים בתחום, שאינם אדריכלים, אינה רלוונטית משעה שחוק העיסוק קבע כי אסור לאדם שאינו אדריכל רשאי לבצע את אותן פעולות. הנפק הוא, כל שינוי במצב הנוכחי יביא לפגיעה חמורה במקצוע, הציבור ובUSESOK של אדריכלים.

221. בהינתן העובדה שתכנון עירוני הוא נושא רחב ומורכב, ועובד בתכנון המדינה וקובע את אורת חיו של כלל הציבור, מצופה ממוסדות התכנון התייחס, ביתר שאת, לייחוד הפעולות בקרים בתחום התכנון העירוני. כמו בכל מקצוע, טובת הציבור מחייבת, מטבחה, ייחוד מקצועות לאנשים שהחוק הסמכים לעסוק בהם וקבע תנאים ברורים להסכמה זו, וכל פтиחה של USEOK במקצוע לכל הציבור פוגעת באינטרסים המוגנים, עליהם חשב המחוקק עת קבע את חובת הרישוי וייחוד הפעולות ומיתרת נדבך מרכז מהמקצוע ומהכרה האקדמית והמעשית בו, דבר המנגד לכל היגיון. שם שלא הגיוני לפתח USEOK במקצועות אחרים שנקבעה עבורם חובת רישוי, לכל הציבור, כגון: עירכת דין/ רפואי/nurse ועוד, כך גם אין לפתח את USEOK האדריכלות, ובכל זה את תחום תכנון הערים הכלול בו, לכל אדם.

בקשה לממן צו בגיןים עד להכרעה בעתירה

222. בית המשפט כבר קבע בעבר, כי לצורך מנתן צו בגיןים בעתירה יש לעמוד בשני תנאים מटברים: האחד, סיכויים גבוהים לקבלת העתירה, והאחר, מאزن נוחות מוטה לטובת המבקש לאור הנזק שנגרם לו מול הנזק שנגרם למשיב, כאשר שיקול מאزن הנוחות הוא השיקול המרכזי והעיקרי.

יפים לעניין זה דבירה של כבוד השופט (דאז) ד' בינייש בבר'ס 301/03 אחים סקאל בע"מ נירשות שדות התעופה, תק-על 2003(1) 279, בעמ' 281, כאמור:

"בבוא בית המשפט להזכיר בבקשת לממן צו בגיןים עליו לבחון שני עניינים עיקריים. האחד, 'מאزن הנוחות', שבו בוחן בית המשפט את הנזק שייגרם למבקש במידה שלא יינתן צו בגיןים אל מול הנזק שייגרם למשיב במידה יינתן צו מבוקש; והآخر, סיכוי העתירה להתקבל. במסגרת שיקולי מאزن הנוחות יבחן בית המשפט, בין היתר שיקוליו, אם אי מנתן הצו יסכל את בינוי ההליך העיקרי, וכן יבחן את הצורך לשמר מצב קיים לעומת יצירת מצב חדש בטלים התבגר ההליך לגופו. אבן הבחן העיקרי היא מאزن הנוחות".

כז ראה: בשג"ץ 2598/95 אדם טבע ודין ני המועצה הארץית לתוכנית לתקנון (30.4.95) (פורסם ב"נבו"); בר"ם 5756/03 חלף ואתי ני אוחיוו ואתי, תק-על 3(2003) (3) 770; בר"ם 1557/02; מוגארט ציוד ספורט בע"מ ני מדינת ישראל, תק-על 1807(2) 2002; בר"ם 10812/02 חן המקום ני התעשייה האוירית לישראל בע"מ, תק-על 650(1) 2003; בשג"ץ 2598/95 אדם טבע ודין ני המועצה הארץית לתוכנית, תק-על 147(2) 1995.

223. מטרת צו הבניינים המבוקש הוא הקפתה המצב הנוכחי והמקובל זה שנים עוד קודם להנחיית מינהל התכנון החדש, שבו רק אדריכל עורך תוכניות בניין עיר.

224. כאמור לעיל, הנחיה מינהל התכנון ניתנה בחוסר סמכות שכן חום העיסוק של האדריכל, חוק העיסוק ותקנות העיסוק, אינם מצויים במסגרת סמכותו ואחריותו, אלא הרשם הוא הגורם היחיד המוסמך לכך, שיכל לקבוע הנחיה בנושא.

225. עמדת הרשם תומכת בעמדת ההתאחדות כי רק אדריכל רשאי מורשה לעורך תוכנית בניין עיר (כعلاה גם מנהל התנאים לעיסוק שערך).

226. כמו כן, הנחיה מינהל התכנון מנוגדת לחוק העיסוק ולתכליתו, לתקנות העיסוק, וכן לקביעתו המפורשת של בית המשפט העליון בהלכת רבבי.

227. זאת ועוד, רק אדריכל הוא הגורם היחיד שעובר הכשרה ארוכה ומפרט באופן ספציפי בעריכת תוכניות בניין עיר, והוא הגורם היחיד שנדרש לעבר התחממות ובוחינה מעשית ועינונית לצורך כך כאמור לעיל.

228. משכך, וכמפורט לעיל, **סיכון העתירה גבוההים**.

229. יתרה מכך, גם **מאזן הנוחות נוטה במובהק לטובות של ההתאחדות והאדריכלים הרשויים**.

230. בפרקטיקה ממילא רובם ככלם של תוכניות בניין הערים נערכות על ידי אדריכלים רשויים, כך שמלילא הפגיעה בחופש העיסוק של אחרים, ככל וקיים פחותה ביותר. למעשה ההיפך, מתן אפשרות לכל אדם לעורך תוכניות בניין עיר **תפגע קשה במקצוע האדריכלי אשר דרש מהאדריכלים לעבר הכשרה ארוכה ומפרט וקיבלה רישיון מתאים מהרשם לצורך עיריכת תוכניות בניין עיר**.

231. מבלי לפגוע בטענה כי הנחיה מינהל התכנון ניתנה בחוסר סמכות כאמור, הנחיה זו היא הנחיה **חדשה ועדכנית**, אשר ביקשה "لتכן" לשיטת מינהל התכנון מציאות קיימת אצל מוסדות התכנון הדורשת חתימת אדריכל רשוי כעורך תוכניות בניין עיר כפי שהדבר בא לידי ביטוי בנהל הוועדה המחזוזית ירושלים. ושובה, כפי שגם צוין עוד קודם, כי הנחיה מינהל התכנון לא נמסרה, ובכל מקרה לא הופצה כהנחיה פורמללית מסודרת.

232. צו ה宾ニים נועד להקפיא את המצב הנוכחי בעניין זה לשם ההגנה על שלום הציבור ובתי חותו, ועל השמירה על האתיקה המקצועית של מי שմבקש לעסוק בתחום. בעניין זה, יודגש, כי פוטנציאל הנזק לציבור בפתיחה השוק לכל אדם לעורך תוכניות מסכנת את הציבור ועשוי להמית אסון על המרחב הציבורי, בשעה שמי שלא קיבל הכרה מתאימה יעסוק במקצוע. מדובר בנזקים ארכוי טוח שיש להם גם משמעות כלכלית. הדבר עשוי גם להביא לאcosa, ואך לפגיעה קשה באדריכלים הנאלצים לעורר הכרה ארוכה ומפרכת לקבלת רישיון מעת הרשות לעירית תוכניות.

233. העובדה שרובם כולם באדריכלים משמשים כעורכי תוכניות מצבעה על כך שלא ייגרם נזק משמעותי באם יינתן צו המקפיא את מתן האפשרות לכל אדם לעורך תוכניות, בעוד שפוטנציאל הנזק לציבור הכרוך בכך גובה בהרבה, כמו גם הדבר יسب **פגיעה קשה הציבור** **הأدראיכלים** הנדרשים לעורר הכרה ארוכה ומפרכת לשם לקבלת רישיון לעורך תוכניות.

סוף דבר

234. **רק אדריכל רשאי מורשה לעורך תוכניות, ובן אין לאפשר לכל אדם שאינו מוסמך לעורך ולחחותם על תוכניות ולהציגו למוסדות התכנון.**

235. ההגנה על שלום הציבור והפיקוח הציבורי על העוסקים בתחום, מחייבים שרק אלו שהוסמכו לעורך תוכניות וקיבלו רישיון לכך מהרשאים, יהיו מורשים לעורך תוכניות ולחחותם עליהם.

236. **מינימל התכנון פועל בהנחייתו דלעיל בחוסר סמכות, בגיןו לחוק העיסוק ולתקנות העיסוק ובגינגד לקביעה מפורשת של בית משפט נכבד זה בהלכת ברבי.**

237. לסיום, מאחר שהגורם המוסמך להביע עמדה בנושא, כגוף האמון על הרישוי בתחום האדריכלות ותוכנו הערים הוא רשם המהנדסים והأدראיכלים, ההתאחדות תבקש מבית המשפט הנכבד להורות לרשות להביע בהליך דין עמדת נפרדת מעמדתו של מינהל התכנון, אשר חיונית לצורך קבלת הכרעה בנושא, במיוחד מושעה שעדמת הרשות תומכת בעמדת ההתאחדות בעטירה זו.

238. לאור כל המקובל לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד ליתן צו כאמור ברישא עטירה זו, ליתן צו בינויים כאמור, ולקבוע מועד דיון דחווף בעטירה.

239. מצ"ב תצהיר יו"ר ההתאחדות, אדר' רם יהודה מרש לתמיכת באמור בעטירה זו ובבקשה לממן צו בינויים הנלוות לה.

240. כמו כן, מתבקש בית המשפט-הנכבד לחייב את המשיבים בהוצאות משפט ושכ"ט עו"ד בצוותם מע"מ חוק.

יוסי אור-הכהן, עו"ד
(LL.M)
ב"כ חוותות

ליאור-ץ, עו"ד אדריכל
(M.sci ו LL.M)
ב"כ העותרת

תצהיר

אני הח"מ, רם יהודה מרש, ת.ז. 056376833, לאחר שהזהרתי כי עלי לומראמת וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהיר בזאת בכתב כדלקמן:

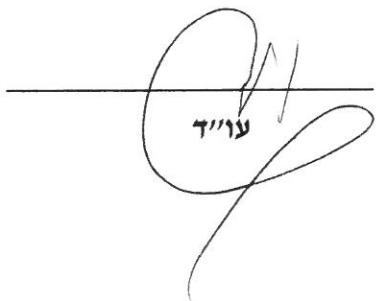
1. הנני משמש בתפקיד יו"ר התאחדות האדריכלים ובוני הערים בישראל, ע.ר. 600290096 (להלן: "התאחדות האדריכלים").
2. הנני בעל תואר מוסמך באדריכלות (B.Arch), ובעל רישיון לעסוק באדריכלות מרשם המהנדסים והאדריכלים, משרד העבודה (אדריכל רשוי).
3. הנני עושה תצהيري זה לתמיכה בעטירה ובקשה למתן צו בגין הנלוות לה ולאיומות האמור בהן.
4. העבודות והטייעונים (להלן משפטיים) המפורטים בעטירה ובקשה הנ"ל ידועים מתוקף תפקידי המכווני כמומחה בתחום ומידעה אישית.
5. זהושמי ולהלן חתימתו ותוכן תצהيري זהאמת.

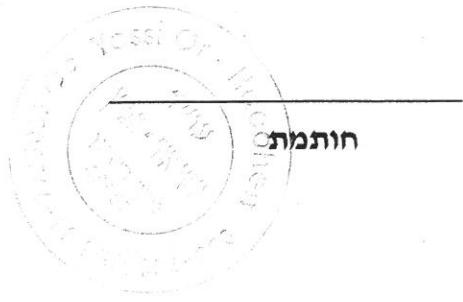
חתימת המצהיר

אישור

הנני מאשר בזאת כי ביום 2.1.22 הופיע בפני יוסי אור-הכהן, עו"ד, מר רם יהודה מרש, בעל תעודה זהות מס' 056376833, ולאחר שהזהר כי עליו להצהיר את האמת בלבד וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות הצהरתו הנ"ל וחותם עליה בפני.

עו"ד

רשימת נספחים

- העתק דף המידע אודוות העותרת ופעילותה כגוף יציג של האדריכלים בישראל – נספח 1
- העתק בקשה ההצעות של התאחדות להליך העreau (בלא הנספחים) – נספח 2
- העתק תגבות מшибבי המדינה לבקשת ההצעות מטעם התאחדות – נספח 3
- העתק סיכון מшибבי המדינה בהליך העreau – נספח 4
- העתק עמדת יועמ"ש הוועדה המחויזת לתו"ב מחוז הדרכים – נספח 5
- העתק פנית ב"כ התאחדות אל מינהל התכנון מיום 14.9.21 – נספח 6
- העתק תשובה היועצת המשפטית של מינהל התכנון מיום 30.9.21 – נספח 7
- העתק תשובה ב"כ התאחדות מיום 13.10.21 – נספח 8
- העתק תשובה היועצת המשפטית של מינהל התכנון מיום 14.11.21 – נספח 9
- העתק המידע באתר האינטרנט של רשות המהנדסים האדריכלים, והדפים הרלוונטיים מנהל התנאים לעיסוק - "MRIOSHOM LERIISHOI KALI AZUR LEMATMACHA VELMAAMAN MASHLEV HARIOSHOM VED SHLB HARIOSHAI, MINISTRY HAUBODA HAROCHA, MARZ 2015" – נספח 10

נספח 1

התאחדות האדריכלים ובוני הערים בישראל

התאחדות האדריכלים ובוני הערים בישראל היא הגוף המ鏘וני הייצג של אדריכלי ישראל. התאחדות מספקת שירותים מקצועיים לכל האדריכלים הפעילים בישראל, כ-6,000. ההתאחדות הינה חברה בלשכת המהנדסים והאדריכלים בישראל ומיצגת במסגרת הלשכה את מקצוע האדריכל.

לשכת המהנדסים והאדריכלים היא הגוף שבאופן פורמלי מוכר ע"י המחוקק כמייצג האדריכלים, אנצנו חברים בלשכה מהווים הגוף הרשמי מטעמה.

מטרות ההתאחדות האדריכלים ובוני הערים בישראל

מטרתה העיקרית של ההתאחדות כוגם מקצוע וגוף הייצג של האדריכלים בישראל, היא לקדם את המקצוע ואת העוסקים בו. יעדיה ההתאחדות הם – קביעת עמדות בתחום האדריכלות והתכנון המרENCHI להעלאת הרמה המקצועית של האדריכלות בישראל, שינויים בחיקיקה ותקינה וקידום התכנון הלאומי. ההתאחדות משתפת פעולה עם מוסדות גופים מקצועיים בענף הבנייה, בת-ספר לאדריכלות ובינוי-ערים, ועם אגודות מקצועיות בינלאומיות. ההתאחדות היא עמותה רשומה ומלכ"ר. וכל הפעולות מתבצעות על-ידי חברי ההתאחדות בהתנדבות, בסיווג של מטה אדמיניסטרטיבי.

חלק מפעולות ההתאחדות:

- **ייצוג-** להתאחדות, כגוף המציג את האדריכלות בישראל, יש ייצוג בכל המוסדות העוסקים בתכנון ובניה. כמו כן היא מנהלת קשר רציף עם כל הארגונים והגופים בסביבתה- אקדמיה, גורמי ממשל, ארגונים עמיתים ועוד.
- **קידוםaicות תכנונית בישראל-** יוזמת ומקדמת חקיקה בכנסת וbowoutes בנושא חוק ותקנות התכנון והבנייה, בטיחות וAMILOT, נגישות, קוד הבניה ועוד. פועלת בתחום רישום ורישוי האדריכלים, וייחוד פעולות לאדריכלים לשם קביעת AMOT-MIDA לרישום ורישוי אדריכלים, וכן מקדמת יוזמתaicות תכנונית לבניין עיר.
- **הבית המקצועי של האדריכלים בישראל-** קיומם דינונים מקצועיים, פרסום עדשות מקצועיות ארגון סיורים מקצועיים, ארגון ימי עיון, השתלמות וקורסים מקצועיים, לרבות בתכנון ערים.
- **פעילויות ביון-לאומית-** ההתאחדות חברה בארגון האדריכלים העולם UIA ולוקחת חלק בפעילויות קבועות העבודה של הארגון. בנוסף, משתתפת בכנסים ותערוכות בינלאומיים בחו"ל.

התאחדות האדריכלים ובוני הערים בישראל

התאחדות
האדריכלים
ובוני ערים
ב' ש' ר' אל

- **ייזום וניהול תחרויות תכנון** כחלק מהניסיונו לשפר את איכות התכנון בישראל, התחאהרות יוזמת ומנהיגת יחד עם רשותות שונות תחרויות אדריכליות פומביות.
- **קיידום האדריכלות כתרבות** - הענקת פרסים מקצועיים וארגוני כנסים וairoעים ובראשם הפסטיבל הבינלאומי לאדריכלות ישראלי – FIA. בבית האדריכל, משכנה של ההתחאהרות ישנה גלריה ייחודית המוקדשת לאדריכלות. הגלריה נוותנת במה לעורכות ביקורתית, לתחרויות, תערכות יחיד, לאדריכלים וסטודנטים, וכן מפיקה ספרים וקטלוגים.

התאחדות האדריכלים ובני הערים בישראל

טל. 03-5188234. פקס. 03-5188235. דוא"ל. office@isra-arch.org.il. יפו ת.ד. 8201. יפו מיקוד 61082

נספח 2

בבית המשפט העליון בירושלים
בשבתו כבית משפט לעורורים מנהליים **1645/20 ע.מ**

התאחדות האדריכלים ובוני הערים בישראל
ע"י ב"כ עוה"ד ליאור דץ ואו' יוסי אור-הכהן
רח' חורב 17 ת.ד. 9921 חיפה
טל': 050-7206162, נייד: 1534-9925057 **המבקשת**

- נגד -

1. הוועדה המחויזת לתכנון ולבניה מחוז ירושלים
2. יועמ"ש הוועדה המחויזת לתכנון ולבניה מחוז ירושלים
שניהם ע"י פרקליטות המדינה (עו"ד סיגל אבנון ואח')
רח' צלאח א-דין 31 ירושלים 9711054
טל': 02-6466590 פקס: 02-6467011
3. מוחמד קימרי
ע"י עו"ד עמאד שוקרי
רח' יפו 97 ירושלים
טל': 02-6230093 פקס: 02-6231860

המשיבים

בקשה לצירוף המבקשת כמשיבה בהליך

כבוד בית המשפט מתבקש זהה לצרף את המבקשת כמשיבה בהליך דין :

ואלו נימוקי הבקשה:

פתח דבר

עוד בפתח הדברים, המבקשת תציין, שכבר נקבעה הלכה מפי כבוד בית משפט זה בבג"ץ 939/05 נעמי ברבי, אדריכלית נ' שר התמ"ת, משרד התמ"ת – מר אהוד אולמרט (פורסם באטר הרשות השופטת, 18.6.07) (להלן: "ulings ברבי"), הקובעת במפורש שrok אדריכל רשאי מוסמך לעסוק **ב'בחינת תוכניות בנינוי ערים, כולל תשליטים, כתיבת הוראות תכנון (תקנון)** והכנת **נספחי בניין ויעצוב אדריכלי**" (ההדגשה שלנו, ל.ד. ו. י.א.) (סעיף 6 לפסק דין של השופט ד' חשין, שניתן בהסכמה כב' השופטות (דאז) מ' נאור וע' ארבבל).

מכאן שזו הדין המחייב במשפט המקובל עליו נסנית ישראל.

כך שדי בכך בכדי לבטל את פסיקת בית המשפט המחויז קמא, אשר ניתנה בניגוד להלכה מפורשת.

בכך למעשה נסתם הגול בהליך זה עוד בתחילתו, וכל שיאמר על ידי המבקשת בקשה זו מהווה אך הסבר לتكلفة העומדת בסיסו ההלכת המשפטית.

כאן המקום להזכיר את המובן מאליו, כי כבר לפני שנים גילו כי העולם איןנו שטוח ודוחי-מידי, אלא עגול ותלת-מידי, ועל כן, כל קו המופיע בתשריט בתכנית יש לו ביטוי תלת-מידי מהוותה בניוני ויעצוב של המרחב. מכאן שככל תוכנית עוסקת בחלוקת המרחב. לכן, רק אדריכל הוכשר מקצועית לעסוק בארגון המרחב התלת-מידי והדו-מידי.

מכאן שrok אדריכל יש את הידע המקצועי להכין תוכנית.

המשיב שלמד הנדסה אזרחית ותואר שני בתכנון ערים מבקש למעשה לאפשר לו ולכל אדם, שאינם למדו אדריכלות ואינם בעלי רישיון על פי דין לעסוק במקצוע, להכין תוכניות על פי חוק התכנון והבנייה, תשכ"ה – 1965 (להלן: "חוק תכנון"), זאת בעוד שקיים חוק חין האסור אליהם לעסוק במקצוע, ומנגד לא קיים כל חוק המسمיך אותם לעשות זאת ואו המגדיר את ייחוד המקצוע למי שלמד רקתואר שני בתכנון ערים.

از מותקן איזו עילה המשיב מבקש לעסוק במקצוע ??

באם ניתן לאפשר למשיב בשם חוק יסוד חופש העיסוק לתקוף את החוק והדין הברור הקיימים, ולאפשר לכל אדם בישראל להכין תוכנית לפי פרק ג' לחוק התקנון (להלן: "תוכניות") ולאחר מכן עמדתו כי אין חוק או דין המגביל אותו, הרי שמדובר זו נסונה גם כלפי אחרים, וגם מי שלמד הוראה, טבחות, וכך תלמיד בית ספר יסודי שחוובב אדריכלות, וכל אדם אחר בישראל שמעוניין להכין תוכניות בניין ערים, יוכל לעשות זאת ללא כל הגבלה או קրיטריון. מדוע לא??

"תכנון עיר הוא מעסם טיבו נושא מודרך שהשלכותיו לרבות ומוגנות, ויש לו משקל מכריע בקביעת איכות החיים של המרט והציבור. הוא כודע עמו, ומשמעותו כמעט על כל היבט בחיים אום – על איכות המגורים, הכלכלה, התרבות, חינוך ותרבות, איכות הסביבה, טבע ונוף, תילונות, בטיחות ובתיהון, ועוד בהנה וכחנה..."

(בג"ץ 5848/99 ח'כ יוסף י' פריצקי נ' הוועדה המחויזת לתכנון ובניה ירושלים, פורסם באתר הרשות השופטת, 12.7.00 (פסקה 2 לפסק דינה של כב' השופטת (דא) א' פרוקציה).

"באופן בסיסי ניתן לומר כי המוגבלות המוטלת על תחום התקנון והቢיצוע נובעת בעיקר ממשום שהבנייה הינה המוצר החדש והמשמעות בויתר על כל תחומי החיים שלנו, ומשכך הוא מהויה את מקורה הביטחון והסכנות המודול ביותר באחוזה. בזיהוק ממשם כך מוגבלות אלה מעוננות בהנחיות החוק,
תקנות והתקנים." (ההדגשה שלנו – לד. י-ג.א.).

(מתוך מסמך הדרישות לרישיון ולרישיוני באתר רשות המהנדסים והאדריכלים: "MRISSOM לרשיון כל עוז למתחמה ולמאמן משלב הרישיון ועד שלב הרישיוני, משרד העבודה והרווחה, מרץ 2015" (להלן: "תנאים לעיסוק") (פרק ב', א.4. לתנאים לעיסוק).

בעיון בחוק התקנון ובהסדרים שנקבעו בו מתקבלת מסקנה ברורה כי תכליתו של חוק התקנון נועדה להגשים את המטרות הציבוריות (ראה: ע"א 6291/95 בן גת חברה להנדסה ובניין בע"מ נ' הוועדה המיוועדת לתכנון ולבניה מודיעין, 1997 (להלן: "ענין בן גת"); שי' דינה וש' זינגר דין התקנון ובניה (2015) (להלן: "'דנה וזינגר'", פרק א', פרק א').

המסקנה המתבקשת היא כי תכליתו של חוק התקנון נועדה לאפשר לרשויות לפעול במטרה לספק את צורכי הציבור בדרך של הגבלת זכויות הקניין ואמ' על חשיבותה. מטרתם של דיני החוק התקנון והבנייה נקבעה כבר למטרת ימיה הראשונים של המדינה, הרבה לפני חקיקתו של חוק התקנון, בbg'ץ 16/50 אייגרא רמה בע"מ נ' ועדת בגין עיר תל אביב, פ"ד 92 (1951) (להלן: "'ענין אייגרא רמה'). בפסק דין זה, פותח כב' השופט (דא) שי' אגרנט בתיאור מטרת פקודות בגין ערים (שקדמה לחוק התקנון), ומציין כי היא נועדה:

"להגשים מטרות מסוימות הנועצות בטובת הכלל, כגון שיפור השירותים הציבוריים, ניקיון הערים, השבתת תנאי המגורים של התושבים, ימי השכונות וכו'. את המוגמה הזאת שאף החוקך לבצע על חשבון הפרט לפתח את אדמותו הוא כפי רצונו היינו, על חשבון הזכויות הנובעות מהቤלות הפטרית בנכסים דלא ניד... השיטה המשתקפת מכאן ואשר פירושה: הענקת זכויות מסוימות לציבור מצד אחד, והגבלה זכויות הפרט לפיתוח נכסיו דלא נידי שלו - מ הצד השני."

את הביסוס התיוורטי לתפיסת (היעדר) קניין זו עיגן בית המשפט במובהקותו וייחודיותו של האינטרס הציבורי בכל הנוגע למקרקעין, בעובדה כי משאבי הקרקע מוגבלים וכמות המקרקעין אינה ניתנת להגדלה. דיני התקנון והבנייה הם אחד המכשירים החשובים שדריכם מוגשתם האחריות החברתית בשמירה על משאב הקרקע וזכויות הקניין (ראה: דנה וזינגר פרק א', ענין אייגרא רמה, ענין בן גת, ע"א 3901/96 הועדה המקומית לתכנון ולבניה, רעננה נ' יהודית).

הורוויץ, פ"ד נו(4) 913, 938 (פורסם ב번호, 28.1.02); דנ"א 1333/02 הוועדה המקומית לתכנון ובניה, רעננה ני יהודית הורוויץ (פורסם ב번호, 12.5.04), ע"מ 2775/01 שרגא ויטנר ני הוועדה המקומית לתכנון ولכנית, "שרוניים", פ"ד ס(2) 230 (2005); בג"ץ 9402/03 יוסף בוכניך ואח' ני המועצה הארץ לתוכנו ובניה (פורסם ב번호, 18.3.07) ואחרים.

שייקולים אלה ואחרים מחיבבים מתן כוח למدينة לפגוע בקניין הפרטי כדי לקיים את אינטראציית הציבור, כוח שהמדינה חייבת להפעילו באחריות רק על ידי גורמים מקצועים שחוכשו לכך וקיבלו ממנה רישון. כל אלה הופכים את הכנות התוכנית המגשימה את האינטראציה הציבורית והקינויים לכו שבח מידת האחריות המקצועית חשוב ביותר לשימוש.

שייקולים אלו היו נר לרגלי המחוקק ומחוקק המשנה, וגם הם היו ערים להשפעה הרבה שיש בעיסוק במקצוע האדריכליות על שלום הציבור ובתיותו, ולסכמה האורבת מכל שאנשים יעסקו במקצוע לא כשרה מספקת ולא פיקוח מקצועי, ומיסיבות אלה חוקקו חוקים ותקנות ליחודה מקצועי האדריכליות בחוק המהנדסים והאדריכלים, תש"יח – 1958 (להלן: "חוק העיסוק"), תקנות המהנדסים והאדריכלים (תנאים לרישיון, תש"יח - 2007 (להלן: "תקנות ההכשרה") ותקנות המהנדסים והאדריכלים (רישוי ויחוז פועלות), תשכ"ז – 1967 (להלן: "תקנות העיסוק"), כפי שפועל כך המחוקק גם לגבי מקצועות אחרים כגון רופא, פסיכולוג, רוקח, אך או אחות, שמאם מקרקעין, רואה חשבון, מתוחם מקרקעין, וכו'.

בנוסף, בית המשפט העליון נתן תוקף משפטי מחייב לעניין ייחוד פעולות העיסוק במקצוע האדריכליות ביחס לעקרון חופש העיסוק, והוא עיר גם כן לתקילת הגנה על שלום הציבור והאתיקה המקצועית הנדרשת לצורך עיסוק במקצוע האדריכליות, לרבות בתכנון ערים (המהווה חלק מההכשרה של האדריכל כתנאי לעיסוק בתחום), ודחה עתרות של אנשים שביקשו לעסוק באדריכליות, הואיל ולא עברו הכשרה מספקה בהתאם לדרישות ראש המהנדסים והאדריכלים (להלן: "הרשות השופטת") (ראה: בג"ץ 2621/04 זולטק ני שר התעשייה המסתחר והתעסוקה (פורסם באתר הרשות השופטת, 30.1.06) (להלן: "ענין זולטק"); בג"ץ 7510/05 זולטק ני שר התעשייה המסתחר והתעסוקה (פורסם באתר הרשות השופטת, 23.5.06) (להלן: "ענין זולטק"), וכן"ל לגבי מניעת עיסוק כמהנדסים ממי עבר הכשרה מתאימה: בג"ץ 8751/00 יוסף ני ראש המהנדסים והאדריכלים (פורסם באתר הרשות השופטת, 14.7.02); בג"ץ 16/77 הורן ני שר העבודה, פ"ד לא(3) 533 (1977). באשר לעניין זולטק, צוין כבר כתע, כי ראש סירב לאפשר לעוטרת לעסוק בתחום, בין השאר, הואיל והיא נדרשה להשלים קורסים בתכנון עירוני (פסקה 3 לעניין זולטק).

הואיל ובית המשפט עשה כן לגבי מקצועות חופשיים אחרים (כפי שצוין לעיל ופורט בהמשך), הרי שמדובר בעמדת עקבית של בית המשפט העליון, אשר נותן עדיפות וחשיבות גובה לייחוד מקצוע על פניו חופש העיסוק.

כל העיסוקים שייחדו על ידי המחוקק נשענו על אותה תכילת של הגנה על שלום הציבור ובתיותו ועל הצורך בפיקוח ציבורי לשם שמירה על רמה נאותה ואתיקה מקצועית. ולכן המחוקק מגביל את העיסוק במקצועות אלו וקובע תנאים לקבלת רישיון לעסוק במקצוע, ובכך מונע מכל אדם אחר לעסוק במקצועות אלו בשם חופש העיסוק.

הואיל והחוקק קבע לגבי מקצוע האדריכליות ייחוד עיסוק, והואיל וחלק מההכשרה שמהוות תנאי לרישום ועסוק בתחום כוללת הכנות תוכניות על פי פרק ג' לחוק התכנון, הרי שרק לאדריכל רשאי מותר להכין תוכניות כאמור.

מתן אפשרות לאחרים אדריכלים רשיים להכין תוכניות, תביא גם להפליה פסולה של ציבור האדריכלים הנדרשים לעבור הכשרה ארוכה של 8 שנים כולל בתכנון ערים עד אשר יותר מהם לעסוק בתחום, ולהכין ולהחותם על תוכניות. אם מותר לכל אחד, מדוух המחוקק דרוש ורק מהאדריכלים לעבור הכשרה ממושכת בתכנון עיר ולהיבחן על כך בתנאי לקבלת רישיון??

כל מי שלמד ועובד באדריכליות מכיר את האמרה, שכשרופא ועורך דין טועים הנזק הוא לאדם אחד, לעומת זאת, כשادرיכל טועה הנזק הוא לציבור ולסביבה בכלל. לכן, כמו שלא יעלה על הדעת ליתן לכל אדם לעסוק ברפואה או בעריכת דין, הרי שאין זה מותקbel על הדעת ליתן לכל אדם לעסוק באדריכליות ולהכין תוכנית בנין עיר ובכך להוות השלכות על כלל הציבור והסביבה.

תמצית טיעוני המבקשת

1. נקדים ונאמר כבר בראשית הדברים, כי בית המשפט המחויזי קמא טעה **טעות יסוחית** בכך שהתייחס בכלל ל"נספח הבינוי", המהווה רק מסמך נלווה לתכנונית, אשר איננו רלוונטי כלל לסוגיה המשפטית. השאלה אם מסמך נלווה זה כורף או שלא כורף לתכנונית אינה משפיעה על סוגיה הגדולה המוסמך להכין ולחתום על תכניות. אלא שלא זו בלבד שבית המשפט קמא התייחס ל"נספח הבינוי", שאינו רלוונטי לסוגיה, הוא הגיע לכך מסקנה גורפת כי גם כאשר מצורף לתכנונית "נספח בינוי", אין בו כדי לראות את התכנונית כ"תכנונית ועיצוב ארכיטקטוני". פסק הדין של בית המשפט קמא אפוא התבסס על תשתיית משפטית שגوية מן היסוד.
- הסוגיה הייחידה העומדת לדין היא השאלה המשפטית מיהו הגורם המורשה על פי חוק חוק העיסוק ותקנות העיסוק להכין תוכנית על פי פרק ג' לחוק התכנון (לעיל ולהלן: "תכנונית"), הן תכנונית הכלולות נספח בינוי, ואין תכנונית שאינה כוללת מסמך נלווה זה.
2. המבוקשת הינה הגוף המ乞וציאי היציג של האדריכלים בישראל, ובכלל זה האדריכלים הרשיים.
3. העתק דף המידע אודות המבוקשת ופעילותה כגוף יציג של האדריכלים בישראל, מצורף **ומסומו – נספח 1**.
4. ההליך דין יש בו כדי להשפיע ישירות ובאופן ממש על יהוד העיסוק של האדריכלים הרשיים, ולכן מתבקש לאפשר לגוף היציג של האדריכלים הרשיים – היא המבוקשת – להשמיע את קולם של האדריכלים הרשיים, ובכך ליתן להם את יומס בתיק המשפט. המבוקשת הינה גם הגוף המ乞וציאי הבקיא ברזי המ乞וציא ויכול להוות תרומה חשובה לבבון בית המשפט בקבלת תמונה רחבה וסורה באשר לשאלת המשפטית העומדת על הrack.
5. כאן המקום לציין, כי המשיב בשל כך שלא צירף עוד בעטירה שהגיש לבית המשפט המחויזי את מי שעלול להיפגע מ垦בלת העטירה כנדרש בתקנה 6(א) לתקנות בתיק משפט לעניינים מנהליים (סדרי דין), תשס"א – 2000. גם בבית המשפט המחויזי שנה שלא הורה לצורף את המבוקשת כגוף המציג את האדריכלים הרשיים הנפגעים מההילך, וננתן פסק דין המקבל את עטירת המשיב מבלי שנשמעה עדמת האדריכלים הרשיים בבית המשפט המחויזי. די בכך כדי לראות בפסק הדין בבית המשפט המחויזי **פגם יסוחוי ושורייני המצדיק את ביטולו**.
6. על כל פנים, מאחר וטרם קבוע דין בהליך דין, וטרם הוגש סיכומי הצדדים בהליך, לא ייגרם כל נזק בגין המבוקשת להילך. להיפך, אי צירוף המבוקשת להילך בבית המשפט יעמיק אף יותר את הפגיעה היסודי באירועים הרשיים בהילך בבית המשפט קמא, ולמצב שבו הילך המשפטי מסתיים בערור ללא נשמעה עדמת הנפגעים מההילך – הם האדריכלים הרשיים.
7. המבוקשת בהילך זה תבקש לעשות "סדר בבלאגן" בכל הנוגע לייחוד המ乞וציא של האדריכלים הרשיים, ובכל הקשור לשאלת מי מושעה להכין תוכנית, ולהגדרת **"תכנונית בינוי ועיצוב ארכיטקטוני"** בסעיף 3(1) לתוספת הראשונה לתקנות העיסוק (להלן: **"התוספת"**).
- זה המקום לומר כבר עתה, כי **"תכנונית בינוי ועיצוב ארכיטקטוני"** כמשמעותה בתקנות העיסוק היא תכנונית לפי פרק ג' לחוק התכנון. לא מדובר ב"נספח בינוי" הנלווה לתכנונית שבחוק התכנון, ומכאן בלבד המשוגים. **המחוקק ומתקין התקנות התבוננו בתכנונית בינוי ועיצוב ארכיטקטוני** לתקנית לפי פרק ג' לחוק התכנון. **לאור השיקולים שצינו בפתחה, תכלית חוק העיסוק, והעובדה שרק אדריכל רשאי עבר הכשרה בתכנון ערים המזכת בקבלת רישיון – אין לאפשר כל פרשנות אחרת לכך.**
- כוונות החוקק ומתקין התקנות דלעיל קיבלה תוקף משפטי מחייב עוד בהלכת רבבי מלפני כ- 15 שנים, שבת נקבע כאמור במפורש שרק אדריכל רשאי מוסמך להכין תוכניות בינוי ערים כולל תשייטים ותקנות. **להלן זו מהוות את הדין המחייב בנוסחה.**
8. מושם מה הקביעה המפורשת של כבוד בית משפט זה בהלכת רבבי נעדרת לחלוון מפסקת בית המשפט המחויזי קמא, וגם מהאסמכתאות שעליון הוא מסתמן. גם בכך יש **פגם יסוחוי**

ושורשי בפסק הדין של בית המשפט קמא, אשר ניתן בוגרום להלכה מפורשת של בית המשפט העליון.

9. "נספחBINONI" (או בשם השגור הנוסף "תכניתBINONI") לא קיים בחוק או בתקנות, ולכן הפסיקה התייחסה אליו כאל דבר שמחוץ לרשימת התכניות וכאל מסמך נלווה לתשريع ולתקנון, המהוים מסמכים יסודיים מהיבטים עלי חוק התקנון והדין. לעומת זאת, "תכניתBINONI" זוכה להתייחסות מפורשת בתקנות העיסוק. הוואיל והגדרת "תכניתBINONI" בחוק התקנון היא רק תכנית לפי פרק ג' לחוק התקנון, ואין כל תכנית אחרת שקבועה בחוק, הרי ש"תכניתBINONI" כמשמעותה בתקנות העיסוק היא "תכנית" בהגדורתה בסעיף 1 לחוק התקנון, כפי שקבע בית המשפט העליון בהלכת רבבי. אין כל אפשרות אחרת, שכן ברור שתכניות העיסוק לא מתחננות لتכנית שאינה מוגדרת בחוק (כמו "נספחBINONI"). מכיוון שככל תוכנית כוללת הוראותBINONI, שמתבטהת בתקנון (או אפשרות גם בנספחBINONI), הרי שכל תוכנית היא תכניתBINONI. כפי שיורח במשפט, כל תוכנית כאמור כוללת גם הוראות עיצוב פני המΡח. מטעמים אלה, רק אדריכל רשי מורה להכין את התכנית. לעניין זה, בודאי שלא אמרה להיות כל מחלוקת לגבי הכנית תוכנית מפורטת החייבות לכלול בתוכנה הוראותBINONI. תוכנית מודאר מקומית יכולה להיחשב גם כן כתכנית מפורטת אם היא כוללת הוראות מפורטות (ושבירות שהתכניות שהגיש המשיב הם אכן כאלה, כפי שתוונת גם המערערת).

10. גם בהלכת רבבי, עורך בית המשפט הבחנה בין תוכניות בניין ערומים, הכוללות תשريعות ותקנונים, לבין נספחיםBINONI. אבחן זו עליה בבירור מסעיף 3(1) לתוספת, שכן רק תכניות כוללות תשريعיטים ותקנונים, אשר מהווים מסמכי יסוד על פי חוק התקנון והפסיקה. "נספחBINONI" אינו כולל תשريعיט ותקנון, והוא אך מסמך נלווה אליהם ואינו עומד בפני עצמו בלבד. בכל מקרה לא מחייב כי תשريعיט ותקנון יהיו כלולים בו. על כן, עצם העובדה שבסעיף 3(1) מפורט ברישום הפעולות הקשורות לתכניתBINONI ועיצובBINONI גם הכנית תקנונים ותשريعיטים לתכניות, הרי שהדבר מהו אינדיקציה לכך, ש"תכניתBINONI" ועיצובBINONI כמשמעותה בתקנות העיסוק, היא רק תכנית לפי פרק ג' לחוק התקנון.

11. הוואיל ואין בנסיבות כל חוק אחר הקובל עלי מורה להכין תוכניות ותשريعיטים לתכניות, והואיל והכנת תוכניות ותשريعיטים מהו הכרה יסודית בענף האדריכלות, שהינה תנאי לרישום ורישוי בתחום, מכאן ברור שהמחוקק קבע שהגורם היחיד המורה להכין תוכנית הוא אך ורק אדריכל רשוי. כל פרשנות אחרת תביא למצב אבסורד, שבו כל אדם מן היישוב כדוגמת מורה, גנטה, יד בן 16.5, הזבנית בסופר מarket השוכנת (ambil לפוגע בכבודם של אלה) וכו', יכול להכין תוכנית למוסדות התכנון.

12. תוכניות העיסוק מחלקות את ייחוד הפעולות לשני סוגים: 1. פעולות הקשורות לרישוי מבנים (לרבותות תוכניות בנייה – גראמושקוט) לפי פרק ה' לחוק התקנון, הקבועות בסעיף 2 לתוספת בכל הנוגע לפעולות הייחודות למהנדס רשי, ובסעיף 3(2) לתוספת בכל הנוגע לפעולות הייחודות לאדריכל רשי. 2. פעולות הקשורות לתכנון אзор (ארצית, מחויזי, מקומי), או מפורט על פי רשימת התכניות שבספרק ג' לחוק התקנון (סעיף 3(1) לתוספת), הייחודות לאדריכל רשי.

13. שוב ונאמר, כי אם הכוונה בסוג הפעולות השני – תחת ההגדירה "תכניתBINONI" ועיצובBINONI" בתקנות העיסוק – היא "נספחBINONI", הרי שהמשמעות היא שככל אדם נעדר כל הכרה וועלק בתcheinמים אחרים למורי כגן מורה, רווי או אפילו מאבטחה וטבח (ambil לפוגע חילתה במקצועות אלה), יוכל להכין תוכניות בניין עיר כולל תשريعיטים ותקנונים. ברור שימוש שלא כך הם פני הדברים, והמחוקק לא התכוון להוותר את התקנון המרחבי בוואקים שבו כל המעוניין אשר נטול כל הכרה מڪוציות בכך, יוכל להכין תוכניות, ובכך לעצב את התקנון בישראל. אם תiniumן לכל מי שמעוניין להכין תוכניות בנייגוד לתקנות העיסוק, הרי שלא תושג ההגנה לשולם הציבור והסבירה והשפירא על רמה נאותה ואתיקחה מڪוציאות לעוסקים בתחום, שחוק העיסוק ותקנות עיסוק באים להבטיח.

14. חשוב עוד לומר, כי כל תוכנית פוגעת בזכות קניין. לא יתכן שפגיעה בזכות קניין תיעשה על ידי אדם שלא הוכשר ולא מבין את המשמעות לכך, ולא יודע לאון בין האינטרס הציבורי לבין הפגיעה בזכות על פי חוק התקנון. זכויות הבניה והזכות לבנות הninן משאב ציבורי ולא קניינו הפרטיא של האנשים, ומכאן שמי שמורה לעמוד על האינטרס הציבורי והמשמעות הophysית, חברתיות, כלכלית, סביבתית וציבורית לכך, חייב להיות בעל הסמכה מטעם המדינה להחק את המשאב הציבורי. זה חלק מכלל המינהל התקין.

15. בעניין זולטק וענין לוטן, שעסקו כאמור ביחוז העיסוק באדריכלות, דחה בית המשפט כל טענה לפגיעה בחופש העיסוק, וקבע שאין עילה משפטית המצדיקה התערבות בהחלטת הרשות שמנע מהעתורים לעסוק בתחום (פסקה 7 לעניין זולטק ופסקאות 18 ו-21 לעניין לוטן).

16. גם בהליך שנדון ע"א 4223/12 **המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ני לשכת עורכי הדין בישראל** (פורסם באתר הרשות השופטת, 25.6.14) (להלן: "ענין לבנת פורן"), נקבע כי כאשר מذובר בהוראת ייחוד מקצוע שתכליתה להגן על הציבור, אין זה מקום לפתח את השוק לכל מי שמעוניין לעסוק במקצוע, ונינתן להגביל את חופש העיסוק כדי למנוע נזק לציבור. באותו עניין ذובר על ייחוד המקצוע של עורכי הדין, ועל כך שמתן אפשרות לכל אדם שאינו עורך דין לעסוק במקצוע, עלול לגרום נזק של ייצוג בלתי נאות ובבלתי מפוקח. בעניין מושא ההליך דין פוטנציאלי הנזק לציבור במתן אפשרות למי שלא הוכר להכין תוכניות בניין עיר גדול אף יותר מהנזק של יצוג עורך דין, ואפילו נזק של רופא בטיפול רפואי לكونו, שכן יש לדבר השפעה רחבה על כמות אנשים הרבה, והשלכות ציבוריות רבות ולזרות מבחינת ייעוד שתחים, שمرة על הסביבה, הנוף ומשאבי הקרקע ועוד, הויאל ותוכניות נעשות לתקופות של عشرות ומאות שנים, ומשמעותם גם על הדורות הבאים. יתרה מכך, וכפי שצווין עוד קודם, בעוד הקרקע היא קניין פרטלי, משאבי הטבע וזכויות הבניה הם משאב ציבורי, ורק מי שהוכר לכך יכול להגן עליהם. מיותר לציין כי בישראל משאב הקרקע הוא משאב במוסר.

די בטעות קטינה בתוכנית בכך לגרור השלכות ציבוריות קשות ביותר ביותר, ולכנן מתבקש שמי שהוכר לכך יעסוק בתחום. לא בכך החר המחוקק להחותות דרך הקשה ארכואה למקצוע האדריכלות, לרבות הקשרה בתכנון ערים, ולהקנות עיסוק במקצוע רק לאדריכל רשי שזכה והתמקצע בתחום, שכן רק אדריכל מבן את המשמעות המרחכיות התלת-ミמדיות שלشرطיו קו על גבי תשריט ומשמעו התוכנית העתידית, עוד לפני שהתוכנית הופכת למציאות בפועל.

17. רק אדריכל רשאי הוכר בהכנות תוכניות המזוכה בקבלת רישיון עיסוק, ולפיכך מורשה לעסוק בנושא. רק אדריכל רשאי יודע לארגן את המרחב הפיסי עוד לפני שהוא יקבע בפועל. רק אדריכל רשאי יכול לבטא במילים (באמצעות תקנון לתוכנית) את המרחב הפיסי העתידי הרצוי, ולהchein תשריט לתוכנית שיישקף את הצרכים וכל האינטרסים וייצמצם קונפליקטים. רק לאדריכל רשאי יש את הדעת המקצועי לתאר מרחב פיסי בעתיד במילims או באילוסטרציה. מדובר בשפה שיש ללמידה אותה, לעבור הקשרה מקצועי ולציבור ניסיון, כמו כל שפה. הרי שברור למשל שאין שלא ידע את השפה ההונגרית, לא יוכל לכתוב את החוק ההונגרי, ואפילו לא לתרגםו.

18. הכנות תוכניות לא יכולה להישנות על ידי כל אדם, וגם לא על ידי אלו שלמדו רק תואר שני בתכנון ערים, ומכנים עצם "متכנני ערים", אשר לא עברו הקשרה מספקת בתכנון ערים המזוכה ברישיון עיסוק כמו האדריכלים הרשיים (והמבקשת תוחביב על כך בהמשך).

19. הקביעה הגורפת של בית המשפט המחזיז קמא שאין למנוע מכל אדם שאינו אדריכל רשאי להchein תוכניות מתארא מקומיות, תומנת בחובה השלכות רחבות מבחינת פוטנציאלי הנזק לציבור, ומונגדת לחוק, לפסיקה ולשכל הישר.

הטיעונים המשפטיים המפורטים בבסיס בקשה זו

פגיעה ממשית בעבור האדריכלים הרשוים באই צירוף המבקשת כゴף היציג שלחתם לשם שמיעת עמדתם

"כללו הוא כי על עותר לצור כمبرים בעתילתו את כל הנוגעים בדבר: הרשות שנגד החלטתה או מעשה מכוונת עתירתו, כל רשות אחרית הנוגעת בדבר וכל עד שלישי שעול לחייב מעתירה...תביסת לכל זה כפול: שלא לפגוע מצד שעתייה להיפגע מהתחלת בעתירה ולא שניתנה לו האפשרות להציג את עניינו לפני בית המשפט ופרישת התמונה העובדתית המלאה לפני בית המשפט בידי הגולמים הולבנטים נמצאים בידיהם" (ע"מ 6881/07 ברגר נ' המועצה האzuורית עמק חפר (פורסם באתר הרשות השופטת, 16.6.10) (להלן: "ענין ברגר") (פסקה 19 והאסמכתאות המזוכחות שם).

(ראה גם: בג"ץ 2329 האגודה לזכות הציבור לדעת נ' שר התקשורת (פורסם באתר הרשות השופטת, 7.11.17) (להלן: "ענין זכות הציבור לדעת") (פסקה 6); ע"מ 6573/19 נצמן נ' משרד החינוך (פורסם באתר הרשות השופטת, פסקה 6); ע"מ 4877/11 זיסמן נ' משרד הפנים מחוז ת"א ועדת ערד מחוזית (פורסם באתר הרשות השופטת, 29.1.13) (פסקה 9).

20. הימנעות מצירוף משיב הדorous לדיון בעתירה מהוות טעם לדחיתת העתירה על הסף (ענין ברגר, פסקה 20; ענין זכות הציבור לדעת, פסקה 6; בג"ץ 1910/94 לנדו נ' עיריית ירושלים, פ"ד מח(4) 403 (1994) (להלן: "ענין לנדו"), עמ' 415; וכן ראה: ד' ברק-ארז משפט מינהלי דינו נ' 454 (2017).

21. גם אם מספר האדריכלים הרשוים בישראל הוא בלתי מבוטל, היה ניתן לאתר בנקל את המבקשת כゴף יציג של האדריכלים, וכך לא הייתה למשיב כל מניעה לפעול לצרפה כמשיבה בעתירה.

22. לאור זאת, היה מקום עוד בבית המשפט קמא לדוחות העתירה על הסף בשל אי צירוף המבקשת כמשיבה בעתירה, בהיותה הגוף המיציג את האדריכלים הרשוים, ובעלת עניין לגיטימי מובהק בסוגיה מסוימת העתירה המשמעה את עמדת ציבור האדריכלים הרשוים הנגעים מההליך. לכל הפחות היה על בית המשפט קמא להורות למשיב לצרף את המבקשת למשמע קולם של האדריכלים הרשוים לצורך הכרעה בסוגיה.

23. אך לא רק שבית המשפט קמא לא דחה את העתירה על הסף, ואך לא חורה למשיב להגיש עתירה מתוקנת הכוללת את צירוף המבקשת כゴף היציג של האדריכלים הרשוים, אלא הוא נתן פסק דין המקבל את עתירת המשיב מבלי שנשמעה עמדת האדריכלים הרשוים בבית המשפט קמא הצד נפגע מההליך. בכך נפל פגט יסודי ושורי בפסק הדין של בית המשפט קמא המצדיק כבר מטעם זה לבטו.

24. בפסקה נקבע כי בית המשפט יעדיר לבקשת של צד להצטרף כמשיב. לעתירה באם המבקשת יראה כי הוא עלול להיות מושפע ממנה באופן ממשי (רע"א 1502/11 חברת חזקיהו בע"מ נ' רב גרשム הרפנס (פורסם באתר הרשות השופטת, 14.8.11) (להלן: "ענין חזקיהו") (פסקה 9); וכן ראה: ענין לנדו, עמ' 415).

וכדברי כב' השופט (דא) א' גרוןיס, כאמור:

"לסייעם הדבורים, ניתן לתאר את הכלל בז'ר צירוף צדדים כמשמעות מקבילית מוחות: בכל שהזיקה של המבקש להצטרף להליך המינהלי הינה חלה יתו, כך ניתן משקל רב יותר לחישש מפני סירבול הדין, ומכל שהזיקה של המבקש להצטרף הינה ממשית יותר, כך יחולש מוחה של תיעילותות." (ענין חזקיהו, פסקה 9).

25. בהמשך לכך הוסיף כב' השופט (דאו) א' גורניס, כאמור:

"המבקש להציג להליך המינרלי צריך להוכיח זיקה ישינה
לסוגיה. עליו להוכיח כי קבלת העתילה או דחינתה עלולה לגרום לו
לנזק ממשי." (ענין חזקיו, פסקה 10)

26. המבקשת תטען, כי הויל ווינה הגוף המייצג של האדריכלים הרשוים, וההלך הנדון דן בלבית העיסוק של האדריכלים הרשוים ועל ייחוד העיסוק שלהם, הרי שציבור האדריכלים הרשוים המייצג על ידי המבקשת עלול להיפגע באופן ממשי מהכרעה בהליך מבלי שנשמעת עמדתו בסוגיה.

27. **לבקשת אפוא יש זיקה ברורה ומהותית להליך, וחכירה בהליך אמורה להשפיע על ציבור האדריכלים הרשוים שאותו היא מייצגת באופן ממשי. כל אלו מחייבים את עצמת החשש מפני סירבול ההליך בצירוף המבקשת כמשיבה נוספת.**

28. המבקשת הינה גם גופ מקצוע העוסק בתחום ספציפית ובעל מומחיות בעניין, שבידיו להציג תמונה רחבה של הסוגיה הנדון בהליך דן, ולהוות תרומה לדין. **בכך מקיימת היא את דרישות הדין להכrichtה בת ב"ידין בית המשפט"** (ראה: מ"ח 7929/96 קוזלי נ' מדינת ישראל, פ"ד נג(1) 529 (1999); בג"ץ 769/02 הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל נ' ממשלה ישראל, פ"ד נז(6) 285 (2003)).

29. עיתוי הגשת התביעה דן נובע מנסיבות הבאות: המבקשת לא ידעה כלל על ההליך בבית המשפט המחויז肯定, וההלך דן נודע למבקשת במקרה רק לאחרונה. בשל עיסוק המבקשת בתקופה האחורה לבחירות הוועד הארץ ולייר התאחדות, לא היה ניתן להעלות את נושא ה策劃 להליך בפני הוועד הארץ של התאחדות כל אותה התקופה, ומיד לאחר שהסתתרימה תקופת הבחירות והנושא עלה בפני הוועד הארץ, פנתה העמותה לבאי כוחה בהליך זה על מנת שייצגו אותה בבקשת ה策劃.

30. בכל מקרה, צירוף המבקשת בהליך דן לא גורם לסירבול הדין מאחר וטרם קבוע דין, וטרם הוגש סיכון ה策劃ים בהליך, ומשכך גם לא יגרם כל נזק בצירוף המבקשת להליך עתה. להיפך, אי צירוף המבקשת להליך יעמיק אף יותר את הפגם היסודי באיש צירופה כגון מייצג את ציבור האדריכלים הרשוים בהליך בבית המשפט המחויז, וביא לנצח שבו ההליך המשפטי מסתיים בערעור ללא ששמעה עדמת הנפגעים מההלך – הם האדריכלים הרשוים.

הטייעונים לגוף ההליך

פסקת בית המשפט كما ניתנה בניגוד להלכה המשפטית שנקבעה בנושא

31. בהתאם להלכה המשפטית עוד מפני כ- 15 שנים שנינתה בהלכה ברבי, נקבעו במפורש הדברים הבאים (מפני כב' השופט ד' חסין, בהסתמכת השופטות (דאז) מי נאור וע' ארבל):

"סעיף 12 לחוק, שכותרתו ייחודה פעולות, מסמיך את השדר, לאחורי התביעות במוועצה, לייחד בתקנות פועלות לאדריכל רשי. ואכן, השדר המפעיל את סמכותו והתקין את תקנות המהנדסים והאדריכלים (רישוי ייחודה פעולות), תשכ"ז-1967 (לחلن – תקנות ייחודה הפעולות). בסעיף 3 לנוספת הראשונה לתקנות אלה, נקבעו הפעולות שיוחדו לאדריכל רשי, הורשות במדור לארכיטקטורה: רק אדריכל רשאי לעסוק בתכנון מגוריים החוווגים ממסגרתו של מבנה המוגדר בתקנות כ'מבנה פשוט, דהיינו תכנון בנייה רוויה, בנייני מגוריים בגובה של ארבע קומות ומעלה, ומחייב בנייה; לאן הוא מוסמך לעסוק בתכנון מבני ציבורי, בהכנות תוכניות בניין ערים, כולל תשייטים, בתיבות הוראות תכנון (תקנון) (תקנון) והכנת נספחיו בגין ועיצוב אדריכלי, וכיוצא באלו פועלות שפורטו בתנוטפה. במקרה, הפעולות שביצעוו יוחזר אדריכל הרשי רחבות הרבה יותר מאשר שהותרו לאדריכל הרשי בלבד. הרשות, הן בהיקפן והן במורכבותם".

(ההדגשות שלנו – ל.ד. ו- י.א.) (פסקה 6)

32. הינה אפוא נקבע במפורש ובאופן שאינו משתמע לשתי פניות מפי כבוד בית משפט זה בחילכה משפטית, כי הגורם היחידי המוסמך לעסוק בהכנות תוכניות בניין ערים, לרבות תשאייטים וכתייבות תקנים, והכנת נספחיו בגין ועיצוב אדריכל הרשי בלבד.

33. כאן המקום להעיר, כי בהתאם להלכה ברבי, ההסדרים היחידים שהמחוקק ומתakin התקנות בחרו לקבע מי מורה להכין תוכניות ולהגיש בקשה ליתריהם הם חוק העיסוק ותקנות העיסוק, ולא כל חיקוק אחר. מיותר לציין, כי לא קיימים גם חוק ותקנות אחרים.

34. קביעות בית המשפט בחילכה ברבי לא נאמרו בחלל ריק, כי אם על רקע מטרתו ותכליתו של חוק העיסוק.

35. וכן נקבע בהלכה ברבי:

"תכליתו של חוק המהנדסים והאדריכלים היא להסדיר את התhurstקות במקצועות הננדסה והאדריכלות, להבטיח שرك בעלי הבשרה מתאימה יוציאו למפעול פועלות הננדסה ואדריכלות ושתיישמר דמה נאותה של אתיקה מקצועית ... הסדרת העיסוק בהנדסה ובאדריכלות, ככל הסדרות עיסוק סטטוטורית, נעה על לשם על ומה מקצועית חולמת של העוסקים בתחוםים אלה ויסודה לצורך להונן על שלות הציבור ועל בטיחותנו (בג"ץ 2621/04, זולטק י' שד התעשייה המסחר והתעסוקה, ניתן ביום 30.1.06, מפי השופט חיון, פסקה 6 לפסק דין; וכן גם בג"ץ 7510/05, לוטן י' שד התעשייה, המסחר וה תעסוקה, ניתן ביום 23.5.06 פסקה 18 לפסק דין)". (ההדגשות שלנו – ל.ד. ו- י.א.) (פסקה 16)

36. המחוקק הרשי ומחוקק המשנה היו אפוא ערים להשפעה הרבה שיש בעיסוק במקצוע האדריכלות על שלום הציבור ובטיחותו ועל הצורך בפיקוח ציבורי לשמירה על אתיקה מקצועית. מסיבות אלה, נקבע את חוק העיסוק, תקנות ההכשרה ותקנות העיסוק לייחוד מקצועי האדריכלות, תוך שנקבע בסעיף 11 לחוק העיסוק, את הצורך ברישון לאדריכל. ובסעיף 12 לחוק העיסוק נקבע שפולה שיוודה בתקנות העיסוק "לא יבצעה אלם אלא אם

הוא בעל רשותו לפי סעיף 11". יהוד עיסוק זה, נקבע על ידי המחוקק בדומה ליחוז עיסוק לגבי מקצועות אחרים כגון רופא (פקודת הרופאים (נוסח חדש), תשל"ז – 1976, סעיף 3), עורך דין (חוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א – 1961, סעיף 20), פסיכולוג (חוק הפסיכולוגים, תשל"ז – 1977, סעיף 9), רוקח (פקודת הרוקחים (נוסח חדש), תשמ"א – 1981, סעיף 2), סייעד או ילוד (תקנות בריאות העם (עסקים בתמי חוליים), התשמ"ט – 1988, סעיף 3), שמאית (חוק שמאית מקרקעין, תשס"א 2001, סעיף 13), רוי"ח (חוק רואה חשבון, תשט"ו – 1955, סעיף 6), מותוך מקרקעין (חוק המתועכים במקרקעין, תשנ"ו – 1996) וכו'.

37. בנוסף, על יסוד התקלית של שלום הציבור והאתיקה המקצועית הנדרשת לצורך עיסוק במקרים האדריכליות, לרבות בתכנון ערים (המחווה תלך מהחברה לאדריכל בתנאי לעיסוק בתוכום), ניתן בית המשפט תוקף מחיב ליחוז המקצוע באדריכליות, וזאת עתירות של אנשים שביקשו לעסוק באדריכליות, הויאל ולא עברו הכשרה מספקה בהתאם לדרישות הראש (ענין זולטך וענין לוטן (המודכנים גם בהלقت ברבי), וכן לגביו מניעת עיסוק כمهندסים (הורסם שלא עבר הכשרה מתאימה: בג"ץ 8751/00 יוסף ני רשם המהנדסים והאדריכלים (הורסם באתר הרשות השופטת, 14.7.02); בג"ץ 16/77 הרון ני שר העבודה, פ"ד לא(3) 533 (1977)). באשר לעניין זולטך, יש לציין, כי הרשות סירוב לאפשר לעותרת לעסוק בתחום, בין השאר, הויאל והיא נדרשה להשלים קורסים בתכנון עירוני (פסקה 3 לעניין זולטך).

38. **הויאל ובית המשפט עשה כן גם לגבי מקצועות אחרים, הרי שמדובר בעמדת עקבית של בית המשפט העליון, אשר נתנו עדיפות וחשיבות גבוהה לייחוז מקצוע על פני חופש העיסוק** (ראה למשל: בג"ץ 7882/18 דולה ני שר הבריאות (הורסם בנו, 28.5.19) (לענין ייחוז המקצוע לעיסוק רפואי ברפואה); בג"ץ 734/80 חכם ני מנכ"ל משרד הבריאות, לה(4) 690 (1981) (לענין ייחוז המקצוע לרוקחים) (להלן: "ענין חפט"); ע"א 88/438 ברק ני ועדת הוייסום לפנקס הפסיכולוגים, מד(1) 661 (1990) (לענין ייחוז המקצוע לפסיכולוגים); עניין לבנת פורן (לענין ייחוז המקצוע לעורך דין) ועוד).

39. דברים דומים בדבר תכלית ההגנה על שלום הציבור ובתיותו ושמירתה על אתיקה מקצועית לעיסוק, נקבעו גם בעניין לבנת פורן (סעיפים 38 ו- 42 לפסק דינה של כב' השופטת (בדימ') ע' ארבל), ובפסק דין נספים שעסקו בייחוז העיסוק לגבי מקצועות אחרים (ראה למשל: עניין חכם, בעמ' 695).

40. מכאן, שעל פי תכלית ההגנה על שלום הציבור ותקנות העיסוק והלכת ברבי, מקצוע האדריכליות, כולל הכנות תוכניות, שמור לאדריכל רשי לבן.

הכנות תוכניות (=תכנון ותשייט) יוחדו רק לאדריכל רשאי על פי דין

41. על פי סעיף 3(1)(ב) לתוכסת נקבע, כי רק אדריכל רשאי להכין תוכנים ותשريعים לתוכניות. לא נמצא בחוק העיסוק, בתקנים העיסוק או בכל חוק ו/או תקנות אחרים הסמכת לכל גורם אחר להכין תוכנים ותשريعים לתוכניות. מכאן שרק אדריכל רשאי מורה להכין תוכנים ותשريعים לתוכניות ואין בלטו.

42. סעיף 83 לחוק התכנון קובע כי תוכנית חייבת לכלול תשייט, וסעיף 83א לחוק התכנון מאפשר למוסד התכנון לכלול מסמכים נוספים לתכננית על פי שיקול דעתו המקצועי כגון בינוי, נספח תחבורה, נספח חברתית, סביבתי, כלכלי וכו'. כל אחד מסמכים הללו יכול להכין רק גורם מקצועי בהתאם להכרתו המקצועיית לכך.

43. מכאן שלא יכולה להיות תוכנית ללא תשייט. **היוט ורוק אדריכל מורה להכין התשייט, הרי שרק אדריכל מורה להכין תוכנית.**

44. מכיוון שתכנית מהווה חיקוק, עולה צורך לכתבה גם במילים, ולכן מותחיב כי לצד כל תשייט יהיה גם תכנון לתוכנית. הדברים הללו עלולים מתוך פסק הדין בע"א 3213/97 נקר ני הועודה המקומית לתכנון ולבנייה הרצלית, פ"ד נג(4) 625 (להלן: "ענין נקר"), הן על פי דעת הרוב (שנכתבה על ידי כב' השופט (דאז) מי חזין, והן על פי דעת המיעוט של כב' השופט (דאז) ע' זועבי).

וכדברי דעת הרוב של כב' השופט (דאז) מי חזין, כאמור:

"שני חלקיה של תכנית מיתאר – החלק המילולי, ה"תקנון", ובצדו התشرיטי – שני חלקים אלה אמורים להשלים זה-את-זה, ומשעה שבאה תכנית לאויר העולם, על דרכּ-הכלל אין לאחד חיים ללא רעהו. החלק המילולי סומך עצמו אל התשריט – שכן בלא תשריט יאבד מערכו, כלו או מڪתו, ואילו התשריט מצדו נסמך אל החלק המילולי – שכן בהיעדרו עקרונות והמודות לצבעים שבתשריט יידמה התשריט לציוו צבעוני (או לציוו בשחו-לבן) חסר-משמעות. כדי ללמידה אפוא על הסטטוס שתכנית מיתאר מקופה לשטח קריקע זה או אחר בה, שומה علينا לראות את התכנית במכלול: לעיין בתקנון המגדיר הגדרות והמתווה עקרונות, ומה-בעת לעיין בתשריט הפורש באורח חזותי את פעולה של התכנית. המושג "תכנית" שתי אוניות לו: האונה המילולית ואונת התשריט, ושתי האוניות היי בתאומות-סיאם. שלבבן לב אחד הוא. רוא עוד ר' אלתומן "חוק התקנון והבנייה ותכנית המיתאר: הנחיות קשיחות או מסגרות גמישה?" [18], בעמ' 216-217. (עמ' 649-650 לעניין נkr.).

וכדברי דעת המיעוט של כב' השופט (דז') עי ר' זועבי, כאמור:

"כל תורה פרשנות בין במשפט ובין מחוצה לו חיבת להניח נר לרוגלה תורה לשון, והבסיס לפרשנות במשפט הוא טקסט, המבוטא בנסיבות לשוניות (ראה פרופ' א' ברק פרשנות במשפט, כרך א, מורות הפרשנות הכלליות [16], בעמ' 225). הלשון נעה לקדים קומוניקציה בין בני-אדם והtekst החוקי בא לקבוע נורמה שתהיה נהייה לציבור כדי שיבינה ויצירת לה והוא יפעל לפייה ... בני-אדם אינם מדורים בין עצם בתשייטים אלא בלשון. את התכנית בדור-כלל קל לנבו מתחן טקסט ופחות מתחן תשריט ... התשריט, שהוא חלק בלתי נפרד מהתכנית ייסוד מיסודותיה, הוא כדי ייזואלי אשר בא לשפוך או על התכנית, ולבהיר את מה שנקבע בתקנון; הוא משמש ככלי אילוסטרטיבי לתקנון, שכן התקנון הוא בחלקו יבש; התשריט משלים אותו ומשתלב בהוכו ויוצר את התמונה בשלמותה..." (עמ' 635 לעניין נkr.).

45. מעתה ואילך כאשר נאמר 'תכנית' הכוונה היא לתשריט ותקנון לכל הפחות על פי סעיף 83 לחוק התקנון והדין.

46. לסיום פרק זה מובא תרשימים זרימה המיתאר וסביר מדוע רק אדריכל רשי מורה להכין תכנית:

"תכנית בגין ועיצוב ארכיטקטוני" כמשמעות התקנות העיסוק היא תוכנית לפי פרק ג' לחוק התקנון

47. המבקשת תהודה מראש כל טענה כי סעיף 3(1) לתוספת מתייחס כביכול רק ל"תכנית בגין ועיצוב ארכיטקטוני" בנספח בגין, ותטען, כי "תכנית בגין ועיצוב ארכיטקטוני" כמשמעותה בתקנים העיסוק היא תכנית לפי פרק ג' לחוק התקנון. אין מדובר ב"נספח בגין" הנלווה לתכנית שבחוק התקנון. גם בית המשפט קמא אינו רואה בתכנית בגין ועיצוב ארכיטקטוני" בנספח בגין, והצדדים בaczems לא העלו טענה כזו. יחד עם זאת, על מנת לעשות סדר ולא לבבל בין המושגים השונים, תציג המבקשת הסבר המסביר כל ספק בעניין. להלן ההסבר:

48. "נספח בגין" (או בשם השגור הנוסף "תכנית בגין") לא מופיע בחוק או בתקנים, ולכן הפסיקת התייחסה אליו אליך בדבר שמהווים לרשימת התקניות – כסוג של מסמך נלווה לתכניות הסטוטוריות ומשמש באופן מעשי ככלי עזר לבירוח חוקי לתקנון (ראה: ע"פ 586/94 מרבו הספורט אзор בע"מ נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(2) 112, בעמ' 130-128).

49. אולם, התכנית המזוכרת בתקנים העיסוק ומוגדרת כ"תכנית בגין ועיצוב ארכיטקטוני" אינה "נספח בגין". עצם השימוש בתיבת מילים דומה, אינו הופך את התכנית ל"נספח בגין", אלא יש להבין את המשמעות והקשר של המושג בתקנון העיסוק, כשמעל הכל חוסה צילו של חוק העיסוק ותכליו להבטיח הכשרה מתאימה לעסוקים בתחום לשם הגנה על שלום הציבור ובתיותנו, ושמירה על רמה נאותה של האתיקה המקצועית.

50. גם השופט מי' חשיין קבע בבג"ץ 5145/00 הועדה המקומית לתכנון ובנייה חוף השרון נ' שר הפנים, פ"ד נז(2) 179 (2003) (להלן: "ענין חוף השרון"), כי "לא נמצא מפה מי ראיו לצמצם את צילוף התכניות בגין או עיצוב אדריכליים" לאותן הולאות שעל-פי הנוגה היו בעבר נושא ל"תכנית בגין" לבירוח חוק ולבד-תכנית התקנון הרשומות". (בעמ' 201). ועל רקע זה ביסס פרשנות למילים דומות הקבועות בסעיף 62א(א) לחוק התקנון.

51. לעומת זאת, "נספח בגין" שלא מוגדר בחוק או בתקנים, המושג "תכנית בגין ועיצוב ארכיטקטוני" זוכה להתייחסות מפורשת בתקנים העיסוק (סעיף 3(1) לתוספת). הואיל והגדרת "תכנית" בחוק התקנון היא רק תוכנית לפי פרק ג' (סעיף 1 לחוק התקנון), ואין כל תוכנית תוכנית אחרת שקבועה בחוק אחר, הרי ש"תכנית בגין ועיצוב ארכיטקטוני" כמשמעותה בתקנים העיסוק יכולה להיות רק תוכנית לפי פרק ג' לחוק התקנון. אין כל אפשרות אחרת, שכן ברור שתקנות העיסוק לא מתכוונות לתוכנית שאינה מוגדרת בחוק (כמו "נספח בגין").

52. גם בהלכה ברבי, עומד בית המשפט על הבחנה בין תוכניות בניין, הכוללות תשريعים ותקונים, לבין נספח בגין (כמפורט בפסקה 6 להלכת ברבי). אבחנה זו עולה בבירור מסעיף 3(1) לתוספת, שכן תוכניות לפי פרק ג' לחוק התקנון מחיבות לכלול תשريعים ותקונים, המחוויים מסמכיו יסוד לתקנית על פי סעיף 83 לחוק התקנון וההלהכה משפטית- ראה עניין נקר. וכן ראה: דנה זונגר, בעמ' 460; ד' בנימין הימן "תכנית מינימום מקומית: היבטים משפטיים", המכון לחקר מדיניות קרקעית ו שימושי קרקע, קק"ל (1999).

53. "נספח בגין" אינו כולל תשריט ותקנון, אלא אך נלווה אליהם ואינו עומד בפני עצמו בלבד. בכל מקרה נספח בגין לא מחייב כי תשריט ותקנון יהיו כלולים בו. על כן, עצם העובדה שבסעיף 3(1) לתוספת מפורט ברשימת הפעולות הקשורות ל"תכנית בגין ועיצוב ארכיטקטוני" גם הינתן תקונים ותשريعים לתקניות, הרי שהדבר מהוות אינדייקציה לכך, ש"תכנית בגין ועיצוב ארכיטקטוני" כמשמעותה בתקנים העיסוק, היא רק תוכנית לפי פרק ג' לחוק התקנון.

54. אם הכוונה הייתה לייחד את פעולות אדריכל הרשי בהקשר לסעיף 3(1) לתוספת רק ל"נספחים בגין", תישאל השאלה – מי הגורם המוסמך להזכיר תשריט ותקנון לתקניות שלא כוללות "נספח בגין" נלוויים? בורר שהמחוקק לא התקoon ליצור וואקום לפיו כל דיחփון יוכל להבטיח תוכניות הכוללות תקונים ותשريعים, זאת וביחד על רקע התקלית שבחוק העיסוק הנסיבות מתאימה לשם הגנה על שלום הציבור ובתיותנו ושמירה על רמה נאותה של האתיקה המקצועית. מכאן שהוואיל וסעיף 3(1) לתוספת לא מתייחס לנספח בגין, הרי שסעיף 3(1)

لتוספת מדבר רק על תוכנית לפי חוק התקנון (שהיא היחידה הכוללת תשריט ותקנון).

55. ברור לכל הדעות שלכל הפחות לגבי תכנית מפורשת חייבות היא לכלול הוראות בגין על פי חוק התכנון (ראה: סעיף 145(ז) לחוק התכנון, הקובל שלא יונטו היתר בינוי, אלא אם כן אושרה תכנית (לאחר שנת 1996) הכוללת פירוט של יוזדי קרקע, חלוקה למגרשים, או חלקות, קויי בניין, מספר כומות או גובה בניינים ושטחי הבניה המותרים. וכן ראה: ע"א 7654/00 עדת ערך מחוזית חיפה נ' חברה לבנייה הירדן בע"מ, פ"ד נז(2) (2003) (להלן: "הלבת הירדן"), בעמ' 904-906, שהceil חובה זו אף לתוכניות שאושרו לפני 1996). בהקשר זה, יש להזכיר, סעיף 145(ז) לחוק התכנון קובע כי כל תכנית שמכוחה ניתן לתת היתר בינוי חייבות לכלול הוראות בגין, "יאינו מストוג אותה לתכנית מפורטת או תכנית מתואם מקומית. זו או האחת עשויה לענות על הדרישה בשיטות לב למת הפיאות התכנוני הכלולה בהן". (להלן הירדן, בעמ' 906).

56. מבואו שלכל הפחות לגבי תוכנית מפורשת לא הייתה להיות כל מחלוקת, גם אם היא לא כוללת נספח בגין, ורק אדריכל רשאי מוסמך להכינה, מכיוון שתוכנית זו מחייבת הוראות בגין.

57. אין מחלוקת בפסק הדין של בית המשפט קמא ובין הצדדים להליך דין, כי תוכניות שמחיבות הוראות בגין יעשו רק על ידי אדריכל רשי. לעומת זאת, גם המחלוקת בין הצדדים, נובעת מכך שבית המשפט קמא כלל לא התייחס לעובדה שמדובר מケース מוקומית יכולה להיחשב תכנית מפורשת המחייבת לכלול הוראות בגין, וקבע באופן גורף שככל תכנית מתואר מוקומית אינה מהוות "תכנית בגין ועיצוב ארכיטקטוני".

58. בהקשר הספציפי לעניין התוכניות שהגיש המשיב, תוכניות אלה לא מוצגות בידי המבקשה, אך סביר שאין מדובר בתוכניות כוללניות, כי אם בתוכניות נקודתיות בהתייחס לקרקע של מי שביקש מהמשיב להכין התוכנית ומהוות "בעל עניין בקרקע", שכן תוכנית כוללנית בכל מקרה חייבות להיעשות על ידי רשות שלטונית, וככזו היא נעשית על פי גורם המקבע מוסמך לכך והוא אדריכל שווי. יתרה מכך, הויאל ומבחינה מעשית ככל כל תוכנית שמוגשת על ידי גורם פרטיה היא גם תוכנית מפורשת, סביר שהתכניות הנקודתיות שהגיש המשיב הן תוכניות מפורשות. גם המערערת טוענת בפרוטוקול בפני בית המשפט קמא שהתכניות שהגיש המשיב כוללות הוראות של תוכנית מפורשת.

59. על כן, מכיוון שסביר שהתוכניות שהגיש המשיב הן תוכניות מפורשות, הרי שרק מטעם זה היה על בית המשפט קמא לדחות את עתרת המשיב ולקבע שרק אדריכל רשאי מוסמך להכין תוכניות מפורשות שמכוחן ניתן להוציאו התירי בגין.

60. אך מעבר לכך, המבקשה טוענה, כי בהתאם להלכת רבבי וכל האמור לעיל, רק אדריכל רשאי מוסמך להכין את כל התוכניות לפי פרק ג' לחוק התכנון כי יכול עוסקות ב" בגין" ברמת פירוט כזו או אחרת, כפי שכבר הוכח כי העולם הוא אגול ותלת-מימי ובעל ממשמעות מרחבית, וכי הגדרה של " בגין" בחוק התכנון הינה הגדרה רחבה הכוללת את כל המזוי על פני הקרקע. במילים אחרות, המחוקק ביקש לשולב מכל אדם שלא מוגדר בתקנות העיסוק מלהכנן כל תוכנית שהיא.

61. כאן המקום לציין, כי עדמת המערערת העורכת אבחנה בין תוכניות שונות, ואף בין תוכניות מפורשות שונות, לעניין השאלה האם תכנית תיחס כ"תכנית בגין ועיצוב ארכיטקטוני" היא עדמה המועלית מסיבות מסוימות המעוררות חשש לשיקולים זרים וניגוד אינטראיסים. סעיף 3(1) לתוספת אינו מבחן בין "תוכנית בגין ועיצוב ארכיטקטוני" לבין תוכנית אחרת, ולא ברור על איזה קритריון יכולה המערערת לקבוע זאת. העובדה שהמעערערת מבקשת מהמשיב "עספה בגין" ורוצה ביצירוף בדבר ההופך את התכנית ל"תכנית בגין ועיצוב ארכיטקטוני" מרווחת מכל תוכן את אבחןנה, שכן כל תוכנית מפורשת חייבות לכלול הוראות בגין (אם בתכנית עצמה ואם באפשרות של "נספח בגין" נלווה) כאמור לעיל. בנוסף, וכי שпорט כבר קודם, כל תוכנית כוללת הוראות " בגין" ברמת פירוט שונה, וגם מטעם זה יש לדחות את עדמת המערערת.

62. תקנות העיסוק מחלקות את ייחוד הפעולות לשני סוגים: 1. פעולות הקשורות לרישיון מבנים (לרבות תכניות בנייה – גרמו שקוות לפי פרק ה' לחוק התכנון) הקבועות בסעיף 2 לתוספת בכל הנוגע לפעולות הייחודות למהנדס רשי, ובסעיף 3(2) לתוספת בכל הנוגע לפעולות הייחודות

לאדריכל רשמי. 2. פעולות הקשורות לתכנון אזור (ארצى, מחויזי, מקומי), או מפורט על פי רשימת התכניות הקבועות בפרק ג' לחוק התכנון), הייחודות לאדריכל רשמי.

63. ניתן גם לראות שבעוד האדריכל הרשמי מוחרג מהאספקט ההנדסי של המבנה כדוגמת תכנון קונסטרוקציה של מבנה, המהנדס הרשמי (הרשום במדור להנדסת מבנים) מוחרג מכל האספקטים התכנוניים המורכבים כגון תכנון "מבנה פשוט", יכול להכין ולהגיש תוכניות וחישובים לרשות מוסמכת לגבי "מבנים" (כמפורט בסעיף 2 לנוספת) לפי פרק ה' לחוק התכנון ותו לא. האדריכל הרשמי אף הוא מוסמך להכין ולהגיש תוכניות לרשות מוסמכת לפי פרק ה' לגבי מבנים מסוימים, ובצד זה הוא אמון גם על הנושא של תכנון הבינוי והעיצוב הארכיטקטוני, הבא לידי ביטוי בתכניות לפי פרק ג' לחוק התכנון.

64. ב的日子里 אחרות, תקנות העיסוק נועדו לשקף את גורמי המקצוע האמורים על תחומי התכנון והבנייה המתוארים בחוק בתכנון שהם "אדראיכל רשמי" ומהנדס רשמי" (וירחוב על כך בהמשך).

65. אם הכוונה בסוג הפעולות השני בתקנות העיסוק – תחת headingה "תכנית בניין ועיצוב ארכיטקטוני" – היא לנפחבי בניין, הרי שהמשמעות היא של אדם נעדר כל הקשרה ועובד בתחוםים אחרים למחרי כגון מורה, רו"ת או אפילו מאבטח וטבח (ambil פגוע חילאה במקצועות אלה), יכול להכין תוכניות כולל תשريعים ותקנוןים. ברור כשם של לא כך הם פנוי הדברים, ומהווקק לא התכוון להtotיר את התכנון המרחבי בוואקים שבו כל המעוניין אשר נטול כל הקשרה מקצועי בכך, יכול להכין תוכניות ובקצה לעצב את התכנון בישראל. אם ניתן לכל מי שמעוניין לפעול בגיןו לתקנות העיסוק, הרי שלא תושג ההגנה לציבור שחוק העיסוק ותקנות עיסוק באים להבטיח. וכך צוין לעיל בהרבה על התכנית שבחוק העיסוק שנועדה להבטיח שرك מי שהוכשרו וקיבלו רישיון מתאים יעסקו בתכנון ובבנייה.

66. בתוך כך, יש לציין, כי תוכנית פוגעת בזכות קניין. לא ייתכן שפגיעה בזכות קניין תיעשה על ידי אדם שלא הוכיח ולא מבין את המשמעות של הפגיעה בזכות הקניין, ולא יודע לאזן בין האינטרס הציבורי לבין הפגיעה בזכות.

67. די בקריאה של מסמך ההנחיות לתכנית מתאר מקומית כוללית ("ימתווה להכנות תוכניות מתאר כוללית ליישוב") של מינהל התכנון, המהווה מסמך מדיניות אחיד לתוכניות מקומיות כולליות, כדי להיווכח כי רק גורם מקצועי אדריכל רשמי יכול לעורוך מסמך שכזה.

(ראה מראה המקום של המתווה הנ"ל באתר מינהל התכנון:

https://www.gov.il/he/departments/general/preparation_plan

68. לחיזוד הדברים באשר למושג בתקנות העיסוק "תכנית בניין ועיצוב ארכיטקטוני", יש להבין, כי כל תוכנית מתאר עוסקת בחלוקת של המרחב באופן דו-מימדי ותלת-מימדי, ומכאן שבכל **תכנית עסקת בניין**. המונח "בניין" בחוק התכנון הוא מושג רחב הכלול גם קרקע (סעיף 1 לחוק התכנון), ומציין כבר במושג השגור "תכנית בנין עיר" (שתולדו בפקודת בנין ערים). הוואיל וקרקע גם מוגדרת "בניין" הרי שהמונה "בניין" ב"תכנית בניין ועיצוב ארכיטקטוני" כולל את תכנון כל שטחיה הקרקעי. גם תוכניות המתאר הארץיות עוסקות ב"בניין". למשל תמי"א 35 קובעת כי צפיפות הבניה תהיה מושפעת מגודל המגרש נטו. מכאן שכדי לקבוע מהי הצפיפות, יש צורך בהבנה של המשמעות המרחבית שלה. גם תכנית מתאר ארצית הקובעת יעודי קרקע ושימושים (על פי סעיף 49(1) לחוק התכנון), יש בה קביעת של אופי הבניין האפשרי. אותו הדבר לגבי קביעת הבניין למלים, תchnות כות, שדות תעופה, ועוד, המזוכרים אף הם ברשימת ההוראות המיעודות לתכנית מתאר ארצית לפי סעיף 49 לחוק התכנון. כמו כן, לגבי שטחים לפיתוח עירוני וכפררי המזוכרים ברשימת ההוראות המיעודות לתוכניות מתאר מחויזיות (לפי סעיף 57 לחוק התכנון), או באשר להגדלת שטחים לצרכי ציבור, קביעות קו בניין, קביעת גובהם של בניינים או מספר הקומות בבניין, קביעת גודל שטח מגוון של להקים עליו בניין, הגדלת מספר יחידות דירות, התויגת של דרכים חדשנות או שינוי של דרכים קיימות, צפיפות בנייה, מרוחקי בניינים, ועוד כהנה וכנה הוראות הכלולות ברשימה התורות שבסביבה מתאר מקומי – כולל עסקות בבנייה ובחוראות בנייה, וכן כל תכנית לפי פרק ג' לחוק התכנון עוסקת בהסדרת הבניין למרחב (הארצى, המחויזי או המקומי). הרי לא ניתן לעוד קרקע ושימושים באופן שרירותי, לאור הפגיעה בזכות הקניין, אלא על פי שיקולים תכוניים בלבד.

69. על פי סעיף 63 לחוק התקנו, נקבע מהן מטרות תכנית מותאר מקומית:

- (1) פיקוח על פיתוח הקרקע במרחב התכנון המקומי, תוך שמירה על ייעוץ חקלאי של קרקעות המתאימות לכך;
- (2) הבטחת תנאים נאותים מבחינות הביריאות, התבואה, הנקיון, הבטיחות, הבטחון, התהברות והנוחות ומונעת מפגעים על ידי תכנון הקרקע ושימוש בה, ובכלל זה ייחוד אזורים למגורים, לתעשייה, למסחר ולמבני ציבור לרבות מבני דת; לעניין סעיף זה, "מבנה דת" - לרבות מקומות טהרה;
- (3) שמירה על כל בניו ודבר שיש להם חשיבות אדריכלית, היסטורית, ארכיאולוגית, וכיוצא באלה;
- (4) שמירה ופיתוח של מקומות חשובים מבחינת הטבע או היופי תוך הימנעות, ככל האפשר, מפגיעה בצמחייה, בערכי טבע, בנוף ובמורשת;
- (5) ייחוד שטחים ציבוריים פתוחים, לרבות לפארקים, לגנים ולגנים, הנותנים מענה לצורכי האוכלוסייה החזiosa במרחב התכנון המקומי באופן חולש.

70. על מנת לתת מענה מڪוצוע למטרות אלה, הדבר יכול להיעשות רק על ידי איש מڪוצוע שהוכשר, עבר התמחות מעשית וקיבל רישיון מהמדינה.

71. מכאן שלא עולה על הדעת, כי המחוקק לא קבע חובת הסמכה להכננת תכנית. על כן, יש לפרש החוק לאור המטרות דלעיל ותכלית החוקה מתחזק נקודות מבט ורבה.

72. כאן המקום לציין את העובדה כי גם תכנית פשוטה לכארה, אשר רק קובעת חלוקה למגרשים ונוגדים, אף היא עוסקת בבינוי ועיצוב עירוני, הרי ברור לכל כי קביעת גודל המגרש קובעת את מה שניתן לבנות עליו, גם אם לא נאמר במפורש (מספר המבנים, היקף זכויות הבניה, תכנית וכו'), שכן מדובר בפועל יוצא של החלטה ותוצאה. לכן, יש להבין את ממשמעות הבינוי האפשרי עוד לפני שקובעים חלוקה למגרשים וייעודם. על זה נאמר "סוף מעשה במחשבה תחיליה", ועל כך נבוא ונאמר, כי לפני מעשה, יש להבין ולדעת את תוכנות המעשה מראש, ובשל כך דרוש ללמידה, לציבור ניסיון במצוות התמחות, לעבור בחינה ולקבל רישיון.

73. בנוסף לאמר, כל תכנית לפי פרק ג' לחוק התקנו בוללת גם "הוראות עיצוב". ובהתיבט הזה מדובר אפוא בפן היצירתי של האדריכל. לצד "הוראות הבינוי" היבשות בתכנית, "הוראות העיצוב" מגבשות את הצד היצירתי של האדריכל על סמך הידע, הקשרים והניסיון שצבר.

74. "היצירתיות היא מרכיב מוכן בלימתי האדריכליות. התוצאה של מעשה התכנון אמורה להיות שימושית וגם מקולית ובעל ערך מסוים...נוסף על ידע ומיומנות,PTHION עביהת תכנון מחייב חשיבה יצירתיות, אשר תעיבת פתרונות ייצאי דופן ובולטני ניתנים לחיזוי מלאש". אין כסיקין, ני דודזובייך ורי מילרגם "חשיבה יצירתיות כמנבאת של הסטודנט המיטבי ללימודים ארכיטקטורה" (2020).

75. רק אדריכל יוכל לעצב מסגרת של שימושים ותכליות הכלולים שטחים שונים כגון מגורים, תעשייה חקלאות ועוד, לצד שמירה על משאבי הטבע והותרת "ריאות ירוקות" במרחב, הגנה על בעלי החיים, ואיזו בין התקנו לזכויות הקניין וזכויות אחרות של כלל התושבים בחברה. אלה גם אלה כוללים בהיבט "העיצוב" היצירתי של האדריכל, לצד הhabitט "העיצוב" של בניינים ושטחים על פי הילך רוחו והשרתו של האדריכל בהתאם לידע, לכישורים ולניסיון שצבר.

76. לעניין זה, יש לציין, שМОבנו של המושג "עיצוב" בהקשר של "תכנית בינוי ועיצוב אדריכלי" בתכניות העיסוק, הוא איננו מובן כר המתיחס רק לעיצוב צורתה בניינים וחללים, אלא מדובר במובן מהותי של עיצוב פניו המרחב. רוצה לומר, "עיצוב" יותר במובן של "תיאור" ולא במובן של "צורה" גרידא. לדבר יש שימוש רבה, הואיל ותוכניות לפי פרק ג' לחוק התקנו הן תוכניות שמתארות ומעצבות את האופן שבו יראה המרחב הציבורי על כל גווניו, הן המרחב הבינוי (מיקומים וצורותם של בניינים, הרחוב, וכו'), הן המרחב התעשייתי, הן המרחב החקלאי, הן המרחב הטבעי הבראשתי (למשל בדרך של השארת "ריאות ירוקות" במרחב, שמורות טבע

וכו), חן המרחב הטבעי המלאכותי (כמו קביעת פארקים לאומיים ומסלולי טiol וכוי), והכל תוך שמירה על הסביבה ועל משאבי הטבע.

77. ניתן להגדיר את מקצוע האדריכלות בהקשר זה כמקצוע היחיד לקחת חזון, מטרות, יעדים, צרכיס וلتת להם ביטוי בעולם המשי באמצעות מיילים, רישומים ושרטוטים ועוד בטרם התממשותם בפועל. רק האדריכל ייחש לצפות את פניו העתיד למרחב על סמך ההוויה ולהגשים חזון, יעדים, צרכיס, אינטנסיס וליבק קונפליקטים באמצעות תקנות ותשריטים. רק אדריכל הוכשר לתרגם רעיונות מרוחביים פיסיים לשפת מעשה ולכניתה הוראות חוק שמחייבות אדריכלים, בעלי מקצוע אחרים ואנשי ציבור לפעול על פייהם.

78. לא בצד עבר המחוקק בהגדרת התוכניות ממושג ההיסטורי ומנדורי של "תוכניות בניין ערים" למושג רחב ומוספט של תוכניות "מתאר", המשקף באופן הולם יותר את פני המרחב הציבורי ואת האופן שבו הוא נראה.

79. גם בתוכנות התכנון והבנייה (סיטה ניכרת מתכנית), תשס"ב – 2002, נחשבת סטייה ניכרת מתוכנית אם מדובר בשימוש של בניין או בקרקע שיש בו שינוי של השימוש שנקבע בתכנית והוא משנה את אופיה של הסביבה הקלובת" (תקנה 2(1) לתוכנות סיטה ניכרת) או "בנייה שלא בהתאם לדרישותبنيי או עיצוב המפולטות בתכנית, שנמעדו לקבע את אופיה של הבניה בתחום התכנון או לשמו על אופי וחוות הסביבה" (תקנה 2(10) לתוכנות סיטה ניכרת). (ההדגשות שלנו – ל.ד. ו- י.א.).

80. מרכז הבודד בסיטה ניכרת מתכנית הוא ב"שינוי של אופיה של הסביבה", וכך שבדרולה מהדברים המפורשים, אופיה של הסביבה נקבע על פי "דרישות בניין ועיצוב המפורשות בתכנית". דהיינו, לא סיטה מתכנית סתם, אלא סיטה "ニיכרת" מתכנית, אשר באה ידי ביתוי בשינוי של אופי הסביבה שנקבע על פי דרישות הבניין והעיצוב אדריכל בתכנית.

81. על רקע דברים אלה, הגדרת התכנית בתוכנות העיסוק כ"תכנית בניין ועיצוב אדריכלי" نوعדה לתאר את התכנית במסגרת עיסוקו של האדריכל כ"בונה" ו"המעצב" של המרחב. ומגבש הוראות "בניין" ו"עיצוב" לאזרור המועד לתכנית.

82. ברור שהחוקק על פי תכילת חוק העיסוק, והעובדת שאדריכלים הם היחידים העוברים הכשרה בתכנון ערים המזכה ברישון, לא התכוון לקבוע הסדר שלילי כי ייחוז העיסוק של האדריכל הרשי בסעיף 3(1) לתוספת הוא רק ל"נספח בניוני" (חסרי המעד החוקי ומஹויים אך כנלוים), באופן שכל המעוניין יכול להזכיר תוכניות בעלות השלכות על הציבור והסביבה. הדין המפורט לעיל, וביחוד הלכת רבבי, קובע שפעולה זו שמורה רק לאדריכל רשי.

אדריכל הרשי ומהנדס הרשי כגורמי המקצוע האמוניים על תחום התכנון והבנייה בחוק התכנון

83. שני גורמי המקצוע המזוכים בתוכנות העיסוק לא נמצאים שם במקורה. מדובר בשני גורמי המקצוע העוברים הכשרה מותאמת בתוכנות ההכשרה, כל אחד בתחוםו – המהנדס בתוכנות מבנים והאדריכל בתכנון מרחב ציבורי ובתכנון והקנויות צורה וగבולות לבנים וחלים, והכל תוך שמירה והגנה על הציבור ועל בטיחותו. מכאן שככל מי שלא מצוי בחוק העיסוק ובתכנות העיסוק לא מושחה לעסוק במקצועות האמוניים על תחום ההנדסה, האדריכלות ותוכנון הערים, לרבות אלו שלמדו תואר שני בתכנון ערים ומכנים עצם "מתכני ערים".

84. מכאן שגדר המחלוקת מצטטמת רק לשאלת מי מושחה על פי חוק העיסוק ותוכנות העיסוק להזכיר תוכניות – אדריכל או מהנדס? זאת ותו לא.

85. ההכשרה המקצועית של כל אחד בתחוםו, המהנדס והאדריכל, מknים להם את המעד להם הם זוכים בחוק התכנון, שבו הם אמוניים על תחום התכנון והבנייה. האדריכל אדון "התכנון" המתאר והתכנון המבני, ומהנדס אדון "הבנייה" – הנדסת המבנים וחוקם. מכאן שרק אדריכל מושחה להזכיר תוכנית בהתאם לסעיף 3(1) לתוספת.

86. לא בכדי המהנדס והאדריכל הם גורמי המקצוע היחידים המוזכרים בחוק התכנון כגורמים האחראים על מסגרת התכנון והבנייה (כל אחד בתחוםו). לא מוזכרים כל גורמי מקצוע אחרים כדוגמתם אחרים כגון מי שמכנים עצם "מתכני ערים".

87. כבר לנו תחילתו של חוק התכנון מוזכרים גורמי המקצוע: האדריכל הרשי ומהנדס הרשי. חוק התכנון מפנה לגורמי מקצוע אלה מעמד רב. למשל בסעיף 107א(2) לחוק התכנון יכול מהנדס רשי או אדריכל רשי בעל ניסיון בתחום התכנון והבנייה להתמנות ל"חוקר". מהנדס רשי או אדריכל רשי הוא הגורם שיכל משמש למקרה לנגישות מבנים ונוטן חוות דעת בנושא (לפי סעיף 158 לחוק התכנון). מהנדס רשי או אדריכל רשי הם הגורמים שיכולים להתמנות למנהל בקרת תכנון ופיתוח (על פי סעיף 15טו לחוק התכנון).

88. מהנדס הרשי ואדריכל הרשי, כגורמים האמורים על התכנון והבנייה לפי תחומים, צוועדים זה לצד זה בהתאם לתחוםו של כל אחד מהם גם בחוק העיסוק המשמש מסגרת לביצוע הכשרה גורמי המקצוע של תחום התכנון והבנייה, וממשיכים וצועדים זה לצד זה בהתאם לתחום בתקנות ההכשרה ובתקנות העיסוק.

89. חוק העיסוק, תקנות ההכשרה ותקנות העיסוק נועדו להבטיח כי רק המומחים בתכנון והבנייה יעסקו בנושא לפי תחומים, ולא כל גורמי מקצוע אחרים, וזאת לשם ההגנה על שלום הציבור ועל בטיחותו ועל שמירה על אתיקה מקצועית של העובדים בתחום.

90. בתקנות העיסוק רשום במפורש מיהם מבין המומחים בעולם התכנון והבנייה, מהנדס רשי ואדריכל רשי, מושחה לעסוק בנושא ובמה הוא מושחה לעסוק.

91. בסעיף 2 לתקנות העיסוק רשום במפורש במה מושחה לעסוק מהנדס רשי, וזה כאמור בתנאים מלבנים ובתנאי והגשת תוכניות לבנים לפי פרק ח' לחוק התכנון (למעט לגבי תכנון "מבנה פשוט").

92. מהנדס רשי, חרף מעמדו הרם, אינו מושחה לעסוק בהכנות תוכניות בניין עיר.

93. בסעיף 3 לתקנות העיסוק רשום במפורש במה מושחה לעסוק אדריכל רשי, וזה כאמור בתנאי הרחב הציבוררי המתאריו (לפי פרק ג' לחוק התכנון), בתכנון "מבנה פשוט" ובתכנון מבנים מסוימים לרבות בהגשת תוכניות לבנים לביהם למעט התכנון החנדי שלם (הكونסטרוקטיבי השמור למהנדס הרשי כאמור).

94. האדריכל הרשי, חרף מעמדו הרם גם כן, אינו מושחה לעסוק בכל אспект הנדסי.

95. כל גורמי המקצוע האחרים או האנשים האחרים אינם מושחים לעסוק במה שיוחד למומחי התכנון והבנייה האמורים לעיל וכמפורט בתקנות העיסוק.

96. בחוקים ובתקנות דלעיל המחוקק וمتיקין התקנון, על רקע השמירה וההגנה על הציבור ובתיחוותו, ושמירה על רמה נאותה ואתיקה מקצועית של גורמי המקצוע, התוו אפוא מסגרת נוקשה שرك מי שעבר ההשרה מתאימה ומספקת יכול לעסוק בעולם התכנון והבנייה בהתאם לתחום שהוכשר אליו.

97. יש צורך להוסף, כי מי שמכונים "מתכני ערים" לא זכו לכל מעמד בחוק ובתקנות, ונודרים מחוק התקנון, מחוק העיסוק, תקנות ההכשרה ותקנות העיסוק. ככל וביקשו המחוקק וمتיקין התקנות לאפשר גם ל"מתכני ערים" לעסוק בתחום ולהציג תוכניות, הרי שהיו קובעים זאת במפורש. מאחר והדבר לא נעשה אין למכונים "מתכני ערים" כל אפשרות לעסוק בתחום, שאם יתאפשר, נשוב ונישאל את השאלה לעיל גם ביחס אליהם.

98. לכן, גם אם המשיב הינו מה המכונה "מתכנן ערים", אין הדבר מקנה לו כל אפשרות חוקית לעקוף את מסנתת ההכשרה והעסוק, בשם העיקרו של חופש העיסוק, ובכך להפרק את האינטראקטיבי בהגנה על שלומו ובתיחוותו של הציבור במתן אפשרות ל"מתכנים ערים" לעסוק בתחום מבעלי שותפות סביב עיסוקם כליל אתיקה מקצועית, ולהתир בידיהם את הכלים להשפיע על זכויות יסוד אחרות של תושבים רבים, כדוגמת ההשפעה על זכויות הקניין.

סיכום בינויים

. 99. המבקשת הוראה כי קיימת פסיקה התומכת בעמדתך כי רק אדריכל רשאי מורשה להכין תכנית, וזאת מושא המורכבותה הכרוכה בהכנות תכנית והשלמותה, המחייבת שרק אדם אשר קיבל את ההכשרה המתאימה ועמד בתנאים לקבלות רישיון יוכל לעסוק במקרה, והוא בלבד.

. 100. לעומת זאת, המבקשת עמוד על ההכשרה המפרכת שעוברים האדריכלים לרבות בתכנון ערים, אשר מזכה אותך ברישיון לעיסוק, ובין היתר גם אל מול ההכשרה המוצומצת של המשיב ובעל תואר שני בתכנון ערים. ההכשרה המפרכת לאדריכלים מוכיחה אף היא שרק הם מוסמכים להכין תוכניות.

אדריכל רשאי עבר הכשרה לעסוק בהכנה של תוכניות ולא כל אחד

. 101. כל מי שמעוניין לעסוק באדריכלות נדרש לעבור שני שלבי הכשרה: בשלב הראשון – לאחר לימודיו תואר אדריכל, הוא מוגדר כ"אדריכל ראשון", ובשלב השני – לאחר שעבר הכשרה נוספת וצבר ניסיון במשך תקופה מסוימת, הוא מוגדר כ"אדריכל שני" (ראה: סעיף 11 לחוק העיסוק וכן תקנות ההכשרה). רק בעודו כ"אדריכל שני" הוא מוסמך לבצע את הפעולות שיוחזו בו בתקנות העיסוק, ולהכין, בין השאר, תוכניות, תשריטים ותקנות. וידגש, רק אדריכל עבר הכשרה להכין תוכנית ותקנון לתכנית ולא אף אחד אחר.

. 102. בתקנות ההכשרה נקבע כי אדריכל המועוני להיות מוגדר "אדריכל שני", יידרש לעبور התמחות באמצעות מערבות או טיפול מסוים בפיקוחו ובהדרכתו של אדריכל שני אחר, לפי אמות מידת מיקצועיות מפורטות שקבעה מועצת ההנדסה והאדריכלות בתקנות ההכשרה (תקנה 2(א) 2(ב) לתקנות ההכשרה).

. 103. במסמך התנאים לעיסוק, המחווה בסיס לרישום ולרישוי אדריכל, צוין כי לאחר שלב האימון של האדריכל הרשות במשך תקופה של 3 שנים, תחת השגחתו ואחריותו של מאמן מורהה בתחומיים שונים בתכנון האדריכלי, זכאי האדריכל לגשת לבחינת הרישוי, אשר ה策חה בו מעיניה **"השתאת תכnon בלתי מוגבלת בתחום האדריכליות - מבנים ותשתיות בניין עיל"**. (מתוך התנאים לעיסוק, פרק המבוא) (ההדגשה במקור).

(ראה מראה המקום של מסמך התנאים לעיסוק באתר משרד העבודה והרווחה:

<https://employment.molsa.gov.il/employment/professionallicensure/engineersandarchitects/documents/architects/fromregistrationtolicensing.pdf>

• העתק המידע בעניין באתר האינטרנט של רשם המהנדסים האדריכלים, והזיפים הרלוונטיים מסמך התנאים לעיסוק, מצורפים ומסומנים – נספח 2

. 104. די מלקראות את תנאי הסוף שנקבעו אך לרישום אדריכל בנקסט המהנדסים והאדריכלים במדור ארכיטקטורה בכך לחבין שהרשות רואה רק באדריכלים כגורם המKeySpecי היחיד שמוסמך להכין תוכניות, ולכן נדרש לימוד תואר במשך תקופה ארוכה של 5 שנים לפחות (בעוד שרוב התארים האחרים בישראל נמשכים על פני 3 שנים, ותקופה של 5 שנים נחשבת לרוב כתקופה המזכה קבלת תואר שני) ובחירה של החובה לפחות ל-100 שעות לתכנון ועיצוב עירוני (פרק א', סעיף ד.3. תנאים לעיסוק) וחובת ההכשרה של 100 שעות לפחות של הנחיה בפרויקט הכלול בתכנון ערים (פרק א', סעיף ד.8. תנאים לעיסוק), וכן תקופת התמחות ארוכה של 3 שנים שרק לאחריה יוכל לעסוק בתחום ולהיקרא "אדריכל שני":

במוגדרת לומדי השילם המועמד פרויקט גמר או פרויקט סוף שנה ד בrama
גבוהה. הפרויקט יסכם וירכז את הנושאים הבאים: .3

- א. ניטח - סביבה, הקשרים עירוניים מקומיים, שימושים והטאהה למרקם עירוף
- ב. עקרונות פרוגרמה מוצעת ומוטבעת בתוכן.
- ג. חלופות תוכן פיסי כולל השלכות תברתיות ותשתיות שבסכם בתהיל'ין. הצגת הפרויקט המוצע בקנה מידה רואי הסכל תמצות, חזיתות, פרטיטים סטנדרטיים או מיוחדים לפROYיקט המוצע, התיחסות למערכות, אקלים, מזג אוויר, חשמל, קונסיסטנציה, גנטישות גנטית, תחבורה וחיה, התיחסות מרחנית ועירונית ועוד. כולל המוחשות גוריות תלת ממדיות.

.8. מסלול ההכשרה שיוצג ככל'ן תכנן עירום. תכנן מבני יצбар או אחר. אך טושאר שמדובר במהלך כל מסלול מל'ן בסוגרת של לא פחות מ-100 שעות התהיה ייחשב כפרויקט. פרויקט מבנה שבמסגרתו לא נערכה קיירה עירונית היס פרויקט מבני ואיט' יש להימד כפרויקט לתכנן ו/או עירוף.

(מתוך התנאים לעיסוק, פרק א', סעיף ד'. לתקנים לעיסוק)

105. לא זו אף זו, נדרש האדריכל לעמוד מבחן מעשי במסגרת בחינת הרישוי, שבה יידרש להיבחן בתכנון ועיצוב עירוני (כולל הכהנה וניתוח של תזריט ותוכנו), ואף אחד אחר לא נדרש להיבחן בנושא זה לצורך קבלת רישיון עסק.

חולק מעשי
בחלק זה יטხר לבן מידע ותשריטי רצע לאו ב הוא יידרש לתכנן באחת מסוגות התכנון הבאות: תוכנן ועיצב עירוף או תוכנן מבנה, תוכנן באחד מהתחומים הבאים: מקרקם, צבורי, משלב. מסגרות תוכנן אלה מפורטות בסעיף ט' להלן.

(מתוך התנאים לעיסוק, פרק ג', סעיף ח.2. לתקנים לעיסוק)

106. הרשם לא קבע קבועות דומות לגבי מהנדסים או ארכיטים בחוק העיסוק ותקנות העיסוק, וגם לא נקבעו קבועות כלשהן בקשר לתכנון ערים והכנות תוכניות לגבי מי שלמדו לימודי תוכנון ערים שני או לכל גורם אחר. בהקשר זה, ראוי לציין, כי לא קיים כל חוק ואו תקנות המגדירים את העיסוק וייחדו של מי שלמדו תואר שני בתכנון הערים (המכנים עצם בעגה העממית: "מתכנני ערים"), כפי שנקבע למשל למקצועות ההנדסה, האדריכלות, ערכית הדין, הרפואה, הפסיכולוגיה, הרוקחות, הסיעוד, תיווך המקרקעין, ראיית חשבון, שmai המקרקעין וכו'.

107. כאן המקום בעיר, כי גם הרשם עיר לעובדה כי האדריכל עומד בראש צוות התכנון ומתחתיו יסיעו צוותי יועצים מומחמים כגון מהנדסי בניין, מהנדסי כבישים, וכן גיאוגרפים, פסיכולוגים, כלכלנים, ועורכי דין ואחרים שלמדו תואר שני בתכנון ערים:

גישה התכנון הק"מ היום מציעה את האדריכל כמתכנן מתאם ומנהל התכנון כאשר לעדרות ימונת צוות יועצים מומחמים מתחומים שונים בהתאם לסוג ואופי הפרויקט. מכאן, שלכמאות ואיכות הדעת של האדריכל במקצועה המשרבים בשלבים השונים של התכנון ובביצוע, השפעה מכרעת על איפוס התכנון.

(מתוך התנאים לעיסוק, פרק ב', סעיף ד')

108. רק לאחר שלב האימון ומעבר בהצלחה של בחינת הרישוי, יהיה בדיי האדריכל "להוכיח לדגלתו יכולת ושליטה מלאה בתחום האדריכלות", וכן את יכולתו לפעול באופן מקצועי וUPI כל האתיקה". לצורך קבלת הרישון, "המועמד יידרש לתציג את המכישים שיאפשרו לו לעמוד במתינות תכוניות, ארגוניות וניהולית, ולהציג את עבדתו מודע. המאפשרת תקשורת מקצועית – גראפית ומילולית אחת – עם מזמין, רשות ויעדים. המועמד יידוש גם להוכיח הבנה ניבר אחריותו המקצועית לחברות, לאדריכלות בכללותה". (הציטוטים בסעיף זה מtook התנאים לעיסוק, פרק המבוא).

109. ב的日子里 האחרות, המחוקק, מתקין התקנות והרגולטור ביקשו להבטיח שם ההגנה על שלום הציבור ובתיותו ושמירה על רמת נאותה של אתיקה מקצועית, כי רק מי שעובר הבדיקה מתאימה יוכל לעסוק בתחום העיסוק שיוחזו לאדריכלים, לרבות בהכנות תוכניות, ולא רק זאת, אלא שלא כל אדריכל יוכל לעסוק בכך, אלא רק אדריכל ושוי שבר הבהיר וניסיון מספקים.

110. משום מה, קביעותיו המפורשות של כבוד בית משפט זה בהלכת רבבי, הנשענות על תכליות חוק העיסוק להבטיח השרה מתאימה של העובדים בהכנות תוכניות, נעדרות כל התייחסות בפסק הדין של בית המשפט קמא, וגם באסמכתאות שליחן הוא נסמך (עת"מ (חי) 09-08-8762 מ.ע. בדראן מהנדסים בע"מ נ מועצה מקומית כאבל (פורסם בנבו, 09.12.2009; ערד (זרום) 6081/08 ابو ג'אמע נ הוועדה מקומית לתכנון ולבניה, שמעוניים נ פורסם בנבו, 15.1.09), כמו כן, נעדרות כל התייחסות לפסקות העוסקות בייחוז המקצועי למול הזכות לחופש העיסוק כגון הפסיקות שיפורטו לעיל.

111. אם יש זדק בקביעת בית המשפט המחויזי קמא כי כל מי שייחוץ בכך יוכל לעסוק בתכנון ועיצוב עירוני ולהכנין תוכניות (ואין זה כך כאמור), הרי שמדובר בהפליה פטולה של ציבור האדריכלים הנדרשים לעבור מסכת יסורייט (Via Dolorosa) ופגיעה בזכות יסוד שליהם לשווין. משכך, מדובר בפגם יסודי ושורי בפסק הדין שנייה בניגוד להלהה משפטית ברורה ומפורשת.

112. מעבר לכך, מトン אפשרות לכל אדם להכין תוכנית יש בו כדי לעקוף את דרישת הרשם לקבלת רישיון לכך, ובכך להתערב בשיקול דעתו המקצועי לאפשר רק למי שקיבלו השרה מספקת לקבל רישיון ולעסוק בנושא (השווה: עניין זולטק, פסקאות 7-8; עניין לוטן, פסקה (23).

113. על רקע זה, ראוי לציין את הנחיה הלשכה המשפטית במינהל התכנון מחודש יוני 2019, לוודא מידת בדרישה לעניין הפעולות שיויחדו לאדריכל רשוי, כקבוע בתקנות (המווצרת בהחלטת כב' השופט נ קרא בקשה לעיוב ביצוע במסגרת ההליך דן מיום 20.3.17) (בסעיף 1 להחלטה).

הביקורת בין השרה לאדריכלות לבינו לימודי תואר שני בתכנון ערים

114. יש הבדל תחומי בין השרה לאדריכלות לבין לימודי תואר שני בתכנון ערים. אלו שלומדים תואר שני בתכנון ערים מכנים עצם "متכני ערים", אף שאין להם מעמד חוקי. כינוי זה מטעעה ויוצר הבלבול בין השרה לאדריכלות, הכוללת השרה בתכנון ערים והזוכה בקבלת רישיון לעסוק בכך ולהכנין תוכניות, לבין תואר בהעשרה בתכנון ערים שלא מזכה בכל עיסוק בנושא.

115. השרה באדריכלות כוללת לימודים במוסד אקדמי המוכר על ידי הרשם במשך 5 שנים לפחות. לימודים אלו כוללים לימודי תכנון ערים (כמפורט בפרק א', ד.8. לתנאי העיסוק). ההכשרה ממקדת ומוסדרת בהתאם לפועלות, ובכל בתיה הספר קיימת תוכנית איחודית.

116. כאן מקום לתואר, כי במוסדות שונים בעולם, לרבות בתכנון בשנים האחרונות, ניתן ללמידה לתואר ראשון באדריכלות (תואר תלת שנתי), אשר איןנו מזכה את הלומדים בו לעסוק במקצוע האדריכלות בארץ ובעולם. רק סטודנט שלמד 5 שנים לפחות (תקופה השkolah לתואר שני) במסלול מיוחד באדריכלות זכאי להשלים את ההכשרה ולבזר התמחות ובבחינה המזכה אותו בתואר המקצועי כדדריכל (ואגב, בתכנון ההכשרה מתרפרשת על

תקופה של 6 שנים). לדוגמה ראש ממשלה ישראלי, מר בנימין נתניהו, למד לתואר ראשון לימודי אדריכלות ב- MIT בובסטון מס' ציוסטס אריה"ב, אך לא נחשב אדריכל וכמי שמורשה לעסוק במקצוע.

(ראה מראה המקום באתר האינטרנט של הטכניון (لتואר באדריכלות שאינה מזכה בעיסוק במקצוע) :

<https://admissions.technion.ac.il/academic-programs/students-experience/architecture>

117. לאחר סיום הלימודים, זכאי המועמד להגיש בקשה להירשם כאדריכל בפנקס המהנדסים והאדריכלים, ולאחר שבקשו נבחנת על ידי ועדת מטעם הרשות, וזו מצאה כי הוא ראוי לרישום בפנקס, נרשם האדריכל בפנקס כ"אדריכל רשום". אם הועודה קבעה שהוא אינו ראוי להירשם בפנקס, על המועמד לבצע את החשלה הנדרשת לצורך רישומו (כמפורט בפרק אי', ד.10. לתנאי העיסוק). ולמשל בעניין זולטק, כפי שצוין לעיל, אותה עותרת שבקשתה להירשם בפנקס, נדרשה להשלים קורסים בתכנון עירוני.

118. כל עוד לא נרשם אדם כ"אדריכל רשום", אסור לו לשאת בתואר זה או בכל תואר דומה עד כדי להטעות (סעיף 2(א) ו-(ב) לחוק העיסוק, וכן כמפורט בפרק אי', ה.2. לתנאי העיסוק).

119. אך גם כאשר נרשם האדריכל כ"אדריכל רשום", זכאי הוא לשאת את התואר ולציינו בתואר מקצוע (כמפורט בפרק אי', ה.1. לתנאי העיסוק), אך הוא עודנו אינו מושחה לעסוק במקצוע האדריכליות, לפחות לגבי תכנון "מבנה פשוט" (כמפורט בסעיף 1 לתוספת) ופעולות לבתנים יבילים (כאמור בסעיף 3(2)(א) לתוספת).

120. לאחר הרישום בפנקס, נדרש האדריכל הרשות לעبور התמחות במשך 3 שנים נוספות (פרק ב', סעיפים א.1. ו-ג.1. לתנאי העיסוק) בהשגחה ופיקוח של מאמן בעל ניסיון הכלול הבנת תוכניות (פרק ב', סעיף ז').

121. עם סיום תקופה הלימודים וההتمחות הנמשכת על פני 8 שנים לפחות, נדרש האדריכל הרשות לעبور בחינה מעשית + תיאורית בהתאם לסעיף 4 לתקנות ההכשרה, הכוללת תכנון ועיצוב עירוני, שבו יידרש האדריכל להפגין ידע ושליטה בניווטה מענה תכנוני למגוון היבטיים פיסיים, חברתיים, כלכליים, היסטוריים ועכשוויים הקשורים בתמחות הכלול הבנת תוכניות (כמפורט בפרק ג', סעיף יא. לתנאי העיסוק. וכן ראה: פרק ג', סעיפים ח.2. ו- ט. לתקנות העיסוק).

122. רק לאחר שעבר האדריכל הרשות בהצלחה את בחינת הרישי, זכאי הוא לקבל רישיון (סעיף 10 לתקנות ההכשרה) ובכך לקבל "הושאת תכנון בלתי מוגבלת בתחום האדריכליות מבנים וטכניקות בניין עיל" (ההדגשה במקורו) (מתוך תנאי העיסוק, פרק המבואה).

123. לעומת זאת, מוסדות לימוד, כאשר תכני ההכשרה משתנים בין מסלולי הלימוד במוסדות השונים, ויכולים להתקבל אליהם בוגרים בתואר ראשון (תלת שנתי), אף במקרה שלא מגיעים בתחום, אלא מתחומים אחרים כגון ביולוגיה, פסיכולוגיה, מדיניות ציבורית, מדע המדינה, משפטים ועוד.

124. תקופה הלימודים של התואר השני בתכנון ערים קצרה יחסית ונמשכת בדרך כלל שנתיים או 4 סמסטרים בלבד.

125. ראה המידע על הלימודים בתואר שני בתכנון ערים באתר :

<https://www.universities-colleges.org.il>

כן ראה פירוט תוכנית הלימודים בטכניון :

<https://architecture.technion.ac.il/wp-content/uploads/sites/29/2019/07/planning-program-marketing-booklet.pdf>

וכן באוניברסיטה העברית (שם כוללים הלימודים 23 נקודות זכות בלבד) :

<https://info.huji.ac.il/master/Specialization-In-Urban-and-Regional-Planning>

126. לאחר הלימודים, מכנים עצם הבוגרים "מתכני ערים" ללא כל פיקוח של רגולטור וambil שנדשו להירשם בפנקס שמיועד לכך ולעbor התמחות ובחינה מטעם המדינה, כמו האדריכלים.

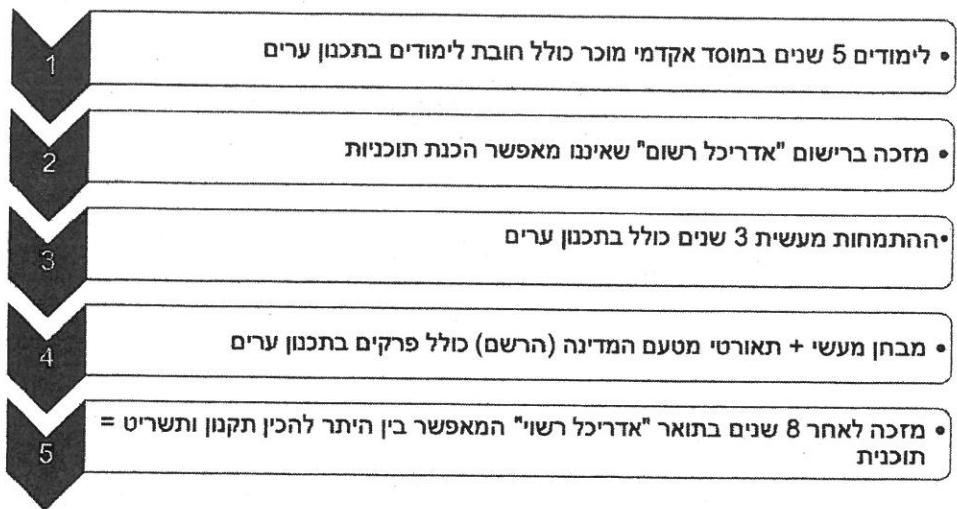
127. מכאן ברור, שמי שלמד תואר שני בתכנון ערים אין לו את ההכרה העיונית והמעשית בתחום. אין לו כל בחינת הסמכה והוא גם לא למד את מקצוע "התכנון" באופן עמוק ובסימולא את מקצוע "התכנון והעיצוב העירוני", ולא עבר הכרה במשך תקופה ארוכה של 8 שנים לפחות. כל שלמד הוא תואר בהשראה בתכנון ללא כל הכרה מעשית בתחום. תנאי לעיסוק בתחום.

128. למבחן ידוע כי הגורמים העיקריים במרחב העבודה והרווחה במעטפת התנדסה והאדריכלות, וכן הרשות, ערכו בדיקת לעניין מתן האפשרות ליתן רישיון, בנוסח לאדריכל רשמי, גם למי שלמד תואר שני בתכנון ערים בסיס מוכך בישראל, ונמצא כי הם אינם עומדים בקריטריונים העיקריים המאפשרים לתת להם רישיון עסק מבלתי שהדבר יגרום לפגיעה באינטרס הציבורי. החלטה זאת נתמכה, בין השאר, בשל ההכרה המוצמצמת שעוברים הלומדים לתואר שני בתכנון ערים, והבדלים הדרמטיים בתוכניות הלימוד בין מוסדות הלימוד בישראל.

129. על כך תישאל השאלה: מתוך חופש העיסוק?! עם כל הכבוד, אם תתקבל הטענה שאין חוק ש מגביל את העיסוק, הרי מותר לכל אחד לעסוק בתחום ולהכין תוכניות ללא צורך בכל הכרה כפי שנדרש האדריכל המבקש לעסוק בתכנון ערים, הכוללת כאמור לימודי והתחמות ממושכים ובחינת הסמכה בעניין. לפיכך, רק אדריכל רשאי לעסוק בתכנון ערים ולהכין תוכניות ולא כל גורם אחר.

130. בכדי להכין תוכנית נדרש ידע והתקנות בתכנון, ולא די ללמידה "על תכנון". דרוש לעBOR הכרה ולהיבחן בחינה עיונית ומעשית כדי לעסוק במקצוע האדריכלות, בדומה לעובדה כי לא מספיק ללמוד תואר ראשון או תואר שני במושגים בכדי לקבל רישיון לעסוק במקצוע ערך הדין. לצורך כך, נדרש בנוסח ללימודים האקדמיים לעBOR התמחות מעשית ובחינה לקבלת הרישיון לשם עיסוק במקצוע ערך הדין. ברור כמשמעותו שלמד תואר במושגים, לרבות תואר שלישי, גם אם הוא מכנה עצמו "משפטן", הוא אינו יכול לעסוק בערך הדין. אותו הדבר למי שלמד רק תואר שני בתכנון ערים شامل כמה מקצועות המסבירים לו מה זאת תוכנית, אינו יכול להיות "מתכנן" ולהכין תוכניות.

לסיכום פרק זה מובא תרשימים זרימה המתאר את שלבי ההכרה של האדריכל, הכוללים הכרה בתכנון ערים, החל מלימודי התואר, דרך ההתמחות ועד בחינת הרישיון וקבלת הרישיון, הממחיש מדוע רק אדריכל מושה להכין תוכניות:

פוטנציאל הנזק לציבור בפתחת השוק לכלל הציבור להכין תוכניות לפי פרק ג' לחוק התכנון

131. הקביעה הגורפת של בית המשפט המחויזי كما ש אין למנוע מהגשת תוכניות מתארא מקומיות באמצעות מי שאינו אדריכל רשמי טומנת בחובה השלכות רחבות מבחינה פוטנציאלית הנזק לציבור.

132. לתכנית יש השפעה ניכרת על הציבור, הסביבה ובעלי החיים, והשלכות ציבוריות רבות ולזרות מבחינת ייעוד שטחים, שמירה על הסביבה, הנוף ומשאבי הקרקע ועוד, הוואיל ותוכניות נעשות לתקופות של עשרות ומאות שנים. תוכנית גם עשויה להשפיע על שווי השוק של הקרקע והנכסים שעליה היא חלה, וכך ליצר חוסר ודאות בנוגע לאפשרויות ניצולו של הקרקע עליה היא צפופה לחול. יש בכוחה של התכנית גם לשנות את הרגולציה התכניתית החלה על הקרקע (ראה: דנה וזינגר, בעמ' 411).

133. על רקע הדברים אלה, הוצרו צעדיו של היוזם הפרטי ליוזם הליכי תכנון, שכן זה פועל אך בקידום רוחתי ועניני, ולא מוטלת עליו החובה לשcool ולazon, נגד הטובה שעשויה לצמוח לו מקידום התכנית שהcin והгин, את האינטראציית הציבור, ואף את טובותם של בעלי זכויות אחרים. בשל כך, יכול היוזם הפרטי לפעול רק "בדרכו של יוזם רגלאיה תכניתית- שלטונית בכל הנגע לנכסו שלו, אך אין בה בכדי לאפשר לו לפעול באופן דומה ביחס לקרקע שאין לו זכויות בה". (דנה וזינגר, בעמ' 413).

134. ומדוע נאמרים הדברים הללו? משום שהם ממחישים את האופן שבו מצר המחוקק את צעדיו של כל אדם להשתתף בהליך התכנוני, וכוכנים מקל וחומר וביתר שאת לגבי מי שלא רק יוזם תכנית, אלא מכין אותה בעצמו או באמצעות מי שלא הוכשר לכך.

135. התכנית היא חיקוק ומרגע שאושרה, אין ולא ניתן לתקן, אלא בדרך של מסלול תכוני נוסף. די אפילו בטעות קטנה בתכנית בכדי להוות נזק ממשי וקשה ביותר. ואין מדובר רק בנזק ציבורי, כי אם בפגיעה בזכותו הקנייני של תושבים המתגוררים למרחב הטעות. כאמור לעיל, משאב הקרקע הוא משאב מוגבל ויש לתכננו בקפידה ובידי מי שהוכיח והוסמך לכך.

136. לא בכדי ביקשו המחוקק ומתקין התקנות להtotות כללי הכרה נוקשים שרק מי שעבר הכשרה מתאימה וצבר ידע וניסיון מספקים יעשכו בכך. התכילת של חוק העיסוק, כפי שגם צוין במפורש בהלכת ברבי, היא לדאוג להגנה ולבטיחות הציבור ולשמירה על רמה נאותה ואתיקה מקצועית של העובדים בתחום.

137. היכן נוכל להבטיח את אותה התכילת בחוק העיסוק אם נאפשר לכל דיחfine להכין תוכניות של המרחב הציבורי המתארי???

138. היכיזד נוכל לדאוג לכך שלא תיפגע זכויות הקניין של כל האזרחים אם יוכל כל מי שיחפש בכך לתכנן את פניו המרחב הציבורי המתארוי??

139. ובכלל, היכיזד מי שאינו מכיר את המטריה ואת השפה התכנונית יוכל להכין מסמכי יסוד כמו תשריט ותקנון לתכנית??

140. כבר צוין עוד קודם, כי די בקירהה של המשמק להנחיות תכנית מתאר מקומית כולכלנית ("ימתויה להכנות תוכנית מתאר כולכלנית לישוב" של מינהל התכנון), מההו מסקך מדיניות אחד לתוכניות מקומיות כולכלניות, בכך לヒווכח כי רק גורם מסקע שעבר הכשרה מתאימה אדריכלית רשאי יכול לעורך מסמך שכזה.

141. רק אדריכל רשאי לאorgan את המרחב הפיסי ועד לפני שהוא יקבע בפועל. רק אדריכל רשאי יכול לנசח תקנון ולהכין תשריט שישקף את השטח שבתוכנית. רק לאדריכל רשאי יש את הידע המ鏗וע לתאר מרחב פיסי בעתיד במילימ או באילוסטרציה. מדובר בשפה שיש ללמידה אותה, לעבור הכשרה מקצועית ולציבור ניסיון כנדרש בתקנות ההכשרה.

142. תכליות ההגנה על שלום הציבור ובתיותנו ושמירה על רמה נאותה ואטיקה מקצועית של העוסקים בכך אינה אפשררת לנתת יד לכל אדם להכין תוכניות. מתן אפשרות כזו, תביא למצב שבו יכורת הענף שבו הוא יושב. אין מדובר בהזיוון אפוקליפטי. די לראות את האסון שקרה בענף הבניה בתחילת שנות האלפיים (אסון ורסאי) בכדי להיווכח שאסון זה יכול להתרכש גם בענף התכנון, שבו פוטנציאל הנזק גדול אף יותר, שכן הוא מתרחש על שטח גדול יותר ומשפיע על יותר גורמים: אנשים, סביבה, בעלי חיים ועוד.

143. ובכלל, אם יוכל כל אדם להכין תוכניות, תישאל השאלה מדוע נדרשת הכשרה כה ארוכה לגורמי המקצוע העוסקים בכך? מדוע האדריכלים צריכים לשקיים מזומנים וללמוד קורסים בסיסיים אקדמיים היכיזד לתכנן את המרחב, וגם לאחר ששיסימו את לימודיהם אין הם יכולים לעסוק בכך, אלא לאחר שעבורו הכשרה נוספת וציבורו ניסיון נמושך? מדוע? מדובר כאמור גם בחפלייה של האדריכלים הנדרשים לעבור הכשרה ממושכת ומperfetta לעסוק בנושא.

144. ניתן פשטוטו כמשמעותו לסגור את כל המוסדות האקדמיים שממלדים תכנון, לבטל את החוקים והתקנות שמנגנים את העיסוק ולאפשר בשם חופש העיסוק לכל אדם להכין תוכניות.

145. האם כך נתוכון המחוקק??

146. אכן, המחוקק ומתקין התקנות לא היו יסודים באופן שבו הם ניסחו את החוקים והתקנות, וכבר נמתהה על כך ביקורת רבתה בספרות המקצועית ומיותר להרחיב על כך. אך האם לאור מחדל המחוקק ומתקין התקנות באופן הניסוח נאפשר בשטח חופש העיסוק לכל מי שמעוניין להכין תוכניות, ובכך "נעניש" את הציבור והסבירה? היכיזד הדברים מתישבים עם האינטרס הציבורי? היכיזד הדברים מתישבים עם הפגעה בזכויות אחרים של כלל התושבים כגון הזכות לקניין? היכיזד הדברים מתישבים עם הפגעה בזכות לשווון של האדריכלים הנאלצים לעבור הכשרה ממושכת בתכנון ערים עד אשר יקבלו רישיון ויורשו לעסוק בתחום?

147. בהליך שנדון בעניין זולטק ובעניין לוטן, וגם בעניינים שנגעו לבניי מקצועי אחרים (כדוגמת עניין חכם ועניין לבנת פורן), נקבע כי כאשר מדובר בהוראת ייחוד מקצועי שתכילהה להגן על הציבור ולשמור על פיקוח ואטיקה מקצועית, אין זה מקום לפתח את השוק לכל מי שמעוניין לעסוק מקצועי, ונitin להגביל את חופש העיסוק כדי למנוע נזק לציבור.

148. בהליך דנן טמון פוטנציאל נזק אף גדול יותר לעומת הנזק לציבור בפתחת השוק של ייחוד מקצועי של עיריכת הדין או אף בפתחת העיסוק ברפואה, שכן לא מדובר אך בנזק של ייצוג בלתי נאות ובלתי מפוקח כדוגמת הנזק בפתחת השוק של מקצועי עיריכת הדין או בנזק לגוף של האדם שקיביל טיפול רפואי לקרי. כאן מדובר בהשפעה רחבה על כמות אנשים הרבה, והשלכות ציבוריות רבות ולזרות מבחינת ייעוד שתיחסים, שמייה על הסביבה, הנוף ומשאבי הקרקע ועוד, הואיל ותכניות כאמור נעשות לתקופות של עשרות ומאות שנים. יתרה מכך, וכי שכך צוין לעיל, בעוד הקרקע היא קניין פרטי, משאבי הטבע וזכויות הבניה הם משאב ציבורי, ורק מי שהוכיח לכך יוכל להגן עליהם. כבר צוין עוד קודם, כי טעות קטנה

בהכנות תוכנית יכולה לגרור השלכות ציבוריות קשות ביותר, ולכן מתקבש שמי שהוכיחו לכך יעסוק בתחום. לא בצד המחוקק להתווות דרכן הכרה ארוכה למקצוע האדריכלי, ולהקנות עסקוק במקצוע רק לאדריכל רשאי שהוכיח והתמקצע בתחום.

149. יש להוסיף, כי גם תוכנית עוברת שלבי בקרה של מוסדות התכנון לאחר שמוגשת, עדין טמו נזק גדול בכך שמי שהcin התכנונית והגיש אותה יהיה מי שלא עסק ולא מבין את השפה התכנונית, שכן מעבר לבזבוז הזמן התכנוני יכול להיגרם באם תוכנית תוכן ותוגש ויתבקשו תיקונים ושינויים בתוכנית חדשות לבקרים, מי שלא בקיא ברזי השפה התכנונית לא יוכל מראש להיכנס לטركlion התכנון ולהבין את עולם התכנון ואת האופן שבו מדובר ומנהלים שיש תכנוני, שלא לומר שאין יכול להבין את ההשפעות המרחבות ואת האופן שבו יש לארגן ולעצב את המרחב התכנוני. רק אדריכל שמדעת את התהום יכול לעשות זאת, ולא כל אדריכל רשאי, אלא רק אדריכל רשאי שצבר ניסיון ממושך.

ייחוד העיסוק לאדריכל רשאי פוגע מעבר לדריש בחופש העיסוק

150. בעניין זולטק ובעניין לוטן, שעסכו כאמור ספציפית בייחוד העיסוק לאדריכל רשאי, דחה בית המשפט את הטיעונים לפגיעה בחופש העיסוק.

וכך צוין מפי כב' השופט (דא) סי' ג'ובראן בעניין לוטן, כאמור:

"אין חלק, כי לעותות, כל אדם אחר, קיימת הזכות לחופש העיסוק. יהוד עם זאת, אין זה ממשטע, כי בשל חופש העיסוק, רשאית העותות לעסוק בכל מקצוע שנראה לה מבלי לעמוד בתנאי סף הבנייה למקצוע, וב Rei, אפוא, כי התנינית לשימושה במדוע לאדריכלות בתשלמת השכלה הינה הגבלה שנעידה לתכילת ראייה ובמידה שאינה עולה על הנדרש. נראה לי, כי בכך הזכות העקרונית של העותות לעסוק במקצוע מסוים, ניצבת זכות הציבור, שאיש לא יורשה למשת צוחתו העקרונית באופן הפוגע בערךם ובאנטולסים אחרים של הציבור". (הדגשה שלנו – ל.ד. ו. ג.א.)
(פסקה 21).

(ראה גם: פסקה 18 לעניין לוטן, וכן פסקאות 8-7 לעניין זולטק)

151. באשר לעניין זולטק, יש מקום להזכיר שוב, כי הרשם סירב לאפשר לעותת לעסוק בתחום, בין השאר, הוואיל והיא נדרשה להשלים קורסים בתיכון עירוני (פסקה 3 לעניין זולטק).

152. כדיុ היטב שהזכות לחופש העיסוק, ככל זכות יסוד אחרת, היא אינה זכות מוחלטת, אלא זכות יחסית שיש לאזנה למול האינטרס הציבורי וזכויות היסוד האחרות, ואין צורך להרחיב בנושא, مثل הדברים ברורים וידועים.

153. כל הסדר הפוגע בזכות יסוד נבחן על פי פסקה ההגבלה החוקתית (לגביה חוק יסוד חופש העיסוק, קבועה פסקת ההגבלה בסעיף 4 לחוק היסוד): האם ההסדר מעשה מכוח חוק? האם ההסדר הולם את ערכי המדינה? האם ההסדר נועד לתקלית ראייה? האם ההסדר פוגע בזכות מידתי?

154. תקנות העיסוק הותקנו מכוח חוק העיסוק, והם הולמים את ערכי המדינה ונועדו לתקלית ראייה של הגנה על שלום הציבור ועל בטיחותו ולצורך שמירה על רמה נאותה ואטיקה מקצועיות של העובדים במקצוע.

155. ההסדר המגביל בתקנות העיסוק גם עבר את משוכת המידתיות על פי שלוש המבחןים שנקבעו בפסקה: קשר רצינלי, מבחן האמצעי שפגיעתו פחותה, ומבחן מידת התועלת ביחס לנזק הפוטנציאלי.

156. הקשר הרצינולי, בין תכליות ההסדר שבתקנות העיסוק לבין האמצעי שנבחר לשם כך, הוא בכך שהגבלת העוסקים בתחום נועדה לשמש הגנה על שלום הציבור ועל בטיחותו ובכדי לייצור מנגנון של פיקוח באמצעות האתיקה המקצועית לעוסקים בנושא.

157. באשר ל מבחון האמצעי שפגיעתו פחותה- הואיל ומתחייב העוסק בתחום לעבור הכרשה מתאימה, לציבור ידוע וניסיון בחומרות מעשית, לעבור בבדיקה ולקבל רישיון, הרי שאין כל אמצעי אחר שיחה בדיו בכדי לפגוע פחותה למי שմבקשים לעסוק בכך, שכן כל מтан אפרשות כזו עשויה לפגוע בתכליות שחוק העיסוק בקשר להגישים.

158. בוגרוד למשל בעניין לבנת פורן, לא יכול מי שלא הוכיח למלא טפסים טכניים ולהגישם לרשות המוסמכת. תכנית היא אינה עניין טכני, אלא בעלת משמעות מרחיקת לכת, והיא גם דורשת ידע וניסיון והבנת השפה התכנונית. לא כל אדם יודע להכין תשריט ותקנו המהווים כאמור מסמכי יסוד לתכנית, ולהבין את השפעות התכנית והשלכותיה.

159. באשר ל מבחון השלישי – תועלת מול נזק (הנקרא *לעתים*: "מידתיות מבון הצר"), ברור שמתן אפשרות לכל אדם להוכיח תכנית מהוות פוטנציאלי נזק ממשמעותי אשר עולה על התועלת במתן חופש עיסוק לכל הציבור לעסוק בתחום. וחדריות עולמים בהרבה לעיל. ובעניין זה, יש להזכיר, כי מתן אפשרות כזו, מהוות פוטנציאלי לפגיעה בזכויות יסוד אחרות ובראשן זכות הקניין של מי שתחול לגביו אותה תכנית שהcin האדם חסר הכרשה והניסיונו, וכאמור אפשרות זו גם פוגעת בזכות לשויון של האדריכלים הנאלצים לעבור הכרשה בנושא העיר והכנות תוכניות כתנאי לקבלת רישיון עיסוק. בכך נאלץ לשוב ולעבור את משוכת פסקת הגבלה גם לגבי הפגעה בזכויות האחרות, כך שבודאי יש להימנע לכך.

160. כדיוע, יש לבחון הוראות יסוד מתוך נקודת מבט רחבה. יחד עם זאת, נקודת מבט רחבה אין משמעה בהכרח פרשנות מרחיבת. יש שנקודות המבט הרחבה טוביל דזוקא לפרשנות ממצמצמת (השווה: בג"ץ 7510/19 ע"ד יוסי אור-הכהן *ב' ראש הממשלה*, פורסם באתר הרשות השופטת, 9.1.20 (פסקה 9); א' ברק, *פרשנות במשפט – פרשנות חוקתית* 83 (1994), בעמ' 86), הכל בהתאם לנסיבות העניין.

161. על אותו המשקל יש לראות את הזכות לחופש עיסוק בהקשר הנוכחי באופן שבו ראה אותה המחוקק, מתקן התקנות והרשמי ואיזן את הזכות למול הצורך לעמוד על המשמר להגנת הציבור והסבירה, ולפיקוח ציבורי על העוסקים בתחום, לרבות בהכנות תוכניות.

162. הזכות לחופש עיסוק יפה היא והמבקשת אינה מזולגת בה בשום פנים ואופן, אלא מבקשת להזיכיר את השימוש על האינטראס הציבורבייחודה המקצוע ופוטנציאלי הפגיעה בזכויות האחרות. החלופה בפתרונות השוק לתחרות גורפת שבה כל אדם יוכל להוכיח תוכניות היא החלופה גורעה הרבה יותר מהפגיעה בזכות לחופש העיסוק לגבי אלה המבקשים לעסוק בתחום ולא עברו הכרשה מתאימה לכך.

לחילופין בלבד – למוסד התכנון יש עצמאות לדריש מכל מי שמכין ומגייש תוכנית לצרף מסמכים

163. כבר צוין עוד קודם, כי "תכנית בגין ועיצוב ארכיטקטוני" כמשמעותה בתקנות העיסוק, היא אינה "נספח בגין", אלא תוכנית לפי פרק ג' לחוק התכנון.

164. יחד עם זאת, ומבלתי לפחות במקרה לעיל, ורק אם יקבע על ידי כבוד בית משפט ש"תכנית בגין ועיצוב ארכיטקטוני" בתקנות העיסוק לא מהוות תוכנית לפי פרק ג' לחוק התכנון, אלא רק "נספח בגין" והוא יקבע שההנחה אינה שמורה רק לעיסוק האדריכל הרשמי, תטע המבקשת, כי למוסד התכנון יש סמכות מכוח סעיף 83א לחוק התכנון להחייב את מגיש התכנית למוסד התכנון יחד עם התכנית מסמכי לוואי וכל מידע אחר שיידרש יו"ר מוסד התכנון.

165. לאור האמור, הואיל ותקנו בתכנית, מצריך הוראות בגין, לא סביר שלא יצורף לו נספח בגין (כפי שקבע כב' השופט (דא) מ' חשיין בעניין נקר לעניין תשריט ותקנו, כמוין לעיל),

זאת ובמיוחד אם התוכנית הרלוונטיות כוללת הוראות של תכנית מפורשת, כאמור סביר שהמשיב הגיעו מהתוכנית ממקורו המקורי של תכנית המפורשת.

166. מדובר בשיקול מקצועני פרופר, וכיודע לרשות מינהלית יש סמכות לקבוע לעצמה הנחיות עצמאיות לדרך פולתה הכללים מדיניות, קרטירוניים ותבוחניים לביצוע (עמ' 9187/07).

לזוזו ני משרד הפנים (פורסם באתר הרשות השופטת, 24.7.08) (פסקה 37).

167. לכן, גם אם החלטת מוסד התכנון שיש צורך בהגשת תוכנית ביןוי/נספח ביןוי כחלק מאותן תוכניות שמוסחות במסגרת שיקול דעתו המקצועי, הרי שהגורם שמוסמך להכין ולחתום על מסמכים כאלה הוא רק אדריכל רשי. בכל מקרה, רק אדריכל רשי מוסמך להכין תוכנית הכוללת הוראות ביןוי, ועל כך כאמור לא אמורה להיות כל מחלוקת.

168. בפסקה נקבע כי מוסד התכנון הרלוונטי הוא אשר קרוב ליישוב, לאופיו ולצריכיו (וכדברי כב' השופטת (דאז) ד' דורנו בע"א 2902/97 אחים עופר הנדסה ופיתוח בע"מ נ' גליקמן, פ"ד נג' (1), עמ' 381: מוסד התכנון הרלוונטי הוא בעל "התיקיות הטובה ביותר ביותר עם השטח נושא התכנית עם הגוונים המעורבים בה" (ראה גם: עניין חוף השרון, עמ' 204).

סוף דבר

169. רק אדריכל רשי מושך לערערת מעוררת או לכל מוסד תכנון אחר.

170. ההגנה על שלום הציבור והפיקוח הציבורי על העוסקים בענף האדריכלות, מחייבים שRICT שחשוכמו להכין תוכניות וקיימו רישיון לכך מהרשות, יהיו מושכים להכין תוכניות ולחתום עליהם.

171. לסיום, לאחר שהגורם המוסמך להביע עמדת בנושא, כגוף האמון על הרישוי והפקוח בענף האדריכלות ותוכנן הערים הוא ראש המהנדסים ואדריכלים, המבקשת תבקש מכבוד בית המשפט להורות לרשות להביע עמדת בהליך דן, אשר חיונית לצורך קבלת הכרעה בנושא.

172. עמדת הצדדים הנוספים לבקשת דן:

המערערת:

המערערת מסרה כי בנתים לא התקבלו כל העמדות מכל הגורמים, וככל שמוסחת הבקשה בטרם קבלת עמדתה, היא בקישה לציין שהיא מבקשת להגיב בפרט.

לאור תשובה זו של המערערת, תציין המבקשת, כי איןנה מבינה מדוע יש לפנות לששל גורמים בבקשת שענינה צירוף המבקשת להליך לשם עמדת האדריכלים הרשיים המושפעים מההלך, וחדר מעלה תהיית בנושא. מוטב היה שהמערערת כבר כתעת לא הייתה מתנגדת לעצם בקשה הצירוף ומוסחת עמדתה לגוף הטענות בבקשת זה בהמשך.

המשיב:

המשיב הודיע שהוא מトンגד לבקשת.

יצוין, כי התנגדותו של המשיב מראה על חוסר תום לב, במובן שאיל צירוף האדריכלים הרשיים כמפורט מההלך (באמצעות צירוף המבקשת הגוף היחיד שליהם) לא נבע מטעות תמיימה, אלא מתוך כוונה שלא לצרף. די בכך כדי להוות הצדקה לצירוף המבקשת להליך, זאת ומעבר להצדקה בצירוף המפורטת לעיל.

173. מציב תצהיר נציג המבקשת, אדר' רם יהודה מרש, לתמיכה כאמור בבקשת זו.

174. אשר על כן, מבקש מכובד בית המשפט, לייתן לבקשת ה策רף להליך כמשיבה.

175. יהיה זה מן הדין ומן הצדק להעתר לבקשת.

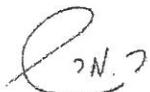
יוסי אור-הכהן, עו"ד
(LL.M)
ב"כ המבוקשת

ליאור דץ, עו"ד אדריכל
(M.sci LL.M)
ב"כ המבוקשת

תצהיר

אני החר"מ, רם יהודה מרש, ת.ז. 056376833, לאחר שהזהרתי כי עלי לומר אמת וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לאעשה כן, מצהיר בזאת בכתב כדלקמן:

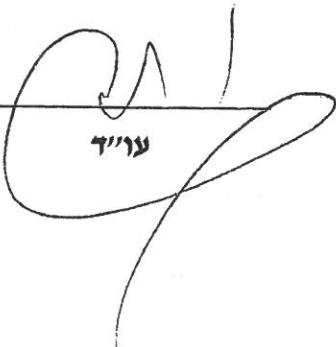
1. הני משמש בתפקיד מ"מ יו"ר התאחדות האדריכלים ובוני הערים בישראל, ע.ר. 580290096 (להלן: "התאחדות האדריכלים").
2. הני בעל תואר מוסמך באדריכלות (B.Arch), ובעל רישיון לעסוק באדריכלות מרשם המהנדסים והאדריכלים, משרד העבודה (אדריכל רשו).
3. הני עונה תצהيري זה לتمיכה בקשה לצירוף התאחדות האדריכלים כמייסבה בהליך ע"מ 1645/20 ואימות האמור בה.
4. העבודות והטייעונים (הלא משפטיים) המפורטים בבקשתו הנ"ל ידועים מתיוקן תפקידי המקצועUi כמומחה בתחום ומידעה אישית.
5. זהושמי וلهלו חתימתי ותוכנן תצהيري זה אמת.

חתימת המצהיר

אישור

הני מאשר בזאת כי ביום 4.2.21 הופיע בפני יוסי אור-הכהן, עו"ד, מר רם יהודה מרש, בעל תעוזת זהות מס' 056376833, ולאחר שהזהר כי עליו להצהיר את האמת בלבד וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לאעשה כן, אישר את נכונות הצהרתנו הנ"ל וחותם עליה בפנוי.

חותמת
05.02.2020
טל-אביב
מס' רשות 4894
ישראלי יוסי אור-הכהן
Yossi Or - Hacohen
נוטר פומבי

נספח 3

**בביהת המשפט העליון
בשבתו כבית משפט לעורורים מינהליים**

1. הוועדה המחויזת לתוכנו ולבניה במחוז ירושלים
2. יועמ"ש הוועדה המחויזת לתוכנו ולבניה במחוז ירושלים
על ידי פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים ירושלים
טל': 02-6467011 ; פקס': 02-643925590

המעערדים

ג ג ז

מחמד קימרי

ע"י ב"כ עווה"ד עימאד שוכרי ואח'
מרח' יפו 97/316 ירושלים
טל': 02-6230093 ; פקס: 026231860

המשיב

התאחדות האדריכלים ובוני הערים בישראל
ע"י ב"כ עווה"ד ליאור דץ ו/או יוסי אור-הכהן
רחוב חורב 17 ת.ד. 9921 חיפה
טל': 04-9925057 ; פקס: 1534-9925057

תגובה מטעם המערערים לבקשת להצטרף כמשיבה

1. בהתאם להחלטת כב' הרשות להב מיום 8.2.21, ולהחלטות בבקשת להארכת מועד, מתכבדים המערערים (להלן: **המדינה**) להגיש תגובתם לבקשת התאחדות האדריכלים ובוני הערים בישראל (להלן: **הבקשה**) לצירופה כמשיבה בהליך דן.
2. המערערים אינם מתנגדים לעצם הבקשה לצירוף הבקשה כמשיבה בעורור דן, ויבקשו להוותירה לשיקול דעתו של בית המשפט הנכבד.
3. כך יבקשו המערערים כי ככל שתתקבל בקשה החظرות, יתאפשר להם להגיש התייחסותם לטענות המשיבה.
4. למען הסר ספק, יובהר כי לעמדת המערערים אין אפשרות של הבקשה להעלות סוגיות שאינן נכללות ביריעת המחלוקת בעורור דן. ויודגש, כי אין בהורתה בקשה החזרות לשיקול דעתו של בית המשפט הנכבד כדי להוות כל הסכמה להרחבה חזית המחלוקת בעורור, אשר נסובה על דרישת המערערת 1 לחתימתו של נספח הבינוי בלבד על-ידי אדריכל רשי; וכי המערערים יבקשו לשומר על כל טענותיהם בעניין זה.

היום, כ"ד באيار תשפ"א

6 במאי 2021

עמרי/אפשטיין, עו"ד

**סגן בכיר א' במחולקת הג"ץ
בפרקליטות המדינה**

נספח 4

1. הוועדה המחויזת לתכנון ולבניה במחוז ירושלים
 2. היועצת המשפטית לוועדה המחויזת לתכנון ולבניה במחוז ירושלים
 - על ידי פרקליטות המדינה,
 - משרד המשפטים ירושלים
- טל': 02-6467011 ; פקס': 0733925590

המערערים

נ ג ד

מחמד קיימי

ע"י ב"כ עזה"ד עימאד שוכרי ואח'
מרח' יפו 97/316 ירושלים
טל': 02-6231860 ; פקס : 02-6230093

המשיב

סיכוםים מטעם המערערים

בהתאם לצו סיכומי הטענות מיום 15.6.20, ובהתאם להחלטות בבקשת שינוי הסדר דיןוני, ולהחלטת כב' הרשות גולדשטיין מיום 13.4.21, מתכבדים המערערים (להלן: **המדינה**) להגיש סיכומי טענות מטעם.

הפנהה למוצגי המערערים תסומן "מע/...", תוך ציון מספר המוצג.

כל ההדגשות במסמך הוסיף, אלא אם כן צוין אחרת.

היום, י"ז באיר תשפ"א
29 באפריל 2021

עמרי אפשטיין, עו"ד
סגן בכיר א' בחלוקת הרג"ץ
בפרקליטות המדינה

- ענינו של הערעור בפסק דין של בית המשפט המחויזי בירושלים (כבי השופט מי כדור), שבותו כבית משפט לעניינים מינילים, בעטי'ם 14.1.20 20997-03-19 (להלן: **פסק הדין**). בפסק הדין התקבלה עתירת המשיב נגד החלטות הוועדה המחויזת לתוכנית ובניה ירושלים (להלן: **הועדה המחויזת או המדינה**) שלאקדם תכניות מתאר מקומיות הכוללות הוראות של תכנית מפורטת, שהוגשו על-ידי המשיב ואשר מציעות ביןוי חדש או תוספת ביןוי, שלא כללו נספחים ביןויعروדים וחתוםים על-ידי אדריכל רשוי (מע' 1).
- .2. בפתח הדברים, ובהמשך לאמר בבקשת לדחית הדין ובבקשת לשינוי הסדר דין, צוין כי במהלך הטיפול בערעור עלו סוגיות משפטיות ומחלוקת בין גורמי מדינה שונים שדרשו ליבון וכן את הידרשותם של גורמים משפטיים בכירים, והסבירו דן מוגשים לאחר חידוזן של סוגיות מסוימות בעקבות האמור, והכרעת היועץ המשפטי לממשלה. ענינו של הערעור דן בגין המקצוע המוסמך לעורך "תכנית עיצוב ובינוי ארכיטקטוני" המוגשת למוסד תכנון. בתמצית, צוין כי חוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965 (להלן: **חוק התכנון והבנייה או החוק**), אינו מסדיר את סוגית הגורם המקצועי המוסמך לעורך תוכנית המוגשת למוסד תכנון. במסגרת תקנות המהנדסים והאדריכלים (רישוי וייחוד פועלות), התשכ"ז-1967 (להלן: **תקנות המהנדסים או התקנות**), נקבעו פעולות אשר יוחדו לאדריכל רשום בנקס האדריכלים שהוא בעל רישיון - אדריכל רשוי, ובכללן הגשת תוכנית "בינוי ועיצוב ארכיטקטוני" לרשות מוסמכת (כהגדرتה בתקנות). מונח זה אינו מוגדר בחוק התכנון והבנייה, ולעומת המדינה, נדרשת בעניין זה בוחנה מהותית של היבטי התכנית המוגשת. בוחנה זו בא להידי ביטוי באופן מעשי בקיומו המקצועי של מוסד תכנון כי נדרש נספח בגין תוכנית, אשר מגלה את היבטי הבינוי והעיצוב האדריכלי בתכנית, ובוחנה מהותית הוא מהווה "תכנית עיצוב ובינוי ארכיטקטוני". בהתאם, נדרש כי נספח הבינוי ייערך וייחתמו על-ידי אדריכל רשוי.
- .3. בעניינו דן, המשיב – שכolumbia מההילך בבית המשפט קמא הינו מהנדס ומתכנן ערים ולא אדריכל רשוי – הגיע בעבר תוכניות לוועדה המחויזת ירושלים, אשר כללו תוספות בגין ובהתאם לכך נדרש להגיש נספחים בגין. תוכניות אלה נערכו ונחתמו על-ידו ולא על-ידי אדריכל רשוי, וזאת בשים לב להסכמה זמנית ולפניהם משורת הדין שניתנה לו עד לבירור עקרוני של הנושא. בראשית שנת 2019 נמסר לו על-ידי היועצת המשפטית לוועדה אז, כי בהתאם להוראות הדין עליו להגיש נספח בגין ערוץ וחתום על-ידי אדריכל רשוי בלבד; וכי לא ניתן יהיהקדם טיפול בתכניות שהוגשו על-ידו, המציעות תוספות בגין או בגין חדש ולגביהן נדרש כאמור צירוף של נספח בגין, מבלי שזה נערך ונחתם על-ידי אדריכל רשוי. בנסיבות אלה, הגיע המשיב את עתירתו וביקש את קידומן של תוכניות שהגיש גם מבלי שנספח בגין המצוירפים להן יערך וייחתמו על-ידי אדריכל רשוי. כאמור, בפסק הדין הורה בית המשפט קמא על קבלת העתירה, תוך שקבע כי תוכנית מתאר מקומית על פי מהותה היא אינה תוכנית בגין ועיצוב ארכיטקטוני, וכי הדין אינו מונע הגשתה של תוכנית כאמור באמצעות מי שאינו אדריכל רשוי. לפיכך, לא נבדקו לגופן התכניות שהוגשו על-ידי המשיב, תוך שבית המשפט הורה לבטל את החלטת הוועדה המחויזת "המנועת מהਊתר להגיש לה תוכניות מתאר מקומיות".
- .4. המדינה תטען, כי שגה בית המשפט קמא בעת שקיבל את העתירה. כפי שיורחב בהמשך, שגה בית המשפט קמא בקביעותו הכלכלית והגורפות בפסק דין, ובכך שלא בחר בנסיבות המקירה את מהותן של התכניות שהגיש המשיב, לרבות האם מדובר בתכניות הכוללות עיצוב ובינוי ארכיטקטוני; וכן בכך שהורה כאמור על מתן סעד גורף, המאפשר

את הגשתן של תכניות מתאר מקומות היכולות נספחין בינוי מבלי שנספחנים אלו נערכו ונחתמו על-ידי אדריכל רשי – הגורם המוסמך בתקנות המהנדסים. נכון שגיאות מהותיות אלה, המדינה תבקש מבית המשפט הנכבד לקבל את הערעור דין ולהורות על ביטולו של פסק הדין.

רקע נורטטיבי ועובדתי כללי

.6. חוק התכנון והבנייה והתקנות מכוחו אינם מסדרים את סוגית הגורם המוצע המוסמך לעורך "תכנית בינוי ועיצוב ארכיטקטוני", ומכור החובה בעניין זה מצוי בתקנות המהנדסים המכוחו חוק המהנדסים והאדריכלים, התשי"ח-1958 (להלן: **חוק המהנדסים והאדריכלים**). תכליתו של חוק זה היא להסדיר את רישומים ורישויים של המהנדסים והאדריכלים בישראל, וזאת מטעמים של שמירה על רמהมาตรฐานית רואיה ונאותה של העוסקים במקצוע ההנדסה והאדריכלות ושמירה על שלום הציבור וביטחונו. הרישום והרישוי של מהנדסים ואדריכלים מבטיחים כי רק מי עבר הכשרה מתאימה והינו בעל הידע והכישורים המспיקים, יוכל להירשם בפנקס ולקבל רישיון לאחר מכן (ראו, למשל, בג"ץ 2621/04 זולטק נ' שר התעשייה (30.1.06); בג"ץ 7510/05 לוטן נ' שר התמ"ת (23.5.06)).

.7. סעיף 12 לחוק המהנדסים והאדריכלים קובע, כי "השר רשאי, לאחר התייעצות עם הוועדה המשותפת כמשמעותה בסעיף 21 לחוק ההנדאים והטכנאים המוסמכים, התשי"ג-2012, ובאישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, **לייחד בתקנות פעולות לمهندס רשאי או לאדריכל רשאי; משוחודה פעלוה כך, לא יבצעה אדם אלא אם הוא בעל רישיון לפי סעיף 11**". מכוח סעיף 12 (וכן מכוח סעיפים 11 ו-23) לחוק המהנדסים והאדריכלים הותקנו כאמור תקנות המהנדסים, אשר מפרטות, בין היתר, את הפעולות אשר יוחדו לאדריכל רשי – אדריכל רשום שקיבל רישיון לאחר שלוש שנים רישום בפנקס בהן ביצע שלוש תמחות ועבר בהצלחה בחינת התמחות, בהתאם לאמור בתקנות המהנדסים והאדריכלים (תנאים לרישיון), תש"ח-2007 (ראו גם: סעיפים 9 ו-11 לחוק המהנדסים והאדריכלים). בעניין זה, ראו תקנה 3 לתקנות המהנדסים, המפנה לתוספת הראשונה לתקנות אלו, כדלקמן:

"3. הפעולות האמורות בתוספת הראשונה הן **פעולות שיוחדו לمهندס רשאי או לאדריכל רשאי** לעניין סעיף 12 לחוק, לפי המדור שבו הוא רשום בפנקס המהנדסים והאדריכלים, כל אימת שהן נשות בשביל מי שאינו מהנדס או אדריכל רשאי ובתמורה, ולגי הגשת תכנית לשם רישיון על פי כל דין - אף אם נעשתה בלי תמורה."

וכך נקבע בפרט 3 לתוספת הראשונה ביחס לאדריכל רשוי הרשום במדור לארכיטקטורה:

"3. **הפעולות המפורטות להלן יוחדו לאדריכל רשוי, הרשום במדור לארכיטקטורה ולענין מבנים המשולבים בתכנון שטחים ציבוריים פתוחים, המפורטים בתוספת השנייה, גם לאדריכל נזף רשוי הרשום במדור לאדריכלות נזף:**

(1) **בתכנית בינוי ועיצוב ארכיטקטוני:**

- (א) תכנון מוקדם ותכנון סופי;
- (ב) הכנת תכנונים ותשريعים לתקניות;
- (ג) הגשת תכניות לרשויות מוסמכת;
- (ד) הכוונה עליהה ביצוע התקניות.

(2) **במבנים שהם בנייני משרדים, בנייני ציבור, בנייני ציבור, בנייני בידור, בנייני מלאכה ומחסנים, למעט בניינים מגוריים, מלאכה ומחסנים שהם מבנים פשוטים ולמעט שינויים במבנים קיימים ופעולות במבנים יבילים, שפורטו בתוספת השליישית:**

- (א) תכנון מוקדם ותכנון סופי, למעט תכנון הקונסטרוקציה של מבנה;
- (ב) תכניות עבודה ארכיטקטוניות להוצאה תכניות עבודה של פרטימ לbijoux;
- (ג) הגשת תכניות לרשויות מוסמכת;
- (ד) תיאום התכנון הכלול של מערכות המבנה השונות, לרבות התיאום עם ייעצים מקצועיים;
- (ה) פיקוח עליהן על הביצוע;
- (ו) קבלת המבנה ואישורו."

בפרט 1 לנוספת הראשונה מוגדרת "רשות מוסמכת – כל רשות שיש לה סמכות בעניין היתרים או מתן הוראות בקשר לבניה, על פי כל דין", וכן כלללה הגדרה ל"מבנה פשוט".

אם כן, האמת תכנית ביןוי ועיצוב ארכיטקטוני לרשות המוסמכת היא פעולה שיוודה לאדריכל רשי הרשות במדור לארכיטקטורה (מכאן ואילך נתייחס ל"אדריכל פשוט" כאדריכל מסווג זה). עם זאת, תקנות המהנדסים לא הגדרו מהי תכנית ביןוי ועיצוב ארכיטקטוני. גם חוק התכנון והבנייה אינו מגדיר מהי תכנית ביןוי ועיצוב ארכיטקטוני. המונח אמנים מופיע כאחד הנושאים אשר יכולים להיכל בתכנית מתאר מקומית או בתכנית מפורשת אשר מצויה בסמכות הוועדה המקומית, וזאת בהתאם לסעיף 62א(א)(5) לחוק התכנון והבנייה הקובע כי "תכנית מפורשת או תכנית מיתאר מקומית, הכוללת אך ורק אחד או יותר מהנושאים המפורטים להלן, היא תכנית בסמכות הוועדה המקומית: ... (5) שניוי של הוראות לפי **תכנית בדבר ביןוי או עיצוב אדריכליים**" (להרחבה בעניין מהותה של תכנית לפי סעיף חוק זה, ראו: בג"ץ 5145/00 **הוועדה המקומית לתכנון ולבניה חוף השרון נ' שר הפנים** (פורסם בארא"ש, 6.2.03)). עם זאת, יודגש כי הוראות מהותיות בדבר ביןוי ועיצוב אדריכליים מהוות פעמים רבות גם חלק משמעותית בתכניות מתאר מקומות או מפורטות שמצוות בסמכות הוועדה המחווזית.

בהקשר זה, יצוין כי ברמה המקומית, חוק התכנון והבנייה מתייחס ל"תכנית מתאר מקומית" ול"תכנית מפורשת" (פרק ג' סימנים ג'-ד' לחוק), ובסעיף 63 לחוק נקבע כי תכנית מתאר מקומית יכולה לכלול גם הוראות בנושאים של תכנית מפורשת, כלהלן: "מגיש תכנית רשייא לקבוע בתכנית מיתאר מקומית, תוך שמירה על הייעוד החקלאי של קרקעות המתאימות לכך, הוראה בכל עניין שיוכל להיות נושא לתכנית מפורשת וכן בעניינים אלה: ...". בנוסף, סעיף 69 לחוק מפרט את הנושאים שניתן לכלול בתכנית מפורשת, ובין השאר ס"ק 9 ו-11, עוסקים במובהק גם בנושאי ביןוי או עיצוב. מכאן, שלענינו, הן תכנית מיתאר מקומית והן תכנית מפורשת, יכול שייכלו הוראות ביןוי או עיצוב. עוד יצוין, לשמלות התמונה, כי ביחס לשלב הרישוי, קרי, הוצאת היתר בניה, מפנות תקנות התכנון והבנייה (רישוי בנייה), התשע"ו-2016, לתקנות המהנדסים תוכן קביעה כי "עורץ הבקשה" הוא הגורם המוסמך לפי תקנות המהנדסים וכי יש להגיש את הבקשה בחתימתו (תקנות 1 ו-29 לתקנות אלו).

בענינו, יכולה גם מפקד הדין, סוגיות הגורם המוסמך לעורך ולהתnom על תכנית ביןוי ועיצוב ארכיטקטוני עלתה בעבר בשני היליכים: ערד (דרום) 6081/08 **אבו ג'אנע נ' הוועדה המקומית לתכנון ולבניה, שימושים ב'** (מיום 15.1.09; להלן: **ענין ابو ג'אנע**) (מע/2) ; ועת"מ (חיפה) 09-08-8762 מ.ע. **בדראן מהנדסים בע"מ נ' מועצה מקומית כאבל** (מיום 09.12.09; להלן: **ענין כאבל**) (מע/3). נתייחס בקצרה להיליכים אלו.

בענין **אבו ג'אנע** מדובר בערר שהוגש על החלטות הוועדה המקומית שימושים ב' אשר סירבה לדון בשתי תכניות (אחת עסקה בשינוי קו בניין בלבד; והשנייה באיחוז וחלוקת וכן שינוי קו בניין), מכיוון שהתכניות נערכו ונחתמו על ידי מי שאינו אדריכל רשוי. עמדת הוועדה המקומית בהליך זה הייתה כי יש להגיש כל תכנית שיש בה השפעה על הבינוי על-ידי אדריכל רשוי; להליך הטרפו עמותת אדריכלים מאוחדים בישראל וכן איגוד האדריכליים העצמאים, אשר טענו כי כל תכנית לפי פרק ג' לחוק התכנון והבנייה מחייבת ערכיתה וחתיומה על-ידי אדריכל רשוי. ועדת הערר קבעה, בעמדת רוב, בין היתר, כי בבחינת הפרשנות הלשונית של תקנות המהנדסים "מדובר בלשון ברורה ונחרה, התוכנית

שיזודה לאדריכל רשיי הינה תוכנית בגין ועיצוב ארכיטקטוני ולא תוכנית בנין עיר או תוכנית כמשמעותו בפרק ג' בחוק התכנון והבנייה" (ס' 45 להחלטה; וכן הפנה בעניין זה להוראות סעיף 62א⁽⁵⁾ לחוק); וכי "תכלית תקנה 3 לתקנות המהנדסים הינה כי הפעולה שהינה בליבת מקצוע האדריכל הרשי: תוכנית הבינוי והעיצוב האדריכלי (ארכיטקטוני) יוחדו לאותו אדריכל רשיי, אך כל תוכנית שהינה מעבר ללילה זו יכולה להיות על ידי בעלי מקצוע אחרים ... (ס' 66). (...) תצריך של כל האמור לעיל מוביל אותנו למסקנה, כי יש להעדיף את הפרשנות על פיה הפעולה המיוחדת לאדריכל רשיי בתקנות המהנדסים הינה הנקנת תוכנית בגין ועיצוב ארכיטקטוני בלבד ולא כל תוכנית לפי פרק ג' בחוק התכנון והבנייה" [הדגשה במקור] (ס' 79). בהתאם לקביעותה, בחנה ועדת הערר את התקנות במקורה השפכיפי, ולא מצאה כי בנסיבות המקורה שם מדובר בתוכניות בגין ועיצוב ארכיטקטוני המחויבות בחתיימת אדריכל רשיי (ס' 83-84).

13. בעניין **כabol** עלתה סוגיה במסגרת עטירה מנהלית שהוגשה נגד החלטת המועצה המקומית כabol ביחס לזכה במכרז להכנות תוכנית מתאר מקומי (כعلاה מפסק הדין מדובר בתקנון מפורט של שכונה שטחה מעל 100 דונם). העותרת שס, חברה העוסקת בשירותי תכנון והנדסה, טענה כי המשיבה 2 שם אשר נבחרה כזוכה במכרז אינה בעל הכישורים והניסיונו המקצועיי הנדרשים לצורך ביצוע העבודות, וכי מדובר בעבודת תכנון מורכבת וגדולה, אשר נקבע בתקנות המהנדסים כי הן יוחדו לאדריכל רשיי בלבד. בפסק הדין בעניין **כabol** נקבע כי "סעיף 3 לתוספת הראשונה מיחד לאדריכל רשיי פעולות באשר ל'תוכנית בגין ועיצוב ארכיטקטוני' בלבד", ובעניין זה אומצתה פרשנות ועדת הערר בחchlטתה בעניין **אבו ג'אנע**. בהתאם, התייחס בית המשפט למוחות העבודה שהмуוצה בקשה הצעות לביצועה, ונקבע כי אינה מחייבת ביצועה על-ידי אדריכל (סעיפים 23-24 להחלטה).

14. כבר עתה יצוין כי לעומת המדיינה, אשר לשיטתה עולה בקנה אחד גם עם האמור בעניין **אבו ג'אנע** ובעניין **כabol**, השאלה מהי "תוכנית בגין ועיצוב ארכיטקטוני" צריכה להיבחן לפי מהותם של העניינים הכללים בתוכנית המובאת בפני מוסד התכנון. כך, הלכה למעשה, תוכניות מתאר מקומיות רבות הכוללות הוראות מפורטות עוסקות בשורה של נושאים (ראו בעניין זה הוראות סעיף 69 לחוק, המפרט את הנושאים שיכולים להיכל בתוכנית מפורטת). בין הנושאים הכללים בתוכניות, כללים פעמים רבות היבטים של בגין ועיצוב; ובמקרים אלו – השכיחים כאמור – בוון מוסד התכנון האם נדרש להגיש **נספח בגין** כחלק ממשמי התוכנית, וכך כל שימוש בתקנון מחייב שנדרש צירופו של נספח בגין לתוכנית, יש להגיש נספח זה בערכתו ובחתיימתו של אדריכל רשיי. לפיכך, מקום בו סבור מוסד התכנון כי התוכנית המוגשת לו כוללת היבט ממשי של בגין ועיצוב, הדבר בא לידי ביתוי באמצעות הקביעה המקצועית בדבר הצורך בהגשתו של נספח בגין, המציג ומגלם את ההיבט של בגין ועיצוב האדריכלי המוצע בתוכנית, ומהויה מבחינה מהותית "תוכנית בגין ועיצוב ארכיטקטוני". לכך נפנה CUT.

נספח בגין

15. בכלל, כל תוכנית המוגשת למוסד תכנון נדרשת לכלול שני מסמכים – תשריט (סעיף 83 לחוק התכנון והבנייה) ותקנון. בהמשך לכך, סעיף 83א לחוק התכנון והבנייה מעגן את סמכותו של מוסד התכנון לדרש מסמכים נלוים לתוכנית המוגשת לו, ושלא לקבל תוכנית שהוגשה ללא מסמכים כאמור, כדלקמן:

"**38א. (א) מגיש תכנית יגיש למוסד תכנון יחד עם התכנית, מסמכים הדורשים להסבירה וכל מידע או מסמך אחר שידרשו יושב ראש מוסד התכנון;** מוסד התכנון רשאי לדרש כי המסמכים יתיחסו גם לשפה שהוא מוחזק בתחום התכנית כדי לבחון את השפיעות הධידיות של התכנית והשיטה זה על זה.
(ב) דרש יוושב ראש מוסד התכנון מסמכים כאמור, יקבע גם את המועד להגשתם, ורשייא הוא לקבוע כי התכנית לא תופקד או לא תאורש, בטרם הוגש המסמכים."

16. בהתאם, הותוו נהלים המבאים את שיקול דעת מוסדות התכנון, בין היתר, בכל הנוגע למסמכים הנדרשים ביחס לתכניות השונות. כך, ב"נהל תנאי סף להגשת תכנית בסמכות מחוזית ותכנית בסמכות מקומית" (עדכון אחרון מיום 19.1.2022) (להלן: **נהל תנאי סף**) (מע/4), נקבע בסעיף ג' לנוהל תנאי סף כי לצורך עמידה בתנאי הסף, תידרש כל תכנית להכיל את המסמכים המחויבים לפי הוראות החוק (כמפורט בנספח 1 סעיף 1); מסמכים טכניים בהתאם לנוהל מבאות (נהל מבנה אחיד לתוכניות)¹ (כמפורט בנספח 1 סעיף 2); וכן, מסמכים תכנון נוספים – על-פי שיקול דעת של מגיש התכנית (כמפורט בנספח 1 סעיף 3). אלו נבחנים במסגרת בדיקת עמידת התכנית בתנאי סף.
17. ביחס למעעררת, נקבעו במסגרת "נהלים להגשת תוכניות לשכת התכנון המחויזת ירושלים" (להלן: **נהל הוועדה המחויזת ירושלים או הנהל**), המפורטים באתר לשכת התכנון, בין היתר, המסמכים הרלוונטיים אותם יש לצרף לתוכנית המוגשת לוועדה המחויזת ירושלים, וזאת בנוסף לנוהל תנאי סף הניל' (ראו בעמ' 1 לנוהל זה) (מע/5). מסמכים אלו נבחנים במסגרת הבדיקה התכנונית המוקדמת שנערכת על-ידי הוועדה המחויזת בעניין הפקדתה (ראו סעיף 2ב' לחוק התכנון והבנייה), לאחר בוחנת עמידתה בתנאי סף ובטרם הדיון בוועדה המחויזת בעניין הפקדתה להתנגדויות. כן נקבע בנוהל, כי "תוכניות אשר יובאו לדין בפני הוועדה מבלי שהן ערכות בכפוף לנוהל זה, ייחו על הסף והטיפול בעניין יסתהים ללא דיןונים נוספים" (בעמ' 1 לנוהל).
18. לעניינו, במסגרת הנהל מפורטות הוראות לפיהן לתוכניות הכלולות תוספות של בנין לבניין קיימים, הרחבת דיור או בניינויו, נספח בניינוי (ראו בעמ' 8-7 לנוהל); וכן הוראות בנוגע לעריכתו של נספח הבינוי, לרבות היבטים אדריכליים והעיצוביים שיש לכלול בו. יודגש, כי נספח הבינוי מסביר כאמור היבטים בתכנית הדורשים פירוט נוסף על המפורט בתכנון ובתרשיט התכנית, ובמקרים רבים קשה ביותר להבין את משמעות הבינוי המוצע בתכנית ללא הצגתם בנספח הבינוי. על כן, ברι כי מדובר בכלי תכוני אשר בין היתר חיוני להבנתן של תוכניות מוצעות הכלולות בניינוי חדש או תוספת של בניינוי, ואשר הכרחי ביותר לחברי מוסד התכנון, ובעניינו, הוועדה המחויזת ירושלים, לשם הדיון וקבלת החלטות ביחס לתוכניות המובאות לאישורם. בהתאם, נוכח המאפיינים המڪוציאים האמורים של נספח הבינוי, ובשים לב לכך שמטרתו היא בין היתר להסביר היבטים בתכנית הדורשים פירוט נוסף ולהמחיש את משמעות האדריכלית של הבינוי המוצע, לעומת זאת המלצה המודעת בתוכנית, לעמדת המדינה, מבחינה מהותית ינסה להשיבות רבה ביותר בעריכתו על-ידי הגורם המڪוציא המתמחה בהיבט העיצובי-אדריכלי, הוא אדריכל ראשי, הרשות במדור ארכיטקטורה.
19. לsicום כל האמור עד כה, בתכניות הכלולות בניינוי חדש או תוספת של בניינוי ביחס לבניין קיימים, בהתאם לנוהל הוועדה המחויזת, נדרש לצרף למסמכי התכנית גם נספח בניינוי. נספח הבינוי מציג ומגלם את היבט של הבינוי והעיצוב האדריכלי המוצע בתכנית, והואאפשר מהשזה של הבינוי והעיצוב המוצעים בתכנית. לאחר שנספח הבינוי הוא

המסמך התכנוני אשר נותן ביטוי להיבטי הבינוי והעיצוב המוצעים בתכנית, ובהתאם להוראות פרט 3 לתקנות המהנדסים, דורשת המערערת כי נספח הבינוי ייערך על-ידי אדריכל רשמי. יצוין, כי בהתאם להנחיית הלשכה המשפטית במנהל התכנון מחודש יוני 2019, חודדו ההנחיות ביחס לכל המחווזות לוודא מידת בדרכיה זו.

.20. ודוק – הדרישה אינה שגム כל יתר מסמכי התכנית (תקנון, תשריט וכו') ייערכו על ידי אדריכל רשמי דווקא, אלא נספח הבינוי בלבד. עמדת פרשנית זו של המדינה ביחס לתקנות היא מאוזנת ביותר, שכן לפיה רק נספח הבינוי המהווה את אחד ממשכני התכנית, וכאמור ממחיש את הבינוי והעיצוב המוצעים בתכנית, יערך וייחתם כאמור על-ידי אדריכל רשמי (זאת, בין אם מעמדו של נספח הבינוי הוא מנחה או מחייב).

.21. בעניין זה, יצוין כי בדומה לנספח הבינוי, בפרקטיקה המקובלת גם נספחים נוספים בתכניות שמטרתם להסביר היבטים מסוימים נוספים פירוט מכך עלי מעבר למסמכי התכנית הרגילים – נחתמים על-ידי אנשי המקצוע המתמחים בהיבטים אלו. כך למשל, נספחי תנועה נערכים על ידי מתכנני תנועה; נספחים נוספים נערכים על ידי אדריכלי נוף; נספחי שימוש נערכים על ידי אדריכלי שימוש; נספחי עצים בגorigים נערכים על ידי אגרונום; ועוד.

.22. בטרם סיום חלק זה, יצוין כי כאמור בהודעת הערעור אגב הכנסת הערעור התברר כי בפועל במסגרת קליטת תכניות בלשכת התכנון המחווזית בירושלים נדרש אישורו של אדריכל רשמי לכל התכניות ולא רק לתכניות הכלולות היבטים של בגין ועיצוב ארכיטקטוני לגבייהם נדרש צירופו של נספח בגין (פרט לתכניות המשיב דן, נוכח כל המפורט לעיל ולהלן בעניינו). בעניין זה, יובהר כי ההנחיות בנושא חודדו בהתאם לעמדת המדינה כפי שהוזגה לעיל.

פרק עובדי – עניינו של המשיב

.23. כולה מההליך בבית המשפט המחווזי, המשיב הוא מהנדס בהשכלתו ובעל תואר מוסמך בתכנון ערים. לפי הנ מסר ממשרד העבודה והרווחה, המשיב רשום בפנקס המהנדסים והאדריכלים מהנדס במדור ניהול הבניה החל משנת 2002 ובמדור מבנים החל מולי 2019, אולם אינו מהנדס רשאי בעל רישיון. לעניינו, **המשיב אינו אדריכל رسمي**.

.24. בשנת 2008 פנה המשיב בדוואר אלקטרוני ליווץ המשפטיא של המערערת דאז לקבלת עמדתו בעניין הגשת תכניות הכלולות נספח בגין, אשר נערכו ונחתמו על-ידו ולא על-ידי אדריכל רשמי. בתשובה מיום 22.9.08 מסר היועץ המשפטי של המערערת דאז למשיב, כי "בשלב זה וכיון שההסדרה מול המחווזות מתעכבות, ואף בהתחשב בכך שאתה גם מתכנן ערים וגם מהנדס, נאפשר לך **באופן חריג** להגיש תכניות הכלולות נספח בגין. **יתכן ואגב בחינת התכננית תידרש חוות דעת של גורם מקצועית זה או אחר. לפיק, בשלב זה ועד להשלמת הבדיקה הכלולית תינתן לך האפשרות להגיש תכנית**".

במשך להתקتبות זו ביקש המשיב הסבר לאילו חוות דעת מקצועיות התקיימה התשובה, וביום 23.9.08 השיב היועץ המשפטיא של המערערת דאז, כי הכוונה ל"יועצים כאלה ואחרים וכן לכל אפשרויות אחרות. כך למשל, **יתכן והוועדה תסביר כי נדרש גם חוות דעת אדריכלית, ויתכן שלא יהיה בכך צורך**" (מע/6).

.25. לאורך השנים המשיב הגיע לאישורה של המערערת תכניות מתאר מוקומיות, הכלולות נספחי בגין, שנערכו ונחתמו על-ידו בהתאם להנחייה האמורה לעיל. יחד עם זאת, כולה מתקנות דואר אלקטרוני שגורפו לעתירה המינימלית, הובהר כי מדובר בהנחייה זמנית עד לבירור מكيف של הסוגיה (מע/7). בהמשך פניו של המשיב בندון, נבחן הנושא וחודדו הנהלים על-ידי הוועדה המחווזית תוך שהוחלט לוודא כי תכניות הכלולות בגין יוגשו על-ידי הגורמים

המוסמכים בהתאם לדין, ובכלל זה, כי נספחי בינוי יייערכו ויחתמו על-ידי אדריכל רשמי. עמדת זו נמסרה למשיב במסגרת פגישה ביום 29.1.19 של היועצת המשפטית של הוועדה המחויזית דאז עמו.

.26. ביום 19.2.19 פנה המשיב לשכת התכנון והעלתה טענותיו בעניין תכנית מסויימת (מספר 0287094-101), אשר נטען לגביה כי טרם אושרה למtanן תוקף בשל העובדה כי נספח הבינוי שצורף לה לא נחתם על-ידי אדריכל רשמי (מע/8). ביום 19.2.19 השיבה היועצת המשפטית של הוועדה המחויזית דאז לפניה, ובין היתר שבת עמדתה שלפיה אין מקום לקבל תכניות היכולות נספח בינוי ללא חתימת אדריכל רשמי כנדרש, בהתאם להוראות תקנות המהנדסים; וכי אין להסתפק בחתימתו של המשיב כמהנדס ומתקנן ערים על נספחי הבינוי. כן נמסר כי ההנחה במכותב היא גורפת (מע/9).

עיקרי ההליך בבית המשפט קמא

.27. ביום 10.3.19 הגיע המשיב את העתירה המינהלית שפסק הדין בה עומד במרכזו של הערעור דין. בעטירה התבקש, בין היתר, כי תבוטל החלטת יו"מ"ש הוועדה המחויזית מיום 27.2.19, וכי הוועדה המחויזית תמשיך את ההליכים בכל התכניות המעווכבות על ידה וכי כל תוכנית נוספת שהוגשה ו/או תוגש על ידי העוטר" (מע/10). במסגרת העטירה נטען כי הוועדה המחויזית עיכבה כ-8 תכניות שהוגשו על-ידי המשיב, בשל העדר חתימה של אדריכל רשמי על נספח הבינוי בגדדן (בעטירה צוינו 7 תכניות (אחד נזכרה פעמיים), שעניןם במבנים בבית חניון). כן הוגשה בקשה למtanן צו בינויים (מע/11), וכן הוגשו לארך ההליך בקשהות ותגובהות נוספות בעניין זה (ראו בהרחבה בסעיפים 36-43 לבקשת למtanן סעד זמני בערעור) (מע/12).

.28. ביום 2.6.19 הוגש כתוב תשובה לעטירה, בו פורטו טענות המדינה לפיהן דין של העטירה להידחות. כן נכלל פירוט ביחס לתכניות האמוריות (וכן תוכנית נוספת שהוגשה על-ידי המשיב לאחר הגשת העטירה ועמדת במרכז בקשה נוספת בהליכי) והבינוי בו הנו עוסקים, תוך שצורפו נספחי הבינוי (נספח 4 לכתב התשובה; מע/13).

.29. ביום 16.6.19 הגיע המשיב תגובה לכתב התשובה (מע/14), וביום 18.6.19 נערך הדיון בעטירה בבית המשפט קמא (מע/15). במסגרת הדיון הציע בית המשפט לצדים כי "כל שהועדה דנה בתכנית והחלטה כלה, איןני מציע לשנות מהחלטתה. ככל שהתכנית אושרה להפקדה בועיטה, אציג להמשיך בהליכים בעניינה על בסיס התנאים שנקבעו". ביום 8.7.19 הגיע המשיב הודעה ובקשה מטעמו; ביום 11.7.19 הגיעו המערערים הודעה בה הוסבר מדוע אינם מקבלים את הצעת בית המשפט; וביום 11.7.19 הבהיר המשיב כי הוא מקבל את הצעת בית המשפט (מע/16).

.30. ביום 1.1.20 הוגש עיקרי טיעון מטעם המשיב (מע/17), וביום 13.1.20 הוגש עיקרי טיעון מטעם המערערים (מע/18). ביום 14.1.20 נערך דיון נוסף בעטירה המינהלית (מע/19). לאחר תום הדיון, ניתן פסק דין של בית המשפט קמא, במסגרתו התקבלה עטירת המשיב, תוך שנקבע בסיפה פסק הדין כי "**מקובלת עליי אפוא טענת העותר, לפיה המשיבה חרגה מסמכותה בכך שמנעה ממנה להגיש תוכניות מתארא מקומיות שנערכו על ידו. ... סופו של דבר, אני מקבל את העטירה וمبטל את החלטת המשיבה המונעת מהעותר להגיש לה תוכניות מתארא מקומיות.**"

.32. ביום 1.3.20 הוגש הערעור דין ועמו בקשה לעיכוב ביצוע. לאחר שהוגשה תגובה המשיב, התקבלה הבקשת נקבע כי "פסק דין של בית המשפט קמא יעוכב עד למtanן החלטה אחרת בערעור" (ההחלטה כבי השופט קרא מיום 17.3.21). טבלה הכוולת את סטטוס התכניות מושא העטירה וכן תוכניות נוספות שהגיש המשיב ושלא היו חלק מההלך בבית

המשפט המחויזי, כפי שהועבירה מהוועדה המחויזית, מצורפת כМОצג מע/20. כעולה מהטבלה, וככפי שנמסר מהוועדה המחויזית, לאחר הגשת הערעור וקבלת הבקשה לעיוב ביצוע, צرف המשיב נספח בינוי חתוםים על-ידי אדריכל רשי, וקודם הטיפול בתכניות שונות שהגיש.

עמדת המדינה

33. המדינה תטען, כי נפלו בפסק הדין שגיאות מהותיות מצדיקות את ביטולו וקבלת הערעור דן. לעומת זאת הייתה כל מקום או עילה להתערבותו של בית המשפט קמא בהחלטות הוועדה המחויזית שלא לאשר או לקדם תוכניות שהוגשו על-ידי המערער, אשר לעומת זאת מוסך התכנון המוסמך כולל היבטים ממשמעותיים של עיוב ובינוי, ולפיכך נדרש בעניין הגשתו של נספח בינוי – המציג ומגלם את ההיבט של הבינוי והעיצוב האדריכלי המוצע בתכנית – וזאת בעריכת וחתימת אדריכל רשי; וכי דינו של הערעור – להתקבל. זאת, מן הטעמים שיפורטו להלן.
- ראשית, שגה בית המשפט קמא בקביעתו הכללית והגורפת כי "... תכנית מתארא מקומית, על פי מהוועדה אינה תכנית בינוי ועיצוב ארכיטקטוני", וכי "הדין אינו מונע הגשתה של תכנית כאמור באמצעות מי שאינו אדריכל רשי"; ובהתאם בקביעתו כי "המשיבה חרגה מסמכותה בכך שמנעה ממנו [מהמשיב – הח"מ] להגיש תוכניות מתארא מקומות שנערכו על ידו", ובסעד הגורף שניתן חיל למעשה על כל תוכניות מתארא מקומות שיגיש המשיב.
34. המדינה תטען, כאמור לעיל, כי חוק התכנון והבנייה אינו מסדיר את הגורם המקצועני המוסמך לעירך תוכניות המוגשות למוסד התכנון ומקורה של החובה – שלעמדת המדינה חלה בענייננו ביחס לנספח הבינוי – היא בהוראות תקנה 3 לתקנות המהנדסים ופרט 3 לתוספת הראשונה לתקנות אלו, הקובעת ייחודה פעולה לאדריכל רשי בכל הנוגע ל"תכנית בינוי ועיצוב ארכיטקטוני".
35. דא עקא, קביעתו של בית המשפט קמא כי תכנית מתארא מקומית על פי מהוועדה אינה תכנית בינוי ועיצוב ארכיטקטוני, מובילה לתוצאה קשה ביותר שעשויה לאין הלהקה למעשה את אותן הוראות בתקנות המהנדסים בדבר ייחוד פועלות של אדריכל רשי, וחומרת תחת תכליתן "כי בעל מקצוע רשי יעסוק באופן ייחודי רק בתחום הנמצא בלילה המקצוע שלו" (חלהט ועדת הערר בעניין אבו ג'אנע). שכן, כעולה מפסק הדין, כלל לא ברור מהי אותה "תכנית בינוי ועיצוב ארכיטקטוני" אם באופן גורף היא לא יכולה לבוא בגדרי תוכנית מתארא מקומית לפי חוק התכנון והבנייה (שכאמרור לעיל, יכולה לכלול הוראות של תוכנית מפורטת בין היתר בנושאים של בינוי ועיצוב), וכפועל יוצא בגדרו של נספח הבינוי המגלם את היבטי הבינוי והעיצוב בתכנית ונדרשת הגשתו בתכניות הכוללות היבטים אלו, כפי שקרה במקרה השכיח, ובתכניות שהגיש המשיב מושא ההליך דן.
36. למעשה, הנימוק הכלמעט ייחיד שניתן בנושא בפסק הדין הוא סעיף המטרות של תוכנית מתארא מקומית (סעיף 61 לחוק), אליו הפנה בית המשפט קמא. אולם, סעיף זה הוא סעיף כללי שאינו מתייחס לנושאים אשר יכולים להיכל בתכנית מתארא מקומית ובתכנית מפורשת, אשר כוללים כאמור היבטים של בינוי ועיצוב אדריכליים, או לטעמים מהותיים שעומדים בסיס ייחוד הפעולות של אדריכל רשי; וממילא אין בסעיף זה כלום זה כדי לקבוע מסגרות בוגע לכך שתכנית מתארא מקומית לפי חוק התכנון והבנייה, שכאמור יכולה לכלול נושאים של תוכנית מפורשת, אינה יכולה לכלול גם היבטים של בינוי ועיצוב אדריכליים.

- לא זו אף זו, קביעותיו האמורות של בית המשפט كما סותרות את קביעותיו הנוספות בפסק הדין. כך, בפסק הדין נקבע כי "תכנית המוגשת לאישורו ובחינתו של הגוף המוסמך תיבחן על פי מהותה". רק בנסיבות בהן התוכנית, על פי מהותה, היא תכנית ביןוי ועיצוב ארכיטקטוני, הרי שבהתאם לתקנות [תקנות המהנדסים – הch"מ] לא תתאפשר הגשתה אלא על ידי אדריכל רשמי". אולם, כאמור מסקנתו הכללית של בית המשפט كما לפיה תכנית מתואר מוקומית אינה תכנית ביןוי ועיצוב ארכיטקטוני ואף הסעד שניתן בעניינו של המשיב, סותרים קביעתו זו.
- כך גם, לדעת המדינה, קביעותיו האמורות של בית המשפט كما סותרות את שנקבע בהחלטות בהליצים בעניין **אבו ג'אנע** ובעניין **כאבל**, עלייה נסמך בית המשפט كما ואף קבע כי הן מקובלות עליו. ונסביר.
- כפי שפורט לעיל בהרבה, בהחלטת ועדת העורר בעניין **אבו ג'אנע**, שאומצה גם בפסק הדין בעניין **כאבל**, נקבע אמן כי לא **כל** תכנית לפי פרק ג' לחוק התכנון והבנייה (הכול גם תכניות מתואר מוקומיות) היא בגדיר "תכנית ביןוי ועיצוב ארכיטקטוני", אך לא נקבע בגדירה כי תכנית מסווג זה לא יכולה להיות תכנית לפי חוק התכנון והבנייה, לרבות תכנית מתואר מוקומית (אף נקבע כי תכנית בסעיף 62א(5) לחוק היא תכנית כזו), או נספח הבינוי המגלה את היבטי הבינוי והעיצוב בתכנית הכוללת היבטים אלו. כתוצאה מכך ניתן להשפט בהליצים האמורים, בעניין זה נדרש בחינה מהותית של התכנית הרלבנטית לשם קביעה האם מדובר בתכנית שכוללת היבטים משמעותיים של ביןוי ועיצוב אדריכלי; או אז, לעמודת המדינה, תידרש התכנית לנספח ביןוי אשר יערך על ידי אדריכל רשמי.
- המדינה טען, כי בニיגוד לעולה מפסק הדין דזוקא עמדתה כפי שהובאה לעיל, היא שעולה בקנה אחד עם ההחלטה בעניין **אבו ג'אנע** ופסק הדין בעניין **כאבל**. כך, כאמור לעיל, לעמודת המדינה, לא **בכל** תכנית מתואר מוקומית או תכנית מפוררת יהיו היבטים משמעותיים של ביןוי ועיצוב ארכיטקטוני אלא נדרש בחינה מהותית של התכנית המובאת בפני מוסד התכנון. כך, כפי שפורט לעיל בהרבה, בחינה זו באה לידי ביטוי באמצעות בחינת מהות התכנית, ובהמשך לכך הדרישה של מוסד התכנון להוספה נספח הבינוי, אשר מציג ומגלה את היבט הבינוי והעיצוב האדריכלי המוצע בתכנית, או החלק בתכנית העוסק "బליבת מקצוע האדריכל הרשמי", כלשונה של ועדת העורר. על כן, נספח הבינוי הוא כאמור היבטי המعاش לקביעתו המקצועית של מוסד התכנון כי מדובר בתכנית הכוללת היבט משמעותי בדבר "ביןוי ועיצוב ארכיטקטוני"; ובהתאם להוראת פרט 3 לתקנות המהנדסים נדרש כי ייערך וייחתם על-ידי אדריכל רשמי.
- לפיכך, החלטת מוסד התכנון בדבר צירוף נספח ביןוי לתכנית מגלה את הבדיקה מהותית שנערכה על-ידי, והדבר עולה בקנה אחד גם עם ההחלטה בעניין **אבו ג'אנע** ובעניין **כאבל**.
- שלמות התמונה, יזכיר כי לעמודת המדינה, תכנית שעוסקת בכך ורק ב"שינויי הוראות לפי תכנית בדבר ביןוי או עיצוב אדריכליים" – כלשון סעיף 62א(א)(5) לחוק, שהיא תכנית בסמכות הוועדה המקומית, מהוות תכנית ביןוי ועיצוב אדריכלי ויידרש כי כלל מסמכי התכנית ייערכו על ידי אדריכל רשמי. מכל מקום, משום שתכנית כאמור היא בסמכות הוועדה המקומית, סוגיה זו מミלא לא עלתה בענייננו Dunn שעסק בתכניות שהגשים המשיב לוועדה המחויזות.
- כאמור לעיל, נשוב ונדגיש, כי פרשנות המדינה היא פרשנות מאוזנת ותכליתית של תקנות המהנדסים תוך שנדרש כאמור כי **רק** נספח הבינוי, אשר משקף את היבטי הבינוי והעיצוב ומהווה מבחינה מהותית "תכנית ביןוי ועיצוב ארכיטקטוני", יערך וייחתם על-ידי אדריכל רשמי ולא כלל מסמכי התכנית. פרשנות זו מאפשרת הגשת תכניות על ידי

- על מ鏷יע שאים אדריכל רשי (כדוגמת המשיב), אך זאת תוך הקפדה על עירicht נספח הבינוי המשקף את ההיבטים האדריכליים של התכנית על ידי אדריכל רשו שהוא בעל המומחיות בנושא. זאת, גם בהתאם לתכילת חוק המהנדסים והאדריכלים ותקנות המהנדסים מכוחו. גם מכך ניתן ללמידה כי עמדת המדינה אינה סותרת את החלטות האמורות.
- כך, החלטת ועדת העורר בעניין **אבו ג'אנע** קובעת כי אין לדרש שהתכנית יכולה רק על ידי אדריכל רשו במקומות בו נמצא כי המיד האדריכלי או העיצובי אינם בעיקרה של התכנית, אך היא מミלא לא שללת כי תידרש חתימת אדריכל על חלקים מסוימים בתכנית הכוללת היבט של עיצוב ובינוי, ואף לא עסקת נספח הבינוי. כך, גם בעניין **ocabol** הסוגיה שנדונה הייתה מצומצמת לעניין עמידה בתנאי הספר הנדרשים לצורך הגשת הצעות וזכיה במרכזה לממן שירותים, ופסק הדין כלל לא התייחס לשאלת מהו הגורם המוסמך לעורך וחתום על נספח הבינוי (כפי שלא נדונה השאלה מיהם הגורמים המוסמכים לעורך נספחים אחרים שייתכן ויידרש להגשים במסגרת התכנית דבם); אלא נקבע כי ביחס לתכנון המוצע שם, שנמצא כי אינם בגדר תכנית ביןוי ועיצוב ארכיטקטוני, "אין מניעה כי עובדת התכנון מבוצעת על ידי מהנדס ולאו דוקא על ידי אדריכל". זאת ועוד, כפי שעולה מפסק הדין **בענייןocabol**, המשיבה 2 שמסיניה בטיעוניה כי בה מעסיקים הן מהנדסים הן אדריכלים, ולפיכך כי היא כשרה לביצוע העבודות. מכאן, גם פסק הדין בעניין **ocabol** אינו עומד בסתרה לדרישת כי רק נספח הבינוי יהיה עורך וחתום על ידי אדריכל רשו.
- בנוסף לכל האמור, עמדת המדינה לפיה נספח הבינוי יעריך וייחתמו רק על-ידי אדריכל רשו עליה בקנה אחד עם התכילת המהוותית של תקנות המהנדסים, שלפיה פעולות בתחום מקצוע מסוים ייעשו רק על-ידי בעל מקצוע המוכשר ומוסמך בתחום זה. וודges, כי אין מדובר בדרישה טכנית אלא כאמור לעיל מדובר בדרישה שעומדים בסיסה טעמיים מהותיים, שכן היא נועדה להבטיח שנספח הבינוי – שמציג את המשמעות האדריכלית-עיצובית של הבינוי המוצע בתכנית ובין היתר נדרש להסביר היבטים בתכנית הדורשים פירוט נספ – **יערך ברמה המקצועית הנדרשת**, קרי, על-ידי הגורם המקצועי המתמחה בהיבט העיצובי-אדראיכלי – אדריכל רשו, הרשות במדור ארכיטקטורה.
- זאת ועוד, המדינה תשוב ותטען כי מדובר בעמדה מאוזנת וסבירה ביותר, שכן במצב השכיח בו תכנית כוללת היבטים שונים וביניהם גם היבטי ביןוי ועיצוב ארכיטקטוני, מחד גיסא, לא נדרש כי אדריכל רשו יעריך וייחתמו את כל מסמכי התכנית באופן שעשוי היה להזכיר יתר על המידה על מגישי תכניות; ומайдך גיסא, לא נוצר מצב לפיו המסמך הנוגע לבינוי ועיצוב יעריך וייחתמו על-ידי מי שאינו איש מקצוע מותאים, באופן שחוותר כאמור תחת תוכילת תקנות המהנדסים ומהותן.
- שנית**, שגה בית המשפט קמא בכך שבгинון קביעתו הכללית לפיה התכנית מתאר מקומית על פי מהותה אינה תכנית ביןוי ועיצוב ארכיטקטוני כאמור, גם לא התייחס כלל למהותן של התכניות מושא הילץ, להיבטי הבינוי והעיצוב האדריכלי בגדון ולמאפייניהם בגנים נדרש לצרף להן נספחים ביןוי החתוםים על-ידי אדריכל רשו. זאת, גם במקרה לקביעתו האמורה כי "תכנית המוגשת לאישורו ובחינתו של הגורם המוסמך תיבחן על פי מהותה"; וכמפורט לעיל, גם במקרה להחלטה בעניין **אבו ג'אנע** ולפסק דין בעניין **ocabol**.
- בעניין זה, נציין כי תכניות המשיב מושא הילץ דנו – שהן תכניות מתאר מקומות הכוללות הוראות של תכנית מפורטת בעניין הקמה או תוספת למבני מגורים (ומקצתן כוללות היבטים של שימור מבנים או הכשרת עבירות בנייה)

– הן תכניות הכלולות היבט משמעותי של "בנייה ועיצוב ארכיטקטוני", ולפיכך לעומת מוסד התכנון המוסמך נדרש לצרף להן נספח בגין העורך וחתום על-ידי אדריכל רישוי ביחס להיבט זה. כך, נספחים בגין תכניות אלו (נספח 4 לכתב התשובה בבית המשפט המחויז; מע/11 לעיל) מציגים פרטים פרטניים את הבניין המוצע, הקומות, המדרגות, החניות, החדרים עד לרמת החתכים הפנימיים, ונכללים בגדיר "תכנית בגין ועיצוב ארכיטקטוני" בפרט (1) לתוספת הראשונה לתקנות המהנדסים.

בעניין זה נבקש להפנות גם לטבלה המשווה בין תכניות המשיב מושא ההליך Dunn לבין התכניות שעמדו בМОקד החלטת ועדת העור בעניין **אבי גאנע**, לגבייהן נקבע כי איןן עלות כדי תכניות בגין ועיצוב ארכיטקטוני (מע/21). כעולה מן הטבלה, ישנו הבדלים ברורים בין תכניות המשיב לתכניות שעמדו בМОקד ההחלטה ועדת העור, המלמדים כי תכניות המשיב הן תכניות שכוללות היבט משמעותי של בגין ועיצוב ארכיטקטוני, ממשמעותו בפרט (1) לתוספת הראשונה תקנות המהנדסים; ולכן בדיון דרש הוועדה המחויזית צירופם של נספחים בגין לתקניות אלה, אשר יפרטו ויבחרו את היבטי הבניין והעיצוב האדריכליים של תוספת הבניין המוצע בכל תכנית, ואת ערכיהם על ידי אדריכל רשוי.

.49. בהקשר זה, לא לモותר לציין, כי בחינה כאמור וקביעה האם התכנית כוללת היבטים של עיצוב ובינוי אדריכלי ונדרשת הגשתו של נספח בגין המגלם היבטים אלו היא קביעה מקצועית-תכנית המצוייה בלבו של שיקול הדעת הרחב הנtent, למוסדות התכנון המוסמכים, בו כידוע ערכאת הביקורת השיפוטית תמעטו ביותר להתערב. ברוי כי גם מן הטעם הזה, נפלת שגגה מהותית בפסק הדין.

.50. **שלישית**, שגה בית המשפט קמא בקבעתו כי "טענות המשיבה, לפיה בהתאם לדרישתה יש לצרף לתקנית מתאר מקומית בגין, אינה מצדיקה למנوع מהਊתר להגיש תכנית כאמור", וכן בנימוקים שהוצגו לקבעה זו.

.51. תחילה, יובהר כי דרישת הוועדה המחויזית בעניין צירופם של נספחים בגין נובעת כאמור **ממהותן** של התכניות שהוגשו, **הכלולות הוראות מפורחות לתוספת או הקמת בגין**, ושניתן מכוחן להוציאו היתריה בניה. לפיכך, כלולות היבט ממשי הנוגע לבינוי ועיצוב, ולשם כך נדרש שנספח בגין יתמקד בהיבטים אלה. בהתאם, במצבים אלה על נספח בגין להיערך על-ידי אדריכל רשוי. עתה נתיחס לנימוקים שהובאו בפסק הדין לקבעה האמורה.

.52. באשר לנימוק לפיו נהיל תנאי סוף אינו מחייב צירוף נספח בגין לתקנית מתאר מקומית אלא "חתך עקרוני"², ולפיכך נספח בגין אינו מהווה רכיב הכרחי ובלתי נפרד של תכנית מתאר מקומית, הרי שכלל לא ברור כיצד יש בו כדי להשлик על הבדיקה בענייננו. כך, כאמור לעיל, החלטה בדבר צירופו של נספח בגין לתקנית נתונה לשיקול דעתו של מוסד התכנון, בהתאם למלהותה של התכנית, ובאמת נספח בגין מミלא אותו רכיב "בלתי נפרד" מתכנית מתאר מקומית. אכן, יהיו תכניות בהן לא כלל היבט של "בנייה ועיצוב ארכיטקטוני" ובן-הן לא יידרש נספח בגין; אולם, כלל לא ברור כיצד יש בקבעה זו כדי לתמוך בכך שנספח בגין אינו מחייב את חתימתו של אדריכל רשוי, או שהדבר אינו נדרש ביחס לתקניות מסוימת העתירה Dunn, בעניין קביע מוסד התכנון, בהתאם לשיקול דעתו המוצעי התכני, כי נדרש צירופם של נספחים בגין. מכל מקום, נהיל תנאי סוף אינו כובל את שיקול דעתו של מוסד התכנון שכמוון רשאי לדרוש

² אשר לחתק עקרוני, בסעיף 3 לנספח 1 לנוהל תנאי סוף ביחס למסכי תכנון נוספים, נכתב ביחס בגין כי נדרש "צירוף חתק עקרוני המציג את הבניין המוצע ביחס למגרשים גובלים". לפי הנ מסר מוגרמי מינהל התכנון, חתק זה הוא היבט מסוים מתוך נספח בגין (ראו ביחס לחתכים גם הדרישות מנספח בגין בעמ' 8 לנוהל הוועדה המחויזית -ם).

צירופו של נספח בינוי, בהתאם לסמכוותו לפי סעיף 83א לחוק או במסגרת הבדיקה התכנונית המוקדמת לפי סעיף 2ב' לחוק. בנוסףנו, כאמור לעיל, גם במסגרת ניהול הוועדה המחויזית ים נקבע במפורש הצורך בנספח בינוי במקרים ובתנאים המנוונים בו.

עוד נקבע בפסק הדין בהקשר זה כי נספח הבינוי נדרש בשל "היבט פרקטטי" על מנת לזרז את ההליכים ולאפשר לוועדה לראות מה היא עומדת לאשר, וכי היבט זה אינו הופך את תכנית המתאר המקומיית לתכנית בינוי ועיצוב ארכיטקטוני.

המדינה טען כי קביעה זו חוטאת לעיקר. כאמור לעיל, לנספח הבינוי, אשר יכול שייאמןנה ויכול שייאמץ, חשובות תכנונית מڪוועית כשלעצמה נוכח המרכיבים המקצועיים המפורטים בו, לשם הסבר של היבטים בתכנית הדורשים פירוט נוסף שלא מצוי בשאר חלקיה, וכן להמחיש את המשמעות האדריכלית של הבינוי המוצע.ברי שגם אם נספח הבינוי חיוני כאמור להבנתם של חברי מוסד התכנון תכניות מסוימות הכוללות בינוי אישור התכנית, ודאי שאינו נדרש לשם כך בלבד. כמפורט לעיל בהרבה, מהות הבאה לידי ביטוי בנספח הבינוי היא החשובה בענייננו, והיא המחייבת כאמור את חתימתו על-ידי הגורם המקצועי המתמחה בכך – אדריכל רשמי.

באשר לנימוק הנוסף לפיו הוועדה המחויזית אישרה בעבר למשיב תכניות שהגיש אליהן צורף "חתק עקרוני" ולא נספח בינוי מפורט, הרי שגם במקרה כדי לסייע למשיב. תחילה, יzion כי מבדיקה שנערכה בלשכת התכנון המחויזית עולה כי גם בעבר (החל משנת 2011), תכניות אשר הוגשו על ידי המשיב ואשר כללו היבטים של בינוי חדש או של תוספת של בינוי, הוגשו בצירוף של נספח בינוי מפורט, בהתאם לנוהל של הוועדה המחויזית, ולא חתק עקרוני.

מכל מקום, באשר להגשת תכניות עם נספח בינוי שאינו חתום על-ידי אדריכל רשמי, כפי שנקבע על ידי בית המשפט קמא עצמו בהמשך פסק הדין, "כלל שעל פי הדין העותר היה מנوع מהगיש את התוכניות, הרי שהמשיבה לא הייתה רשאית לאפשר לו להגישן, **אם אך נעשה ממש מסטר שני**". זאת ועוד, למשיב הובהר במפורש עוד בהודעת הדואר האלקטרוני משנת 2008 כי מדובר בהתגמשות זמנית בלבד ולפניהם מסורת הדין, עד להסדרת הנושא העקרוני; וכן הובהר במפורש כי "יתכן והועדה תסבור כי נדרשת גם חוות דעת אדריכלית". מכל מקום, אין כאמור כדי לאפשר לו לעקוּף או לחרוג מהוראות הדין באופן קבוע, תוך ביצוע פעולות שיוחדו בדיון רק לאדריכל רשמי ולא למהנדס או לתכנן ערים (לענין הבחנה בין מהנדס לאדריכל ראו, למשל, תא (שלום י-ם) 15-11-64773 **שוהם נ' זילברמן** ניתן ביום 10.12.18). בהקשר זה, נשוב ונציג, כאמור לעיל, כי חודדו ההנחיות לכל הוועדות המחויזיות בארץ, בעניין הפעולות אשר יוחדו לאדריכל רשמי בתקנות המהנדסים.

נימוק נוסף בפסק הדין הינו שהטענה כי נספח בינוי נדרש בהתאם לנוהל הוועדה המחויזית לא עלתה בכתב התשובה, לא נתמכה בתצהיר ולא אושרה על-ידי המשיב, שלאירועו הוועדה אינה פועלת בהתאם לנוהל מזה מספר שנים.

בעניין זה יzion כי המדינה התייחסה בעיקרי הטיעון מטעמה לנוהל הוועדה המחויזית, תוך שהפנטה לכתובת אתר האינטרנט בו ניתן לצפות בנהל, ועמדת על הדרישות בו ביחס לנספח הבינוי (למעשה, עוד בתגובה מיום 22.9.19 לאחת הבקשות למתן צו בגיןם התייחסה המדינה לנוהל הוועדה המחויזית בהקשר זה). בנוסף, כלל לא ברור מדוע נדרש אישורו של המשיב לעניין עובדתי זה הקשור בנהל של הוועדה המחויזית (ראו בשורות 20 – 21 לפסק הדין).

.60. זאת ועוד, נשוב ונdagיש, כי מעבר לנוהל האמור, נתונה ליו"ר מוסד התכנון ממילא סמכות לדרוש צירופו של נספח בגין תכנית, בהתאם לסעיף 83א לחוק ולהתנות את הפקדת התכנית או אישורה בצוירוף נספח כאמור. כך גם, בניגוד לעולה מפסק הדין, הוועדה המחויזת פועלת בהתאם לנוהל זה בעניין דרישת צירופו של נספח בגין (כאומר לעיל, החל מראשית שנת 2019 לערך גם בעניין הדרישת להגיש נספח בגין חתום שנערך על-ידי אדריכל רשוי גם מהמשיב); וכי שпорט לעיל, הדרישת לנספח בגין העורך וחתום על ידי אדריכל רשוי תואמת את הנחיה הלאומית המשפטית במנהל התכנון מחודש יוני 2019 לכל המחויזות.

.61. נימוק נוסף בפסק הדין הוא שגם בעניין **כabol** הובא בחשבון צירופו של נספח בגין לתכנית ולא נמצא כי יש בו כדי לראות בתוכנית המתאר שם כתוכנית בגין ועיצוב ארכיטקטוני. כפי שפורט לעיל, בגין **כabol** נבחנה השאלה ביחס לכולתו של צד לגשת למכרז להגשת תוכנית מתאר מקומית. מכאן שהדין היה בשלב מקדמי וככל, שהתייחס למונע שירותים עבור המועצה המקומית ביחס לעובדה מתוכננת עתידית, ולא לתכנית קונקרטית שכבר גובשה (ויוזכר כי גם המשיבה 2 בהליך זה שזכתה במכרז טענה כי היא עסקה מהנדסים ואדריכלים). זאת ועוד, בפסק דין בגין **כabol** כלל לא נדונה סוגיות חתימתו של אדריכל רשוי על נספח בגין, להבדיל מהתכנית כולה; וודאי שאין בפסק דין כדי לשלול זאת, כפי שפורט לעיל בהרחבה.

.62. **רבייעית**, שגה בית המשפט קמא בסעד הגורף שניתן בפסק דין בגדרו הורה על ביטול "החלטת המשיבה המונעת מהעותר להגיש לה תוכניות מתאר מקומיות". כפי שעולה מן האמור לעיל, משמעותו כי העותר יוכל להגיש תוכניות מתאר מקומיות שכוללות היבטים של עיצוב ובינוי ואשר לעומת מוסד התכנון המוסמך דורשות צירופם של נספחים בגין, וזאת מבלי שנשפchi הבינוי נערכו ונחתמו על ידי הגורם המקטוציאי המוסמך, ובאופן שעוקף למעשה את שיקול דעתו של מוסד התכנון בהתאם לסמכות שהוקنته לו בדיון, וכן את הוראות תקנות המהנדסים. לא לモתר לציוון, כי בכך גם פוטנציאלי להשלכות רוחב קשות בדמות בקשות מצד מגישי תוכניות אחרים, אשר יידרשו כי יתאפשר להם גם כן להגיש תוכניות באופן דומה, מבלי שנשפchi הבינוי ייערכו על ידי אדריכל רשוי.

.63. בטרם סיום, יזכיר כי בשים לב לקבלת העתירה בבית המשפט קמא לא דין בשאר הטענות שהעלתה המשיב בעתרתו. יחד עם זאת, נקבע בסיפה פסק דין כי לא היה בטענות האמורות לסייע בידי המשיב, כדלקמן:

"לאור התוצאה, מתייתר הצורך לדון בטענות האחרות שהעללה העותר בעתרתו. **עם זאת אציגן, מעבר לצורך ובקצחה בלבד, כי לא היה בטענות האמורות כדי לסייע בידון.** ככל שעלה פי הדיון העותר היה מנوع מההגיש את התוכניות, הרי שהמשיבה לא הייתה רשאית לאפשר לו להגישן, גם אם כך נעשה משך מספר שנים. בנסיבות בהן התאפשר לעותר לפרוש לפני בית המשפט את טענותיו במלואן, אין באירוע שימוש כדי לשמות את הקרע תחת החלטת הרשות. מכל מקום, יש ממש בטענת המשיב, כי בפניות העותר אליה וบทשובותיה לעותר **היא קיימה את חובת השימוש.**"

המדינה מסכימה לקבילות אליהם וaina מעוררת עליהם. למען הזהירות, יובהר כי המדינה שומרת על כל טענותיה בגין זה, כפי שהובאו בכתבבי בי-דין בבית המשפט קמא, וככל שהדבר יידרש תבקש כי יתאפשר לה להעלותן בערעור דין. נוכח כל האמור לעיל, המדינה תבקש מבית המשפט הנכבד לקבל את הערעור ולבטל את פסק הדיון, תוך חיוב המשיב בהוצאותיה בהליך זה.

נספח 5

מעכירה לדייניכם את המិיחסוט של יומ"ש הוועדה המחויזת לעניין שבנדון

אלינה סחנין-חוֹף
סמנוג (ליישי' ועדות מקומית)
לשכת הרכנן מוחה דרים
רחוב התקווה 4, קריית הממשלה באר שבע טלפון 8489312
E-mail: NirSt@iplan.gov.il

העמדה המשפטית העדכנית היא שאtot תכנית/נספח הבינוי, רשאי להגיש/לערוך מי שמוסמך לכך בתקנות המהנדסים והאדריכלים.

אין מונעה שמי אדריכל או מהנדס יגיש תכניות מותאמות/טכניות-מפורטות, כל עוד נספח הבינוי נערך ונחתם על ידי מי שמוסמך לכך בתקנות.

למשמעותו, הנדרס אדריכלות אימ' יכול להחות על נספח בינוין, או גם עמדת המדינה בערעור שהגישה לבית המשפט העליון בסוגיה זו.

19. לסייעם כל האמור עד כה, בתכניות הכלולות ביןוי חדש או נוספת של ביתין בגין קיימים, בהתאם לנהל הוועדה המחויזת, נדרש לצרף למסמכיו התכנית גם נספח בינוי, נספח הבינוי מציג ומגלם את החיבת של הבינוי והעיצוב האדריכלי המוצע בתכנית, והוא מאפשר המלצה של הבינוי והעיצוב המוצעים בתכנית. לאחר שנספח הבינוי הוא

המספק התכני אשר ניתן לחייב הבינוי והעיצוב המוצעים בתכנית, ובהתאם להוראת פרט 3 לתקנות המשפטית במחציתו ממועד יוני 2019, חודדו העתירות ביחס לכל המחויזות לוודה עמידה בדורישה זו.

20. דוק – הדרישת המערערת כי נספח הבינוי ייערך על-ידי אדריכל רשאי, יצוין, כי בהתאם להנחיות הלשכה המהנדסים, דורשת המערערת כי נספח הבינוי ייערך על-ידי אדריכל רשאי. יצוין, כי נספח הבינוי המהווה את הבינוי בלבד. עמדה פרשנית זו של המדינה ביחס לתקנות היא מאוזנת ביותר, שכן לפיו בף נספח הבינוי המהווה את אחד ממסמכיו התכנית, וכאמור ממחיש את הבינוי והעיצוב המוצעים בתכנית, ערך וייחתם כאמור על-ידי אדריכל רשמי (זאת, בין אם מעמדו של נספח הבינוי הוא מנחה או מחייב).

21. בעניין זה, יצוין כי בדומה לנספח הבינוי, בפרקтика המקובלות גם נספחים טספים בתכניות שມטרתם להסביר היבטים מסוימים וטספים הדורשים פירוט מקטיע מעבר למסמכיו התכנית הרגילים – נחתמים על-ידי אנשי המקטיע המתמחים בחיבטים אלו. כך למשל, נספח תנועה מעריכים על ידי מתכנני תנועה; נספחים נופיים מעריכים על ידי אדריכלי נוף; נספח שימור מעריכים על ידי אדריכלי שימור; נספח עצים בוגרים מעריכים על ידי אגרונום; ועוד.

נספח 6

חיפה, תאריך: 14.9.2021

ambil li fagou b'zochiot

בדואיל: Tichnun@iplan.gov.il

לכבוד
גב' דלית זילבר
מנכ"לית מנהל התכנון

.ג.ג.,

הנדון: הנחיתת מינהל התכנון את כלל המחווזות לאפשר לכל אדם לעורוך תוכניות בניגוד לדין הקובל כי המורשה לכך הוא אדריכל בלבד

בשם מרשתנו, התחדשות האדריכלים ובוניים הערים בישראל, הרינו להתכבד ולפנות אליכם בעניין הנדון
צדחלן:

1. באחרונה הובא לידיעת מרשתנו במקורה, כי הנחתם את כלל המחווזות לאפשר לכל אדם לעורוך תוכניות בניין עיר למוסדות התכנון בניגוד לחוק המהנדסים והאדריכלים, תש"י"ח – 1958 ולתקנות המהנדסים והאדריכלים (רישוי וייחוד פועלות), תשכ"ז- 1967, ולפסיקת בית המשפט העליון בבג"ץ 939/05 נעמי ברבי, אדריכלית נ' שר התמ"ת, משרד התחמ"ת – מר אהוד אולמרט (להלן: "הحلכת ברבי"), הקובעים כי הגורם המורשה ומוסמך לכך הוא אדריכל רשאי בלבב.
2. בהלכת ברבי צוין בבירור כי לק אדריכל רשאי מוסמך לעסוק ב"הכנות תוכניות בניין עליים, מולל תשתייטים, כתיבת תוכנות תכנון (תקנוניים) והבנת נספח בינוי ועיצוב אדריכלי" (סעיף 6 לפסק דין של השופט ד' חשיין, שניתן בהסכמה השופטות (דא) מי נאור ועי ארבל).
3. פסיקה זו היא שמהווה את הדין וכל סטייה ממנה היא הפרת הדין.
4. כפי שאמור להיות ידוע לכם היבט, קביעה בית המשפט בהלכת ברבי אינה קביעה של מה בכך, אלא היא נובעת מ הצורך להגן על שלום הציבור ועל בטיחותו ולשמור על אתיקה מקצועית של העוסקים בתכנון בעובדה, באופן שרק מי שעבר הכשרה מתאימה ומופקח על ידי הרגולטור (רשם המהנדסים והאדריכלים) יוכל לעסוק בכך.
5. הנחתייכם זו מעבר להיותה מנוגדת לדין היא גם פוגעת האינטרס הציבורי ומהויה נזק לכל הציבור.
6. יתרה מכך, הנחיתתכם זו משנת הלכה למעשה גם את הפרקטיקה הנוהגה בנושא משכבר הימים ומצאה לכך ביטוי למשל בנהל הוועדה המחווזית ירושלים.

7. זאת ועוד, ומעבר לכך, כפי שאמור להיות ידוע לכם היטב, קיים הליך תלו依 ועומד שנדון בבית המשפט העליון שבו נדונה הסוגיה דלעיל (עדי'ם 20/1645). הוואיל והנחייתכם משנה מצב קיים ואת הפרקטיקה הנוהגת, היא פוגמת בהליך המנהל ומרחיבה את הנזק שנגרם לציבור.
8. חומרת הדברים בעצם ההנחייה דלעיל נובעת מכך שבהליכ שמתנהל בבית המשפט העליון כאמור טענות כי טענות מרשותנו באשר לגורם המוסמך לעורך תוכניות אין כבירול חלק מההלך, העוסק לשיטתכם בדרישה לחתימה של נספח בגין בלבד על ידי אדריכל רשמי. כך שבעוד שביד אחת, הנכם טוענים שאין ההלך עוסק בגורם שמוסמך לעורך תוכנית, בידכם האחראית אתם "מחדים הנחיות" באשר לԶוחות הגורם המוסמך לעורך תוכניות, ובכך משנים מצב קיים ונוהג ומפירים את הדין **שנקבע במפורש בהחלטת רבבי**. התנהלותכם זו אפוא מקוממת ופסולה ומהויה חוסר תום **לפ**. לא יכול להיות שאתם מבקשים למנוע טיעונים מצד מרשותנו בהליך ואומרים שהם לא רלוונטיים להליך, ומן העבר השני אתם פועלים באופן אקטיבי ביחס לאותם טיעונים שאתם מבקשים למנוע מרשותנו ומתוקנים הנחיות בנושא.
9. בהתנהלותכם חסרת תום הלב זו הנכם חוסמים, מחד גיסא, את מרשותנו בכוונה מבירור העניין, ומайдך גיסא, מנצלים לרעה את הכת המינהלי שניתן לכם לשנות הלהקה משפטית. ככל שאתה סבורים כי החלטת רבבי איננה מחייבת או שהנכם מפרשים אותה אחרת (למרות שהדברים שנקבעו בה מובהקים), אין אתם יכולים לפעול בעשיית דין עצמי בשינוי הנחיות ולדוחות את בירור הדברים בהליך שנדון בבית המשפט. גם לשיטתכם נדרש היה **"רענון הנחיות"**, ככלומר לכל הפחות המצב המשפטי לא ברור, והיה מצופה מהמדינה לתמוך בעמדת מרשותנו ולבחון את הדברים במסגרת ההליך הקיים לטובת כל הנוגעים בדבר, ובדרך זו גם להביא ליעול ההליך המשפטי ולמניעת בזבוז זמן שימושי בbiror הנושא בהליך חדש, ולא לנסתות לחסום את הטענות תוק קביעת עבודות בשטח המשנות את מצב הקיים. התנהגות כזו של המדינה איננה ראוייה, בלשון המעטה, וחוטאה לתפקידה כמו שאמורה להיות נאמן לציבור בפועלותיה.
10. לאור הדברים האמורים לעיל, נבקש כי תאשרו לנו את דבר הנחייתכם בנושא. אם אכן זו הנחייתכם, הנכם נדרשים **לבטלהلالתר או לכל חפותה להשוויה עד להכרעה בהליך התלו依 ועומד בבית המשפט העליון**.
11. אם לא תתקבל תשובה למכתבנו זו או לא תבוטל ההנחייה דלעיל, וזאת **באופן המידי ולא יאוחר מ- 14 ימים** מקבלת מכתבנו זה, נאלץ, למehr הצער, לפנות לערכאות המשפטיות המתאימות.

א. שילוח ושות' עורפי-דין
*E. SHILOH & Co., Attorneys At
Law*
Established 1955

- 3 -

.12. למען השר ספק, אין במכותבי זה ממשום מি�צוי כל טענה מרשתנו ואין בו יותר על כל זכות של מרשתנו לטען כל טענה על פי כל דין והוא לאחוזה בכל אמצעי משפטי חוקי.

בכבוד רב,
שנה טובת וגמרתי מה טובה,
יוסי אור-חכהן, עו"ד
א. שילוח ושות' עורפי-דין

העתיקים :

עו"ד ד"ר אביחי מנלבלייט, היועץ המשפטי לממשלה
עו"ד ארז קמיניץ, המונה ליו"ץ המשפטי לממשלה (אזורתי)
פרקליות המדינה – מחלקת הבג"ץ
רשם המהנדסים והאדריכלים

נספח 7

כ"ד תשרי תשפ"ב

30 ספטמבר, 2021

באמצעות דוא"ל

לכבוד
עו"ד יוסי אור - הכהן
א. שילה ושות' עורכי דין

הנדון: **פניות התאחדות האדריכלים ובוני הערים בישראל אל מנכ"לית מינהל התקנון בקשר**

עריכת מסמכי תכנון

סימוכין: מכתבכם מיום 14.9.2021

שלום רב,

מצתבכם שבסימוכין אל מנכ"לית מינהל התקנון הועבר להתייחסותי.

תשובי שלහן היא על דעתו של עו"ד ארז קמינץ, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (משפט אזרחי).

בפנייתכם שבسمך, אתם מלינים על הנחיה מינהל התקנון לשכות התקנון המחויזות אשר לטענתכם מורה כי "יש לאפשר לכל אדם לערך תכניות בנין עיר למוסדות התקנון" לטענתכם, הנחיה זו לא עולה בקנה אחד עם חוק המהנדסים והאדריכלים תש"יח – 1958, עם תקנות המהנדסים והאדריכלים (רישוי וייחוד פעולות) התשכ"ז – 1967 (להלן: "תקנות ייחוד פעולות"), ועם פסיקת בית המשפט העליון והיא משנה פרקטיקה נוהגת.

בטענותיכם אין כל ממש ואנו דוחים אותן מכל וכל.

ראשית, כפי שידוע לכם היבט ואף צוין בכתבכם, השאלה האם מי שאינו אדריכל רשמי יכול לעורך נספח ביןוי, בשים לב להוראות תקנות ייחוד פעולות תליה ועומדת בבית המשפט העליון במסגרת ע"מ 1645/20 הוועדה המחויזת ירושלים ואחר' נ' קיימרי. להליך זה הגישה מרשותכם בקשה להצטרף כמשיבה.

ערעור זה הוגש על ידי המדינה לבית המשפט העליון **ביוזמת מינהל התקנון והועדה המחויזת ירושלים**, לאחר שבית המשפט המחויז פסק לטובת העוטר, שהוא מהנדס ומתכנן ערים, וקבע כי הלה רשאי לעורך תכניות שיוגשו למוסדות התקנון על כל נספחיהן, לרבות נספח הבינוי, על אף שאינו אדריכל רשמי (עת"מ 19-03-20997 קיימרי נ' הוועדה המחויזת לתקנון ובניה במחויז ירושלים מיום 20.1.20) (להלן: **פסק הדין המחויז**). מאחר ומינהל התקנון סבר כי קביעה זו של בית המשפט המחויז, אינה עולה בקנה אחד עם תקנות ייחוד פעולות, המחייבות כי "תכניות ביןוי ועיצוב ארכיטקטוני" (כלשון הפריט בתוספת) תערוך על ידי אדריכל רשמי בלבד, פנה מינהל התקנון אל הפרקליטות בבקשת כי יוגש ערעור על פשה"ז. עוד יודגש, כי בסוף אפריל 2021 הגישה המדינה אף סיכומים מטעמה, זאת לאחר שעדמת המדינה הוצאה ליועץ המשפטי לממשלה ואושרה על ידו.

בהתודע הערעור ובסיכום המדינה שהוגשו זה מכבר לבית המשפט העליון, ציינה המדינה כי בהתאם להנחיית הלשכה המשפטית בתכנון מחודש יוני 2019, חודדו ההנחיות ביחס לכל המחווזות לוודא עמידה בדרישה כי נספח בגין יעירך על ידי אדריכל רשוי בלבד. כך, בחידוד והבהרה בעניין פרט 3 לתוספת הראשונה לתקנות יהוד פועלות, אשר נשלחה אל המחווזות לקרה הוגש עמדת המדינה לבית המשפט המחויזי, הודגש כי מטרת ההבהרה היא "ליישר קו" בין המחווזות השונים, והובחר כי ככל שמוסגת תכנית הכלול נספח בגין – גם אם הוא במעמד מנהח ולא מחיב – יש לוודא כי נספח בגין ייחתמו על ידי אדריכל רשוי.

הצורך בחידוד זה התעורר לאחר שבירור העלה כי אין אחידות בהתנהלות במחווזות השונים.

אין מדובר אפוא בהנחייה חדשה אלא בחידוד והבהרה אשר נשלחו לפני כשנתיים, במסגרת גיבוש העמדה המשפטית של המדינה כפי שהוצגה בבית המשפט המחויזי, ואף אין מדובר בשינוי הפרקטיקה הנוהגת, אלא ביצירת פרקטיקה אחרת שהסתבר כי אין אחידות בפועל. דבר משלוות ההבהרה צוין בעת הגשת הערעור והסיכוםים לבית המשפט העליון במסגרת ע"מ 1645/20.

כן צוין כי החידוד והבהרה עולים בקנה אחד עם עמדת הפרשנית של המדינה ביחס לתקנות, כפי שהוצגה בהליך בבית המשפט המחויזי ובערעור דן, ולפייה נדרש כי רק נספח בגין המהווה את אחד מסמכיו התכניתית, וממחיש את בגין והעיצוב המוצעים בתכנית, יעירך וייחתמו על-ידי אדריכל רשוי. כאמור לעיל, העותר בעת"מ 20997-2021 (והמשיב בע"מ 1645/20) אינו אדריכל רשוי, ויריעת המחלוקת בהליך נסובה על דרישת הוועדה המחויזית ירושלים לחתימתו של נספח בגיןי בלבד על-ידי אדריכל רשוי (ראו גם תגובת המדינה מיום 6.5.21 לבקשתכם להציגוותה כמשיבה בע"מ 1645/20).

יתר על כן, **ברי כי חידוד הדרישת כי נספח בגין יעירכו רק על ידי אדריכל רשוי מגביל את סוגם בעלי המקצוע שרשאים להגיש נספח כאמור, ביחס לפסה"ד המחויזי** (בקשר זה יוער כי כאמור לעיל, ההנחייה ניתנה עוד קודם לפסק דין של בית המשפט המחויזי, אולם לנוכח עיכוב ביצוע פסה"ד המחויזי, אשר ניתן בהחלטת בית המשפט העליון מיום 17.3.2021, לא נדרש לשנות את ההנחייה).

מן האמור עולה כי החידוד והבהרה נשלחו על רקע גיבוש עמדת המדינה בהליך המשפטי בבית המשפט המחויזי. ההבהרה מחמירת את הדרישות, ביחס לפסק דין של בית המשפט המחויזי אשר סבר כי אין מקום להגביל כלל את האפשרות לעורך נספח בגין לאדריכל רשוי בלבד. אדרבא, ללא הגישה המדינה את הערעור, על פני הדברים, היו מוסדות התקנון מהוויבים, ע"פ פסה"ד המחויזי, לאפשר לכל בעל מקצוע לעורך נספח בגין, והיה נדרש להנחות בהתאם לשבות התקנון המחויזיות. לנוכח האמור, אין כל ממש בטענתכם כי מדובר בעשיית דין עצמי על ידי המדינה בטרם הסתיים ההליך המשפטי, ואף אין מדובר בקביעת עובדות חדשות בשטח או בשינוי המצב הקיים. לא נפל כל דופי בהתנהלות מינהל התקנון בעניין זה ואני דוחים טענות אלה מכל וכל.

אשר לפסה"ד בבג"ץ 939/05 ברבי נ' שר התקמ"ת - פסה"ד מוכר למדינה כМОבן, ולטעמו אין בו כדי להזכיר בשאלת שלפנינו. שכן, השאלה בה זו פס"ד ברבי שונה לחולtin מהענין שלפנינו. השאלה הוגדרה מפורש בסעיף 1 לפסה"ד, כך (ההדגשה הוספה):

"חוק מורה כי משנתקיהם בבקשת רישיון התנאים שנקבעו בחוק, ייתן לו השר את הרישויון. החוק מוסיף ומסמיך את השר לקבוע תקנות, באישור ועדת הכנסת, תנאים נוספים למtan הרישויון. עובד בכיר במשרד, שהשר האziel לו את הסמכות ליתן רישיון, קבוע בהנחיות מינימליות תנאים נוספים למtan הרישויון. האם ההנחיות הללו בטלות בשל חריגה מסוימת? **שאלה זו היא שהועמדה להכרעתנו בעתריה זו**, בגדירה מבקשת העותרת כי ינתן לה רישיון אדריכל בהתאם לחוק המהנדסים והאדריכלים, תש"ח-1958 (להלן – החוק)".

סעיף 6 לפסה"ד אינו מהווה הכרעה בסוגיה משפטית כלשהי אלא תיאור המסגרת הנורמטיבית תוקף הפניה לתקנות ייחוד פעולות, מבלי שהשאלה שמתחדשת בהליך הנוכחי, הועלתה כלל או נדונה, וזאת שאין מדובר ב"רציו" של פסה"ד.

מכאן, כי אין בפסה"ד בעניין רב כי להוריד דבר לעניין השאלה שבמחלוקת בע"מ 20/1645 ואין בהנחייה שיצאה מטעמו של מינהל התקנון כדי להוות סתייה לפס"ד ברבי הנ"ל.

לנוכח האמור אנו דוחים מכל וכל את טענותיכם, ומוצאים את בקשתכם כי ההנchia תוקפא או תבוטל, כנעדרת כל בסיס.

לモותר לצין כי מינהל התקנון והוועדה המחווזית ירושלים שומרים על כל זכויותיהם וטענותיהם.

בכבוד רב,
[Signature]
תדמור עציון, עו"ד

היועצת המשפטית למינהל התקנון

העתקים:

עו"ד ארו קמיניץ, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (משפט אזרחי)

עו"ד עמרי אפשטיין, מחלקת הבג"ץ בפרקליטות המדינה

שם המהנדסים והאדריכלים

נספח 8

חיפה, תאריך: 13.10.2021

ambil li-pgo'ut b-zkio'ot

בדוא"ל: tadmor@justice.gov.il

לכבוד
עו"ד תנדרו עזיזו
היועצת המשפטית של מנהל התכנון

ח.ג.,

הנדזה: **הנחיית מינהל התכנון את כלל המחוות לאפשר לכל אדם לעורך תוכניות בניגוד**
לזמן הקבוע כי המורשה לכך הוא אדריכל בלבד
תשובהכם מיום 30.9.21

בשם מרשתנו, התאחדות האדריכלים ובונים הערים בישראל, הרינו להסביר למכתבכם מיום 30.9.21
כלהלן:

1. בראשית הדברים, נבקש לקבל את העתק הנחיית הלשכה המשפטית במינהל התכנון מחודש יוני 2019.
2. כמו כן, נבקש לדעת מהן נסיבות מתן ההנחיות. מדובר בהנחיות ניתנו דוקא ביוני 2019 ולא קודם לכן.
3. בהקשר זה, נציין, כי מרשתנו לא מודעת להנחיות אלו, וכי מבירור של מרשתנו, לא הופץ כל מסמך בנושא בשנת 2019.
4. בנוסף, נבקש לדעת האם במסגרת יצירת ההנחיות התייחסתם לפסקת בית המשפט העליון בבג"ץ 939/05 נעמי ברבי, אדריכלית ני שר התמ"ת, משרד התמ"ת – מר אחוז אולמרט (18.6.07) (להלן: "עניין ברבי"), שבה צוין בምפורש כי הגורם המורשה ומוסמך לכך הוא אדריכל רשאי **בלבד?**
5. יתר על כן, נבקש לדעת מהו מקור הסמכות של היועץ המשפטי לממשלה ושל יו"ש מינהל התכנון ליתן פרשנות לחוק המנגדת לפרשנות של בית המשפט העליון.
6. כידוע – על פי החוק בישראל, הרשות השופטת (בית המשפט) היא הגורם **היחידי** המוסמך לפרש את החוק. לא ידוע לנו על כל מקור סמכות של היועץ המשפטי לממשלה, ושל היועץ המשפטי למינהל התכנון, שהיננס חלק מהרשות המבצעת, המאפשר להם לפרש את החוק בניגוד לפסק הדין בעניין ברבי, בשים לב שוגם מודדים כי קביעת בית המשפט בעניין ברבי, לפיה רק

אזריכל רשאי מוסמך להכין תכנית בניין עיר מופיעה בעניין ברבי במסגרת הנורמטיבית, שהיא **התשתית המשפטית באשר לדין הקיים.**

לענין זה, מיותר לצלט את ספרו של אחד מגדולי השופטים בישראל, השופט (דאז) מנחם אילון ז"ל, בספרו לזכרו של נשיא בית המשפט העליון לשעבר, השופט יצחק כהן ז"ל, באשר להבדל בין קביעה נורמטיבית כללית בעלת אופי הצהרתני, המתארת את הדין הקיים, לבין קביעה נורמטיבית בעל אופי יוצר, היוצרת את הדין, שהרי לא עולה על הדעת שאינכם מודעים בספר ולהבדל בין הקביעות הנורמטיביות שנקבעות על ידי בית המשפט העליון, ואנו מפנים אתכם לכך (מי אילון 'ספר יצחק כהן: לזכרו של יצחק כהן, נשיא בית המשפט העליון' (תשמ"ט), בעמ' 914-915).

קביעה בית המשפט בעניין ברבי היא אך **קביעה הצהרתית באשר לדין הקיים הנוגע לייחודה העיסוק של האדריכל הרשי.** היא רק חוזרת על נורמה שכבר נקבעה. הדברים הללו לא אמרו כמעט של מה בכך, שכן הן נועדו לתאר את העיסוק הייחודי לאדריכל הרשי, ומה נמנע מהעותרת, האדר' ברבי, לעסוק כ"אדריכל רשמי" בסירובו של רשם המהנדסים והאדריכלים ליתן לה רישיון.

מכאן שהקביעה בעניין ברבי כי רק אדריכל מוסמך לעסוק בהכנות תוכניות בניין עיר מהוות חלק מהרציו של פסק הדין אשר תיאר את התשתית המשפטית של הדין הקיים עליו נשען לצורך ההכרעה. ואולם, ובמבליל פגוע בכך, אפילו אם היה מדובר במקרה (ואין זה כך כאמור), אמרה זו **מחייבת ומהוות את הדין בהתאם לשיטת המשפט בישראל, כי הרוי ידוע ליווץ המשפטי לממשלה ולכל סטודנט למשפטים כי גם המהפקה החקתית שאיפשרה בבית המשפט להתעורר ולפსול חוקים של הכנסת, כפי שנקבעה על ידי בית המשפט העליון בהליך אזרחי בע"א 6821/93 בנק המזרחי המאוחד בע"מ ני מגדל כפר שיתופי, פ"ד מט(4) 221 (1995),** נשענה על אמרות אגב (והדברים צוינו גם בפסק הדין עצמו – ראה למשל: דבריו של השופט (דאז) מי חסין ז"ל בפסקה 4 לחות דעתו).

ויתר מכך, כפי שציין גדור שופטים ידוע נוספים, השופט חיים כהן ז"ל, אפילו אם השופטים אומרים את הדברים באמרות אגב אין להתעלם מדברים אלו, **ויש ליחס להם חשיבות ומשקל רבים.**

וכלשהו של השופט (דאז) חיים כהן ז"ל:

"ראוי ליחס פיהם של שופטים בנסיבות הנבותות חשיבות ומשקל, בין שדבריהם נאמרים ברצינו ובין שהם נאמרים כאובייטר. סתם שופט לא ייקח שרווה לעצמו לפ██ז דין בגין מושע לדעתיהם של שופטים שנזולתם וסטמיותיהם אינה מוטלת בספק. בלשונו של השופט Farwell: יכול להיות

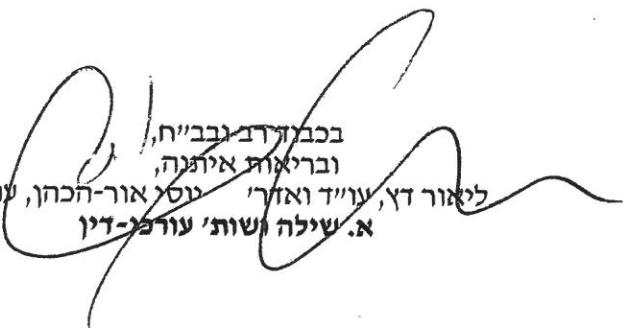
שאמורות אלו לא היו אלא אובייטר ... אך הן אמרות שבשים אופן לאוכל להתעלם מהן. הן יצאו מפי שני שופטים מלומדים שניסיונים בעניינים הללו גדולים ומוסמך עד כדי כך שאטעה אם אוראה בהן אובייטר גורידא. דומני שאני חייב,
"תהא אשר דעתך שלי בעניין, لكבל דעתם בפירוש הנכוון של החוק"

- (ח' ח' כהן "אובייטר זיל וחגנות לאייט" משפטים לא(2) תשס"א 415, בעמ' 423).
11. אם כך מצוים השופטים, אז על אחת כמה וכמה כשמذובר בפקיד, גם אם יש לו השכלה משפטית, ואפילו אם נחשב כעולי משפט.
12. ונזכיר את הידעם לכם היטב, כי גם לשופטים בערכאות דלמטה אין כל סמכות לפרש את הדיון אחרית מקביעה שופטי בג"ץ, כך שקל וחומר כשמذובר בפקיד שלטוני, לרבות פקיד בתחום המשפט, יהיה גדול ככל שיחיה.
13. התעלמותכם מקביעה בג"ץ חותרת תחת כל יסודות המשפט, במיוחד בעיקרונו הפרדת הרשויות, ופוגעת במעמדו של בית המשפט.
14. העובדה שהנכמים קובעים הנחיות המנחים את כלל המחוות בניגוד לקבעת בג"ץ, מקימה עילה למרשותנו לפעול נגדם במישור הנזקי, שהרי לצד הפגיעה בזכור, הנכים פוגעים אף בפרנסתם של האדריכלים. מרשותנו שומרת לעצמה אפוא את הזכות לתבוע בתביעה נזקית את כל הגורמים הנוגעים בקביעת הנחיות המנוגדות לדין.
15. לסירוגין, נבקש לדעת את מספר התוכניות שהוגשו ואושרו על ידי מוסדות התכנון שעורכיהם לא היו אדריכלים.
16. לצד הדברים האמורים לעיל, נציין, כי בתשובתכם הנ"ל קיימות סתיירות ואי-דיוקים בין גרסת המדינה בתשובתכם זו, לבין סיכון המדינה שהוגשו מטעמה בעניין קימורי, דבר המצביע(Claim) על חסר תום לב.
17. לאור הדברים האמורים לעיל, הננו נתונים לכם בזאת את האפשרות לחזור בהם מעמדתכם ולבטל את הנחיותכם המנוגדת לדין בטרם תפנה מרשותנו לערכאות המשפטיות.
18. באם לא תתקבל תשובה למכתבנו זו או תוסיפו להתעלם מקבעת בג"ץ ולא תבטלו הנחיותכם דלעיל, וזאת באופן המידי ולא אחר מ-14 יום מקבלת מכתבנו זה, נאלץ, למקרה הצער, לפנות לערכאות המשפטיות המתאימות.

א. שילוח ושות' עורך דין
E. SHILOH & Co., Attorneys At Law
Established 1955 נסיך

- 4 -

למען הסר ספק, אין במתכוננו זה משותם מיצוי כל טענות מרשתנו ואין בו יותר על כל זכות של מרשתנו לטעון כל טענה על פי כל דין ואו לאחוזו בכל אמצעי משפטי חוקי.

בכבודך גב' ח.
בריאות איתה,
ליאור דץ, עו"ד ואחרי גוטמן אור-הכהן, עו"ד
א. שילוח ושות' עורך דין

העתקים :

הגב' דלית זילבר, מנהלת מינהל התכנון, בזוא"ל : dalitz@iplan.gov.il
миנהל התכנון, בזוא"ל : Tichnun@iplan.gov.il
עו"ד ד"ר אביחי מנדלבלייט, היועץ המשפטי לממשלה
עו"ד ארז קמינץ, המונה ליועץ המשפטי לממשלה (אזור ח)
פרקיות המדינה – מחלקת הבג"ץ
רשם המהנדסים והאדריכלים

נספח 9

י' כסלו, תשפ"ב

14 בנובמבר, 2021

באמצעות דוא"ל

לכבוד
עו"ד ליאור דץ
עו"ד יוסי אור - הכהן
א.שילה ושות' עורכי דין

הנדון : פניה נוספת בשם התאחדות האדריכלים ובוני הערים בישראל

סימוכין : מכתבכם מיום 13.10.2021

שלום רב,

הריני לאשר את קבלת פניותכם הנוספת שבסימוכין.

אין לי להוסיף על האמור במחצבי מיום 30.9.2021

מענה לעמדת מרשתכם יינתן, ככל שיורה על כך בבית המשפט, במסגרת בקשה להתחדשות להצראף
למשיבה להליך בעעים 20/1645.

עוד יזכיר כי המדינה אף עתידה להגיש את עמדתה ביחס לבקשת גורם נוסף להצראף להליך כדייד
בבית המשפט (איגוד מהנדסי ערים בישראל).

בכבוד רב,

ר.קנין

תדמור עציון, עו"ד

היועצת המשפטית למינהל התקנון

העתקים :

עו"ד כרמית يولיס, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (משפט אזרחי)

עו"ד עמרי אפשטיין, מחלקת הרג"ץ בפרקיות המדינה

רשות המהנדסים והאדריכלים

נספח 10

דרישות לרישום מהנדסים ואדריכלים

סעיף 9 לחוק המהנדסים ואדריכלים, התשי"ח-1958, קובע כי זכאי לרישום בפנקס המהנדסים ואדריכלים. הנהיה זו מסבירה בכךה ענף ובאייה מודר ירשם מי שנושא על התכנית המתואם בזמנו. הרישום בענפי ההנדסה, נעשה על בסיס תואר ראשון מוסד להשכלה גבוהה באחד מענפי הכלל, הרישום בפנקס המהנדסים ואדריכלים הוכורו על ידי הרשם. הרישום במדוריהם נעשה לאור התמחותות הרלוונטיותאותה למד המבחן. הנהסנה, כאשר התעודה והמוסד הוכורו על ידי הרשם. הרישום במדוריהם נעשה על בסיס תואר ראשון באחד מענפי האדריכלות או אדריכליות מהף, שהוא תואר מוכר מטעם מוסד מוכר על ידי המשמעה להשלמה גבוהה.

בכל מקרה של ספק, התעודה של המבחן לרישום בפנקס ומועד הלימודים שהוציא את התעודה בבחנים על ידי הרשם פרטנית, בסיע עודה מייצעת מטעם מועצת ההנדסה והאדריכלות.

קריטריונים מיוחדים

בפנקס המהנדסים ואדריכלים קבועים מספר מדורים שהלומדים בהם אינם נלמדים באופן מלא במסגרת המוסדות האקדמיים בארץ, והקריטריונים לרישום בהם גובשו לאורך השם על בסיס של תוכניות למוסדים מסוימים בשום ברוח ובוחן. לגבי כל מדור מדורים אלה התארים למורים מופרדים כאו, לבג'ה הטור דיבר בתכניות לימודים מסוימים מחד, שהוצעו מעת לעת לפני שנים על ידי מי שביקש להירשם והרשם הכיר במוסדות בחו"ל; מדורות בהכרה בתכניות לימודים ספציפיות מחד, שהוצעו מעת לעת לפני שנים על ידי מי שביקש להירשם והרשם ביהן בהתייעצות עם העצה המיעצת מטעם מועצת ההנדסה והאדריכלות.

משרד הרשם עורך מעת לעת חוותה בפנקס המהנדסים ואדריכלים, עקב שינויים-shellim בஸולו' לימוד בארץ בחו"ל והדבר מביא העתים לשוניים בשמות מדורים, לביטולם או למיוזם. הודיעות על כך פורסמו'ת לציבור.

להלן רשימת הקритריונים המשלימים שגובשו על ידי הרשם בהתייעצויות עם ועדות מקצועיות מטעם מועצת ההנדסה והאדריכלות:

רישום מהנדסים ואדריכלים

רישום מהנדסים
ואדריכלים
תהליך הרישום
מוסדות למועד מוכרים
דרישות לרישום
ענף אדריכלות
ענף הנדסה אזרחית
(דרישות כלליות)
מדור הנדסה אזרחית
- מבנים

מדור הנדסת ניהול
הבנייה
מדור הנדסת
תחבורה/תעבורה
מדור קרקע וביסוס
מדור בטיחות
מדור חשמל - מערכות הספק
מדור הנדסת תעשייה וניהול
רישמת ענפים ומדרי'
תהליכי הרישיון
ה坦chromות וניסיון
מקצועי
בחינת הרישיון
רישום מאמנים
אגרות
עלים חדשים ותשבכים
חו'רים

Engineers and
architects registration
עודת אתיקה -
מהנדסים ואדריכלים
נהלים

הכרה בלימודים קודמים

רשם המהנדסים ואדריכלים רשאי להכיר עד 40 נקודות פטור על סמן ללימודי קודמים, מתוך 10 נקודות פטור על לימודיים כלליים. סטודנט יוכל לקבל פטור בתמ"א שקיבל ציון של 80 לפחות באותו המקצוע. קודמים שהם מובהרים שהם בתכנית האקדמית לא יוכרו כפטורים. על הפטור להינתן כמקצוע מול מקצוע.

ל מידע נוסף בנושא רישום מהנדסים ואדריכלים

משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים

Ministry of Labor, Social Affairs and Social Services

חופש

ଓଡ଼ହୋ ତଥା ଉଦ୍ଯୋଗ

משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים תעסוקה אסדרת עובדים רישום מהנדסים ואדריכלים דרישות לרשום ענף אדריכלות

דרישות לרשום - ענף אדריכלות**רישום מהנדסים ואדריכלים**רישום מהנדסים
ואדריכליםתהליך הרישום
מוסדות לימוד מוכריםדרישות לרישום
ענף אדריכלותענף הנדסה אזרחית
(דרישות כללוות)

מדור הנדסה אזרחית

- מבנים

מדור המדשת ניהול

הבנייה

מדור הנדסת

תובורה/תבורה

מדור קרקע ובסיסו

מדור בתיות

מדור חשמל - מערכות

הספק

מדור המדשת תעשייה

וינהול

שימוש עצנים ומדורי

רישום

תהליכי הרישוי

התמחות וניסיון

מקצועי

בחינת הרישוי

רישום מאמנים

אגנות

עלים חדשים ותשבחים

חוורים

Engineers and
architects registration

עדת אתיקת

מהנדסים ואדריכלים

נהלים

כליים ומאגרי מידע

צורך קשר

פרסומים

מידע מקצועי

בצ' באטר

מრישום לרישוי

כל עזר למתחמה ולמאמן משלב הרישום ועד שלב הרישוי

אדר תשע"ה מרץ 2015

אין בפניות חתומות סמליה כדי לאחראם מלהרשות רשות רישויי עסקים
מינהל רשות רישויי עסקים, ירושלים, מרכז

מסמך זה כתוב בלשון זכר אולם כל המופיע בו תקף לשני המינים

סדר הנושאים

מבוא 4 ...

פרק א' – רישום 5 ...

- א. התנאים והתהליך לרישום בפנקס המהנדסים והאדראיכלים
- ב. הועדה המייעצת
- ג. המלצתה הועדה המייעצת
- ד. תנאי סף לבדיקת זכאות לרישום בפנקס המהנדסים והאדראיכלים
- ה. "חו"ד התואר" אדריכל רשום"
- ו. "חו"ד פועלותיו של אדריכל רשום

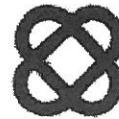
פרק ב' – התמחות 10 ...

- א. מבוא
- ב. בקשה להתמחות
- ג. תקופת ההתמחות
- ד. כלי עזר למתחמה
- ה. רמות ידע דדרשות
- ו. הדיווח במהלך תקופת ההתמחות.
- ז. חובת המאמן.
- ח. אחריות המתחמה
- ט. בתום תקופת ההתמחות

פרק ג' – בבחינה 18 ...

- א. חובת העמידה בבחינה
- ב. מטרת בבחינת הרישי
- ג. זכאות להיבנן
- ד. השתתפות בחלק אחד של הבחינה
- ה. מועד קיום הבחינה ופרסומו
- ו. אגרת הבחינה
- ז. הנושאים בבחינה
- ח. מתכונת הבחינה
- ט. מסגרות התכון
- י. תחומי התיחסות של התכון המוצע.
- יא. רוחב היריעה של הפטון התכוני.
- יב. הנושאים הנבדקים בבחינה המעשית.
- יג. רמת השיליטה הנדרשת בנושאים השונים.
- יד. הנקודות כליליות
- טו. ניהול משמעת בעת קיום הבחינה
- טז. הקЛОות לבורי זכאות להתאמות למידה
- יז. בדיקת הבחינה

- יב. פרסום תוצאות הבדיקה
יט. השגות על תוצאות הבדיקה
כ. כישלון בבדיקה ובທינה חוזרת

נספחים

נספח 1 – רישום, אימון ורישוי – אוסף מסמכים.....	30
נספח 2 – חוק ותקנות מהנדסים ואדריכלים – חלוקה לרמות ידע.	43
נספח 3 – חוק התכנון והבניה – חלוקה לרמות ידע.	44
נספח 4 – תקנות התכנון והבניה – חלוקה לרמות ידע.	53
נספח 5 – תקנות נספנות – חלוקה לרמות ידע.	75
נספח 6 – תקנות התגוננות אזרחית – חלוקה לרמות ידע.	86
נספח 7 – הוראות למתיקי תברואה – חלוקה לרמות ידע.	100
נספח 8 - תקנים – חלוקה לרמות ידע.	103
נספח 9 – תכניות מתאר ארציות – חלוקה לרמות ידע.	113

מבוא

מסמך זה נועד לשמש ככלי עזר לבקשתים להירשם /או לקבל רישיון אדריכלים.

רישום - רישום בפנקס המהנדסים והאדריכלים מזכה בהרשאת תכנון הראשונה ל"מבנה פשוט". טווח התכנון בהרשה זו מוגדר בתקנות המהנדסים והאדריכלים (רישיונייחוד פועלות), התשכ"ז – 1967 (להלן תקנות רישיונייחוד פועלות) – בתוספת הראשונה.

רישיון – רישיון תכנון בלתי מוגבל. המועמד לרישיון, ידרש לבצע התמחות מוסדרת (להלן: "שלב האימון") שבמסופה תעריך בבחינת רישיון, על מנת להוכיח לרוגטור יכולת ושילטה מלאה בתחום האדריכלות, וכן את יכולתו לפעול באופן מקצועני ועפ"י כל כללי האתיקה. המועמד ידרש להציג את היכשרים שיאפשרו לו לעמוד במטלות תכנוניות, ארגוניות ניהוליות, ולהציג את עבדותו בדרך המאפשרת תקשורת מקצועית – גראפיות ומילולית כאחת – עם מזמינים, רשויות ויעצמים. המועמד ידרש גם להוכיח הבנה בדבר אחריותו המקצועית לחברה, ולאדריכלות בכללותה.

שלב האימון ימשך 3 שנים בישראל, באשר לאדריכל שהנתנסה בחו"ל, רשאי הרשם להכיר בשנתיים ניסיון שנცבר בחו"ל (טור הוכחת הניסיון) ובלבך שתבוצע שנת התמחות בארץ בהתאם לאמות המידה שקבעה מועצת ההנדסה והאדריכלות. התמחות תבוצע תחת השגחתו ואחריותו של מאמן מורשה בתחוםים שונים של התכנון האדריכלי. עם קבלת אישור על סיוםו של תקופה זו זכאי האדריכל הצעיר לגשת לבחינות רישיון אשר הצלחה בו מעניקה, כאמור, הרשות תכנון בלתי מוגבלת בתחום האדריכלות- מבנים ותוכניות בניית עיר.

מסמך זה ישמש ככלי עזר לבוגר מסלול לימודי אדריכלות מס'ם ההכשרה האקדמית ועד שלב קבלת הרישיון באמצעות תיאור המסלול, על שלביו השונים, תיאור תמציתי של הנדרש בכל שלב וכן תנאי המעבר וההתקדמות בסולם השלבים. כמו כן, ישמש מסמך זה ככלי עזר למאמן המתמחה להשגת המטרה והתמחות טובה ומעילה למתחמה.

למסמך שלושה חלקים המופיעים בשלושה פרקים כדלהלן:

- פרק א – רישום – עוסק בכל הקשור לשאלת הרישום בפנקס המהנדסים והאדריכלים.
- פרק ב – התמחות – עוסק בכל הקשור לשאלת התמחות ומתייחס הן לנוהלים והן לתכנים והדרך המומלצת למידתם.

פרק ג – בchina – עוסק בכל הקשור לבחינות הרישי בתום שלוש שנות התמחות.

פרק א - רישום

א. תהליך ותנאי הרשם בפנקס המהנדסים והأدרכלים

סעיף 9(א) לחוק המהנדסים והأدרכלים, התשי"ח – 1958 (להלן – "החוק"), קובע את התנאים לחכאות לרישום בפנקס המהנדסים והأدרכלים. עמידה באחד מהתנאים הנ"ל מזכה ברישום בפנקס. התנאי הראשון מקנה רישום אוטומטי למי שהוא בעל תעודה מוסמך למדעי ההנדסה או מדעי הארכיטקטורה מטעם הטכניון. תנאי (2) מקנה זכאות למי שהוא בעל תעודה מוסמך להשכלה גבוהה באחד מענפי ההנדסה או האדריכלות והרשם, לאחר התקייבותה במועצה (או בזאתה מڪצתה מייעצת שהיא מינתה לכך לפי סעיף 6 לחוק, כמפורט להלן בסעיף 7 לפרק זה) הכיר הן בתעודה של מבקש הרישום והן במוסד להשכלה גבוהה נתנו את התעודה. בהתאם לפסיקה בית המשפט העליון יש לרשם שיקול דעת רחב בבדיקה השאלה האם התעודה משקפת רמת הכשרה מתאימה לצורכי רישום בפנקס).

לצורך עמידה בתנאי זה – עם סיום ההכשרה האקדמית, ובהתאם להחלטות הרשם ומועצת ההנדסה, נדרשים בוגרי מוסדות להכשרת אדריכלים להציג בפני הרשם תעוזות המעידות על המוסד ועל תכני ההכשרה. תהליך זה מחייב המציג, מאחר והסדרת נושא הרשם/רשיון שונות בהתאם למדיינת ההכשרה. הרשותה התקנון באדריכלות כמו גם תכני ההכשרה, תהליכי תכנון, הירארכיה מוסדית, תהליכי אישור שונים, הדגשים מקומיים וכיו"ב קובעים בכל מדינה את התהליך ובוקר בהתאם לנורמות ולתרבות המקומיים. חברי הוועדה המייעצת לרשם בודקים את ההכשרה של מבקש הרישום בהתאם לתכני ההכשרה הנדרשת בישראל ובהתאם לצרכים ולדרישות המקומיות. מועצת ההנדסה והأدרכילות והרשם רשאים להנחות את הוועדה המייעצת שלא לעורר בדיקות למוסדות ההכשרה שונים לתקופת זמן כפי שייקבע.

באטר הרשם מפורסמת רשיימת המוסדות והמוסלולים אשר הוכרו ע"י רשם המהנדסים והأدרכלים, בוגר מוסד ומוסלול מוכר ירשם נכוון להיום בהליך מקוצר ללא הופעה בפני וועדה, עם זאת, רשאי הרשם בכל שלב לבצע בדיקות מוגניות לתעודה ולמוסד.

ב. הוועדה המייעצת

אגף בכיר לאסדות עיסוקים, רישום ורישוי מהנדסים ואדריכלים | www.molsa.gov.il

טל" 074-7696660 פקס 02-6243042, מענה טלפון: א'-ה', 08:00-16:00

בנק ישראל 5, קריית הממשלה, ת"ד 39255, ירושלים 9139102

כאמור לעיל, לשם רישום בפנקס המהנדסים והأدרכלים, על הרשם להכיר בתעודה ובמוסד שבו למד מבקש הרישום או לבחון את התקיימותם של יתר התנאים שבסעיף 9 לחוק, רק לאחר התייעצות במועצת ההנדסה והأدרכילות. המועצה מינתה, בהתאם לסמכתה לפי סעיף 6 לחוק, ועדת מקצועית מייעצת (להלן "וועדה מייעצת") שתפקידה ליעץ לרשם לגבי נושאים שונים ובהם זכאות לרישום ורישיון.

בעיקרון, חברי הוועדה המייעצת פועלים בהתאם להנחיות הרשם ומונחים מטעם המגע עם הנושאים והמלצותיהם יידרשו חברי הוועדה המייעצת להציג בפני הרשם ומהועצה סוגיות שונות להן נדרשת התייחסות או בדיקה או בוצע של תהליך כחלק מהכלים הנדרשים לקבלת החלטה.

בין היתר נבדקו והוצאו לאשר הרשם ומהועצה כללים וקריטריונים לנושאי תכנון וניהול שונים ובניהם נושא הבדיקה, רשות, רישיון, השוואת לנעשה בחו"ל, בדיקת תכניות הכשרה, השתתפות בדיוני המל"ג, הצעה לקריטריונים, "חוד פועלות ועוד".

הוועדה המייעצת פועלת במספר תחומיים ולעתים קרובות מסוימת במומחים חיצוניים, מומחים וב בעלי ניסיון בנושאים שונים.

ג. תחום המלצות הוועדה המייעצת

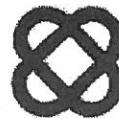
1. ייעוץ לרשם באשר למוסד שבו למד מבקש הרישום ולתעודה שבידיו - הוועדה המייעצת בודקת את המוסד שבו למד מבקש הרישום וכן את תכני ההכשרה בהתאם לכך מייעצת לרשם האם להכיר בתעודה או במוסד. אם המוסד והתעודה הוכרו על ידי הוועדה המייעצת היא תמליץ לרשם לרשות מבקש הרישום בפנקס המהנדסים והأدרכלים במדור המתאים.

2. חברי הוועדה המייעצת רשאים לזמן את מבקש הרישום לריאיון או להציג תכני ההכשרה המלאים או לבחינת הקשרתו וכן לדון עם המוסד בו נערכו הלימודים ו/או עם בוגרים אחרים מואתו מוד. לאחר הבדיקות האמורות רשאים חברי הוועדה המייעצת להמליץ בפני הרשם, את אחת מהמלצות הבאות:

א. לרשות את מבקש הרישום בפנקס המהנדסים והأدרכלים.

ב. לחיבת את מבקש הרישום בהשלמת פרויקט או יותר במסגרת עבודה במשרד אדריכלים שיוצג בפני הוועדה המייעצת או בהתאם להחלטתה.

ג. לחיב את מבקש הרישום בהשלמת פרויקט או קורסים שונים באקדמיה-תור ציון החסרים.

ד. לדוחות את הבקשה לרישום.

ד. תנאי סוף לביקורת זכאות לרישום בפקס המהנדסים והאדריכלים

1. בוגר תואר ראשון באדריכלות (5 שנים) במוסד אקדמי שהתעודה והמוסד הוכר על-ידי השר או רשם המהנדסים והאדריכלים, B.ARCH

2. תכנית לימודי המועמד כללה לימודי ליבה ונסה מספקת של נושאים תואמים למדור הרישום הרלוונטי. קורסים שנלמדו במהלך לימודי ליום תואר שני או לימודי השלה אקדמיים מוכרים יכולים להיחשב לעניין זה לאחר בדיקת השוואת תוכנים ובאישור הוועדה המיעצת. פרוט והגדרות לימודי ליבה ניתן למצוא באתר הרשם.

3. במסגרת לימודי השלים המועמד פרויקט גמר או פרויקט סוף שנה ד בrama גבוהה. הפרויקט יסכם וירכז את הנושאים הבאים:

א. ניתוח - סבירה, הקשרים עירוניים מקומיים, שימושים והתאמה למרקם עירוני

ב. עקרונות פרוגרמה מוצעת ומוטמעת בתכנון.

ג. חלופות תכנון פיסי כולל השלכות חברתיות ותשתיתיות שנבחנו בתהיליך.

ד. הצגת הפרויקט המוצע בקנה מידה ראוי הכלול תנוחות, חתכים, חזיתות, פרטים סטנדרטיים או מיוחדים לפרוייקט המוצע, התיחסות למערכות, אקלים, מזג אוויר, חשמל, קונסטרוקציה, גישות ובטיחות, תחבורה וחניה, התיחסות מרכזית ועירונית ועוד. כולל המחשות גרפיות תלת ממדיות.

4. מועמד שזומן לראיון בפני הוועדה יציג פרויקטים משנים ב', ג', ד'. במקרים מיוחדים בהם המועמד הינו עולה חדש, ס"מ את לימודי שנים קודם לעלייתו ארצה או שנוצר ממנה להציג את הפרויקט מסיבות שיפורתו על-ידי, הוועדה המיעצת תבחן את סך ההכשרה והכלים המוצעים בידי המועמד. בכל מקרה, חובה על המועמד להציג תעודה הכשרה אקדמית כמפורט בסעיף ד-1 ו-ד-2.

הטעינה בדף תוצאות נזקודה או מזקודה

5. במקירים בהם המועמד אינו מלא אחד או יותר מתנאי הסף או שקיימת אי בהירות במהות תכנית ההכשרה האקדמית יזמן המועמד להופיע בפני הוועדה המיעצת לרשם המהנדסים במדור לארכיטקטורה לצורך מתן מענה לסוגיות שייעלו.
6. על המועמד/ת להיות מוכן לדין בוועדה ולרענן את זכרונו לגבי פרויקט הגמר שערך כול פרטיו. המועמד יציג בפני הוועדה את פרויקט וככל שיידרש פרויקטים נוספים. המועמד ישאל לגבי נושאי הלימודים באמצעות פרויקטים נוספים.
7. הריאיון והדין על תכני ההכשרה והפרויקט יכלול את הנושאים הבאים:
- א. תכנון בסיס ומחקר מוקדם: אנטזיה של המקום והמבנה, השימושים והסבב, התאמת המבנה למרקם קיים, יכולת השוואת חלופות.
- ב. תכנון מפורט: הצגת תנוזות, חתכים וחיזיות בקנה מידה מלא, השוואת התכנון המוצע לתוכנית ולניתוח המוקדם. התיחסות בסיסית ופרטונת לנושאי תכנון מקיפים כגון נגיזות, פרטי ביצוע, חניה, פתוח סיבתי, תקנות ותקנים ברמה המשקפת מודעות והיכרות, ובאופן שלא יהיה לכך שיידרש שינוי הפרויקט באופן מהותי.
8. מסלול ההכשרה שיוצג כולל: תכנון ערים, תכנון מבנה מגוריים, תכנון מבני ציבור ו/או אחר. רק נושא שנחקר במהלךו של סטודנט מלא ובמסגרת של לפחות 100 שעות הנחיה ייחשב כפרויקט. פרויקט מבנה שבמסגרתו לא נערכה חקירה עירונית הינו פרויקט מבני ואינו יכול להימدد כפרויקט לתכנון ו/או עיצוב עירוני.
9. הדרישות להציג החומר הן כדלקמן:
- א. הפרויקט יוצג במלואו, כפי שהוגש במסגרת בית הספר ו/או בקנה מידה המאפשר קריית החומר והבנתו, על גבי גילונות מודפסים שלא יהיו קטנים מ-A3.
- ב. ניתן להציג מודלים ו/או מצגת על-גביו מחשב נייד, שיובא על-ידי המועמד/ת אך ורק כחומר נלווה, ולא במקומות גילונות מודפסים.
10. מצאה הוועדה המיעצת כי המועמד לרישום אכן ראוי להיות רשום בפנקס המהנדסים והאדריכלים, תקבע כך בהמלצתה. המלצה הוועדה תועבר למשרדי רשם המהנדסים והאדריכלים והמועמד יקבל הודעה על רישומו וכן ספח לתשלום האגרה הנדרשת בעת הרישום.

מצאה הוועדה המייעצת כי המועמד לרשום אינו ראוי לרשום בפנקס המהנדסים והאדריכלים, לקבל הودעה מנומקת על כך שתכלול גם פירוט מלא - ככל שניתן - של ההשלמה הנדרשת לצורך רישומו.

ה. ייחוד התואר "אדראיכל רשום"

1. מי רשום בפנקס המהנדסים והأدראיכלים כדדריכל רשום רשאי לשאת תואר זה
ורשאי לציין כתוארו המקבע.

2. יחד התואר מוגדר כר' בחוק המהנדסים והأدראיכלים:

ייחוד פועלותינו של אדריכל רשות

1. הרשות תכונן לאדריכל רשום כוללת את המוגדר "מבנה פשוט" כמפורט בטקנות רישי ו/או יחד פועלות כלהלן:

פרק ב – התמחות

א. מבוא

1. בהתאם לסעיפים 11(א)-(ג) לחוק ולתקנות המהנדסים והאדריכלים (תנאים לרישיון תשס"ח-2007 (להלן – תקנות ההתמחות) זכאי לקבל רישיון אדריכל, מי שמתיקי מים לגבי כל התנאים שלහן:

1. הוא היה רשום בפנקס המהנדסים והאדריכלים במשך 3 שנים ו/או שנה אחת במקורה של ניסיון שנცבר בחו"ל

2. הוא צבר ניסיון מקצועי מתאים לביצוע פעולות של אדריכל רשמי;

3. הניסיון כאמור כלל מעורבות או טיפול מסיע, בפיקוחו ובהדרכתו של אדריכל רשמי, בפעולות שהיא מורשה לעשותם בעצמו רק לאחר קבלת הרישיון, הכל לפי אמות המידה שקבעה לעניין זה מועצת ההנדסה והאדריכלות.

2. ההתמחות נדרשת כדי להשלים את ההכשרה האקדמית/טכנולוגית בכך שתעבה, תננה ותאמן את המתמחה בתרגום הכלים שרכש באקדמיה לשפה המעשית, וכן

בהקנות יכולת לתוכנן במוגבלות הנთונים, פיתוח שלבי החשיבה והනיחות, עידוד היצירתיות המחשבתית והיעצובית, פיתוח היכולת לדיאלוג מוצחי. עם היועצים השונים, תרגול האינטגרציה של כל המערכת והשיקולים כבסיס לקבالت החלטות תכונניות.

3. ההתמחות כוללת מספר רב של נושאים להם אמרו להיות בסיס ידע ויכולת להרחבת בהתאם לתנאים שונים בכל פרויקט כגון: ניתוח זכויות, ניתוח כלכלי בסיסי, ניתוח מגבלות, יצירת חלופות, הצגת הפROYיקט,פתוח חלופה לתוכנן מוקדם, תכנון סופי, תאום וניהול ייעצים, ניהול משרד, כתבי COMMONS, עריכת אומדנים, פתוח פרטיים, תכניות עבודה, הכרת חומרם, פקוות עלין ועוד.

4. באופן בסיסי ניתן לומר כי המוגבלות המוטלות על תחום התכנון והביצוע נבעות בעיקר משום שהבנייה הינה המוצר החדש והמשמעות ביותר על כל תחומי החיים שלנו, ומשך הוא מהוות את מקור הביטחון והסכנות הגדול ביותר אחד. בדיק משום כך מגבלות אלה מעוגנת בהנחיות החוק, תקנות והתקנים.

ב. בקשה להתמחות

תקופת ההתמחות תחול ממועד הרישום בפנקס המהנדסים והאדריכלים, יש להגיש את דוחות ההתמחות באתר הרשמי: הגשת בקשה להתמחות ולמלא את הפרמטרים הרלוונטיים (כמפורט בספח ד') ולודא כי האדריכל שהוא עובד תחתיו רשום כאדריכל מאמן. אם לא, על מעסיקו למלא טופס בקשה להכרפות לרשות המאמנים (נספח ב') זאת מייד ועומד בקריטריונים לאיום.

ג. תקופת ההתמחות

1. כאמור לעיל, תקופת ההתמחות היא בת 3 שנים, והוא תיערך אצל מאמן/ת בישראל.

2. בוצע חלק מתקופת ההתמחות בחו"ל, ניתן יהיה להחשב תקופה זו במנין 3 השנים ובבד שונה אחת של ההתמחות תיערך בישראל. אם חלק מהתמחות נערכה בחו"ל על המתמחה להמציא לרשם יומן עבודה מוסדר מאות מעסיקו בחו"ל בהתאם לדרישות בישראל.

3. בוצעה ההתמחות במשרה שאינה מלאה, תיחסב במנין תקופת ההתמחות העסקה רצופה ומלאה של לפחות 30 שעות שבועיות. הינו הפסוקות בתקופת ההתמחות, חייב המאמן לפרtan בדו"ח האימון והן לא תיכלנה במנין תקופת האימון. בוצע האימון ביוטר מקום אחד, תיחסב במנין תקופת האימון העסקה בת שבעה חודשים לפחות אצל

אותו/ה מאמן/ת. יכול האימון להתבצע במקום קבוע או בכל מקום שבו נעשית עבודות המאמן/ת כרגע.

מתמחה אשר נאלץ להיעדר ממקום אימונו לפרק זמן של עד ארבע חודשים היעדרות מטעמים של חופשת לדה, שבירת הרין, שירות מלאים מחלת ממושכת או מטעמים מיוחדים נוספים על פי שיקול דעתו הראשי. יראו אותו כמי שעמד בתקופת האימון הדרישה לצורך הזכאות לגשת לבחינות הרישוי, זאת במידה וצבר בתקופת התמחותו את הניסיון המקצועי הנדרש ואת כל תקופת האימון הנדרשת בהתאם לקבוע באמות המידה. במקרה בו נאלץ מתמחה לעזוב את עבודתו מהטעמים המוזכרים לעיל עוד בטרם השלים תקופת האימון בת 7 חודשים תחת אותו מאמן ולאחר מכן שב להתאמן אצל מאמן חדש, ישלים המתמחה תקופת אימון נוספת בת 7 חודשים לשם עמידה בתנאי הזכאות לגשת לבחינת הרישוי.

.4. ביקש/ה מתמחה לבצע התמחות, הוא/היא יהיה/תיה חייב/ת לפני האימון אצל מאמן/ת, להציגו ולקבל את אישורו הראשי לتظاهر בקשה להתמחות בנוסח הקבוע באמות מידת אלו. כמו כן עליו/ה לצרף כתב-התcheinות ממאן/ת בנוסח הקבוע באמות מידת אלו.

.5. **עליה חדש**- אושרה זכאותו של עליה חדש לרישום בפנקס המהנדסים והאדריכלים על סמך תעודה סיום לימודיו ותוכנה, ועלענין הרישון בארץ הכשרתו האקדמית נידרש המועמד למספר שנות התמחות ובחינה, תפעל הוועדה המיעצת באופן הבא:

א. נסיוון עבודה מוכח של יותר משנתיים שנערך בחו"ל, יוכר כחלק מתנאי הזכאות לבחינת רישיון בישראל ובהתאם יחויב בשנת התמחות אחת בלבד בישראל.

ב. לעולה חדש אשר אינו נידרש לנסיוון בארץ הכשרתו, והוא נשא ברישון עבודה /או נשא ברישון לאחר תקופת התמחות בארץ המוצא /או צבר בארץ נסיוון

מוכח בהתאם לקריטריונים לבחינת הרישוי, ישלים שנות התמחות אחת בישראל בלבד שscr נסיוון בחו"ל ושנת ההתמחות בישראל יסתכם ב- 3 שנים לפחות.

ג. במקרים אלו (סעיפים א., ב.), ולענין **עליה חדש בלבד**, הזכאות לבחינת הרישוי תהיה על בסיס 2 מתוך 3 התחומים הקבועים בקריטריונים בלבד שהיקף העבודה שהוצע בתחוםים הללו מזכה את המועמד לבחינה. הבחינה תהיה מלאה ותכלול את כל שלושת הנושאים. באחריות המועמד, העולה החדש, להשלים עד למועד הבחינה.

ד. כל עדר למתמחה

כוונת סעיף זה לתמצצת ולמקד את גושאי התכנן הנדרשים לתוכנן אדריכלי תוך חלוקת גושאי ההתחמחות לרמות ידע שונות להם נדרש המתכנן בתהליך התכנון והביצוע.

בסעיף יוצג מכלול הידע הבסיסי הנדרש לתוכנן, ובהתאם לגישה זו מצוינים הנושאים ותת-הנושאים העיקריים הנדרשים כדי, וכמפורט בסיסית לכל מתכנן והנדרשים, כפועל יוצא מכך, לבחינת הרישוי. אין בהציג חומרים אלה כדי לצמצם מלאה הידע הנדרש לתוכנן ראוי ומלא.

ההגדרה המסורתית, על-פייה, האדריכל שולט, מכיר ואחראי על כל המבנה, נישקה /או שונתה באופנים שונים והפכה ללא רלוונטיות לאור התרחבותה היקף ההכשרה ותכנית מחד גיסא והירידה ברמת ההכשרה מайдך גיסא.

גישת התכנון הקיימת היום מציעה את האדריכל כמתכנן מתאם ומנהל התכנון כאשר לעזרתו ימונה צוות יועצים מומחמים מתחומים שונים בהתאם לסוג ואופי הפרויקט. מכאן, שלכמאות ואיכות הידע של האדריכל במקצועות המעורבים בשלבים השונים של התכנון והביצוע, השפעה מכרעת על איכות התכנון.

כפי שצוין בסעיפים קודמים, מטרת ההתחמחות היא להכין את המתמחה להכרת סביבת העבודה האדריכלית והיכולת גם את תרגולם ועיבויים של מכלול הכלים בתחום התכנון תוך הפעלתם במשולב כמו הצגת חלק או כל הנושאים הבאים בבחן הרישוי:

1. הכרת תהליכי תכנון ורגולציה.
2. הכרה של מערכות ומוסדות התכנון.
3. יכולת והבנה בקריאת וניתוח זכויות בניה והבנייה.
4. ערך את אנליה מלאה של המركם – הקנים והmozع - והמקום.
5. יכולה ליצור חלופות תכנון בהתאם לאנaliasות.
6. בדיקות היתכנות- תכנונית וכלכליות בסיסית.
7. ידע מלא בתקנות, תקנים וחוקים להם השפעה ישירה על שלב התכנון.
8. הכרת תקנות, תקנים וחוקים להם יכולה להבטיח דיו שיח מקצועי עם יועצי התכנון.
9. הכרת מערכות המבנה ודרישות הבסיס להם השפעה על ההחלטה על החלטה התכנונית.
10. הכרת מערכות חומרים והתאמתן לתכנון ולמגבלותיו.
11. יכולה ניהול צוות יועצים בתכנון.
12. יכולה הצגת הפרויקט.
13. הכרה וביצוע של תהליכי הטיפול מול רשויות ומוסדות תכנון.
14. הכרת שיטות ביצוע שונות.

15. עירכת תכנון סופי ותכניות עבודה כולל פרט בוצע והסביר לנחיותם וההתאמתם לפרוייקט המוצע.
16. הכרת שלבי עירכת מכרח ושלבי בוצע המבנה.
17. הבנה, ידע, יכולת ואתיקה לעירכת פקו'ח עליון.

ה. **רמת ידע נדרשות**

1. מכלול הנושאים שאוטם נדרש האדריכל לדעת בבעואו לבצע את עבודתו תחת האחוריות הציבורית המוטלת עליו הם רבים ומגוונים. מטרת החוקיקה והתקינה היא שמירה על בטיחות הציבור והרמה המקצועית. מכאן שלשליטה מתאימה בנושאים השונים חייב האדריכל לדעת מהוות תנאי לרישוי אדריכל, וזה מטרת ההתמחות.
2. את רמת הידע הנדרשת ניתן להגדיר ולאחריו בהתאם לתהיליך התכנון במערכת לדרגות שונות:
 - א. ידע בחומר- ידע הנדרש לתכנון בכלל שלב.
 - ב. הכרה של תקנות, תקנים, תהליכי ותחומי ההתמחותם של היועצים השונים המאפשרת זו שיח מקצועי ועניני עםם.
 - ג. הכרה של מערכות הבניה, יכולת המאפשרת ניתוח הנתונים וקבלת החלטה.
 - ד. כלים אקדמיים אוטם נידרש המתמחה לתרגל בהם הוא נדרש להעמק.
3. כהגדירה כוללת ניתן לבדוק את רמת הידע בעומק ובתדריות השימוש בהן על-פי שתי קטגוריות ראשיות:
 - א. **ידע מלא:** כל חומר המהווה בסיס נדרש לתכנון בשלבי התכנון והביצוע השונים כמו גם יכולת המתכן לשימוש בכל הנקודות ולפתחם. רמה זו כוללת כל חומר לו השפעה ישירה על התכנון והכללים: ניתוח המיקום וההתאמת הדרישות, בדיקת היתכנות כלכלית ותכניתית, הצגת חסמים, הבנה עקרונית של שלד הבניין ושיטות ביצוע, יכולת ניתוח מarket, ידע בחומר'י בניה, תהליכי תכנון, תהיליך עבודה, הגדרת פרוגרמה, מערכות המבנה, ידע בנייתו והבנת הוראות תכנית, ידע והכרה של תקנים ותקנות להם דקה ישירה לתכנון, תאום התכנון, ניהול צוותי היועצים ועוד.
 - ב. **הכרה ומודעות:**

היכרות עם כל חומר ומודיעות מספקת שתאפשר לאדריכל להכין חלופות תכנון נכונות בכלל היבטים כמו גם יכולת לקיים זו שיח מקצועית ומלא עם הייעץ בשלב פתוח הבחירה על מנת לשמור את איקות התכנון.

4. החלוקת לעיל תאפשר למתמחה ולאמן להפיק תועלות מרבית בשלב ההתחמזה תוך התמקדות בחומרים הנדרשים, והעקה רבת יותר, על-מנת להגיא לרמת ידע גבוהה ולמקורות מידע נוספים – ברמת היכרות כללית בלבד. להלן מספר דוגמאות אקריאיות, להמחשה בלבד:

א. חברי הוועדה ואופי נציגותם במוסדות התכנון. לשעיפים תחת הכותרת הנ"ל אין כל תרומה לתהליכי התכנון, ועל כן ואינם בעלי השפעה על תוכנותיו, ומשום כך אינה נדרשת ברמת ידע מלא. הכרת הנושא חשובה לשם מתן שירות מקצועני נאות.

ב. סעיף 62 א (א) לחוק התכנון והבנייה /או ידע בתקנות סטיה נিכרת. אלה חוניים לשלב בדיקת ההייטכנות כמו גם שלב הייעוץ והתכנון הראשוניים ולהם השפעה ישירה על תוכנות התכנון.

ג. ידע בהוראות הל"ת הנוגע למיקום כלים, הצבתם ומרחקים- נושא חשוב מאוד לתכנון הפיזי בשלב הראשון וגם בשלבים המתקדמים יותר. ואולם – כדוגמה – את הקשר בין שיפור הצינור לקוטרו יידרש האדריכל לדעת ברמת הכרה כבר בשלב הראשון של תכנית בניין/בניין עיר לצורכי פתוח הבחירה הטובות ביותר ביחד עם הייעוץ הרלוונטי. שם שתידרש יכולתו להתייחס אליו בשלב הביצוע.

ד. שאלות בתחום ידע /או בתחום היכרות יהו שאלות שונות מהותית. לדוגמה: מהו המרחק המינימלי של ציר האסלה מקיר? התשובה היא מספר מוחלט (40 ס"מ לצורכי העניין) זו שאלת ידע אשר משפיעה על התכנון בשלב הבקשה להיתר ובשלב הכנת תוכניות לביצוע.

לעומת זאת, שאלת שיפור הצינור היא שאלת הכרת הנושא באופן כללי. האם יש קשר בין שיפור צינור ניקוז/בוב לקוטרו? התשובה היא כן ואין צורך ממשי להכיר את השיפורים /או את הקטרים המתאימים.

ה. הדיווח במהלך תקופת ההתחמזה

1. המתמחה ימלא נתונים במחברת אימון - יומן עבודה חודשי, בו מצוינים נושאי ההתחמזה השונים ומשך הזמן בהם עבד על כל אחד מהפרויקטים במשרד הממן. (נספח ה).

2. המתמחה ירשום את תחומי העיסוק בכל פרויקט ותחום עיסוקו כולל ציון שלב בו הפרויקט מצוי, בטופס "יום עבודה חדש למתמחה". (נספח ה')
3. אישור המאמן על היקף וסוג העבודה יופיע ביום האימון החדש של המתמחה.
- הדיוח הראשון יהיה בתום 6 חודשים התמחות.**
- הדיוח השני יהיה בתום 24 חודשים התמחות.**
- הדיוח השלישי יהיה בתום 36 חודשים התמחות.**
4. מטרת הדוח התקופתי הראשון היא לוודא כי המתמחה אכן עוסק בתחום התכנון הנדרשים להתמחות. חכרי הוועדה המיעצת הבודקים את הדוחים יכולים לאשרם כפי שהם או להמליץ בפני המתמחה המלצות להמשך תקופות ההתמחות תוך שימוש דגש על תחומיים בהם חסירה לו התנסות.
5. חברת זו "חותם האימון שתישלח אל הרגולטור בכל אחד משלבי הדוח תכלול את כל האמור וכן את מסמכיו ניתוח ועקרונות התכנון, תשריט בשחור-לבן בקנה מידה קרייא בגודל גילין של A3 או כפול ממנו של מסמכים מייצגים מהפרויקטים בהם עסק המתמחה. כמו כן יכללו בה חוות דעת המאמן ותיאור מידת מעורבותו של המתאמן בכל אחד מן השלבים, וזאת בטופס "דין וחשבון תקופתי על ההתמחות". (נספח ג')
6. דרך ארגון החומר בחוברת הדוח מופיעה בסוף ו'.
7. המתמחה יהיה חייב להשלים את היקף החומר המצוין במסמך זה גם אם לא עסוק בו במלואו באופן ישיר בתהליכי ההתמחות ועל המאמן לוודא זאת.

7. חובת המאמן

1. **רשימת מאנים** - כמאן/ת ייחסב אדריכלי/ית שעסוק/ה בעבודה אדריכלית באופן רצוף בתקופה של 5 שנים לפחות ברציפות מיום קבלת הרישיון, שבמהלכן ביצעו:
- תכנון, קבלת היתר וטופס 4 לבניין ציבור, משרדים או מסחר,
 - שטח כולל של לפחות 750 מ"ר
 - תכנון, קבלת היתר וטופס 4 לבניין ציבור, משרדים או מסחר, בשטח כנ"ל
 - תכנון תכנית מפורטת בסמכות הוועדה המחוזית הכללת נספח בניין עם שטח בניה כולל של לפחות 3,000 מ"ר, עד

לקבלת אישור הוועדה המחויזת להפקדת התכנית (עם או בלי
תנאים)

ולחייבין - אדריכליות שעסוקה בעבודה אדריכלית באופן רצוף
בתקופה של 8 שנים לפחות מיום קבלת הרישיון.
בשתי הנסיבות, תנאי הוא שהאמן/ת עמד/ה בדרישות שפורטו
בקשת הצרפתות לרשות המאמנים בגין הקבוע באמות
מידה אלון, והבקשה אושרה על-ידי הרשם והאמן/ת גרשם/ה
ברשימה בענפים ובמדורים המתאימים להכשרתו/ה כאמן/ת.
הרשם רשאי לדרש ממועמד/ת לאמן לחתום על תצהיר ולצרכו
פרטים ומסמכים נוספים הדורשים לדעתו לאישור הבקשה.

2. **תחילת אימון** - המאמן/ת יכול/ה לאמן ממועד כניסה לרשותו, אך רשאי הרשם
לרשותו מאמן/ת ברשימתו ממועד מוקדם מיום הגשת הבקשה, אם שוכנע שבאותו מועד
עמד/ה המאמן/ת בכל הדרישות. כמו כן רשאי הרשם לאשר תחילת אימון של מתמחה
באורך רטראקטיבי, אם שוכנע שתקופת האימון הקודמת עמדה בכל דרישות ההתחמחות
כפי שנקבע בסדרי ההתחמחות ובאמות-מידה לרישוי.

תקנה 3 לתקנות התחמחות קבועות כר:

1. מתקנה זו אדריכל חדשן, המכונה מאמן-של מפ-ש. תרשייה במחזור מינימום
חמש שנים, יעשה כל שימוש אחר, כולל חיבורו לרשימתו, על שילובו בתקופה הנדרשת
ואחריו עתה תנטקוו בתוצאותיו תואנה נדרשתם מכם אבלון-טישר.

1. קבלת מתמחה למשרד מח"ב את האדריכל המאמן להקים תשומת לב מוקדמת
לצרכי המתמחה, בהתאם לקריטריונים להכשרה. באחריות המאמן לקבוע את
תכנית ההכשרה כר שתכסה את כל הנושאים הנדרשים.

mobher לאמן ולמתמחה כי יתכן שבסילוב שבין צרכי המשרד לאימון לא ניתן יהיה
להקיים את מלאו החומריים הנדרשים לתהיליך ההתחמחות בכל סוג התקנים או סוג
המבנים הנדרשים במקצוע ובהתקאם, באחריות המאמן להשלים ולכונן את
המתמחה למילוי כל התכנים.

על המאמן להכין תוכנית התחמחות הכוללת התיקחות כולל הנושאים המוגדרים
בסעיף ד. כלי עזר למתחמה. האימון יבוצע תוך שיתוף פעיל של המתמחה
בישיבות ובביצוע המטלות שנושאייה מוגדרים בסעיף ה' כנ"ל.

3. חברה התמחות שיגיש המתמחה בחתימת הממן תדייק בתיאור העבודה בכל שלב של התהליך.

4. הממן ידרש להציג ולהצהיר כי המתאמן במשרדו כשיר וМОוכן להיות אדריכל רשי עלי כל המשתמע מכך.

ט. אחריות המתמחה

"אין הבישו למד, ואין מקפדו מלמד" ("מסכת אבותות ג")

1. תקנות ההתמחות, קובעות את הגדרותיה של ההתמחות ואת כל הקשור להיקפה והתנאים לקיומה אך אין בהן משום תחליף לאחריותו האישית של המתמחה לשפר עצמו ולהתמקצע במהלך תקופת ההתמחות.

2. אחריות אישית זו צריכה לבוא לידי ביטוי בכך שהמתמחה ייקח על עצמו את כל המוגדר בדרישות לתקופת ההתמחות ויראה בכך דבר חשוב בהמשך קידומו המקצועי, לדבר מהו לא רק תנאי טכני המוטל עליו אלא שלב המביא אותו קרוב יותר אל מטרתו – היכולת לפעול כאדריכל מקצועי ואחראי המשרת את החברה בה הוא פועל ולשאת באחריות על פעולותיו אלה.

ט. בתום תקופת ההתמחות

בתום תקופת ההתמחות בתקנות, ולאחר שהגיש את הדוחות התקופתיים על היקפי ההתמחותו ותכנית כמפורט בסעיפים ה' – ז' לעיל וקיבל אישור הרשם על תקופות וההתאמתם לדרישות שבתקנות לעניין, וכן אישור זכאות לגשת לבחינה יכול הוא לפנות לשלב הבא כמפורט להלן:

1. מתמחה המבקש להבחן, יגיש בקשה לרישיון הרשם ויצוrf את אישור הזכאות לבחינה.

2. מתמחה רשאי להגיש בקשה להיבחן לפני תום תקופת ההתמחות בלבד שבמועד הבחינה י滿לו 3 שנים לתקופת ההתמחות וכן שמועד הגשת בקשה כולל את מסמכי הדוחות לשלב השלישי יתקבלו במשרדי הרשם לא יותר מ-30 יום מהמועד המועד לקיום בחינת הרישיון.

פרק ג' - הבדיקה

א. חובת העמידה בבדיקה

כדי להירשם כדראיל רשיי בפנקס המהנדסים והأدרכלים, חייב המבקש – מי שישים את תקופת התמחות כפי שנקבעה בתקנות דו"חוטיו אושר לעניין משך זמן התמחות ותחומי התמחות – לעבור בהצלחה בחינת רישיון קבוע בתקנה 4 לתקנות התמחות.

ב. מטרת בחינת הרישיון

מטרת הבדיקה היא להעיר את יכולותיו של הנבחן לעמוד בדרישות המקצועיות הנbowות מזוכת הפעולה הניננתן לו כדראיל רשיי (תקנות רישיון וייחוד פועלות) ואת מידת יכולתו לפעול באופן מקצועי כדראיל עצמאי מבלי לסכן את בטיחות הציבור, בריאותו ורווחתו מתוך מחויבות לשולחו ולציבור כולו.

ג. זכאות להיבחן

1. הזכאות לבחינה נבדקת לאור כל השנה. מי שמתקיימים לגבי כל התנאים שלහלן, יהיה זכאי להיבחן:

א. המתמחה סיים את תקופת התמחות כנדרש – 36 חודשים – לא יותר מ- 30 ימים טרם موعد הבדיקה.

ב. מסמכי הדיווח על תקופת האימון الأخيرة של המתמחה הגיעו למשרדי הרשם לא יותר מ- 30 ימים טרם موعد הבדיקה. מתמחה שמועד סיום תקופת התמחותו יכול סמוך למועד הבדיקה, יוכל לשלו מסמכי האימון בצריף התchingיות מאמנו להמשיך ולאמננו עד תום תקופת האימון

ג. המתמחה קיבל הודעה זכאות להיבחן.

ד. המתמחה הגיש בקשה לגשת לבחינה, דרך אתר הרשם, לא יותר משבועיים טרם موعد הבדיקה.

ה. המתמחה שילם את אגרת הבדיקה ושלח את הקבלה למשרדי הרשם – בפקס או בדוא"ל – לא יותר משבוע טרם موعد הבדיקה.

3. כ-60 ימים לפני מועד הבדיקה תפורסם הודעה בעיתונות ובאתר הרשם לעניין מועד קיום הבדיקה ומקום קיומה ותינוקן אפשרות למאחרים להגיש את דו"חوت

התמונות האחרונים לשם בדיקת זכאותם לבינה עד לתאריך שייקבע ויפורסם בהודעה ובכל מקרה, מועד הגעתם למשרד רשם המנדטים ואדריכלים לא יהיה מאוחר מ-30 ימים לתאריך הבינה. רשות הזכאים להיבחן תורכב מלאה שקיבלו אישור זכאות להיבחן ומלאה שנכשלו במועד קודם ושלחו הודעה כי ברצונם להיבחן בשנית. רשותה זו תהיה בידי הבוחנים והוא הקובעת.

ד. השתתפות בחלק אחד של הבינה

בהתאם להחלטת מועצת ההנדסה והאדריכלות, ניתן פיצול הבינה לשני מועדים שונים למי שמעוניין בכך, הינו, ביצוע חלק אחד של הבינה במועד אחד וביצוע חלק שני של הבינה במועד אחר. לשם פיצול הבינה, על הנבחן להודיע מראש רשם על רצונו להגיע לחלק אחד בלבד של הבינה עד לתאריך שייקבע ויפורסם בהודעה על קיום הבינה.

פיצול הבינה לשני מועדים אינו כרוך בתשלום נוסף מעבר לתשלום אגרת הבינה בתנאי שהחלוקת השני של הבינה יבוצע במועד העקב שבו תתקיימים בחינות רישוי.

ה. מועד קיום הבינה ופרסומו

על פי החלטת משרד הכלכלה, הבינות יערכו 3 פעמיים בשנה, משמע: אחת לשנה וחודשים לעיר. על מועד מדויק של קיום הבינה תפורסם הודעה בעיתונות ובאתר הרשם.

ו. אגרת הבינה

אגרת הבינה תפורסם בהודעה בעיתונות ובאתר הרשם. סכום זה מתעדכן לפי שיעור עלית מד המחיירים לצרכן שפרסמה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בהתאם להוראות תקנה 5(ד) לתקנות התמונות.

ז. הנושאים בבדיקה

תקנה 6 לתקנות התמונות קובעת כי השאלות יתבססו על החוקים, התקנות והתקנים שבתוקף במועד ערכית הבדיקה.

ח. מתכונת הבדיקה

לבחינה שני חלקים נפרדים ובלתי תלויים זה בזזה.

1. **חלק עיוני**
בחלק זה תופענה שאלות בשלוש המתקומות הבאות:

1. 30 שאלות סגורות שיש להשיב על 25 מתוך **בלבד**. תיבדקנה 25 השאלות הראשונות עליהם ניתן תשובה בלבד. חלק זה יהווה 40% מציון הבחינה.

2. 2 שאלות סגורות בנושאי תהליכי תכנון וייעוץ למחמי העבודה שהן שאלות חובה. חלק זה יהווה 50% מציון הבחינה.

3. שאלת אחת פתוחה – בחירה מטוך 2. חלק זה יהווה 10% מציון הבחינה.

הזמן המוקצה לחלק זה הינו 3:30 שעות.

מעט לעת יתכן שינוי במבנה הבחינה /או במשקלם הייחודי של חלקיה ועל כן
תפורסם הודעה נפרדת.

2.

חלק מעשי

בחלק זה יימסרו לבוחן מידע ותשתיתי רקע לאתר בו הוא ידרש לתכנן באחת מסגרות התכנון הבאות: תכנון ויצוב עירוני או תכנון מבנה, תכנון באחד מהתחומים הבאים: מגורים, ציבורי, משלוב. מסגרות תכנון אלה מפורטות בסעיף ט' להלן.

חלק זה מורכב משלוש שאלות: שתי שאלות בנושאי ניתוח נתוני האתר ודרישות התכנון ופיתוח עקרונות התכנון ו שאלה השלישית בה יתבקש הנבחן להציג תכנון בשרטוט ידני, שיכלול את כל הנדרש להציג תחום התכנון ומסגרת התכנון המופיעים בבחינה, בהלמה לששובותיו בשאלות הניתוח ועקרונות התכנון.

הזמן המוקצה לחלק זה הינו 5 שעות.

מעט לעת יתכן שינוי במבנה הבחינה /או במשקלם הייחודי של חלקיה ועל כן
תפורסם הודעה נפרדת.

בין שני חלקי הבחינה תהיה הפסקה בת שעה אחת להתרענות.

ציוון עבר בבחינה הינו ציוון 70 ומעלה. הציוון ינתן לכל בבחינה בנפרד. זכאות להגשה בקשה לרישי מותנית בקבלת ציוון עבר בכל אחת מבחינות.

ט. מסגרות התכנון

1. תכנון ועיצוב עירוני

א. בנייתו ותוכננו ב-ק.מ.: 1:250, 1:500, 1:1,250 – למרקם עירוני ו/או מבנה ו/או מקבץ מבנים ו/או בכל ק.מ. אחר שיוחלט מפורט להלן:

בנייה ותוכננו בקנה מידה 1:1250 יציג את יחסיו המסתור למרחב הציבורי ומיקומם למרחב. התיחסות עקרונית לסביבה הקרויה והרחוקה, קביעת ציוני חסיבה והציג עקרונות הנитוח עירוני בהתאם להוראות ת.ב.ע. וניתוח מפורט שייערך על-ידי היבחן.

בנייה ותוכננו בקנה מידה 1:500 רמת הפרטים המוצגים מאפשרת את בחינת היחס בין מבנה למרחב ציבורי ובין מבנה למבנה סמוך כמו גם הגדרת היחס בין המרחב הציבורי למרחב פרטי ו/או סמי-ציבורי, ביטוי והגדרת האחריות הציבורית.

בנייה ותוכננו בקנה מידה 1:250 מציג פרוט מלא של המבנה והיחסים השונים, כולל גם את עקרונות עיצוב המבנה והאפשרות לתוכננו קומת הקרקע ו/או כל קומה אחרת שתיתבקש, ברמת פירוט עקרונית ובסיסית. תידרש הצגה של שפה אדריכלית ושל התיחסות עירונית מלאה לשכונה ולמגרשים השכנים, חצר ו/או חזית כולל פרוט חמורים.

ב. בכל קנה מידת תידרש התיחסות בסיסית לנושאי תכנון שונים כגון:

1. הגדרת שפה אדריכלית מקומית או סביבתית מבנית ו/או עירונית.

2. בחינת הקשר בין הבניין (בניינים או מקבצים) לשביבתו (או לשביבתם) הקשר בין הפרויקט לעיר או לשכונה אחרת וכן בחינת הדיזקה בין מבנה או אזור מתוכנן לחלי ציבור.

3. ניתוח פונקציונלי ויישומו בהקשר החללים הפנימיים והפונקציות במבנה המתוכנן ובקשר הרחב יותר, עירוני ומיתחמי.

4. בחינת הקשרים חברותיים, גיאוגרפיים, כלכליים ותרבותיים ונITCHOM.

5. מענה כמותי עיקרי לנושאי התכנון השונים כגון: מספר המבנים ווגיהם, מסות המבנה בהתאם לצרכי הבניה, שטחי בניה ועוצמות שימושים, שימושים ושלוב שימושים.

2. תכנון מבנה

תכנון שיכיל אחד או יותר מהនושאים הבאים:

- א. תכנון ראשוני, מלא או חלקי (לא פחות מיקומת הקרקע) של מבנה על-פי תוכנה נתונה.

התכנון יכלול את החלוקה הפנימית בהתאם לתוכנית של קומה או יותר וכן גם את מאפייני הבטיחות /או הנגישות הבסיסיים הנדרשים לשלב הייעוז /או התכנון הראשוני בהתאם לשימוש המוצע וכן התийיחסות למרחב הציבורי (ביקומת קרקע /או בקומה טיפולית /או בכל קומה אחרת שתידרש).

- ב. תכנון ראשוני חלקי או מלא של מבנה ציבורי/משולב/מגורים/מסחרי/תעשייה על-פי הוראות תכנית תקפה שתוצג חלק מוחומר הבחינה.

תידרש קריאה והבנת הנחיות תכנית בנין עיר תקפה ותכנון סכמה ברורה המ夷ימת הנחיות אלה ואת עקרונות התכנון בהתאם לתפיסת הנבחן.

שטח המבנה ומרכיבתו יתאמו להציג סכמה עפ"י הדרישות לעיל במסגרת הזמן הנתון.

3. תחומי ההתיחסות של התכנון המוצע

1. העבודה תידרש להתייחס ותידק ביחס לכל /או חלק מהנושאים הבאים:

- א. העבודה תציג שפה אדריכלית קוורנטית.

- ב. ניתוח ההנחיות הנתונות לתוכנית בנין עיר בהתייחס לאתר הנתון.

- ג. איחידות והنمקה לשפה הנבחרת תוך ציון מגבלות המר堪 הקיימ ומאפייניו. גישת התכנון יכולה להציג כל תפישה /או התיחסות – בלבד שטומקה והוסבה.

- ד. ניתוח נסיבות תרבותיות, היסטוריות, חברתית, טכנולוגיות קונטקטואליות, אופנויות, כלכליות, אישיות וכי"ב הנוגעות לאתר הנתון. ניתוח התכנון מעבר לניתוח הוראות התכנית התקפה יכול גם את הייחוד המקומי בהיבטים שונים, כפי שיציין.

ה. התייחסות לשדר הבניין וכן פיתוח ופרוט עקרוני של מאפיין קונסטרוקטיבי אחד. שדר הבניין מהווה את השדר הרעויי קונסטרוקטיבי של תכנית

הأدראיל. יבדק המישק שבין האדרайл למהנדס ולה悒וכנות ההנדסית: אדרайл אינו צריך להיות בעל יכולות הנדסיות מלאות ואולם עליו להיות בעל תכונות שתאפשרה השגת התוצאה האדריאלית הרציה מtower דז-שיך מקצועני עם המהנדס בנושאים קונסטרוקטיביים וככלכליים גם יחד, מלבד פגוע באיכות התכנון.

. ג. התייחסות למערכות הבניין ותיאומן בrama המדגישה לתכנון הפרויקט תוך הצעת תכנון אדריאלי מפורטת לנושא אחד (תיאורה, אינסטלציה, מיזוג אויר, בטיחות אש, נגישות וכו'ב).

. ד. הבנה והכרה של סוגי מערכות ונופחים לצורך דיון עם כל אחד מן היועצים.

. ה. מודעות בסיסית ואמות מידת מידה מקורבות מספקות בשלב זה. תכנון פרטים עקרוניים להם השפעה על בטיחות, הוראות חוק ומגבילות תכוניות אחרות וכן פרט המויבך לתכנון המוצע ושhaiyo חינוי לפרויקט הנדון. שליטה בנושאי הבטיחות העיקריים (מרחקי מילוט, דרכי מילוט, גבהי מעוקות ומדרגות וכו').

ו. רוחב היריעה של הפתרון התכנוני

בתשובות לשאלת העוסקת בתכנון עירוני או לשאלת העוסקת בתכנון מבנה תידרש הוכחה לידע ושליטה בנושאים כדלהלן:

1. תיאוריה – תרבות – היסטוריה

בקיאות בתיאוריות ובהיסטוריה של הארכיטקטורה. רמת הידע תבטא יכולת ניתוח והשווואה של גישות תיכוניות (מבנים ואורבני) שונות. תידדק יכולת ניתוח והתאמת המבנה למרקם קיימ תוך הצגת הnimokim והעקרונות.

2. תכנון עירוני

יכולת ניתוח ומענה תיכוני למגוון היבטים-פיסיים, חברתיים, כלכליים, היסטוריים ועכשוויים הקשורים במתחם אורבני- תכנון ועיצוב עירוני.

3. עיצוב פנים

הכרה והבנה בחלי פנים ומורכבותם.

4. ادرיכלות נוף
הכרה והבנה במרכבי נוף וסביבה.

5. חומרים

- א. הרכב ותכונות חומרים עיקריים - בטון, פלדה, טיח, טיט, זכוכית, אבן, עץ, פח ואלומיניום.
- ב. אופני שימוש.
- ג. טקסטורת החומר.
- ד. השפעות עיצוביות סביבתיות וכלכליות.
- ה. הסעת/מעבר חום ואור.

6. יציבות המבנה ותורת הבניה.

- א. פתרון עקרוני קונסטרוקטיבי לתכנון קיימן ו/או מוצע.
- ב. הבחנה והסבר לסוגים שונים של תקרות, יסודות, עמודים ופירט הבצע שליהם.
- ג. נימוקים לבחירת החלופה מהשיקול ההנדסי, הכלכלי והעיצוב.
- ד. נימוקים לבחירת שיטת בניה נבחרת.
- ה. הכרה עקרונית של הרכיב הכוחות הפועלים והשפעתם על התכנון המיחיד והמאפיין את הפרויקט המוצע.

7. בקרת הסוגב

הכרת מערכות המבנה לתאים מערכות / או לדין עם הייעץ הרלוונטי. יוצגו תכניות שונות הכוללת מספר החלטות של ייעץ. הניבחן יידרש להחלטה ונימוק מתוך סר המיגבלות. וכן ידוע מספק לצורך תכנון מבנה בהתאם לתהיל' המלא.

- א. הכרת והבנת אקלים וミזוג אויר. (פאסיבי וקטיבי).
- ב. הכרת מערכות חשמל ומעלית.
- ג. הכרת מערכות ביוב אוינסתלציה.
- ד. הכרת מערכות תנעה וחניה.
- ה. אור יום, תזורה ועיצוב תאורה. - הכרת מערכות כלילתיות.
- ו. הכרת מערכות תקשורת.
- ז. הכרת מערכות אקוסטיקה וחומר אקוסטיקה.
- ח. ידע בפרט - איטום ובידוד והכרת תכונות חומרים.

ו.ב. הנושאים הנבדקים בבחינה המעשית

כל תפישה תכנית שתוצג ותובהר מתוך מערכת שיקולים מבנית מסל הכלים הקיימים ו/או כלים חדשים ומוסברים תשמש כבסיס להערכת התוצאה המוצגת בפני הבודק

וישיותה. בודק הבדיקה יבדוק בהתאם לדרישות השאלה הכוללת את כל המרכיבים להלן, או חלקם, בהתאם לשאלון:

1. תאימות הrogramma הרעויונית למצג בתוכנית.
2. קשרי פונקצייתם בהתאם לעקרונות התכנון.
3. הצגת תוכניות, חזיתות ותיכונים המבאים את המוצע בפרויקט.
4. פרטיים עיקריים.
5. היבנות המדעית, לרבות קונסטרוקציה, מערכות, אoorור ותאורה, אקלים ותנאי סביבה.
6. קונטקט עירוני.
7. שימוש בחומרים וטכנולוגיות בנייה.
8. תהליכי תכנון.
9. הבטים חוקיים.

ו.ג. רמת השליטה הנדרשת בנושאים השונים

1. הקשר שבין הקונספט הרעויוני תיכוני לפרויקט - ברמה גבוהה.
2. התייחסות עירונית - ברמה גבוהה.
3. תהליכי תכנון - ברמה גבוהה.
4. התייחסות לתקנות וחוקים - ברמת טוביה המיצגת את השימוש המשכל בהם.
5. התייחסות לחומר בכל הקשר - ברמה טוביה.
6. הכרת מערכות המבנה - ברמה סבירה המאפשרת הצגת עקרונות בהתאם לתוכנן לפני הצעות הייעוץ.
7. התייחסות לנגישות - ברמה סבירה המאפשרת גיבוש עקרונות תכנון וחלופות לפני קיומו של יועץ בטיחות- ברמה טוביה.
8. הבנה בסיסית של הקונסטרוקציה הנדרשת. ברמה שתאפשר את הקמת המבנה.

ו.ד. הנחיות כלליות

ביום הבדיקה על הנבחן להביא עמו כל כתיבה/רישום, כל שרטוט בסיסיים, עפרונות או עטי בלבד צבעוניים, גלון דופלקס בגודל A2 ולפחות 6 גילונות שרטוט בגודל A2. (gilionot skicha) לא יורשה שימוש באמצעות אלקטרוניים כגון מחשבים לוגיים פרט למחשבונים ללא יכולת שידור/קליטה.

הנבחן יוכל להביא ולהשתמש במהלך הבדיקה העיוני או המעשי בכל חומר מודפס ע"י הוצאה ספרים מוכרת או בתדפיסי חוק, תקנות ותקנים כפי שיופיעו בהודעת "מiquid" 60 ים טרם מועד הבדיקה.

ביום הבדיקה על הנבחן להביא עמו את תעודת הזהות שלו וכן את מכתב אישור זכאותו להבחן ואת שובר תשלוםשמי הבדיקה לאחר תשלום.

ט"נ. נוהל משמעת בעת קיימם הבדיקה

הבדיקה הינה בדינה אישית ועל הנבחנים חלים כללי האтика הנהוגים במוסדות האקדמיים לעניין זה.

1. התנהגות בבדיקה

- א. לצורך זהוי, יש להציג בטעודת זהות.
- ב. יש להישמע להוראות המשגיחים.
- ג. תיקים אישיים כולל טלפונים ניידים יונחו ליד המשגיחים בקדמת חדר הבדיקה.
- ד. יש לשמר על טוהר הבדיקה:
 1. פתרון הבדיקה "עשה באופן עצמאי".
 2. אין לדבר עם נבחנים אחרים ואין לעזור לפתרון הבדיקה.
 3. חומרិ העזר היחידים המותרם לשימוש הם אלה שפורטו במסמך המיקוד.
 4. חומרិ העזר וכל הכתיבה למיניהם הינם אישיים ולא ניתן להעבירים לנבחן אחר.

2. יציאה מחדר הבדיקה

- א. לא תותר יציאה מחדר הבדיקה למעט יצאה לשירותים בלבד.
- ב. היוצאה לשירותים תטאפר החל מהשעה השנייה לבדיקה בהתאם לאישור המשגיחים.

3. פתרון הבדיקה

- א. יש לקרוא בעין את ההוראות לנבחן המופיעות בכריכת מחברת הבדיקה ולפעול על פייה בקפידה.
- ב. יש לכתוב את התשובות בכתב בהירה ומסודרת.

ג. בבחינה המעשית, יש להקפיד על מתן מענה מדויק ועניני לשתי השאלות הפתוחות.

ד. גילויות الشرטוט יערכו بصورة בהירה וקריאה, ימוספרו, ויקופלו בקפידה טרם הכנסתם למעטפת הבדיקה.

4. שאלות נבחנים בעת הבדיקה

- א. כתבי הבדיקה יהיו נוכחים במקום קיום הבדיקה.
- ב. שאלות הנבחנים תכתבנה במחברת שאלות שתמצא בידי הבוחנים.
- ג. המחברת תעבור לכותבי הבדיקה להתייחסות ומתן תשובה ותוחזר לשואלים.

ט"ז. הקלות לבני זכאות להתאמות למידה

מי שבידיו אישור בתוקף (עד 5 שנים מיום הוצאתו) מגורם מוסמך בדבר זכאות להתאמות למידה, המגדיר הקלות מומלצות בזמן לבחינות, יכול לשולחו למשרד רשם המהנדסים והאדריכלים לא יותר מ- 30 יום ממועד הבדיקה.

ו"ז. בדיקת הבדיקה

1. הבדיקה העיונית הכוללת שאלות סגורות בלבד תיבדק ע"י בודק יחיד.
2. הבדיקה המעשית תיבדק ע"י שני בודקים בלתי תלויים ללא העברת מידע ביניהם.
3. הבדיקה תיבדק בהתאם לטופס בדיקה אחד (מחוון).
4. במידה ונתגלה פער בתוצאות הבדיקה בין שני הבודקים, שימושו אי קביעה ברורה של מצב " עבר" או "נכשל", תיבדק הבדיקה ע"י בודק שלישי וקבעתו תהווה את הציון בבדיקה.
5. כדי שנבחן יכול להגיש בקשה לרישיון עליו לקבל ציון " עבר" בכל אחד משני חלקיו הבדיקה גם אם הוא נבחן בשני מועדים שונים.

ו"ח. פרסום תוצאות הבדיקה

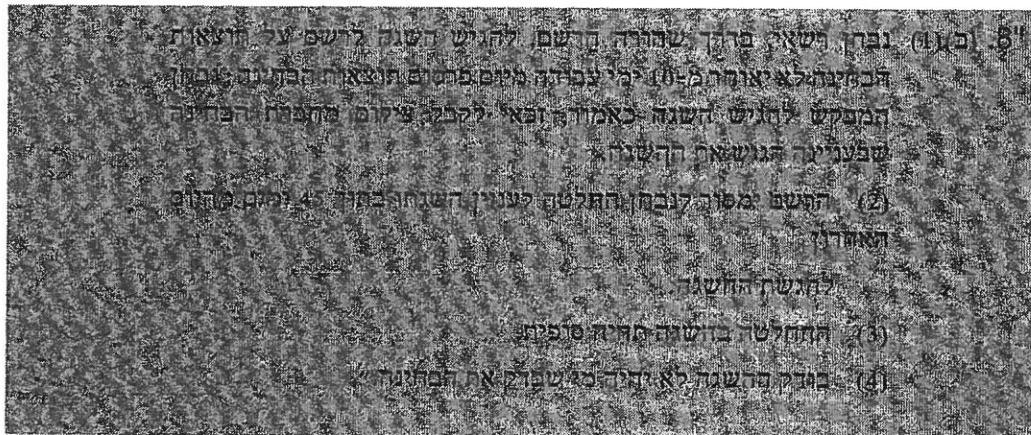
תוצאות הבדיקה יצינו ב" עבר" או "נכשל". על חלקים או פרקים בבדיקה ינתן ציון חלק ב אחוזים.

לשם הבהרה "הבדיקה" בסעיף זה הינה כל אחת מהבחינות, העיונית או המעשית, בנפרד.

ו"ט. השגות על תוצאות הבדיקה

תקנה 8 (ב) לתקנות התאמות קובעת כי:

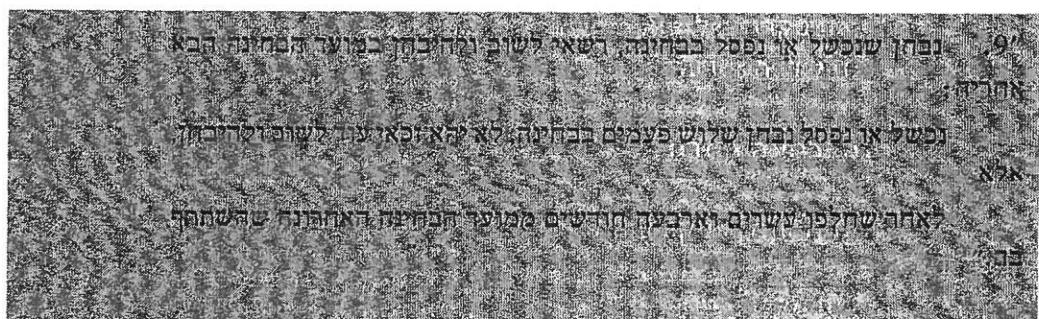
השגה על תוצאת הבדיקה תהיה השגה אישית בלבד. על ההשגה להיות ממוקדת – מתייחסת לשאלות או שאלות מסוימות – ומונמקת – מפרטת את העילה להשגה.

ההשגה תיבדק ע"י בודק שלא מבין בודק הבדיקה בסבב הראשון. ההחלטה בהשגה תהיה במושגי "עובד" או "נכשל" בלבד ללא הנמקות.

לכל בדינה ימונה בודק ראשון שחווצה עליו למלא בדף הבדיקה את כל הנימוקים לציוויל עובר או נכשל ובמקרה של ערעור יעברו הנימוקים של הבודק הראשון (או השלישי) במקומות אחרים לידיו המערער.

כ. כישלון בבדיקה ובבדיקה חוזרת

תקנה 9 לתקנות ההתמחות קובעת כי:

למען הסר ספק, במידה והנבחן ניגש לבדינה חוזרת, עליו לשלם שוב אגרת בדינה ולהירשם לבדינה הבאה.

נספחים

אין במבנה חווית אליה כדי לצמצם פגיעה הידע בפרק תפסון האן ווילא
אנו מודת לך על מילוי תפקידך כוותחן המתקיים.

מטרת הנספחים הבאים היא ל特派 ולמקד את נושא התכנן הנדרשים לתכנון אדריכלי תוך
חלוקת נושא ההתחמות לרמות ידע שונות להם נדרש המתכנן בתהller התכנון והביצוע.

לפייך, מצינים הנושאים ונתת-הנושאים העיקריים הנדרשים כיצד, וכמפורט בסיסית לכל
מתכנן והנדרשים, כפועל יצא מכך, לבחינת הרישוי. אין בהציג חומרים אלה כדי לצמצם
מלוא הידע המת נדרש לתכנון ראיי ומלא. חלקה זו נערכת לאור ההבנה כי ההגדלה המסורתית,
על-פייה האדריכל שולט, מכיר ואחראי על כל המבנה, נישקה והפכה ללא רלוונטיות לאור
התרחבות, היקף ומורכבותם של החומרים הנדרשים לצורך תכנון מיטבי.

גישה התכנון הקימת מציעה את האדריכל כמתכנן ראשי מתאם ומנהל התכנון בעזרת צוות
יעצים מומחין מתחומים שונים בהתאם לסוג ואופי הפרויקט. מכאן, שלכמאות ואיכות הידע
של האדריכל ולרמותו במקצועות המעורבים בשלבים השונים של התכנון והביצוע, השפעה
מכרעת על התכנון האICONI.

נספח 3 – חוק התכון והבנייה

חוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965 כולל תיקון 101 תשע"ד-2014

חוק התכנון והבנייה תשכ"ה-1965 כול תיקון 101 תשע"ד-2014

Open | Export | Print | Help | About | Log Out

פרק א': פרשנות

פרק ב': מודעות נכונות

סימן א'	המועצה הארץית
V	מועצה ארצית סעיפים 6,5,4,3,2

סימן א' 1	ועדה לתכנון ובניה של תשתיות לאומיות		
V		נווהלים, מינויים והליכים סעיפים 6א', 6ב', 6ג', 6ד', 6ה', 6ו'	

סימן ב' 1	עדת ערע	V	נווהלים, מינאים והליכים סעיפים 12א', 12ב', 12ג', 12ד', 12ה'
סימן ב' 2	עדת ערע לפיצויים והיטלי השבחה	V	נווהלים, מינאים והליכים סעיפים 12ו', 12ז', 12ח'
סימן ג'	עדנה מקומית	V	נווהלים, תפקוד, הליכים ומינאים סעיפים 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59
סימן ד'	עדנה מיוחדת	V	נווהלים, תפקוד, הליכים ומינאים סעיפים 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59

סימן ה'	עדנה משותפת	V	נווהלים, מינאים והליכים סעיפים 37, 38, 39, 40
סימן י'	הוראות כליליות	V	נווהלים, מינאים והליכים סעיפים 41, 42, 43, 44, 44, 44, 44א', 44ב', 44ג', 44ד', 44ה', 44י', 45, 46, 47, 47א', 48, 48א', 48ב', 48ג', 48ד', 48ה', 48י'

פרק ג': תוכניות

סימן א'	תכנית מתאר ארצית	V	49
	הוראות תוכנית מתאר ארצית	V	50
	תכנית חלקית	V	51
	עריכת התוכנית	V	52
	מסירת העתק לוועדות המחזזית	V	53
	אישור התוכנית	V	54
	פרסום	V	

סימן ב'	תכנית מתאר מחזזית	V	55
	מטרות התוכנית	V	56
	עריכת התוכנית	V	57
	הוראות התוכנית	V	58
	הוראות המועצה הארץית	V	59
	סמכוויות של ממונה לביצוע	V	

		תכנית מתאר מקומית	סימן ג'
V	V	מטרות התכנית	סעיף 61
V	V	תכנית בסמכות מקומית או מחוזית	סעיף 61א'
V	V	הודעה על הגשת תכנית בסמכות ועדה מקומית והגשת ח"ד	סעיף 61ב'
V	V	תכנית בסמכות ועדה מחוזית	סעיף 62
V	V	תכנית בסמכות ועדה מקומית	סעיף 62א'
V	V	תכנית כולנית	סעיף 62א' 1
V	V	בדיקה תכנונית מוקדמת	סעיף 62ב'
V	V	הוראות בתכנית מתאר מקומית	סעיף 63
V	V	מעונות לחסום	סעיף 63א'
V	V	הכללת דירות קטנות בתכנית למוגרים	סעיף 63ב'
V	V	חייב להכין תכנית ולבצע תכניות שאושרו	סעיף 64

תקנות מפורטת

		תכנית מפורטת	סימן ד'
V	V	הוראות תכנית מפורטת	סעיף 69
V	V	התאמת מגרשים	סעיף 70

		תכנית מיוחדת	סימן ה'
V	V	תכנית מיוחדת	סעיף 71
V	V	אישור תכנית מתאר מיוחדת	סעיף 72

V	V	התנגדות לתוכנית של ועדה מיוחדת	סעיף 73
V	V	ערר על החלטות אחרות	סעיף 74
V	V	דין תכנית מיוחדת	סעיף 75
V	V	תקנות	סעיף 76

		תכנית לשימור אתרים	סימן ה' 1
V	V	הפניה לתוספת הרבייה	סעיף 76א'

		תכנית לתשתיות לאומיות	סימן ה' 2
V	V	תכנית לתשתיות לאומיות	סעיף 76ב'
V	V	הוראות מיוחדות לתוכנית לתשתיות לאומיות	סעיף 76ג'

V	V	תכנית למתקן טעון היתר פליטה	סימן ה' 3
V	V	הוראות מיוחדות למתקן טעון היתר פליטה	סעיף 76ד'

		הוראות כלליות לתוכניות	סימן ז'
V	V	הודעה על הכנת תוכניות	סעיף 77
V	V	היתרים וחלוקת קרקע בתקופת בניינים	סעיף 78
V	V	פטור מתשלומי חובה	סעיף 79
V	V	תפקידים מיוחדים בקשר לבטיחות טיסה	סעיף 80
V	V	יצום תוכנית לבטיחות הטיסה	סעיף 81
V	V	ערר על דרישת תוכנית בדבר בטיחות הטיסה	סעיף 82

	V	תשritic	סעיף 83
	V	מסמכים לוואי לתכנית	סעיף 83א'
	V	מועד הגשת תכנית	סעיף 83א' 1
V		עריכת מסקיר השפעה על הסביבה	סעיף 83ב'
	V	שמירה על עצים בוגרים	סעיף 83ג'
	V	שלבי ביצוע	סעיף 84
	V	הפקדה	סעיף 85
	V	שינויים לפני הפקדה	סעיף 86
	V	הפקדת תכנית מצומצמת	סעיף 86א'
	V	מקום הפקדה	סעיף 88
	V	הודעה על הפקדת תכנית	סעיף 89
	V	פרסום ומסירה של הודעות הפקדה	סעיף 89א'
	V	הודעה על הפקדת תכנית מתאר מחוזית	סעיף 90

תקנון איסור הנזק לבעלי חיים מושך

	V	הודעה למוסדות תכנון ומשרד ממשלה	סעיף 91
	V	תוכן הודעת ההפקדה	סעיף 92
	V	הודעה על הפקדה מיוחדת	סעיף 93
V		הודעה על תכניות הנוגעות לטיסה	סעיף 94
V		מניעת טונות	סעיף 95
	V	עיוון בתכניות	סעיף 96
	V	זכויות עיוון במסמכים מודד תכנון וחובת פרסום באינטרנט	סעיף 96א'
	V	הודעה לגבי מתן היתר שלא עפ"י תכנית מופקדת	סעיף 97
	V	היתר עפ"י תכנית שהופקדה	סעיף 97א'
	V	הגבלת פעולה אחרי הפקדת תכנית	סעיף 98
	V	מקומות קדושים והיסטוריים ובתי קברות	סעיף 99
	V	התנגדות	סעיף 100
V		התנגדות מטעם בטיחות טיסה	סעיף 101
	V	המועד להגשת התנגדות	סעיף 102
	V	מקום הגשת התנגדות	סעיף 103
	V	הນתקת התנגדות	סעיף 103א'
	V	עיוון בהתנגדות	סעיף 104
	V	המלחיטים בהתקנות	סעיף 105
	V	דין והכרעה בהתנגדות	סעיף 106
	V	שמיעת התנגדות בפורמי	סעיף 107
	V	מין חוקר	סעיף 107א'
	V	הכרעה בהתנגדות ואישור תכנית בהעדת התנגדות	סעיף 108
	V	סמכויות השר	סעיף 109
	V	מועדים לסיום הטיפול בהתנגדות	סעיף 109א'
	V	ערר בפני המועצה הארץית	סעיף 110
	V	ערר על החלטת ועדת ערר בפני הוועדה המחוזית	סעיף 111
	V	ערר בפני ועדת הערר	סעיף 112
	V	סמכות מודד תכנון בערר	סעיף 116

V	V	פרנסום אישור תכנית וڌחיתנה	סעיף 117
V	V	שמירת תכנית ופרנסומה שאושרה	סעיף 118
V	V	תחילתה של תכנית	סעיף 119
V	V	חובה מסירת מידע	סעיף 119א'

V	V	תכנון דרכים ומסלولات	סימן ז' 1
V	V	הוראות מיוחדות לדרכים	סעיף 119ב'
V	V	تفسיר השפעה על הסביבה	סעיף 119ג'
V	V	פיצויים	סעיף 119ד'

V	V	מתקן גז בלוח נמור מאוד	סעיף 119ה'
V	V	רישי מתקני גז	סעיף 119ו'

V	V	חלוקת חדשה	סימן ז'
V	V	הגדרה	סעיף 120
V	V	איחוד וחלוקת בהסכמה ולא בהסכמה	סעיף 121
V	V	חלוקת שלא בהסכמה	סעיף 122
V	V	רישום הערת בפנקס המקרקעין	סעיף 123
V	V	תחוליה	סעיף 124

V	V	רישום חלוקה בפנקס המקרקעין	סעיף 125
V	V	השפעת חלוקה חדשה על שעבודים	סעיף 126
V	V	איחוד מגרשים שלא בהסכמה הבעלים	סעיף 127
V	V	הבטחת זכויות של בעל משכנתא	סעיף 128

V	V	סולם העדיפות של תכניות	סימן ח'
V	V	תכנית מתאר מקומית	סעיף 129
V	V	תכנית מתאר מחוזית	סעיף 130
V	V	תכנית המתאר הארצי	סעיף 131
V	V	תקנות לפי החוק	סעיף 132

V	V	ביטול תכניות שינוי והתלייתן	סימן ט'
V	V	סמכות מוסד תכנון	סעיף 133
V	V	סמכות הוועדה המחויזת	סעיף 134

פרק ד' איחוד וחלוקת של קרקעות

V	V	תשريع לחלוקת ואיחוד קרקע	137+144
V	V	פרטי תשريع	138

פרק ה' רישוי

פרק ד'

